

„Sporirea responsabilității Guvernului prin monitorizarea reformei în sectorul justiției”

Raport trimestrial Nr 4 de monitorizare a implementării Strategiei de Reformă în Sectorul Justiției

Perioada de monitorizare 1 octombrie – 31 decembrie, 2013

Chișinău – 2014

Autori:

Alexandru Postica, Asociația Promo-LEX

Olesea Stamate, Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)

Pavel Postica, Asociația Promo-LEX

Coordonatoare de ediție Olga Manole, Asociația Promo-LEX

Corectoare text în limba Română: Rodica Mahu

Traducere text în limba Engleză: Lucia Aprodu

Procesare computerizată: „Depol Promo” SRL

Toate drepturile protejate. Conținutul Raportului poate fi utilizat și reprodus în scopuri non-profit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX cu condiția indicării sursei de informație.

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

Asociația PROMO-LEX

str. Dumitru Rîșcanu, 11/41, Chișinău, Moldova

Tel./fax: 00 373 22 450024

E-mail: info@promolex.md

www.promolex.md

AGER

Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)

str. T. Balta, 7/1, MD-2012, Chișinău, Moldova

Tel: (+373) 69988822

E-mail: olesea.stamate@ager.md

www.ager.md

Uniunea Europeană

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova

Str Kogălniceanu, 12

MD 2001 Chișinău, Moldova

Tel: (+373 22) 50 52 10

Fax: (+373 22) 27 26 22

Fundația Est Europeană (Moldova)

Str. 31 August 1989, of 98, Chișinău, Moldova

Tel: (+373 22) 23-53-43

Fax: (+373 22) 54-23-38

E-mail: info@eef.md

www.eef.md

Raportul a fost elaborat în cadrul proiectului “Monitorizarea reformei sectorului justiției pentru sporirea responsabilității Guvernului”, implementat de către Asociația Promo-LEX și Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă. Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană. Proiectul este co-finanțat de Fundația Est-Europeană, din resursele acordate de Guvernul Suediei prin intermediul Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida) și Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei/DANIDA

Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene, Fundației Est-Europeană, Guvernului Suediei, Sida sau al Ministerului Afacerilor Externe al Danemarcei/DANIDA.

CUPRINS

Abrevieri	4
Introducere	5
Sumar Executiv	7
Capitolul I. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului I	9
Capitolul II. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului II	23
Capitolul III. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului III	35
Capitolul IV. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului IV	47
Capitolul V. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului V	53
Capitolul VI. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului VI	61
Capitolul VII. Evaluarea implementării activităților din Pilonul VII	77
Capitolul VIII. Monitorizarea ședințelor de judecată și evaluarea nivelului de satisfacție a justițiabililor față de actul de justiție	80
Concluzii	111
Anexa 1	120

ABREVIERI

BNS	Biroul Național de Statistică
CNA	Centrul Național Anticorupție
CNAJGS	Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat
CNEJ	Centrul Național de Expertize Judiciare
CNI	Consiliul Național de Integritate
CPC	Codul de Procedură Civilă
CpDOM	Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova
CPP	Codul de Procedură Penală
CRJM	Centrul de Resurse Juridice din Moldova
CSJ	Curtea Supremă de Justiție
CSM	Consiliul Superior al Magistraturii
CSP	Consiliul Superior al Procurorilor
CtEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
DIP	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
DGL	Direcția Generală Legislație
HG	Hotărâre de Guvern
GL	Grup de lucru
IGP	Inspectoratul General al Poliției
INJ	Institutul Național al Justiției
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MDRC	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
ME	Ministerul Economiei
MF	Ministerul Finanțelor
MJ	Ministerul Justiției
MMPSF	Ministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
MS	Ministerul Sănătății
MTIC	Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor
OCP	Oficiul Central de Probațiune
PG	Procuratura Generală
PIGD	Programul integrat de gestionare a dosarelor
ROLISP	Programul USAID de Consolidare a Instituțiilor Statului de Drept
SIS	Serviciul de Informații și Securitate
SRSJ	Strategia de Reformă în Sectorul Justiției
SV	Serviciul Vamal
UNEJ	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești

INTRODUCERE

Raportul de față a fost elaborat în cadrul proiectului „Sporirea responsabilității Guvernului prin monitorizarea Reformei în Sectorul Justiției”, implementat de Asociația Promo-LEX și Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER), realizat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene.

Monitorizarea se axează pe observarea a două componente de bază: evaluarea realizării activităților cuprinse în Planul de Acțiuni pentru implementarea SRSJ și monitorizarea ședințelor de judecată.

În misiunea de monitorizare sunt implicați 36 de monitori naționali, activitatea cărora este coordonată de un Coordonator de Rețea și de trei experți naționali ce formează Echipa de Analiză. Rețeaua de monitori va urmări desfășurarea ședințelor de judecată la judecătoriile de sector și raionale, Curțile de Apel și CSJ, precum și instanțele specializate. În total, vor fi monitorizate 1872 de ședințe de judecată. De asemenea, monitorii vor întocmi trimestrial câte un raport în care vor fi trecute progresele în implementarea activităților indicate în Planul de acțiuni, verificate în teritoriu.

Metodologie. *Ghidul metodologic pentru monitorizarea implementării SRSJ* prevede mecanismul de monitorizare a realizării activităților prevăzute în Planul de acțiuni, inclusiv prin chestionarea subiecților/instituțiilor relevanți/relevante, pentru a stabili rezultatul acestor acțiuni (studii efectuate, proiecte de lege elaborate, metodologii aprobate etc.). Astfel, au fost formulate constatări în legătură cu răspunsurile la întrebările din raportul trimestrial. Monitorii au intervievat în fiecare centru raional avocați, reprezentanți ai birourilor de executare, notari, mediatori, reprezentanți ai oficiilor teritoriale ale CNAJGS pentru a stabili în ce măsură subiecții respectivi sunt cunoscuți și în legătură cu ce activitate anume; dacă au fost sau nu implicați în realizarea acesteia; și care este părerea lor despre activitatea respectivă. Totodată, pentru a evalua eficient executarea fiecărei activități, au fost realizate interviuri cu reprezentanții tuturor instituțiilor responsabile pentru implementarea acestora, dar și cu instituțiile beneficiare.

În cadrul Raportului au fost analizate două categorii de acțiuni/activități, după cum urmează:

- Acțiuni cu termen de realizare: trimestrul IV, 2013.
- Acțiuni restante (până la 30 septembrie 2013).

Totodată, pentru a putea fi urmărite mai ușor, acțiunile au fost grupate pe următoarele șapte categorii:

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme;

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională;

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente;

Grupul IV. Activități de formare profesională pentru diferiți subiecți din sectorul justiției;

Grupul V. Elaborarea și utilizarea mecanismelor de sensibilizare și de informare;

Grupul VI. Achiziționarea și instalarea echipamentului. Modernizarea programelor;

Grupul VII. Crearea și eficientizarea activității organelor din sectorul justiției (comisii, colegii etc.).

Adițional, pentru acest raport, am utilizat un instrument nou de evaluare a impactului sau schimbărilor produse în contextul implementării reformei. Astfel, identificând rezultatele scontate pentru fiecare domeniu specific de intervenție din cadrul Planului de Acțiuni al SRSJ, am formulat un set de chestionare care au fost adresate respondenților din cinci categorii: judecători, procurori, avocați, executori judecătorești și grefieri. Răspunsurile complete au fost reprezentate grafic în Anexa 1, iar cele mai importante au fost descrise pe scurt în sumarul executiv și concluzii.

Asociația Promo-LEX și Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER) aduc sincere mulțumiri tuturor actorilor care au dedicat timp și atenție monitorilor și au răspuns la întrebările formulate de aceștia, contribuind astfel la elaborarea raportului de față.

SUMAR EXECUTIV

Rezultatele celui de-al patrulea Raport de monitorizare a implementării reformei în sectorul justiției ne permit să facem câteva constatări esențiale.

Din păcate, constatăm că progresul în implementarea Planului de Acțiuni este mai lent, comparativ cu trimestrul III, 2013. Astfel, din 257 de acțiuni planificate pentru a fi realizate până la finele anului 2013, 144 au fost realizate, iar 113 sunt în continuare nerealizate, ceea ce constituie, respectiv, un raport procentual de 56% față de 44%. Îngrijorător este mai ales faptul că din cele 45 de acțiuni care urmau a fi finalizate în trimestrul IV, 2013, doar 11, sau 24%, au fost realizate, altele 34, sau 76%, nu au fost realizate. Și aceasta constituie doar o evaluare a gradului de îndeplinire a acțiunilor planificate în Planul de Acțiuni al SRSJ, care formează doar baza pentru reformarea sectorului, în timp ce efortul cel mai mare se cere la implementarea celor adoptate sau elaborate în contextul Strategiei. Or, adoptarea unui pachet de legi și amendamente anti-corupție nu înseamnă neapărat aplicarea acestor prevederi în practică sau nu garantează faptul că nu se vor găsi căi quasi-legale pentru evitarea acestora.

Drept exemplu poate servi eliberarea din funcție a celor trei judecători care urmau a fi transferați la o altă instanță din cauza remaniierilor în cadrul Judecătoriei Comerciale de Circumscripție. Astfel, deși CSM dispunea de informația prezentată de Președintele țării referitoare la caracterul părtinitor la examinarea unor dosare, confirmate prin informația oferită de SIS, propune în continuare Președintelui eliberarea acestora în baza art. 26 (2) din Legea cu privire la statutul judecătorului. Această procedură semnifică eliberarea din funcție în baza demisiei proprii (o cerere de demisie nici măcar nu exista din partea celor trei), ceea ce înseamnă că cei trei vor beneficia de toate indemnizațiile și garanțiile sociale conform legii.¹ Președintele a confirmat ulterior această propunere a CSM, eliberându-i pe cei trei în baza art. 26 (2).²

În ceea ce privește ședințele de judecată, remarcăm că, potrivit sondajelor și rapoartelor monitorilor, s-a observat o dinamică constantă în ceea ce privește nivelul de satisfacție a justițiabililor față de modul general de desfășurare a justiției de către instanțele de judecată. Datele obținute în trimestrul IV în raport cu celelalte trimestre atestă o tendință pozitivă a menținerii nivelului persoanelor total satisfăcute cu privire la modul de desfășurare a justiției.

Cele mai înalte cote ale respondenților total nesatisfăcuți au fost atestate la capitolul facilități ale instanțelor judecătorești, indicatori spre și în incinta clădirii instanțelor, precum și modalitatea de gestionare a paginii web a instanțelor de judecată. În acest sens, câte 14%, respectiv, 22% și 8%, din toți avocații chestionați au declarat că sunt total nesatisfăcuți. Același procentaj al celor total nesatisfăcuți îl au și reprezentanții organelor procuraturii. Pentru părțile în proces, altele decât procurorii și avocații, cei total nesatisfăcuți s-au exprimat în raport cu întrebările cu privire la accesul la practica judiciară, la fel ca și la întrebările cu privire la facilitățile clădirii și indicatorii spre și în incinta clădirii judecătoriilor, în acest sens, s-au pronunțat în jur de 10% din cei chestionați.

În ceea ce privește cele mai înalte cote ale respondenților total satisfăcuți, putem menționa că peste 71% din avocați sunt total satisfăcuți de accesibilitatea de a lua cunoștință de materialele dosarului și de timpul rezervat între prezentarea citației și data ședinței, iar 73% sunt total

1 A se vedea Hot. CSM în această privință <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2014/01/8-1.pdf>

2 <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=351194>

satisfăcuți de publicitatea procesului. Cât privește gradul superlativ de satisfacție al procurorilor, acesta a fost exprimat față de amabilitatea și atitudinea specialiștilor din cancelarie. De asemenea, 76% au fost total satisfăcuți de accesibilitatea de a lua cunoștință de materialele dosarului și de timpul rezervat între prezentarea citației și data ședinței. Între 81% și 86% dintre procurori au fost total satisfăcuți de amabilitatea judecătorilor și profesionalismul acestora. Aceeași dinamică se observă și în raport cu justițiabilii, majoritatea au fost total satisfăcuți de accesibilitatea de a lua cunoștință de materialele dosarului și de timpul rezervat între prezentarea citației și data ședinței. Totodată, au fost total satisfăcuți de amabilitatea și profesionalismul judecătorilor peste 80% din justițiabili.

Capitolul I

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI I

Capacitate instituțională. Pe parcursul celui de-al patrulea trimestru al anului 2013, Grupul de Lucru pentru monitorizarea implementării acțiunilor pentru Pilonul I al Strategiei s-a întrunit în cadrul a trei ședințe, la 23 octombrie, 28 noiembrie și 19 decembrie. Planul de activitate pentru 2013 a fost aprobat abia la ședința din 23 octombrie, ceea ce constituie o întârziere semnificativă și, prin urmare, o aprobare mai degrabă formală a acestui document.

Merită remarcat efortul depus pentru fortificarea capacităților Secretariatului Grupurilor de Lucru, inclusiv prin unități de personal. Astfel, se atestă rezultate vizibile la capitolul organizarea ședințelor Grupurilor de Lucru și plasarea materialelor pe pagina web a Ministerului.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL IV, 2013

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 1.2.4. Crearea unui mecanism care ar garanta uniformizarea practicii judiciare și respectarea principiului securității raporturilor juridice.

Acțiunea 1.2.4. punctul 1. *Efectuarea studiului privind uniformizarea practicii judiciare și asigurarea respectării principiului securității raporturilor juridice.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: CSM, CSJ
- Indicator de performanță: Studiul elaborat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În momentul elaborării prezentului raport, această acțiune nu este realizată. Observatorul proiectului a discutat cu reprezentantul CSM (din păcate președintele interimar a refuzat să discute) care a opinat că această acțiune nu tine de competența CSM. Dar CSM este indicat ca instituție responsabilă de această acțiune, astfel urma să întreprindă măsurile necesare în vederea îndeplinirii acesteia, fie să ridice această problemă în cadrul ședinței grupului de coordonare, pentru a fi absolvit de responsabilitate pentru realizarea acestei acțiuni.

În același timp, reprezentantul CSJ a comunicat observatorului că acest studiu a fost elaborat și că este plasat pe pagina web a CSJ. Din păcate nu am putut găsi acest studiu pe pagina CSJ și nici o altă dovadă a existenței acestuia, încât suntem nevoiți să considerăm această acțiune ca fiind nerealizată.

Totodată, potrivit art.16 al LEGII Nr. 789 din 26.03.1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție, (Publicată: 22.01.2013 în Monitorul Oficial Nr. 15-17)

Plenul Curții Supreme de Justiție:

.....

- c) examinează rezultatele generalizării practicii judiciare și adoptă hotărâri cu caracter explicativ;
- d) întru asigurarea uniformizării practicii judiciare, emite, la solicitarea instanțelor judecătorești, avize consultative în cazul apariției problemelor legate de aplicarea legii;

Pe pagina web a CSJ sunt plasate Avizele consultative, Recomandările CSJ și Hotărârile explicative ale Plenului CSJ, precum și proiectele de hotărâri explicative.

De asemenea, poate fi găsită pe pagina web a CSJ jurisprudența relevantă în cauzele civile și penale.

Domeniul specific de intervenție: 1.1.6. Stabilirea unor criterii clare, obiective, transparente și bazate pe merit pentru procedura de selectare, numire și promovare a judecătorilor.

Acțiunea 1.1.6. punctul 5. *Efectuarea studiului privind termenul inițial de numire a judecătorilor și criteriile de selectare a judecătorilor Curții Supreme de Justiție, luând în considerare standardele internaționale și cele mai bune practici în domeniu.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM
- Indicator de performanță: Studiul elaborat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Această acțiune este nerealizată, iar în raportul de activitate pentru 2013 al MJ (care este responsabilul de această acțiune), se menționează că “s-a decis ca acțiunea imediat următoare, adică 1.1.6. punct (6), ce tine de elaborarea proiectului de lege, să fie realizată fără a efectua mai întâi studiul”.³ Însă o decizie în acest sens nu a fost luată la ședința grupului de coordonare (cel puțin!!!), nemaivorbind de faptul că o acțiune indicată în planul de acțiuni al SRSJ nu poate fi eliminată la discreția MJ.

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 1.3.2. Revizuirea programelor INJ pentru a le face conforme cu necesitățile reale de instruire a judecătorilor, procurorilor și a altor actori din sectorul justiției și pentru a evita dublarea programei universitare.

Acțiunea 1.3.2. punctul 2. *Crearea unui program online de comunicare între INJ și beneficiarii instruirii în vederea identificării domeniilor de instruire și a organizării seminarelor de instruire.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: INJ
- Indicator de performanță: 1. Program online, creat; 2. Planul de instruire în funcție de solicitări, elaborat și aprobat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

³ http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/RAPORT_MJ_pentru_2013_din_10-01-2014.pdf

Această acțiune urmează a fi realizată după crearea sistemului de determinare a necesarului de instruire prevăzut la acțiunea 1.3.2. punctul 1, care deocamdată rămâne nerealizată.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 1.1.1. Optimizarea hărții dislocării instanțelor judecătorești în scopul consolidării capacităților instituționale ale instanțelor, optimizarea numărului de judecători și asigurarea utilizării cât mai eficiente a resurselor disponibile.

Acțiunea 1.1.1. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM
- Indicator de performanță: Proiect de lege elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Realizarea acestei acțiuni depinde de elaborarea și prezentarea studiului privind optimizarea hărții dislocării instanțelor judecătorești, pentru care a fost contractat CRJM, și care urmează a fi prezentat abia la începutul anului 2014. Astfel, este evident că această acțiune va fi realizată cu depășirea termenului planificat.

Domeniul specific de intervenție: 1.1.9. Consolidarea capacităților de autoadministrare a sistemului judecătoresc prin revizuirea rolului, componenței și competențelor CSM și ale instituțiilor din subordinea acestuia.

Acțiunea 1.1.9. punctul 3. *Elaborarea proiectului de modificare a Constituției în vederea concretizării rolului CSM în procesul de autoadministrare a sistemului judecătoresc, a componenței și competențelor acestuia.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Proiect de lege elaborat și remis spre examinare Curții Constituționale
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Proiectul de lege a fost elaborat și urmează a fi expediat spre coordonare și avizare.

Grupul IV. Activități de formare profesională pentru diferiți subiecți din sectorul justiției.

Domeniul specific de intervenție: 1.3.1. Reformarea și eficientizarea activității INJ.

Acțiunea 1.3.1. punctul 5. *Pregătirea de formatori pentru instruirea inițială și continuă, inclusiv în domeniul metodologiei de instruire.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: INJ

- Indicator de performanță: 1. Planuri de instruire elaborate; 2. Numărul de cursuri desfășurate; 3. Numărul de formatori instruiți
- **Calificativ: acțiune realizată**

Pe parcursul anului 2013, au avut loc șapte seminare, la care au fost instruiți 115 formatori. În total, au fost instruiți 147 de formatori. Dat fiind faptul că Planul de Acțiuni al SRSJ nu stabilește un număr minim de formatori care urmau a fi instruiți în cadrul acestei acțiuni, considerăm această acțiune realizată.

Grupul VI. Achiziționarea și instalarea echipamentului. Modernizarea programelor.

Domeniul specific de intervenție: 1.1.11. Consolidarea sistemului de securitate în sediile instanțelor judecătorești.

Acțiunea 1.1.11. punctul 4. *Reutilizarea sălilor de judecată în vederea dezinstalării mecanismelor de izolare a inculpaților în timpul procesului pentru respectarea principiului prezumției de nevinovăție.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: CSM, instanțele judecătorești, MJ
- Indicator de performanță: Mecanismele de izolare a inculpaților, dezinstalate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Mecanismele de izolare a inculpaților (cu gratii) au fost dezinstalate în unele instanțe de judecată, și înlocuite, în câteva dintre acestea, cu niște boxe de sticlă. Totodată, datele colectate de către observatorii din teritoriu arată că nu există consens printre judecătorii și președinții instanțelor de judecată cu privire la necesitatea dezinstalării acestora.

Domeniul specific de intervenție: 1.3.3. Asigurarea specializării judecătorilor pe cauze specifice și examinarea oportunității creării sistemului de instanțe administrative.

Acțiunea 1.3.3. punctul 3. *Includerea în sistemul informațional al instanțelor judecătorești a componentei privind specializarea judecătorilor.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM
- Indicator de performanță: Sistemul informațional al instanțelor judecătorești, revizuit
- **Calificativ: acțiune realizată**

În Raportul de activitate a MJ pentru 2013, este consemnat că în versiunea a IV-a a PIGD este prevăzută specializarea judecătorilor pe anumite categorii de cauze. Deși, în principiu, această acțiune urmează acțiunea 1.3.3. punctul 1, care prevede realizarea studiului privind specializarea judecătorilor, nu se exclude posibilitatea ca sistemul informațional să fie adaptat în așa fel ca să poată include modulele necesare în momentul în care studiul va fi gata.

Grupul VII. Crearea și eficientizarea activității organelor din sectorul justiției (comisii, colegii etc.).

Domeniul specific de intervenție: 1.3.1. Reformarea și eficientizarea activității INJ.

Acțiunea 1.3.1. punctul 4. *Crearea unui centru de informații juridice accesibil pentru judecători, procurori și reprezentanții altor profesii juridice.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: INJ
- Indicator de performanță: Centru creat și funcțional
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Conform informațiilor prezentate de INJ, realizarea acestei acțiuni este amânată pentru 2014.

2. ACȚIUNI RESTANTE (până la 30 septembrie 2013)

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 1.1.1. Optimizarea hărții de dislocare a instanțelor judecătorești în scopul consolidării capacităților instituționale ale instanțelor, optimizarea numărului de judecători și asigurarea utilizării cât mai eficiente a resurselor disponibile.

Acțiunea 1.1.1. punctul 1. *Efectuarea studiului de oportunitate privind optimizarea hărții dislocării instanțelor judecătorești în scopul consolidării capacităților instituționale ale instanțelor, optimizarea numărului de judecători și asigurarea utilizării cât mai eficiente a resurselor disponibile.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM
- Indicator de performanță: Studiul elaborat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Realizarea acestei acțiuni a fost pusă în sarcina CRJM, iar termenul de prezentare a studiului a fost extins, inițial către sfârșitul anului 2013, iar apoi pentru începutul anului 2014. Trebuie menționat faptul că acest studiu urmează să pună fundamentul reorganizării instanțelor judecătorești, fiind unul esențialmente important pentru implementarea cu succes a acțiunilor ulterioare de reformă.

Domeniul specific de intervenție: 1.1.2. Asigurarea accesului la justiție sub aspectul costurilor.

Acțiunea 1.1.2. punctul 1. *Efectuarea unui studiu al legislației în vigoare care reglementează cuantumul și modul de calculare a cheltuielilor de judecată, precum și al practicilor de aplicare a acestora.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM
- Indicator de performanță: Studiul elaborat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Drept urmare a informației prezentate în raportul precedent, constatăm că MJ a reușit să obțină un suport din exterior pentru realizarea acestei acțiuni, și anume, expertiză din partea MJ al României. În conformitate cu datele prezentate în raportul semestrial I, 2013, privind implementarea acțiunilor prevăzute la Pilonul I, acest studiu este la etapa de finalizare și urmează a fi plasat în scurt timp pe pagina MJ. La fel, raportul anual de activitate al MJ menționează că studiul a fost elaborat și că urmează a fi făcut public. În momentul elaborării prezentului raport, acest studiu nu a fost găsit pe pagina ministerului, și nici făcut public în vreun alt mod.

Domeniul specific de intervenție: 1.1.12. Consolidarea capacităților instituționale ale instanțelor judecătorești, inclusiv examinarea oportunității edificării unui sediu comun pentru toate instanțele judecătorești din municipiul Chișinău, precum și a construcției/renovării sediilor instanțelor judecătorești din întreaga țară.

Acțiunea 1.1.12. punctul 1. *Efectuarea unui studiu de fezabilitate, luându-se în considerare studiile efectuate anterior în acest domeniu.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Criterii de alocare a fondurilor pentru întreținerea și reparația clădirilor instanțelor judecătorești, elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Această acțiune, pe moment, rămâne nerealizată. Anterior, în cadrul grupului de lucru se discuta despre faptul că aceasta ar fi fost realizată prin intermediul studiului efectuat cu suportul ROLISP privind evaluarea instanțelor judecătorești. Totuși, specificul acestei acțiuni este puțin diferit, și acest studiu ar trebui, împreună cu cel referitor la optimizarea hărții dislocării instanțelor judecătorești, să constituie fundamentul edificării unui sistem judecătoresc eficient și accesibil.

Acțiunea 1.1.12. punctul 3. *Stabilirea criteriilor de alocare a fondurilor pentru întreținerea și reparația clădirilor instanțelor judecătorești.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, MF, MDRC
- Indicator de performanță: Criterii de alocare a fondurilor pentru întreținerea și reparația clădirilor instanțelor judecătorești, elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Raportul de evaluare a instanțelor judecătorești realizat de proiectul ROLISP conține și informații privind gruparea instanțelor pe categorii în funcție de necesitățile de întreținere sau reparație ale acestora. Totodată, indicatorul de performanță aferent acestei acțiuni prevede „Criterii de alocare a fondurilor pentru întreținerea și reparația clădirilor instanțelor judecătorești, elaborate și aprobate”.

În cadrul ședințelor grupului pentru Pilonul I a fost abordat acest subiect și a fost comunicat că acele criterii stabilite în studiu se aplică de către președinții instanțelor la formarea bugetelor. Însă acest lucru se întâmplă într-un mod voluntar, fără a exista un act oficial care să stabilească aceste criterii și să oblige președinții instanțelor să le utilizeze. Astfel, s-a decis, la una dintre ședințe, ca aceste criterii să fie formalizate într-un act și adoptate cât de curând posibil. Deocamdată nu am putut face dovada existenței unui asemenea act.

Domeniul specific de intervenție: 1.2.4. Crearea unui mecanism care ar garanta uniformizarea practicii judiciare și respectarea principiului securității raporturilor juridice.

Acțiunea 1.2.4. punctul 3. *Efectuarea studiului privind oportunitatea creării unui portal informațional unic al tuturor instanțelor judecătorești în vederea optimizării paginilor web ale acestora.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM, Centrul de Guvernare Electronică
- Indicator de performanță: Studiul elaborat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Un studiu propriu-zis în acest sens nu a fost prezentat, însă un fel de portal al instanțelor judecătorești din Republica Moldova există la courts.justice.md, deși acesta nu face altceva decât să redirecționeze utilizatorul către pagina instanței solicitate. Este, de asemenea, posibil ca perfecționarea portalului să poată fi efectuată fără a necesita un asemenea studiu.

Astfel, urmează a fi evaluată starea acestei acțiuni și, în cazul în care aceasta nu mai este relevantă/necesară, să fie propusă Grupului VII, ca acesta din urmă să sugereze modificarea corespunzătoare a Planului de Acțiuni.

Domeniul specific de intervenție: 1.3.3. Asigurarea specializării judecătorilor pe cauze specifice și examinarea oportunității creării sistemului de instanțe administrative.

Acțiunea 1.3.3. punctul 1. *Efectuarea unui studiu și formularea de recomandări privind necesitatea specializării judecătorilor pe cauze specifice.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM, MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat, recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În momentul elaborării prezentului raport, acest studiu nu este finalizat și/sau prezentat public de către CRJM, ale cărui servicii au fost contractate în acest sens în baza asistenței financiare acordate de Ambasada SUA la Chișinău. Conform informațiilor prezentate în cadrul ultimei ședințe a grupului responsabil de Pilonul I, studiul va fi prezentat în ianuarie 2014.

Acțiunea 1.3.3. punctul 5. *Efectuarea studiului privind oportunitatea creării sistemului de instanțe administrative.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM, MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat, recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Deși sunt tratate în Planul de Acțiuni drept două acțiuni separate, acțiunea 1.3.3. punct 1 și acțiunea 1.3.3. punct 5 ar putea constitui o singură acțiune cu un singur produs: un studiu care să estimeze necesitatea specializării judecătorilor, inclusiv să includă aspectul creării instanțelor administrative. În cazul în care acest lucru nu este prevăzut în caietul de sarcini înaintat CRJM, responsabil de realizarea primei acțiuni, aceasta trebuie tratată separat. În timpul elaborării prezentului raport, un asemenea studiu nu a fost prezentat.

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 1.2.3. Revizuirea regulilor procedurale în vederea optimizării, sporirii transparenței și eficienței procesului de înlăptuire a justiției.

Acțiunea 1.2.3. punctul 5. *Elaborarea planului de instruire a judecătorilor privind gestionarea dosarelor și regulile de amânare a examinării cauzelor.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM, INJ
- Indicator de performanță: Planul de instruire, elaborat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Identificarea etapei la care se află realizarea acestei acțiuni cauzează dificultăți. Raportul anual 2012 privind implementarea SRSJ, dar și cel preliminar pentru 2013, califică această acțiune drept realizată, deși la secțiunea „măsurile întreprinse” vorbește despre studierea practicii europene și despre faptul că acest plan de instruire va putea fi elaborat numai după realizarea analizei datelor cu privire la numărul cauzelor amânate pentru fiecare instanță de judecată și pentru fiecare judecător.

La 10 septembrie 2013, în cadrul INJ, s-a desfășurat seminarul destinat judecătorilor „Gestionarea dosarelor și respectarea regulilor cu privire la amânarea examinării cauzelor”. Seminarul scoate în vizor importanța unei administrări eficiente și corecte a dosarelor pentru asigurarea respectării termenelor rezonabile de judecare a cauzelor.

Deși nu am constatat elaborarea unui plan de instruire pe această temă, am stabilit că subiectul în cauză este inclus în planul de formare continuă al INJ pentru anul 2014.⁴

Domeniul specific de intervenție: 1.3.1. Reformarea și eficientizarea activității INJ.

Acțiunea 1.3.1. punctul 1. *Elaborarea unui nou concept de instruire continuă a judecătorilor, procurorilor și a altor reprezentanți ai sectorului justiției.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2012
- Responsabil pentru implementare: INJ, CSM, CSP, PG, Uniunea Avocaților, UNEJ, Consiliul de Mediere, MJ
- Indicator de performanță: 1. Conceptul elaborat; 2. Numărul personalului necesar pentru realizarea noului concept, determinat
- **Calificativ: acțiune realizată**

Conceptul a fost aprobat la data de 27.09.2013 și plasat pe pagina INJ.⁵ Acesta corespunde formatului unui Concept de instruire, însă considerăm că al doilea indicator de performanță pentru această acțiune „numărul personalului necesar pentru realizarea noului concept, determinat” se potrivește mai degrabă pentru un plan de instruire sau o strategie de formare continuă, care are stabilit un șir de acțiuni concrete. Astfel, acordăm acestei acțiuni calificativul realizat, chiar dacă al doilea indicator nu este îndeplinit, însă sugerăm revizuirea acestuia din urmă sau eliminarea lui.

⁴ <http://inj.md/node/18> (accesat 31.10.2013).

⁵ <http://www.inj.md/node/7>

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 1.1.2. Asigurarea accesului la justiție sub aspectul costurilor.

Acțiunea 1.1.2. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a Legii taxei de stat nr. 1216-XII din 3 decembrie 1992, a CPC nr. 225-XV din 30 mai 2003 și a altor acte legislative.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM, MF
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Realizarea acestei acțiuni este în strictă dependență de îndeplinirea Acțiunii 1.1.2. punctul 1. Dar se pare că MJ este de o altă părere. Astfel, în raportul său anual de activitate, califică această acțiune drept realizată, explicând că s-a atâr MF, cât și CSM sunt de părere că legea taxei de stat nu necesită a fi modificată, fără a-și fundamenta opinia bazându-se pe vreun studiu elaborat în această privință, așa cum prevede Planul de Acțiuni al SRSJ. De altfel, în cazul în care în cadrul Grupului de Coordonare se discută și se decide că într-adevăr aceste acțiuni nu mai sunt relevante, atunci ele urmează a fi catalogate ca atare, și nu ca fiind realizate.

Domeniul specific de intervenție: 1.2.1. Sporirea transparenței mecanismelor și instituțiilor de autoadministrare judecătorească.

Acțiunea 1.2.1. punctul 2. *Revizuirea regulamentelor CSM privind transparența activității Consiliului și a instituțiilor subordonate.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM
- Indicator de performanță: Proiectele de modificare a regulamentelor, elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În timpul elaborării prezentului raport, nu am putut găsi dovada elaborării acestor regulamente. Raportul privind implementarea SRSJ pentru semestrul I, 2013 creează confuzie la raportarea acestei acțiuni. Calificativul acordat este „acțiune realizată parțial”; la compartimentul „activități întreprinse” se spune despre aprobarea anumitor regulamente ce vizează, de exemplu, conferirea titlului onorific „Decan al autorității judecătorești” și altele de același gen. Formularea indicatorului acțiunii nu permite o interpretare univocă, astfel este destul de dificil de calificat când va putea fi realizată această acțiune, deoarece și Regulamentele recent aprobate de CSM se referă la ridicarea transparenței activității CSM. Sunt însă acestea suficiente și care ar mai trebui să fie?

În această ordine de idei, CRJM a efectuat monitorizarea activității CSM și, printre constatările de bază, se menționează că ședințele CSM sunt publice, iar ordinea de zi a ședințelor și majoritatea hotărârilor sunt publicate pe pagina sa web. Cu toate acestea, transparența nu a devenit încă o regulă pentru toate domeniile de activitate ale CSM, ale colegiilor și Inspecției Judiciare.

Respectiv, ar trebui să se revină probabil la recomandările formulate de CRJM pentru a spori efortul de asigurare a transparenței în activitatea CSM.

Domeniul specific de intervenție: 1.2.3. Revizuirea regulilor procedurale în vederea optimizării, sporirii transparenței și eficienței procesului de înfăptuire a justiției.

Acțiunea 1.2.3. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a Codului Contravențional nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Un proiect de modificare a Codului Contravențional a fost avizat, i supus dezbaterilor publice pe 23.07.2013 și transmis Guvernului spre examinare, iar la 23.12.2013 a fost aprobat de Parlament. Din păcate însă Planul de Acțiuni al SRSJ nu menționează ce ar trebui să prevadă aceste modificări, și putem concluziona, doar în baza domeniului specific de intervenție, că aceste modificări trebuie să vizeze revizuirea regulilor procedurale pentru optimizarea, sporirea transparenței și eficienței procesului de înfăptuire a justiției. Modificările operate în decembrie vizează în mare parte chestiuni din domeniul vamal și comercial. Astfel, conchidem că acele modificări nu se încadrează în scopul prezentei acțiuni.

Totodată, raportul anual pentru 2013 privind implementarea acțiunilor pentru Pilonul 1 menționează că proiectul urmează a fi transmis spre coordonare și avizare.

Acțiunea 1.2.3. punctul 4. *Elaborarea standardelor privind durata actelor procesuale în cursul examinării cauzei și elaborarea metodologiei de control al aplicării acestora.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM, CSJ
- Indicator de performanță: 1. Standardele și metodologia, elaborate; 2. Hotărârea plenului CSJ referitoare la durata actelor procesuale în cursul examinării cauzei, adoptată; 3. Numărul de controale efectuate de Inspekția Judiciară; 4. Numărul de rapoarte întocmite
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Menținând constatările din raportul precedent, observăm că această acțiune rămâne în continuare nerealizată. Deși CSM a creat un grup de lucru în acest sens încă în luna august 2013, până la momentul actual, nu a fost comunicat vreun progres pe segmentul în cauză.

Domeniul specific de intervenție: 1.3.1. Reformarea și eficientizarea activității INJ.

Acțiunea 1.3.1. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a unor acte legislative, inclusiv a Legii nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind INJ, a Legii nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și a Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, INJ
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Propunerile privind proiectul de modificare a Legii nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind INJ au fost examinate și integrate într-un proiect de lege care, la data de 10 iunie 2013, a fost remis INJ,

iar la data de 28 iunie a fost convocată o ședință comună cu reprezentanții INJ pentru a discuta proiectul. În octombrie, au fost recepționate obiecțiile Direcției Avizare a Actelor Normative ale MJ. Dar proiectul încă nu a fost transmis spre examinare Guvernului.

Domeniul specific de intervenție: 1.3.1. Reformarea și eficientizarea activității INJ.

Acțiunea 1.3.1. punctul 8. *Stabilirea unor criterii obiective de determinare a necesarului de mijloace financiare pentru instruirea inițială și continuă (INJ).*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: INJ
- Indicator de performanță: 1. Criterii stabilite; 2. Bugetul INJ, revizuit în conformitate cu necesitățile sale reale
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acțiunea aceasta nu este realizată, deși inițial a fost comunicat că s-au întreprins diverse activități în acest sens, inclusiv au fost angajați experți cu susținerea proiectului ROLISP. În cadrul ședinței pentru Pilonul I din 19.12.2013, a fost prezentată o informație divergentă, astfel nu este clar care a fost impedimentul la realizarea acțiunii – lipsa mijloacelor financiare sau imposibilitatea de a identifica un expert.

Domeniul specific de intervenție: 1.3.2. Revizuirea programelor INJ pentru a le face conforme cu necesitățile reale de instruire a judecătorilor, procurorilor și a altor actori din sectorul justiției și pentru a evita dublarea programei universitare.

Acțiunea 1.3.2. punctul 1. *Crearea sistemului care să permită determinarea completă și la timp a necesităților de instruire a reprezentanților sectorului justiției (Metodologia de determinare a necesităților de instruire, elaborată și aprobată).*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: INJ
- Indicator de performanță: Metodologia de determinare a necesităților de instruire, elaborată și aprobată
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Conform informațiilor prezentate la ședințele anterioare, Metodologia de determinare a necesităților de instruire inițială și continuă este elaborată cu suportul proiectului ROLISP.

Astfel, Metodologia de determinare a necesităților de formare inițială a candidaților la funcția de judecător și Metodologia de determinare a necesităților de formare continuă a judecătorilor au fost elaborate în parteneriat cu Programul ROLISP, USAID, și au fost aprobate prin Hotărârea Consiliului INJ nr.13/3 din 27.12.2013.

Totodată mai rămân a fi elaborate metodologiile de determinare a necesităților de formare inițială și continuă a procurorilor și a altor reprezentanți din sectorul justiției.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 1.1.4. Crearea unui mecanism adecvat, consecvent și durabil de finanțare a sistemului judecătoresc prin majorarea finanțării acestuia și unificarea procesului de planificare bugetară a sistemului judecătoresc.

Acțiunea 1.1.4. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, precum și a altor proiecte de acte normative relevante.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM, CSJ, instanțele judecătorești
- Indicator de performanță: 1. Proiectul de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului; 2. Proiectele de modificare a cadrului normativ, elaborate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Aceste modificări trebuia să survină în urma elaborării studiului cu privire la practica din ultimii ani a finanțării sistemului judecătoresc, comparativ cu practica internațională în domeniu (acțiunea 1.1.4. punctul 1). Acest studiu, efectuat cu suportul programului ROLISP, a fost prezentat în decembrie 2013. Astfel, realizarea acestei acțiuni este amânată pentru 2014.

Domeniul specific de intervenție: 1.3.1. Reformarea și eficientizarea activității INJ.

Acțiunea 1.3.1. punctul 3. *Elaborarea proiectelor de modificare a cadrului normativ intern al Institutului Național al Justiției în conformitate cu modificările din legislație.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: INJ
- Indicator de performanță: Cadrul normativ intern, modificat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Modificarea cadrului normativ intern al INJ trebuie să urmeze după modificarea Legii cu privire la INJ, care deocamdată nu a avut loc.

Domeniul specific de intervenție: 1.3.3. Asigurarea specializării judecătorilor pe cauze specifice și examinarea oportunității creării sistemului de instanțe administrative.

Acțiunea 1.3.3. punctul 2. *Elaborarea și aprobarea actelor normative privind specializarea judecătorilor pe cauze specifice.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CSM
- Indicator de performanță: Actele normative ale CSM, elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Realizarea acestei acțiuni depinde de finalizarea acțiunii 1.3.3. punctul 1, *Efectuarea unui studiu și formularea de recomandări privind necesitatea specializării judecătorilor în cauze specifice.*

Aceasta din urmă trebuia realizată până la sfârșitul anului 2012, dar, conform informației prezentate de CRJM, care este contractat în acest sens, studiul urmează a fi prezentat la începutul anului 2014.

Grupul VI. Achiziționarea și instalarea echipamentului. Modernizarea programelor.

Domeniul specific de intervenție: 1.2.2. Implementarea unui sistem de e-justiție pentru utilizarea eficientă și funcțională a sistemului informațional judecătoresc, în vederea excluderii factorului uman din procesul administrativ de gestionare a dosarelor.

Acțiunea 1.2.2. punctul 4. *Îmbunătățirea Programului integrat de gestionare a dosarelor pentru:*

- a) asigurarea distribuirii aleatorii a dosarelor;
- b) asigurarea constituirii completelor de judecată și a desemnării președinților acestora;
- c) crearea altor programe de asigurare a transparenței și eficienței procesului de înfăptuire a justiției;
- d) crearea mecanismului tehnic de verificare a procesului de gestionare electronică a dosarelor;
- e) inserarea modulului care va asigura protecția datelor cu caracter personal.

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM, Centrul de Telecomunicații Speciale
- Indicator de performanță: 1. Sistemul de distribuție aleatorie a dosarelor, perfecționat și implementat; 2. Sistemul de constituire a completelor de judecată și de desemnare a președinților acestora, creat și implementat; 3. Mecanismul tehnic de verificare, creat; 4. Modulul de protecție a datelor cu caracter personal, inclus; 5. Alte programe, create și implementate, după caz
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Anumite îmbunătățiri la PIGD sunt aplicate permanent, însă acesta funcționează deocamdată deficient, și permite intervenția excesivă a factorului uman, ceea ce contravine însăși ideii centrale a acestui sistem – de repartizare aleatorie a cauzelor.

Grupul VII. Crearea și eficientizarea activității organelor din sectorul justiției (comisii, colegii etc.).

Domeniul specific de intervenție: 1.2.6. Revizuirea funcționării instituției judecătorului de instrucție în vederea includerii acestuia în corpul judecătoresc comun în calitate de judecător specializat în materia respectivă.

Acțiunea 1.2.6. punctul 2. *Evaluarea performanțelor judecătorilor de instrucție.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM
- Indicator de performanță: Evaluarea performanțelor, realizată
- **Calificativ: acțiune realizată**

Deoarece s-a decis că performanțele judecătorilor de instrucție vor fi evaluate în mod extraordinar doar în cazul în care aceștia solicită reconfirmarea în funcția de judecător de drept comun, pe parcursul anului 2013, doar câțiva judecători de instrucție au fost evaluați (detalii a se vedea în raportul anterior).

Deși este complicat să califici această acțiune drept realizată sau nerealizată, în virtutea indicatorului de performanță stabilit, dar și a specificului acțiunii, vom considera această acțiune realizată, având încrederea în faptul că instituțiile responsabile vor respecta procedura stabilită pentru evaluarea performanțelor.

La 11 decembrie 2013, CRJM a lansat documentul de politici „Reforma instituției judecătorului de instrucție: probleme, riscuri și soluții”. Documentul de politici lansat subliniază carențele reformei judecătorilor de instrucție, riscurile pe care acestea le prezintă și propune soluții pentru înlăturarea acestora și eficientizarea activității judecătorilor de instrucție.

În anul 2012, Parlamentul a adoptat o lege prin care a schimbat statutul judecătorilor de instrucție și a dispus evaluarea tuturor judecătorilor de instrucție. Totuși, această lege are carențe. Legea nu reglementează modul de evaluare a judecătorilor de instrucție, criteriile de evaluare și cariera viitoare a acestora. Nu există nicio interdicție pentru actualii judecători de instrucție de a continua să exercite aceleași atribuții după integrarea în corpul general de judecători. Pe de altă parte, în cazul în care sunt numiți în calitate de judecători de instrucție, judecătorii de drept comun nu sunt instruiți adecvat și nu sunt pregătiți pentru a exercita funcțiile de judecător de instrucție.⁶

CRJM vine cu câteva propuneri, și anume instituirea unui termen de 2 ani pe durata căruia actualii judecători de instrucție, care vor fi integrați în corpul general de judecători, nu vor putea acționa în calitate de judecător de instrucție; instituirea unui mandat de 2 ani pentru funcția de judecător de instrucție și interzicerea exercitării consecutive a atribuțiilor judecătorului de instrucție mai mult de 2 mandate; testarea cunoștințelor necesare pentru a fi reintegrat în corpul general de judecători, instruirea adecvată atât a judecătorilor de instrucție care vor să devină judecători de drept comun, cât și viceversa, modificarea criteriilor de evaluare a activității judecătorilor de instrucție etc.⁷

Domeniul specific de intervenție: 1.3.4. Unificarea sistemului de accesare la profesia de judecător.

Acțiunea 1.3.4. punctul 2. *Crearea comisiei unice de examinare a absolvenților INJ și a persoanelor cu vechime în muncă.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2012
- Responsabil pentru implementare: INJ, CSM, MJ, PG
- Indicator de performanță: Comisia unică, creată
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Realizarea acestei acțiuni depinde în mare măsură de modificarea cadrului legislativ, în particular cu privire la INJ. Deocamdată, această acțiune rămâne nerealizată.

⁶ http://crjm.org/app/webroot/uploaded/CRJM.policy.brief.judecatori.instructie_dec.2013.pdf

⁷ Ibidem

Capitolul II

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI II

Capacitate instituțională. În trimestrul IV al anului 2013, GL II s-a întrunit în cadrul a trei ședințe, la data de 16 octombrie 2013, 20 noiembrie 2013 și 18 decembrie 2013. Pe pagina web privind Reforma Justiției, la 20 ianuarie 2014 rămân a fi publicate doar două procese-verbale, fiind lipsă procesul-verbal al ședinței din 16 octombrie 2013. În acest fel, mai persistă publicarea tardivă a proceselor-verbale.

Pe de altă parte, procesul-verbal al ședinței GL din 18 decembrie 2013 a fost completat insuficient, fiind omisă înscrierea în procesul-verbal a discuțiilor și deciziilor adoptate de membrii GL privind proiectul legii privind reforma procuraturii și includerea acestui subiect ca subiect separat pentru ședința din luna ianuarie. Urmare a intervenției telefonice, secretariatul GL a recunoscut eroarea și urma să completeze procesul-verbal. Totuși, secretariatul a refuzat să includă pe ordinea de zi a ședinței din luna ianuarie 2014 a subiectului ce ține de proiectul de lege privind reforma procuraturii, chiar dacă a existat decizia membrilor GL. Motivul invocat de secretariat ține de faptul că este insuficient timp pentru a discuta și acest subiect.

Conform agendelor de lucru, s-a discutat despre chestiuni organizatorice, planificarea acțiunilor propuse spre realizare în perioada de referință. Cu regret, pentru toate ședințele GL rămâne a fi caracteristică examinarea subiectelor de pe ordinea de zi, fără prezentarea în prealabil a documentelor confirmative privind realizarea acțiunilor propuse spre discuție în cadrul ședinței. Pe parcursul perioadei de referință, doar după o ședință a GL, membrilor le-au fost expediate materialele confirmative cu privire la procesul de lucru asupra unei singure acțiuni. În acest fel, ședințele au loc doar în baza prezentărilor verbale făcute de persoanele delegate de instituții în cadrul GL, fără oferirea unui suport probatoriu.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL IV, 2013

Grupul II. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi, regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 2.2.1. Revizuirea procedurii de numire și demitere a Procurorului General și stabilirea unor criterii clare, transparente și obiective de selectare a candidaților pentru această funcție.

Acțiunea 2.2.1. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a Constituției în partea ce ține de procedura de numire și demitere a Procurorului General și durata mandatului acestuia.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, PG
- Indicator de performanță: Proiect de lege elaborat și remis spre examinare Curții Constituționale
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Subiectul privind realizarea acțiunii respective a fost inclus pe ordinea de zi a ședinței din 20 noiembrie 2013. La ședința aceasta, reprezentantul PG a menționat că proiectul de lege încă nu este elaborat, pe moment fiind elaborată și făcută publică doar Concepția de reformare a Procuraturii. Potrivit Concepției, Procurorul General poate fi numit în funcție pentru un mandat de 7 ani, de către Președintele țării la propunerea CSP, fără drept de a fi reales în funcția respectivă. Această modificare atrage după sine necesitatea operării unor modificări în Constituție. Totuși, un proiect de lege privind modificarea Constituției, pe parcursul perioadei de referință, nu a fost făcut public.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță prevăzuți în planul de acțiuni nu au fost atinși în totalitate, termenul de realizare a acțiunii a fost încălcat, așa încât acțiunea 2.2.1 punct 2 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 2.2.2. Stabilirea unor criterii și a unei proceduri clare, transparente, obiective și bazate pe merit pentru selectarea, numirea, transferul și promovarea procurorilor.

Acțiunea 2.2.2. punctul 3. *Elaborarea cadrului normativ necesar implementării modificărilor operate în Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: PG și CSP
- Indicator de performanță: Regulamente elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Subiectul privind realizarea acțiunii respective a fost inclus pe ordinea de zi a ședinței din 18 decembrie 2013. La ședința în cauză, reprezentantul PG a menționat că un proiect de lege în baza Concepției privind reforma Procuraturii a fost elaborat de grupul de lucru special constituit de către Procurorul General și Ministrul Justiției și condus de către Vladislav Gribincea. Ultimul, de asemenea, a confirmat că proiectul de lege a fost elaborat și remis pentru avizare Procurorului General și Ministrului Justiției. Cu toate acestea, a menționat că nu poate face public proiectul fără acordul persoanelor indicate. Astfel, este evident că nici regulamentele interne ale Procuraturii nu au fost ajustate, deoarece nici cadrul legislativ nu a fost elaborat.

În cadrul ședinței, membrii GL pentru coordonarea și monitorizarea Pilonului II au decis să ceară de la Procurorul General și de la Ministrul Justiției prezentarea proiectului de lege, fiindcă de acest proiect sunt legate mai multe acțiuni restante. Urma ca proiectul de lege să fie prezentat membrilor GL la ședința următoare din luna ianuarie 2014. Cu regret, la data remiterii pe adresa membrilor GL a ordinii de zi pentru ședința din luna ianuarie 2014, chestiunea privind discutarea proiectului de lege privind reforma procuraturii nici nu a fost inclusă pe ordinea de zi, chiar dacă a existat o decizie a GL în acest sens.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță estimați în planul de acțiuni nu au fost atinși în totalitate, termenul de realizare a acțiunii a fost încălcat, așa încât acțiunea 2.2.2. punct 3 se consideră a fi nerealizată.

2. ACȚIUNI RESTANTE (până la 30 septembrie 2013)

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 2.5.1. Liberalizarea politicilor penale prin utilizarea sancțiunilor și măsurilor preventive necustodiale pentru anumite categorii de persoane și anumite infracțiuni.

Acțiunea 2.5.1. punctul 2. *Evaluarea eficienței aplicării și executării pedepselor penale privative și neprivative de libertate.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 iunie 2013. Conform Planului Anual de acțiuni ale MJ pentru anul 2013, această acțiune urma să fie realizată până la 1 iulie 2013 de către OCP și DIP. Subiectul privind realizarea acțiunii respective a fost inclus pe ordinea de zi a ședinței din 12 iunie 2013, dar amânat pentru o altă ședință la solicitarea instituției responsabile. La următoarea ședință a GL din 11 septembrie 2013, s-a menționat că a fost selectat expertul responsabil de elaborarea studiului, și acestuia i-a fost fixat un termen până la 20 septembrie în care să prezinte studiul. Totuși, până la finele lunii septembrie, studiul nu a fost prezentat membrilor GL pentru a putea constata dacă a fost sau nu realizat. Ulterior, subiectul respectiv a fost inclus în agenda discuțiilor pentru ședința GL din 16 octombrie 2013, dar și la acea ședință studiul nu a fost prezentat membrilor GL. Mai mult ca atât, potrivit planului de acțiuni ale MJ⁸, termenul de realizare a acțiunii respective a fost preconizat pentru 31 decembrie 2013, cu o depășire esențială de șase luni a termenelor specificate în planul de acțiuni al SRSJ. Potrivit raportului de activitate a MJ pentru anul 2013⁹, se menționează că OCP a efectuat acest studiu, însă el nu a fost adus la cunoștința publicului.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, termenul de realizare a acțiunii a fost deliberat extins de către MJ cu șase luni, corespunzător acțiunea 2.5.1. punct 2 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 2.1.5. Perfecționarea legislației procesual penale în vederea înlăturării contradicțiilor existente între aceasta și standardele din domeniul protecției drepturilor omului și al libertăților fundamentale.

Acțiunea 2.1.5. punctul 2. *Efectuarea unui studiu asupra legislației, inclusiv a legislației procesual penale, pentru determinarea conformității acesteia cu standardele existente în domeniul protecției drepturilor omului și al libertăților fundamentale.*

8 http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/Planul_anual_de_actiuni_al_Ministerului_Justitiei_pentru_anul_2013.pdf pag. 16

9 http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/RAPORT_MJ_pentru_2013_din_10-01-2014.pdf pag.29

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, PG, MAI, CNA, SIS, SV
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 decembrie 2012. Potrivit declarațiilor reprezentanților MJ în cadrul ședinței grupului de lucru din 15 mai 2013, studiul respectiv va fi finalizat în toamna anului curent. La ședința din 11 septembrie 2013 s-a menționat că în cadrul MJ este creat un grup de lucru responsabil de realizarea acțiunii respective, care s-a întrunit în câteva ședințe. Ulterior, subiectul a fost discutat și în cadrul ședinței din 16 octombrie 2013. Totuși, pe parcursul perioadei de raportare, membrilor GL, dar nici publicului larg nu le-au fost prezentați indicatorii de performanță ai acestei acțiuni.

Având în vedere că finalitatea acestei acțiuni este ajustarea legislației procesual penale la standardele europene, nu putem trece totuși cu vederea faptul că, în pofida lipsei unui studiu în contextul respectiv, au fost operate modificări semnificative în legislația procesual penală în baza Legilor [LP222 din 27.09.13](#), [MO238-242/25.10.13 art.674](#); [LP158 din 28.06.13](#), [MO152-158/19.07.13 art.483](#), care în mare parte sunt menite de a asigura protecția drepturilor omului și al libertăților fundamentale.

În baza LP252 din 08.11.12, MO263-269/21.12.12, art.855; LP274 din 30.11.12, MO273-279/28.12.12, art.870; LP304 din 26.12.12, MO48/05.03.13, art.150; LP38 din 21.03.13, MO75-81/12.04.13, art.233, de asemenea, s-a urmărit completarea și modificarea CPP RM în vederea îmbunătățirii cadrului legal de asigurare a drepturilor omului în procesul penal.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță indicați în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 2.1.5. punct 2 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 2.2.6 Examinarea necesităților de personal ale organelor procuraturii și elaborarea propunerilor de optimizare a numărului de procurori și a personalului auxiliar.

Acțiunea 2.2.6. punctul 1. *Efectuarea studiului cu privire la necesitățile de personal ale organelor procuraturii și de optimizare a numărului de procurori și de personal auxiliar.*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: PG
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 martie 2013. Conform informațiilor oferite de PG în cadrul ședințelor grupului de lucru, de realizarea unui studiu comprehensiv axat pe optimizarea judecătorilor și procurorilor, dar și pe specializarea acestora este responsabil CRJM. Conform informațiilor prezentate în cadrul ședințelor grupurilor de lucru, studiul urma să fie finalizat până la finele lunii iunie, ulterior, acest termen a fost extins pentru finele lunii noiembrie. Subiectul privind realizarea acestei acțiuni a fost inclus pe ordinea de zi a ședinței din 16 octombrie 2013, însă nici la acea dată nu au fost remise pe adresa membrilor documente confirmative privind realizarea studiului. Astfel, pe parcursul perioadei de monitorizare, nici membrii GL nu au avut acces la studiu.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 2.2.6. punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 2.5.2. Crearea condițiilor pentru aplicarea mai largă a procedurilor simplificate, inclusiv a metodelor de soluționare alternativă a cauzelor.

Acțiunea 2.5.2. punctul 1. *Elaborarea unui studiu privind eficiența aplicării procedurilor simplificate.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, PG
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 septembrie 2013. Conform Planului Anual de acțiuni ale MJ pentru anul 2013¹⁰, această acțiune urmează a fi realizată abia la 15 noiembrie 2013, cu abatere de la termenul specificat în SRSJ cu circa 1,5 luni. Potrivit informațiilor prezentate în cadrul ședinței ordinare a Consiliului de Mediere din 6 septembrie 2013¹¹, la acea etapă a fost elaborat și prezentat MJ ToR-ul pentru elaborarea studiului. Subiectul privind realizarea acțiunii respective a fost inclus doar pe ordinea de zi a ședinței din 11 septembrie 2013, atunci când a fost prezentat Raportul sectorial privind pilonul II. La acea ședință acțiunea a fost calificată ca fiind nerealizată.

Numai la 04 octombrie 2013 GL pentru achiziții al MJ al RM, a publicat un anunț¹² pentru achiziționarea serviciilor de elaborare a studiului privind eficiența procedurilor simplificate (medierea). Termenul de prestare a serviciilor solicitate este: 21.10.2013-20.12.2013. Potrivit raportului de activitate a MJ¹³ pentru anul 2013, responsabil de elaborarea studiului este Institutul de Reforme Penale, dar elaborarea acestuia este în întârziere. Pe parcursul perioadei de raportare, subiectul privind realizarea acțiunii respective nici nu a fost discutat la vreo ședință a GL.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță nu au fost atinși, acțiunea 2.5.2. punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 2.5.3. Consolidarea mecanismului de asigurare a drepturilor victimelor infracțiunilor.

Acțiunea 2.5.3. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind mecanismul existent de asigurare a drepturilor victimelor infracțiunilor, de protecție și reabilitare a acestora.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, PG
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

10 http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/Planul_anual_de_actiuni_al_Ministerului_Justitiei_pentru_anul_2013.pdf pag. 16

11 <http://promediere.files.wordpress.com/2013/09/proces-din-06-09-2013.pdf> pag. 3

12 <http://justice.gov.md/libview.php?l=ro&idc=4&id=1569> (accesat 01.11.2013)

13 http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/RAPORT_MJ_pentru_2013_din_10-01-2014.pdf pag. 30

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 septembrie 2013. Conform Planului Anual de acțiuni ale MJ pentru anul 2013¹⁴, această acțiune urma a fi realizată la 20 septembrie 2013. Subiectul privind realizarea acțiunii respective pe parcursul perioadei de referință nu a fost inclus niciodată pe agenda ședințelor GL, respectiv membrilor GL nu le-a fost oferite nicio informație cu privire la etapa de realizare a acestei acțiuni. Astfel, pe parcursul perioadei de monitorizare, nici membrii GL nu au avut acces la studiu. Pe pagina web a MJ destinată publicării studiilor și/sau proiectelor acestora, nu a fost plasat un astfel de studiu. Pe de altă parte, potrivit raportului de activitate a MJ¹⁵ pentru anul 2013, se menționează că studiul a fost elaborat și prezentat pe adresa MJ în luna februarie 2013.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță nu au fost atinși, acțiunea 2.5.3. punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi, regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 2.2.2. Stabilirea unor criterii și a unei proceduri clare, transparente, obiective și bazate pe merit pentru selectarea, numirea, transferul și promovarea procurorilor.

Acțiunea 2.2.2. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSP, PG
- Indicator de performanță:
 1. Proiectul de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului;
 2. criteriile de selectare, numire, transfer și promovare a procurorilor, elaborate și aprobate;
 3. criteriile de evaluare periodică a performanțelor, elaborate;
 4. structurile investite cu funcții de selectare, numire, transfer, promovare și evaluare periodică a performanțelor procurorilor, stabilite;
 5. numărul de procurori supuși evaluării conform noilor criterii, stabilit;
 6. raportul de analiză a implementării criteriilor de evaluare, elaborat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 iunie 2013. Pe parcursul perioadei de raportare, la 11 iulie 2013 de către Ministrul Justiției și Procurorul General au fost semnat un ordin comun cu privire la crearea unui grup de lucru responsabil de elaborarea proiectelor de legi în scopul realizării și promovării reformei procuraturii. În termenele indicate, adică la 13 august 2013, grupul de lucru respectiv a elaborat Conceptul modificărilor legislative, inclusiv în ceea ce privește realizarea acțiunii descrise. La 16 octombrie 2013, subiectul respectiv a fost examinat în cadrul ședinței GL, însă la acea etapă Concepția nu a fost pusă la dispoziția

¹⁴ http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/Planul_anual_de_actiuni_al_Ministerului_Justitiei_pentru_anul_2013.pdf pag. 16

¹⁵ http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/RAPORT_MJ_pentru_2013_din_10-01-2014.pdf pag. 32

membrilor. Totuși, în noiembrie 2013, Concepția de reformare a procuraturii¹⁶ a fost pusă la dispoziția publicului larg.

În cadrul ședinței din 18 decembrie 2013, în urma discuțiilor generale despre subiectul privind elaborarea proiectului de lege în baza Concepției de reformare a procuraturii, reprezentantul PG a menționat că un proiect de lege a fost elaborat. Totuși, până la momentul de față, nici membrilor GL, dar nici publicului larg nu le-a fost adus la cunoștință proiectul de lege.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 2.2.2. punct 2 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 2.3.3. Sporirea capacităților și reconsiderarea locului și a rolului centrelor de expertiză judiciară și a experților judiciari.

Acțiunea 2.3.3. punctul 2. *Elaborarea proiectului noii legi privind expertiza judiciară, care să reglementeze condițiile de obținere a calității de expert judiciar; condițiile de recunoaștere a calificării de expert judiciar în Republica Moldova pentru persoanele care au obținut-o într-un alt stat; criteriile de admitere și de examinare a candidaților la funcția de expert judiciar și elaborarea proiectului de modificare a unor acte normative.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, MAI, MS, CNA, SIS
- Indicator de performanță: Proiectele de legi, elaborate și remise spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 iunie 2013. Cu toate acestea, pe pagina web a MJ pe parcursul perioadei de raportare, nu a fost publicat vreun anunț cu privire la procedura de dezbatere publică a acestui proiect de lege. Mai mult, conform Planului Anual de acțiuni ale MJ¹⁷ pentru anul 2013, această acțiune urmează a fi realizată până la 31 octombrie de CNEJ și DGL. În cadrul ședințelor GL din 11 septembrie 2013, raportorii au menționat că proiectul legii este elaborat dar urmează să fie avizat de către conducerea instituției. Ulterior, subiectul a fost inclus pe ordinea de zi a ședinței din 16 octombrie 2013, totuși proiectul de lege nu a fost prezentat membrilor GL. Pe pagina web www.particip.gov.md, în perioada de referință, nu a fost plasat pentru consultații publice niciun proiect de lege.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță prevăzuți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 2.3.3. punct 2 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 2.1.1. Optimizarea cadrului instituțional, organizațional și funcțional al MAI.

Acțiunea 2.1.1. punctul 1. *Perfecționarea cadrului legal privind activitatea poliției și a carabinierilor prin elaborarea Legii cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului, a Legii cu privire la Serviciul Carabinieri și a altor acte legislative relevante, și aducerea actelor normative în vigoare în corespundere cu acestea.*

¹⁶ http://justice.gov.md/public/files/concept.ref.procuratur.fin.06.11.2013.vg_redactari_PG_11.11.2013_12.11.2013_final.pdf

¹⁷ http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/Planul_anual_de_actiuni_al_Ministerului_Justitiei_pentru_anul_2013.pdf
pg.15

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MAI
- Indicator de performanță: Proiectele de legi, elaborate și remise spre examinare Guvernului; actele normative, elaborate sau modificate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a fost stabilit pentru 31 decembrie 2012, și acțiunea, în linii mari, a fost realizată, inclusiv potrivit raportului grupului de lucru. Mai mult decât atât, acțiunea respectivă este una complexă și prevede modificarea unui șir de legi și altor acte normative, în baza concepției de reformare a MAI¹⁸. În raportul precedent s-a atras atenția asupra anumitor deficiențe ale MAI privind realizarea Concepției și, implicit, a acțiunii în discuție. Drept exemplu a fost adusă situația cu privire la trupele de carabinieri. Astfel, s-a menționat că, în anul 2012, MAI a elaborat¹⁹ un proiect de lege privind reforma trupelor de carabinieri, acesta însă nu a fost acceptat de Guvern. Proiectul urma să fie perfecționat. La 5 iunie 2013, un nou proiect de lege privind reorganizarea trupelor de carabinieri²⁰ a fost plasat în spațiul public. Dar nici mai târziu lucrurile nu s-au mișcat din loc.

Contrar concepției de reformă a MAI, reformele desfășurate nu au dus la crearea Departamentului de Urmărire Penală, fiind limitată astfel asigurarea unei independențe structurale și funcționale a organului de urmărire penală. La fel nu au fost efectuate reforme vizibile în domeniul implementării concepției de poliție comunitară, precum și cesiunea funcțiilor poliției judecătorești către MJ.

Totuși, pe parcursul perioadei de referință, MAI a supus dezbaterilor publice o serie de acte normative orientate spre perfecționarea cadrului legal și normativ ce reglementează activitatea MAI și a subdiviziunilor subordonate. În context, pot fi remarcate următoarele proiecte:

- Proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale nr. 93-XVI din 05 aprilie 2007;
- Proiectul HG „Privind reglementarea organizării forțelor și mijloacelor Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al MAI”;
- Proiectul HG privind modificarea HG nr. 778 din 27 noiembrie 2009, Cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea MAI, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia, și nr. 986 din 24.12.2012 Cu privire la structura și efectivul-limită ale IGP al MAI;
- Proiectul HG „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Biroului migrație și azil al MAI, structurii și efectivului-limită ale acestuia”.

Astfel, ținând cont de complexitatea acțiunii, este imposibil ca aceasta să fie calificată ca fiind realizată definitiv, deoarece ajustarea cadrului legal este necesară în continuare.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare toți indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni și concepția de reformare a MAI nu au fost atinși, acțiunea 2.1.1. punct 2 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 2.2.8. Demilitarizarea instituției procuraturii, inclusiv prin examinarea oportunității de a acorda procurorilor statutul de magistrat.

18 <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=337008>

19 www.mai.gov.md/sites/default/files/images/carabinieri%20nou%2006.06.2012.doc

20 <http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=917>

Acțiunea 2.2.8. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, a CPP nr. 122-XV din 14 martie 2003 etc. în vederea demilitarizării instituției procuraturii.*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, PG
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a fost 31 martie 2013. După cum deja am menționat mai sus și la alte acțiuni, la 11 iulie 2013, Ministrul Justiției și Procurorul General au semnat un ordin comun cu privire la crearea unui grup de lucru responsabil de elaborarea proiectelor de legi în scopul realizării și promovării reformei procuraturii. În termenele indicate, adică la 13 august 2013, grupul de lucru respectiv a elaborat Conceptul modificărilor legislative, inclusiv în ceea ce privește realizarea acțiunii descrise. În noiembrie 2013, Concepția de reformare a procuraturii²¹ a fost pusă la dispoziția publicului larg.

În cadrul ședinței din 18 decembrie 2013, în urma discuțiilor generale pe marginea subiectului privind elaborarea proiectului de lege în baza Concepției de reformare a procuraturii, reprezentantul PG a menționat că un proiect de lege a fost elaborat. Totuși, până la momentul de față, nici membrilor GL, dar nici publicului larg nu le-a fost adus la cunoștință acest proiect de lege.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță prevăzuți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 2.2.8. punct 2 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 2.2.3. Fortificarea capacităților și asigurarea independenței Consiliului Superior al Procurorilor în vederea administrării eficiente a instituției procuraturii.

Acțiunea 2.2.3. punctul 1. *Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, prin care să se stabilească un buget separat, numărul necesar de personal administrativ și repartizarea unui sediu pentru CSP.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, PG
- Indicator de performanță: 1. Proiect de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului; 2. Buget propriu stabilit; 3. Sediul repartizat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 septembrie 2013. Conform Planului Anual de acțiuni ale MJ pentru anul 2013²², această acțiune urmează a fi realizată abia la 20 decembrie 2013, adică cu o abatere de circa trei luni de la termenul indicat în planul de acțiuni al SRSJ.

Pe de altă parte, realizarea acțiunii respective a fost pusă în sarcina GL creat la 11 iulie 2013 de către Ministrul Justiției și Procurorul General în vederea elaborării proiectelor de legi în scopul realizării și promovării reformei procuraturii. În termenele indicate, adică la 13 august

²¹ http://justice.gov.md/public/files/concept.ref.procuratur.fin.06.11.2013.v.g._redactari_PG_11.11.2013_12.11.2013_final.pdf

²² http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/Planul_anual_de_actiuni_al_Ministerului_Justitiei_pentru_anul_2013.pdf

2013, grupul de lucru respectiv a elaborat Conceptul modificărilor legislative, inclusiv în ceea ce privește realizarea acțiunii descrise. Cu regret, conceptul respectiv nu a fost făcut public, fiind disponibil în varianta neoficială pe sursele media ale unor publicații. Doar în afara perioadei de raportare, urmare a insistențelor membrilor GL pe pilonul II, conceptul respectiv a fost pus la dispoziția acestora. Mai mult, în noiembrie 2013, Concepția de reformare a procuraturii²³ a fost pusă la dispoziția publicului larg.

În cadrul ședinței din 18 decembrie 2013, în urma discuțiilor generale privind elaborarea proiectului de lege în baza Concepției de reformare a procuraturii, reprezentantul PG a menționat că un proiect de lege a fost elaborat. Totuși, până la momentul de față, nici membrilor GL, dar nici publicului larg nu le-a fost adus la cunoștință acest proiect de lege.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 2.2.3. punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 2.2.5. Asigurarea specializării procurorilor pe cauze specifice și examinarea oportunității funcționării procuraturilor specializate.

Acțiunea 2.2.5. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură și a altor acte normative.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, PG
- Indicator de performanță: 1. Proiect de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului;
2. Structura organelor procuraturii, modificată
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 septembrie 2013. La 12 aprilie 2013, PG a elaborat un studiu cu privire la necesitatea specializării procurorilor pe cauze specifice. Potrivit concluziilor și recomandărilor studiului, urmau a fi operate modificări în Legea cu privire la procuratură și în Hotărâri ale Parlamentului.

Totuși, chiar dacă exista un studiu elaborat, acțiunea respectivă a fost inclusă în responsabilitatea grupului de lucru format la 11 iulie 2013 de către Ministrul Justiției și Procurorul General. Astfel, în afară de elaborarea conceptului privind reformarea procuraturii (aspecte descrise în detaliu la acțiunea 2.2.3 punct 1 supra), lucrurile nu au evoluat.

În noiembrie 2013, Concepția de reformare a procuraturii²⁴ a fost pusă la dispoziția publicului larg. În cadrul ședinței din 18 decembrie 2013, în urma discuțiilor generale privind elaborarea proiectului de lege în baza Concepției de reformare a procuraturii, reprezentantul PG a menționat că un proiect de lege a fost elaborat. Totuși, până la momentul de față, nici membrilor GL, dar nici publicului larg nu le-a fost adus la cunoștință acest proiect de lege.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță prevăzuți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 2.2.5. punct 1 se consideră a fi nerealizată.

²³ http://justice.gov.md/public/files/concept.ref.procuratur.fin.06.11.2013.v.g_redactari_PG_11.11.2013_12.11.2013_final.pdf

²⁴ http://justice.gov.md/public/files/concept.ref.procuratur.fin.06.11.2013.v.g_redactari_PG_11.11.2013_12.11.2013_final.pdf

Domeniul specific de intervenție: 2.2.6. Examinarea necesităților de personal ale organelor procuraturii și elaborarea propunerilor de optimizare a numărului de procurori și a personalului auxiliar.

Acțiunea 2.2.6. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ ce vizează personalul procuraturii.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2013
- Responsabil pentru implementare: PG, MF
- Indicator de performanță: Proiect de modificare a cadrului normativ, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 septembrie 2013. La ședința GL din 11 septembrie 2013, reprezentantul procuraturii a raportat că, în baza unui acord din 10 iunie 2013, semnat între CRJM și PG cu finanțarea Ambasadei SUA, va fi elaborat un studiu privind necesitățile de personal ale organelor procuraturii. În baza acestui studiu vor fi elaborate și propuneri de modificare a actelor normative necesare în vederea realizării acțiunii 2.2.6 punct 2. Potrivit raportorului, studiul urmează a fi finalizat spre finele lunii noiembrie 2013. Ulterior, va fi elaborat proiectul corespunzător de lege.

Totuși, pe parcursul perioadei de raportare, subiectul respectiv nu a fost inclus pe ordinea de zi a ședințelor GL, chiar dacă acțiunea era restantă.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 2.2.6. punct 2 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 2.4.2. Revizuirea și uniformizarea modalității de colectare și analiză a datelor statistice ce țin de justiția penală și asigurarea inter-operaționalizării bazelor de date.

Acțiunea 2.4.2. punctul 2. *Elaborarea unui regulament privind modul unitar de prelucrare și analiză a datelor statistice ce țin de justiția penală.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2013
- Responsabil pentru implementare: MAI, PG, CNA, SV, BNS, MJ, CSJ
- Indicator de performanță: Regulament elaborat și aprobat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 septembrie 2013. Pe parcursul perioadei de raportare subiectul privind realizarea acțiunii 2.4.2 punct 2 nu a fost inclus pe ordinea de zi a ședințelor GL, decât abordat superficial în cadrul ședinței din 11 septembrie 2013, odată cu aprobarea Raportului sectorial intermediar. La acea etapă s-a menționat că, în baza unui ordin emis de MJ, a fost creat un grup de lucru responsabil de elaborarea regulamentului. Cu toate acestea, membrilor GL nu le-au fost puse la dispoziție acte confirmative în vederea realizării acțiunii în discuție. Ulterior, subiectul respectiv nu a mai fost inclus pe ordinea de zi a ședințelor GL. Pe pagina web www.particip.gov.md nu au fost plasate proiecte privind consultarea publică

a acestui regulament, chiar dacă adoptarea regulamentului respectiv a fost una din prioritățile²⁵ [Direcția generală analiză, monitorizare și evaluare a politicilor](#) al MAI.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță prevăzuți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 2.4.2. punct 2 se consideră a fi nerealizată.

Grupul VII. Optimizarea cadrelor.

Domeniul specific de intervenție: 2.1.1. Optimizarea cadrului instituțional, organizațional și funcțional al MAI.

Acțiunea 2.1.1. punctul 2. *Implementarea modificărilor cadrului instituțional, organizațional și funcțional al MAI și al instituțiilor subordonate.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MAI
- Indicator de performanță: modificările implementate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 iunie 2013. Ținând cont de faptul că acțiunea respectivă este strâns legată de realizarea acțiunii 2.1.1. punct 1, care, în momentul de față, se află în curs de realizare, este imposibil de considerat că această acțiune este realizată. E și mai grav că subiectul privind evoluția realizării acțiunii respective nu a fost inclus niciodată pe ordinea de zi a ședințelor GL pe parcursul perioadei de monitorizare. La fel, urmează de menționat că acțiunea respectivă este foarte largă și ambițioasă care, în mod normal, urma a fi divizată în mai multe acțiuni punctuale, fapt care ar fi permis o implementare mai simplă a acestor acțiuni, dar și o monitorizare de mai bună calitate privind implementarea acestora.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 2.1.1. punct 2 se consideră a fi nerealizată.

²⁵ <http://www.mai.gov.md/content/26457>

Capitolul III

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI III

Capacitate instituțională. Comparativ cu perioadele precedente, putem remarca o îmbunătățire esențială a activității secretariatului GL III. Pe site-ul MJ au fost plasate din timp agendele ședințelor grupului. Ulterior, în termene utile, au fost plasate procesele-verbale ale ședințelor. Ședințele din 29 octombrie 2013, 19 noiembrie 2013 și 17 decembrie 2013 au fost eficiente, fiind discutate atât acțiunile scadente, cât și cele în curs de realizare.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL IV, 2013

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale, propunerea de recomandări pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 3.1.3. Promovarea culturii juridice și a accesului la informația cu caracter juridic; reducerea nihilismului juridic.

Acțiunea 3.1.3. punctul 1. *Testarea sistemului de asistență juridică primară acordată de parajuriștii comunitari.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: CNAJGS, MJ, MMPSF
- Indicator de performanță: 1. Testare desfășurată; 2. Raport de evaluare întocmit, recomandări formulate
- Respondenți: Șefi ai oficiilor teritoriale și avocați care acordă asistență juridică garantată de stat (șase persoane)
- **Calificativ: acțiune realizată**

La capitolul testarea parajuriștilor se poate remarca faptul că Fundația Soros-Moldova, în parteneriat cu CNAJGS, a implementat un proiect-pilot potrivit căruia au fost implicați 30 de parajuriști în acordarea de asistență în 30 de localități. Pentru 15 parajuriști au fost găsite surse financiare din contul CNAJGS, iar celorlalți 15 parajuriști li s-a plătit din contul unui proiect. În luna decembrie 2013, a fost lansat site-ul www.parajurist.md, care conține informații cu privire la modul de acordare a asistenței de către parajuriști. De asemenea, CNAJGS a realizat un mecanism de monitorizare a activității parajuriștilor. Raportul a fost elaborat până la finele lunii decembrie 2013, însă a fost lansat public la finele lunii ianuarie 2014. Acesta conține o analiză a activității parajuriștilor, a realizărilor acestora, precum și recomandările pentru îmbunătățirea activității parajuriștilor.

Din cei șase respondenți, doi au declarat că au participat la testarea parajuriștilor, alți patru au declarat că nu au participat. Din cei șase respondenți, trei au declarat că sunt informați despre constatările raportului de evaluare.

Domeniul specific de intervenție: 3.2.2. Elaborarea standardelor de calitate pentru serviciile prestate de reprezentanții profesiilor conexe sistemului justiției.

Acțiunea 3.2.2. punctul 1. *Elaborarea standardelor de calitate pentru actele/acțiunile reprezentanților fiecărei profesii conexe sistemului justiției.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: Organele de autoadministrare ale profesiilor conexe sistemului justiției, MJ
- Indicator de performanță: 1. Grupuri de lucru create; 2. Standarde elaborate și aprobate
- Respondenți: 41 de avocați, 39 de executori judecătorești, 41 de notari, 20 de mediatori
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acțiunea respectivă a fost discutată în cadrul GL III la ședința din 17.12.2013, când s-a comunicat că grupul de lucru nu au fost creat și nici standardele nu au fost elaborate. S-a discutat problema prin prisma faptului că sursele financiare necesare pentru elaborarea acestora au fost identificate prea târziu și respectiv este vorba despre o problemă bugetar-contabilă. În termenul indicat această acțiune nu a fost executată.

Totodată, din profesiile conexe sistemului justiției doar o mică parte au declarat că sunt la curent cu această acțiune. Astfel că, din cei 41 de avocați intervievați, 12 au declarat că ar ști despre necesitatea elaborării noilor standarde de calitate. Din cei 39 de executori chestionați, 17 au declarat că au auzit despre această acțiune. Din cei 41 de notari chestionați, 12 au declarat că știu despre această acțiune. Din cei 20 de mediatori, doar trei au declarat că sunt la curent cu necesitatea elaborării standardelor de calitate. În ceea ce privește cunoașterea despre activitățile de realizare a acestei acțiuni, majoritatea celor intervievați au declarat că nu cunosc despre acestea.

Domeniul specific de intervenție: 3.2.6. Promovarea și implementarea standardelor etice în exercitarea profesiilor conexe sistemului justiției.

Acțiunea 3.2.6. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind standardele etice prevăzute de codurile deontologice ale reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, organele de autoadministrare ale profesiilor conexe sistemului justiției
- Indicator de performanță: 1. Studiu efectuat și recomandări formulate
- Respondenți: 41 de avocați, 39 de executori judecătorești, 41 de notari, 20 de mediatori
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În ceea ce privește efectuarea studiului privind standardele etice prevăzute de codurile deontologice ale reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției, putem menționa faptul că această chestiune a fost discutată la ședința GL III din 17.12.2013, când s-a adus la cunoștință că s-au identificat experți cu privire la realizarea studiului doar în privința mediatorilor și avocaților. În cele ce privește alte profesii, nu au fost stabiliți consultanți care ar fi dispuși să elaboreze acest studiu. Până la finele perioadei de referință, studiul nu a fost efectuat, la fel și recomandările nu au fost formulate.

Din cei 41 de avocați, au declarat că sunt la curent cu această acțiune 17 avocați. Din cei 39 de executori chestionați, 22 au declarat că ar cunoaște despre necesitatea elaborării acestui studiu. Din cei 41 de notari chestionați, 21 au declarat că sunt la curent cu această acțiune. Din cei 20 de mediatori, doar patru au declarat că sunt la curent cu această acțiune.

Domeniul specific de intervenție: 3.2.7. Consolidarea sistemului de asigurare de răspundere civilă.

Acțiunea 3.2.7. punctul 1. *Efectuarea unui studiu referitor la sistemul de asigurare civilă profesională.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, organele de autoadministrare ale profesiilor conexe sistemului justiției
- Indicator de performanță: Studiu efectuat și recomandări formulate
- Respondenți: 41 de avocați, 39 de executori judecătorești, 41 de notari, 20 de mediatori
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Această acțiune nu a fost discutată în cadrul ședințelor GL III pe parcursul trimestrului IV. Ca și în acțiunea precedentă au fost identificați doar consultanți în ceea ce privește asigurarea profesională civilă a avocaților și mediatorilor. În privința celorlalte profesii nu au fost stabilite persoane care ar fi putut să realizeze acest studiu.

Din cei 41 de avocați, au declarat că sunt la curent cu această acțiune 12 avocați. Din cei 39 de executori chestionați, 12 au declarat că ar cunoaște despre necesitatea elaborării acestui studiu. Din cei 41 de notari chestionați, 10 au declarat că sunt la curent cu această acțiune. Din cei 20 de mediatori, doar patru au declarat că sunt la curent cu această acțiune.

Domeniul specific de intervenție: 3.2.8. Fortificarea mecanismelor de răspundere disciplinară.

Acțiunea 3.2.8. punctul 1. *Efectuarea unui studiu referitor la mecanismele de răspundere disciplinară pentru fiecare profesie conexă sistemului justiției.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, organele de autoadministrare ale profesiilor conexe sistemului justiției
- Indicator de performanță: Studiu efectuat și recomandări formulate
- Respondenți: 41 de avocați, 39 de executori judecătorești, 41 de notari, 20 de mediatori
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Această acțiune nu a fost discutată în cadrul ședințelor GL III pe parcursul trimestrului IV. Ca și în acțiunile precedente, au fost identificați doar consultanți în ceea ce privește asigurarea profesională civilă a avocaților și mediatorilor. În privința celorlalte profesii nu au fost stabilite persoane care ar fi putut să realizeze acest studiu.

Din cei 41 de avocați, au declarat că sunt la curent cu această acțiune 16 avocați. Din cei 39 de executori chestionați, 19 au declarat că ar cunoaște despre necesitatea elaborării acestui studiu. Din cei 41 de notari chestionați, 14 au declarat că sunt la curent cu această acțiune. Din cei 20 de mediatori, doar trei au declarat că sunt la curent cu această acțiune.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic / elaborarea proiectelor de legi/regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 3.2.9. Stabilirea unui regim unitar fiscal, de asigurări sociale și medicale pentru reprezentanții profesiilor conexe sistemului justiției.

Acțiunea 3.2.9. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a cadrului legislativ în vederea uniformizării regimului fiscal, de asigurări sociale și medicale.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, MF, MMPSE, MS, organele de autoadministrare ale profesiilor conexe sistemului justiției
- Indicator de performanță: Proiect de lege elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acțiunea în cauză a fost discutată în cadrul ședinței GL III din 17.12.2013. S-a comunicat că în lipsa acțiunii cu nr. 3.2.9. punct 1, care prevede realizarea unui studiu în privința cadrului legislativ în ceea ce privește regimul fiscal, de asigurări sociale și medicale, nu este posibilă realizarea proiectului de lege. Până la finele perioadei de raportare, acțiunea nu a fost executată.

2. ACȚIUNI RESTANTE (până la 30 septembrie 2013)

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale, propunerea de recomandări pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 3.2.9. Stabilirea unui regim unitar fiscal, de asigurări sociale și medicale pentru reprezentanții profesiilor conexe sistemului justiției.

Acțiunea 3.2.9. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind regimul fiscal, de asigurări sociale și medicale existent al reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, MF, MMPSE, MS, organele de autoadministrare ale profesiilor conexe sistemului justiției
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În trimestrul IV s-a reușit semnarea contractului cu consultanții care urmează să elaboreze studiul și să prezinte recomandările. Potrivit responsabilului de la MJ, un contract în acest sens a fost semnat la 24.11.2013. Studiul urma să fie definitivat la finele lunii ianuarie 2014.

Domeniul specific de intervenție: 3.3.2. Consolidarea instituțională și funcțională a noului sistem de executori judecătorești privați.

Acțiunea 3.3.2. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind activitatea Comisiei de Licențiere și a Colegiului Disciplinar în vederea identificării modalităților de consolidare instituțională și funcțională a acestor instituții.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2012

- Responsabil pentru implementare: MJ, UNEJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Un studiu cu privire la activitatea Comisiei de Licențiere și a Colegiului Disciplinar în vederea identificării modalităților de consolidare instituțională și funcțională a acestor instituții, nu a fost elaborat. În ședința GL III din 29.10.2013, s-a discutat necesitatea prezentării informației cu privire la modul în care se realizează această acțiune. Această informație urma să fie prezentată în ședințele următoare ale GL III. Cu toate acestea, în ședințele GL III din 19.11.2013 și 17.12.2013, nu a mai fost discutată această acțiune.

Domeniul specific de realizare: 3.3.1. Evaluarea impactului cadrului normativ actual privind executarea hotărârilor judecătorești și a mecanismului de implementare a acestor hotărâri, inclusiv a hotărârilor CtEDO.

Acțiunea 3.3.1. punctul 1. *Monitorizarea impactului reglementărilor actuale în domeniul executării hotărârilor judecătorești, inclusiv a hotărârilor CtEDO.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, UNEJ
- Indicator de performanță: Monitorizarea desfășurată; raportul de monitorizare, întocmit și difuzat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Potrivit raportului sectorial intermediar 2013, perioada de raportare: trimestrul IV 2011 – trimestrul II, 2013, această acțiune figurează drept una executată²⁶. Cu toate acestea, la capitolul documente probatoare, se menționează un șir de scrisori care nu sunt făcute publice și nota informativă la un proiect de lege. Trebuie menționat că nu a fost publicat nici un raport de monitorizare care să conțină informații cu privire la monitorizarea efectuată, astfel nu a fost atins indicatorul de performanță al acestei acțiuni. Prin urmare, considerăm că acțiunea în cauză nu poate fi considerată realizată.

Trebuie menționat faptul că în rapoartele precedente la fel s-a pus accentul pe aceste aspecte, cu toate acestea, în cadrul ședințelor GL III din trimestrul IV, acțiunea respectivă nu a fost discutată.

Domeniul specific de intervenție: 3.3.3. Îmbunătățirea sistemului de management al informației și de comunicare prin asigurarea accesului la bazele de date.

Acțiunea 3.3.3. punctul 1. *Efectuarea unui studiu în vederea stabilirii deficiențelor în sistemul de management al informației și de comunicare, ce au impact asupra executării hotărârilor judecătorești.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
- Responsabil pentru implementare: UNEJ, MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

²⁶ http://www.justice.gov.md/public/files/file/reforma_sectorul_justitiei/Pilonul_III_Raport_intermediar_2013.Pdf pagina 12.

Acțiunea rămâne în continuare nerealizată în opinia echipei de realizare a monitorizării. Conform planului de activitate a GL III, nu au fost stabilite termene de executare, deoarece, potrivit raportului intermediar sectorial²⁷, această acțiune ar fi fost executată. Cu toate acestea, nu poate fi probată îndeplinirea indicatorului de performanță – studiul efectuat și recomandările formulate. Astfel, îndeplinirea doar a unor acțiuni intermediare (obținerea de informații oficiale) nu poate fi catalogată drept executare a unui studiu complex.

Trebuie menționat faptul că în rapoartele precedente la fel s-au accentuat aceste aspecte, cu toate acestea, în cadrul ședințelor GL III din trimestrul IV, acțiunea în cauză nu a fost discutată.

Domeniul specific de intervenție: 3.3.5. Îmbunătățirea mecanismului de recunoaștere și executare a hotărârilor emise de instanțele judecătorești străine.

Acțiunea 3.3.5. punctul 1. *Efectuarea unui studiu referitor la eficiența mecanismului existent de recunoaștere și executare a hotărârilor emise de instanțele judecătorești străine.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, UNEJ, CSM
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În cadrul ședinței din 29.10.2013, responsabilii de la MJ au declarat că nu a fost identificat vreun expert care ar fi putut realiza acest studiu. Ulterior, această acțiune nu a mai fost discutată în cadrul ședințelor GL III.

Domeniul specific de intervenție: 3.1.1 Consolidarea capacității de organizare și administrare a sistemului asistenței juridice garantate de stat.

Acțiunea 3.1.1. punctul 2. *Efectuarea unui studiu privind necesitățile de personal în oficiile teritoriale ale CNAJGS și ajustarea schemei de încadrare a personalului în funcție de rezultatele analizei, în contextul lărgirii competenței Consiliului.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, MF, CNAJGS
- Indicator de performanță: Analiza efectuată și recomandările formulate; schema de încadrare a personalului, ajustată
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Potrivit informațiilor CNAJGS, un draft al analizei a fost elaborat deja, urmând a fi prezentat în redacție finală în luna ianuarie – februarie 2014.

Domeniul specific de intervenție: 3.1.2. Îmbunătățirea calității și accesibilității serviciilor de asistență juridică garantată de stat (cauze penale și nepenale).

Acțiunea 3.1.2. punctul 7. *Efectuarea unui studiu privind noile metode de acordare a asistenței juridice calificate garantate de stat și, în funcție de rezultatele studiului, implementarea unui proiect-pilot.*

²⁷ Ibidem, pagina 22.

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CNAJGS, MJ
- Indicator de performanță: 1. Studiul efectuat și recomandările formulate; 2. după caz, proiectul-pilot implementat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acțiunea a fost discutată în cadrul ședinței GL III din 19.11.2013. A fost comunicată informația că procedurile de elaborare nu vor fi finalizate în trimestrul IV. S-a decis ca acțiunea în cauză să fie amânată pentru dezbateri până în luna februarie 2014.

Domeniul specific de intervenție: 3.1.3. Promovarea culturii juridice și a accesului la informația cu caracter juridic; reducerea nihilismului juridic.

Acțiunea 3.1.3. punctul 2. *Efectuarea unui studiu privind mecanismul de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CNAJGS
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată pentru perioada de raportare**

Acțiunea în cauză a fost discutată la ședința GL III din 19.11.2013. S-a comunicat că realizarea acțiunii este tergiversată din cauza unor chestiuni mai mult tehnice decât de substanță, fiind comunicat că studiul se află la o etapă finală. La finele perioadei de raportare, acest studiu nu a fost publicat. Acesta a fost plasat pe site-ul CNAJGS abia la data de 29.01.2014²⁸. Prin urmare, putem vorbi despre executarea acestei acțiuni doar în trimestrul I al anului 2014.

Domeniul specific de intervenție: 3.2.3. Elaborarea unor mecanisme integrate, clare și precise privind stabilirea tarifelor pentru serviciile prestate.

Acțiunea 3.2.3. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind mecanismele de stabilire a tarifelor pentru serviciile prestate de reprezentanții fiecărei profesii conexe sistemului justiției.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, organele de autoadministrare ale profesiilor conexe sistemului justiției
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acțiunea în cauză a fost scadentă pentru trimestrul III. Cu toate acestea, în termenul stabilit nu a fost executată. În trimestrul IV au fost selectați consultanți și experți care urmau să elaboreze studiul. Acest studiu urmează să fie definitivat în semestrul I al anului 2014.

²⁸ http://cnaigs.md/ro/noutati-si-anunturi/detalii-stire/news/studiu_cu_privire_la_mecanismul_de_acordare_a_asistentei_juridice_primare_de_catre_asociațiile_ob.html (02.02.2014)

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 3.1.1. Consolidarea capacității de organizare și administrare a sistemului asistenței juridice garantate de stat.

Acțiunea 3.1.1. punctul 4. *Elaborarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Instituția responsabilă: MJ, CNAJGS
- Indicator de performanță: Grupul de lucru, creat; proiectul de modificare a cadrului legal, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acțiunea indicată a fost discutată în cadrul ședinței GL III din 29.10.2013, când s-a comunicat că ea nu este realizată. Ulterior, această acțiune nu a fost raportată ca executată în trimestrul IV.

Domeniul specific de intervenție 3.1.2. Îmbunătățirea calității și accesibilității serviciilor de asistență juridică garantată de stat (cauze penale și nepenale).

Acțiunea 3.1.2. punctul 2. *Elaborarea mecanismului de monitorizare a calității asistenței juridice garantate de stat.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CNAJGS, Uniunea Avocaților din RM
- Indicator de performanță: Metodologia, elaborată și aprobată
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Această acțiune a fost discutată în cadrul ședinței GL din 19.11.2013. Potrivit responsabililor de la CNAJGS, s-a comunicat faptul că acțiunea este în curs de realizare, urmând să se revină cu o informație comprehensivă în luna februarie 2014. Anterior, au fost desfășurate alte două licitații pentru a fi contractați experți care să realizeze acest studiu, însă nu au fost stabiliți câștigătorii.

Domeniul specific de intervenție: 3.2.5. Asigurarea instruirii inițiale și continue a reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției, inclusiv a instruirii continue în comun, cu extinderea rolului INJ.

Acțiunea 3.2.5. punctul 1. *Elaborarea curriculei pentru instruirea inițială și a planului de învățământ pentru instruirea continuă a reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: INJ, organele de autoadministrare ale profesiilor conexe sistemului justiției
- Indicator de performanță: Curricula și planul de învățământ, elaborate
- **Calificativ: acțiune nerealizată.**

Pe parcursul trimestrului IV, această acțiune a rămas neexecutată, din cauza pasivității organelor autoadministrării ale profesiilor conexe sistemului justiției. Potrivit responsabililor INJ,

reprezentanții organelor de autoadministrare ale profesiilor conexe nu au venit cu propuneri referitoare la curricula și planul de învățământ.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic / elaborarea proiectelor de legi/ regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 3.2.1. Încurajarea dezvoltării capacităților reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției la nivel de uniuni profesionale, cu un accent special pe capacitățile de management.

Acțiunea 3.2.1. punctul 4. *Elaborarea unei noi legi cu privire la notariat.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Grupul de lucru, format. Proiectul de lege, elaborat și remis Guvernului spre examinare
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Ultima variantă a legii și notei informative spre coordonare a fost efectuată în data de 05.11.2013²⁹. Ulterior, proiectul a fost retras. Pe moment nu se poate vorbi despre un proiect care a fost discutat și aprobat cu reprezentanții profesiei de notar.

Domeniul specific de intervenție: 3.2.1. Încurajarea dezvoltării capacităților reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției la nivel de uniuni profesionale, cu un accent special pe capacitățile de management.

Acțiunea 3.3.1. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ în vederea înlăturării deficiențelor în domeniul executării hotărârilor judecătorești.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, UNEJ
- Indicator de performanță: Proiectul de modificare a cadrului normativ, elaborat și remis Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În trimestrul IV, GL s-a întâlnit de mai multe ori, în cadrul cărora a fost definitivată varianta finală a proiectului de lege. Cu toate acestea, până la finele perioadei de raportare, acest proiect de lege nu a fost remis Guvernului.

Domeniul Specific de intervenție: 3.3.1. Evaluarea impactului cadrului normativ actual privind executarea hotărârilor judecătorești și a mecanismului de implementare a acestor hotărâri, inclusiv a hotărârilor CtEDO.

Acțiunea 3.3.1. punctul 3. *Elaborarea Regulamentului privind executarea hotărârilor CtEDO.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, MF, UNEJ

²⁹ <http://www.justice.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=192> (accesat 30.10. 2013)

- Indicator de performanță: Proiectul de regulament, elaborat și remis Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Pe parcursul trimestrului IV, acțiunea nu a fost executată. În cadrul ședințelor GL III, s-a discutat necesitatea reformulării acestei acțiuni care nu poate fi executată în formatul propus, fiind necesare elaborarea altor tipuri de acte decât cele menționate.

Domeniul specific de intervenție: 3.3.3. Asigurarea respectării termenelor rezonabile de executare a hotărârilor judecătorești.

Acțiunea 3.3.3. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ în vederea înlăturării deficiențelor din sistemul de management al informației și de comunicare, inclusiv în partea ce ține de asigurarea accesului la bazele de date.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, UNEJ, autoritățile care administrează bazele de date
- Indicator de performanță: Proiectul de modificare a cadrului normativ, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acestei acțiuni urma să-i preceadă acțiunea cu nr. 3.3.3. punctul 1 – Efectuarea unui studiu în vederea stabilirii deficiențelor în sistemul de management al informației și de comunicare, care au impact asupra executării hotărârilor judecătorești. După cum am menționat, un asemenea studiu nu a fost elaborat și publicat. Pe parcursul trimestrului IV, acțiunea nu a fost executată.

Domeniul specific de acțiune 3.3.5. Îmbunătățirea mecanismului de recunoaștere și executare a hotărârilor emise de instanțele judecătorești străine.

Acțiunea 3.3.5. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a cadrului legislativ privind mecanismul de recunoaștere și executare a hotărârilor emise de instanțele judecătorești străine.*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, UNEJ, CSM
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis Guvernului spre aprobare
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Potrivit Raportului sectorial intermediar 2013 – Pilonul III, perioada de raportare: trimestrul IV, 2011 – trimestrul II, 2013, acțiunea în cauză figurează drept realizată. În acest sens, fiind aduse drept indicatori de realizare anumite proiecte legislative, inclusiv unele aprobate³⁰. Cu toate acestea, la ședința GL III din data de 01.07.2013, s-a recunoscut că această acțiune nu este realizată.

Domeniul specific de intervenție: 3.1.1. Consolidarea capacității de organizare și administrare a sistemului asistenței juridice garantate de stat.

30 http://www.justice.gov.md/public/files/file/reforma_sectorul_justitiei/Pilonul_III_Raport_intermediar_2013.Pdf pagina 26.

Acțiunea 3.1.1. punctul 5. *Elaborarea mecanismului de acces la bazele de date pentru verificarea veniturilor solicitanților de asistență juridică garantată de stat.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CNAJGS, MTIC și Agenția Relații Funciare și Cadastru
- Indicator de performanță: Proiect de lege elaborat și remis Guvernului spre aprobare
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Această acțiune a fost discutată în cadrul ședinței GL III din 17.12.2013. Deși a fost elaborat un proiect de lege, s-a stabilit anumite dificultăți în ceea ce privește avizele din partea altor autorități publice centrale, cum ar fi MF și Inspectoratul Principal de Stat. Până la finele perioadei de raportare, un asemenea proiect nu a fost remis Guvernului spre aprobare.

Grupul VII. Crearea și eficientizarea activității organelor din sectorul justiției (comisii, colegii etc.).

Domeniul specific de intervenție: 3.1.2. Îmbunătățirea calității și a accesibilității serviciilor de asistență juridică garantată de stat (cauze penale și nepenale).

Acțiunea 3.1.2. punctul 4. *Crearea birourilor de avocați publici în localitățile de reședință ale oficiilor teritoriale ale CNAJGS.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CNAJGS, Uniunea Avocaților
- Indicator de performanță: Numărul de birouri, create și dotate, numărul majorat de avocați publici
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Deși în trimestrul II au fost aprobate modificări în statele de personal ale oficiilor teritoriale, în continuare nu au fost create și dotate birourile de avocați publici în localitățile de reședință ale oficiilor teritoriale ale CNAJGS. Situația nu s-a schimbat nici în trimestrul IV, când din cauza lipsei resurselor financiare, nu a fost posibilă deschiderea birourilor în localitățile de reședință ale oficiilor teritoriale ale CNAJGS.

Domeniul specific de intervenție: 3.3.2. Consolidarea instituțională și funcțională a noului sistem de executori judecătorești privați.

Acțiunea 3.3.2. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ în vederea consolidării instituționale și funcționale a Comisiei de Licențiere și a Colegiului Disciplinar.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, UNEJ
- Indicator de performanță: Proiectul de lege elaborat și remis Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În perioada de referință, MJ a remis autorităților pentru coordonare proiectul de lege cu privire la cadrul normativ în vederea consolidării instituționale și funcționale a Comisiei de Licențiere

și a Colegiului Disciplinar³¹. Astfel, a fost fiind stabilită perioada 08.08.2013 – 02.09.2013 pentru coordonare. Ulterior acestei date, proiectul definitivat nu a fost remis în adresa Guvernului, acțiunea rămânând neexecutată.

Domeniul specific de intervenție: 3.2.1. Încurajarea dezvoltării capacităților reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției la nivel de uniuni profesionale, cu un accent special pe capacitățile de management.

Acțiunea 3.2.1. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr.113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești și a Codului de executare nr. 443-XV din 24 decembrie 2004.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, UNEJ
- Indicator de performanță: Proiectul de lege elaborat și remis Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Similar situației din acțiunea 3.3.2. pct. 1, MJ a elaborat și remis pe adresa autorităților proiectul de lege pentru coordonare, însă până la finele trimestrului IV pe site-ul instituției nu figurează informația cu privire la remiterea proiectului de lege către Guvern.

31 <http://justice.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=192>
http://justice.gov.md/public/files/proiecte_spre_coordonare/Nota_informativ_la_proiectul_de_lege_pentru_modificarea_i_completarea_unor_acte_legislative-07-05-2013.pdf
http://justice.gov.md/public/files/proiecte_spre_coordonare/Proiect_de_modif.Legii_cu_privire_la_executorii_judecatori_24.04.2013.pdf

Capitolul IV

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI IV

Capacitate instituțională. Pe parcursul celui de-al patrulea trimestru al anului 2013, GL pentru monitorizarea implementării acțiunilor pentru Pilonul IV al Strategiei s-a întrunit în cadrul a trei ședințe, la 25 octombrie, la 29 noiembrie și la 20 decembrie.

Merită remarcat faptul că fortificarea capacităților de personal ale Secretariatului Grupurilor de Lucru a influențat vizibil activitatea de organizare și desfășurare a ședințelor, precum și de plasare a informației pe pagina dedicată reformei.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL IV, 2013

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 4.1.4. Reglementarea clară a comportamentului judecătorilor, procurorilor, ofițerilor de urmărire penală, avocaților și executorilor judecătorești în raport cu alte persoane în scopul combaterii actelor de corupție; crearea unui mecanism de asigurare a comportamentului integru.

Acțiunea 4.1.4. punctul 2. *Consolidarea capacităților de asigurare a comportamentului anticorupție prin elaborarea unor recomandări metodologice.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: CSM, CSP, MAI, CNA, organele de autoadministrare ale profesiilor conexe
- Indicator de performanță: Recomandări elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 4.1.4. Reglementarea clară a comportamentului judecătorilor, procurorilor, ofițerilor de urmărire penală, avocaților și executorilor judecătorești în raport cu alte persoane în scopul combaterii actelor de corupție; crearea unui mecanism de asigurare a comportamentului integru.

Acțiunea 4.1.4. punctul 4. *Perfecționarea cadrului legislativ în vederea precizării marjei de discreție a reprezentanților sectorului justiției și elaborarea unui proiect de modificare a cadrului normativ relevant.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSJ, PG, CSM, CSP, organele de autoadministrare ale profesiilor conexe

- Indicator de performanță: 1. Grup de lucru creat; 2. Proiecte de acte normative elaborate și remise spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În cadrul uneia dintre ședințele GL pentru Pilonul IV s-a decis că această acțiune va fi propusă să fie calificată drept irelevantă.

Domeniul specific de intervenție: 4.1.5. Elaborarea și aplicarea unor instrumente eficiente de prevenire a imixtiunii în activitatea de îndeplinire a justiției, precum și de prevenire a comportamentului corupțional al actorilor din sectorul justiției.

Acțiunea 4.1.5. punctul 2. *Elaborarea unui proiect de modificare a cadrului normativ în vederea stabilirii modului și a procedurii de aplicare a instrumentelor de prevenire a imixtiunii în activitatea de îndeplinire a justiției și de prevenire a comportamentului corupțional.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CNA, CSM, CSP, PG
- Indicator de performanță: Proiect de modificare a cadrului normativ, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În cadrul ședinței GL pentru Pilonul IV, din 29.11.2013, a fost decis ca această acțiune, împreună cu cea ce urmează (4.1.5. punctul 3) să fie considerate drept desuete sau irelevante, deoarece deja s-ar fi adus modificări suficiente cadrului legislativ în sensul prezentei acțiuni, iar activitățile ce au fost planificate inițial pentru realizarea acesteia nu sunt tocmai binevenite.

Domeniul specific de intervenție: 4.2.1. Uniformizarea și detalierea standardelor etice pentru toți actorii din sectorul justiției.

Acțiunea 4.2.1. punctul 1. *Modificarea sau, după caz, elaborarea codurilor de etică profesională pentru toți reprezentanții sectorului justiției.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CNA, CSM, CSP, PG, MAI, uniunile profesiilor conexe sistemului justiției
- Indicator de performanță: Coduri de etica elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune realizată**

În mare parte, actorii vizați de această acțiune dispun de coduri de etică care au fost aprobate sau modificate recent, după caz. Astfel, deși poate acțiunea nu este realizată 100%, atât timp cât măcar o instituție nu și-a modificat codul de etică existent, considerăm că ar fi mai corect să o calificăm drept realizată.

Domeniul specific de intervenție: 4.2.3. Îmbunătățirea mecanismelor de respectare a eticii profesionale și sporirea capacităților organelor responsabile de etica profesională.

Acțiunea 4.2.3. punctul 1. *Modificarea sau, după caz, elaborarea cadrului normativ necesar pentru activitatea organelor abilitate cu investigarea abaterilor de la etica profesională.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CNA, CSM, PG, MAI, uniunile profesiilor conexe sistemului justiției

- Indicator de performanță: Proiecte de acte normative elaborate și remise guvernului spre examinare
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Această acțiune rămâne a fi nerealizată în momentul elaborării prezentului raport.

Domeniul specific de intervenție 4.2.5. Implicarea societății în procesul de supraveghere privind respectarea eticii profesionale de către actorii din sectorul justiției.

Acțiunea 4.2.5. punctul 1. *Elaborarea unui proiect de act normativ privind implicarea reprezentanților societății civile în procesul de supraveghere a legislației cu privire la etica profesională a reprezentanților sectorului justiției.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM, CSP, MAI, CNA, CNI
- Indicator de performanță: 1. Proiect de act normativ elaborat și remis spre examinare Guvernului; 2. Numărul reprezentanților societății civile implicate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Această acțiune este nerealizată în momentul elaborării prezentului raport.

Conform proiectului de raport anual pentru realizarea acțiunilor prevăzute la Pilonul IV al SRSJ, la data de 05.09.2013 pe pagina web oficială a MJ a fost plasat anunțul privind inițierea procedurii de amendare a cadrului normativ, în scopul parvenirii de propuneri și de la alte instituții. Același raport constată că nu au fost recepționate propuneri/recomandări din partea instituțiilor societății civile, din acest considerent au fost trimise din nou scrisori în acest sens pe adresa unor din cele mai importante ONG-uri din țară.

Probabil ar fi cazul să se organizeze un eveniment, în cadrul căruia să se întrunească reprezentanții societății civile și ai instituțiilor vizate, pentru a discuta acest subiect.

Grupul VI. Achiziționarea și instalarea echipamentului. Modernizarea programelor.

Domeniul specific de intervenție: 4.1.5. Elaborarea și aplicarea unor instrumente eficiente de prevenire a imixtiunii în activitatea de desfășurare a justiției, precum și de prevenire a comportamentului coruptional al actorilor din sectorul justiției.

Acțiunea 4.1.5. punctul 7. *Achiziționarea aparatelor poligraf de detecție a comportamentului simulat.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: CSM, PG, MAI, CNA, SV
- Indicator de performanță: Echipament procurat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Aparatele poligraf au fost achiziționate doar pentru CNA, deocamdată.

2. ACȚIUNI RESTANTE (până la 30 iunie 2013)

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 4.3.4. Publicarea și mediatizarea hotărârilor judecătorești privind condamnarea actorilor din sectorul justiției pentru acte de corupție.

Acțiunea 4.3.4. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind oportunitatea modificării cadrului normativ care vizează publicarea și mediatizarea hotărârilor judecătorești privind condamnarea reprezentanților sectorului justiției pentru acte de corupție.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM, MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate; 2. Proiectul de lege elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

GL pentru coordonarea și monitorizarea implementării Pilonului IV pune la îndoială necesitatea acestei acțiuni, o apreciază drept una căzută în desuetudine și propune excluderea ei din planul de acțiuni³². Cu o asemenea propunere suntem de acord, dat fiind faptul că nu este neapărat necesară efectuarea unui studiu în acest sens, și este suficientă o simplă creare a spațiului special dedicat unor asemenea hotărâri pe paginile instanțelor, în momentul în care acestea vor începe să apară.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi, regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 4.1.1. Creșterea substanțială a salariilor actorilor din sectorul justiției și simplificarea criteriilor de calculare a salariilor.

Acțiunea 4.1.1. punctul 1. *Modificarea cadrului normativ în vederea simplificării modului de calculare a salariului și reevaluării garanțiilor sociale ale actorilor din sectorul justiției.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, MF, MMPSF
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În timp ce acțiunea 4.1.1. punctul (2) poate fi considerată realizată parțial, în virtutea modificărilor operate pe parcursul anului 2013 (aici ne referim la Legea nr. 328 din 23.12.2013 privind salarizarea judecătorilor; majorarea salariilor și asigurarea unor garanții sociale sporite este prevăzută și pentru colaboratorii CNA conform modificărilor operate de Legea nr. 120 din 25 mai 2012 și sporul de 30% la salariul de funcție care a fost aprobat pentru lucrătorii IGP al MAI), acțiunea în cauză nu a fost realizată, iar GL pentru Pilonul IV ar trebui să clarifice dacă mai

³² vezi: RAPORT SECTORIAL INTERMEDIAR 2013 - PILONUL IV, PERIOADA DE RAPORTARE: TRIMESTRUL IV, 2011 - TRIMESTRUL II, 2013, aprobat în ședința Grupului de Lucru pentru coordonarea și monitorizarea implementării Pilonului IV al Strategiei de reformă a sectorului justiției din data de 13 septembrie 2013 și reflectă situația implementării până la această dată. <http://www.justice.gov.md/category.php?l=ro&idc=155> (accesat: 31.10. 2013).

este sau nu cazul să fie simplificat modul de calculare a salariului și de reevaluare a garanțiilor sociale ale actorilor din sectorul justiției.

Domeniul specific de intervenție: 4.3.2. Elaborarea și aplicarea unor măsuri de încurajare a actorilor din sectorul justiției în scopul promovării unui comportament integru și a dezvoltării unei culturi de intoleranță față de fenomenul corupției.

Acțiunea 4.3.2. punctul 2. *Elaborarea cadrului normativ privind procedura de testare benevolă cu aparatul poligraf a reprezentanților sectorului justiției.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CNA, PG, CSM, MAI
- Indicator de performanță: Proiectul de act normativ, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În cadrul GL s-a pus problema despre necesitatea elaborării cadrului normativ privind testarea **benevolă** cu aparatul poligraf, dat fiind faptul că legislația prevede deja testarea obligatorie.

Grupul V. Elaborarea și utilizarea mecanismelor de sensibilizare și de informare.

Domeniul specific de intervenție: Fortificarea sistemului avertizorilor de integritate (din interiorul și exteriorul sectorului).

Acțiunea 4.3.3. punctul 2. *Crearea în cadrul instituțiilor a unor mecanisme prin care avertizorii de integritate să semnaleze ilegalitățile (CSM, CSP, PG, CNA, MAI).*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CSM, CSP, PG, CNA, MAI
- Indicator de performanță: Mecanismele interne, create
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

CNA a elaborat un proiect de Regulament Cadru referitor la acest subiect și acesta a fost aprobat de Guvern la 09.09.2013. Astfel, urmează ca instituțiile responsabile să elaboreze Regulamentele proprii creând mecanismele interne în perioada imediat următoare.

Însă în momentul elaborării prezentului raport, doar CNA a publicat pe site-ul său Regulamentul intern privind avertizorii de integritate. MAI a raportat în cadrul uneia dintre ședințele GL că ar fi adoptat un asemenea Regulament intern, însă acesta nu a putut fi găsit pe pagina web a ministerului. Iar deoarece celelalte instituții nu au aprobat asemenea regulamente, considerăm deocamdată această acțiune drept nerealizată.

Acțiunea 4.3.3. punctul 4. *Mediatizarea instituției avertizorilor de integritate.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CNA
- Indicator de performanță: numărul de comunicate de presă difuzate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Raportul anual pentru implementarea acțiunilor Pilonului IV menționează că CNA a efectuat un șir de instruirii pentru a face cunoscută instituția avertizorilor de integritate, în cadrul cărora funcționarii au fost informați în special despre cadrul legal, dreptul funcționarilor de a face avertizarea și măsurile de protecție de care pot beneficia. Astfel, în anul 2013 au fost efectuate 25 de instruirii la care au participat 774 de persoane. Totodată, în perioada 14 noiembrie-20 decembrie 2013, CNA a efectuat în cadrul Academiei de Administrare Publică 17 cursuri de instruire referitoare la instituția avertizorilor de integritate.

Totuși, nu putem califica acțiunea drept 100% realizată din următoarele considerente. În primul rând, indicatorul de performanță menționează „numărul de comunicate de presă difuzate”, și putem observa că acestea sunt extrem de puține la număr (două care sunt pe pagina web a CNA, și altele două în presa națională, dar nu nemijlocit comunicate diseminate de CNA). Iar în cel de-al doilea rând, atât timp cât nu toate instituțiile vizate de acțiunea 4.3.3. punctul 2, au creat mecanismele interne în acest sens, nu se poate vorbi despre o comunicare sau mediatizare eficientă despre avertizorii de integritate, care deocamdată nu există.

Capitolul V

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI V

Capacitate instituțională. În trimestrul IV al anului 2013, GL V s-a întrunit în cadrul a trei ședințe, pe 17 octombrie 2013, 29 noiembrie 2013 și 16 decembrie 2013. Conform agendelor de lucru și proceselor-verbale, s-au discutat și urmau să fie discutate subiecte ce țin de modul de realizare a acțiunilor restante și acțiunile care urmau să fie realizate pe parcursul trimestrului curent. Pe pagina web a MJ, în timp util, au fost publicate procesele-verbale ale ședințelor GL.

Cu regret, pentru toate ședințele GL rămâne a fi caracteristică examinarea subiectelor de pe ordinea de zi, fără prezentarea în prealabil a documentelor confirmative privind realizarea acțiunilor propuse spre discuție în cadrul ședinței. Pe parcursul perioadei de referință, doar după o ședință a GL, membrilor le-au fost expediate materiale confirmative cu privire la procesul de lucru asupra unei singure acțiuni. În acest fel, ședințele au loc doar în baza prezentărilor verbale făcute de persoanele delegate de instituții în cadrul GL, fără oferirea unui suport probatoriu înainte de ședințe.

1, ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL IV, 2013

Grupul II. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 5.1.2. Elaborarea principiilor directe privind utilizarea mecanismelor alternative de soluționare a disputelor (penale, civile, comerciale) și dezvoltarea instituțiilor de mediere și arbitraj în calitate de mijloace alternative de soluționare a litigiilor.

Acțiunea 5.1.2. punctul 2. *Elaborarea proiectelor de modificare a cadrului normativ privind funcționarea instituției medierii în domenii specifice (litigii familiale, civile și comerciale, de muncă, de contencios administrativ, privind protecția consumatorului).*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, Consiliul de Mediere, Camera de Comerț și Industrie
- Indicator de performanță: Proiecte de modificare a cadrului normativ, elaborate și remise spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 decembrie 2013. Pe parcursul perioadei de raportare subiectul respectiv a fost inclus pe ordinea de zi a ședinței din 16 decembrie 2013. La ședința respectivă reprezentantul MJ a menționat că în domeniul în cauză au fost întreprinse un șir de acțiuni care au dus la revizuirea proiectului de lege existent privind medierea. Astfel, proiectul rectificat³³ a fost plasat pe pagina web www.particip.gov.md pentru consultări

33 http://particip.gov.md/public/documente/131/ro_1323_Proiectmediere-14-12-2013.pdf

publice. Totuși, pe parcursul perioadei de referință, proiectul respectiv nu a fost inclus pe ordinea de zi a ședinței de Guvern și nici examinat de acesta.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 5.1.2. punct 2 se consideră a fi nerealizată.

Grupul III. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 5.2.2. Consolidarea statutului administratorilor insolvabilității în vederea asigurării stabilității profesiei, creșterea integrității și a profesionalismului acestora.

Acțiunea 5.2.2. punctul 3. *Elaborarea manualului administratorului autorizat.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: INJ, MJ, ME
- Indicator de performanță: manual elaborat și distribuit
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 decembrie 2013. Pe parcursul perioadei de raportare, subiectul în cauză a fost inclus pe ordinea de zi a ședinței din 29 noiembrie 2013. Totodată, membrilor GL nu le-a fost prezentat un manual, în baza căruia să fie instruite persoanele participante la seminar. De asemenea, nu s-a specificat câte manuale au fost elaborate și distribuite.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță prevăzuți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 5.2.2. punct 3 se consideră a fi nerealizată.

Grupul IV. Activități de formare profesională pentru diferiți actori din sectorul justiției.

Domeniul specific de intervenție: 5.1.2. Elaborarea principiilor directe privind utilizarea mecanismelor alternative de soluționare a disputelor (penale, civile, comerciale) și dezvoltarea instituțiilor de mediere și arbitraj în calitate de mijloace alternative de soluționare a litigiilor.

Acțiunea 5.1.2. punctul 3. *Formarea formatorilor în domeniul medierii și arbitrajului.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: INJ
- Indicator de performanță:
 1. Instructori recrutați/instituții de formare, selectate
 2. Metodologie de formare a formatorilor, elaborată

3. Numărul de cursuri organizate
4. Numărul de formatori instruiți

- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 decembrie 2013. În programul de activitate a INJ pentru anul 2013³⁴ a fost preconizată pregătirea formatorilor în domeniul medierii și arbitrajului. Pe parcursul perioadei de raportare, subiectul respectiv a fost inclus pe ordinea de zi a ședinței din 29 noiembrie 2013. La această ședință reprezentantul INJ a menționat că în domeniul respectiv a fost organizat un șir de seminare de instruire la care a luat parte un număr definit de participanți.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 5.1.2. punct 3 se consideră a fi realizată.

Grupul V. Elaborarea și utilizarea mecanismelor de sensibilizare și de informare (de exemplu, site-uri web pentru publicarea hotărârilor judecătorești).

Domeniul specific de intervenție: 5.3.3. Asigurarea accesului la informația din registrele electronice de evidență a agenților economici și prestarea serviciilor electronice de către deținătorii acestor registre.

Acțiunea 5.3.3. punctul 2. Îmbunătățirea sistemului electronic de furnizare a informației gratuite, precum și a celei contra plată, cu privire la agenții economici.

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, ME, Centrul de Guvernare Electronică, MTIC
- Indicator de performanță: Sistemul electronic îmbunătățit
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 decembrie 2013. Pe parcursul trimestrului IV al anului 2013, subiectul respectiv nu a fost inclus pe ordinea de zi a GL. În raportul de activitate³⁵ a MJ pentru anul 2013, se menționează că realizarea acestei acțiuni este dependentă de îndeplinirea acțiunii privind crearea registrului unic electronic al agenților economici și organizațiilor necomerciale, care urmează a fi finalizată până la finele anului 2016.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 5.3.3. punct 2 se consideră a fi nerealizată.

³⁴ www.inj.md/files/u1/icare_Plan_formare_formatori_2013_-_integral_0.doc

³⁵ http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/RAPORT_MJ_pentru_2013_din_10-01-2014.pdf pag. 53

2. ACȚIUNI RESTANTE (până la 30 septembrie 2013)

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 5.1.1. Preluarea examinării cauzelor economice de către instanțele de drept comun, inclusiv prin asigurarea specializării judecătorilor pe aceste categorii de cauze.

Acțiunea 5.1.1. punctul 1. *Efectuarea studiului datelor statistice privind:*

- a) numărul de cereri depuse în cauzele economice în instanțele de pe raza sediului (domiciliului) părților;
 - b) numărul agenților economici înregistrați în unitățile administrativ-teritoriale, care pot fi implicați în cauzele economice.
- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
 - Responsabil pentru implementare: MJ, CSM, BNS
 - Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
 - **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 30 septembrie 2012. Conform informațiilor prezentate în cadrul ședinței GL din 11 aprilie 2013, acțiunea aceasta nu trebuia realizată deoarece ea urma a fi îndeplinită pentru a facilita modificarea cadrului legal corespunzător. Raportorul a menționat că, prin Legea nr. 29 din 6 martie 2012, au fost adoptate modificări suficiente care exonerează instituția responsabilă de implementarea acțiunii 1 din cadrul punctului 5.1.1 al Planului de acțiuni. De menționat că aceleași argumente au fost prezentate la finele anului 2012 la adoptarea raportului anual de activitate al GL³⁶. La ședința GL din 12 septembrie 2013, s-a revenit la discuții asupra acțiunii în cauză. Membrii GL au decis să considere că realizarea acțiunii respective nu mai este necesară, fără a-i atribui un calificativ. Totuși în raportul intermediar³⁷ pentru pilonul V publicat pe pagina web a MJ, acțiunea este calificată repetat drept nerealizată.

Din punctul de vedere al autorilor prezentului raport, odată ce acțiunea pierde din relevanță din cauza schimbării legislației, sunt necesare propuneri de modificare a planului de acțiuni al SRSJ, or GL nu deține competența de a opera modificări în acte aprobate de Parlament. O altă soluție ar fi elaborarea unui studiu tematic care să analizeze problemele care urmau să fie analizate, coroborându-le cu legislația deja în vigoare și să fie propuse soluții ca fiind non necesară operarea altor modificări legislative. Într-un astfel de caz, acțiunea ar putea fi catalogată drept realizată.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 5.1.1. punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 5.1.2. Elaborarea principiilor directe privind utilizarea mecanismelor alternative de soluționare a disputelor (penale, civile, comerciale) și dezvoltarea instituțiilor de mediere și arbitraj în calitate de mijloace alternative de soluționare a litigiilor.

³⁶ http://www.justice.gov.md/public/files/file/reforma_sectorul_justitiei/rapoarte/2012/Pilonul_V_Raport_anual_2012.pdf pag.3

³⁷ http://www.justice.gov.md/public/files/file/reforma_sectorul_justitiei/pilon_V_Raport_sectorial_2013.pdf pag.2

Acțiunea 5.1.2. punctul 1. *Elaborarea unor studii privind funcționarea instituției medierii în domeniul specifice (litigii familiale, civile și comerciale, de muncă, de contencios administrativ, privind protecția consumatorului) și oportunitatea dezvoltării unui sistem de mediere comunitară și a instituției arbitrajului.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, MMPSF, ME, Consiliul de Mediere, CSM, Camera de Comerț și Industrie
- Indicator de performanță: Studiile efectuate și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 decembrie 2012. Conform Raportului anual elaborat la finele anului 2012, acțiunea a fost considerată ca fiind realizată parțial deoarece ar fi fost elaborat un studiu pe un domeniu specific de intervenție. La ședința GL din 12 septembrie 2013, acțiunea a rămas cu calificativul de realizare parțială deoarece a fost realizat un studiu cu privire la arbitraj, dar nu a fost efectuat un studiu specific privind medierea. Potrivit raporturilor, concluziile studiului elaborat au fost incluse în proiectul legii cu privire la mediere, supuse consultărilor publice³⁸ încă începând cu 16 ianuarie 2013, doar că acest proiect nu este promovat suficient. Cu toate acestea, conform planului de activitate³⁹ a MJ pentru anul 2013, termenul de realizare a acțiunii respective este preconizat până la 30 decembrie 2013.

În cadrul ședinței din 17 octombrie 2013, reprezentantul MJ a menționat că a fost elaborat un raport⁴⁰ ce ține de monitorizarea Legii cu privire la mediere. Potrivit raportului, studiul respectiv a analizat și subiectele ce țin de medierea pe domenii specifice. În urma deliberărilor, GL a decis să considere acțiunea realizată.

Urmează de remarcat că pe parcursul anului 2013 a fost elaborat un alt studiu⁴¹ privind funcționarea profesiei de mediator în Republica Moldova. Totuși nici unul din studiile menționate nu răspunde exact întrebărilor formulate în acțiunea în cauză. Astfel, raportul de monitorizare a legii cu privire la mediere a fost elaborat în anul 2011, înainte de aprobarea SRSJ, iar studiul publicat în 2013 nici nu examinează de fapt medierea pe domenii specifice. În plus, potrivit raportului de activitate⁴² MJ pentru anul 2013, acțiunea nu este realizată.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, termenul de realizare este extins de către actorul responsabil cu un an de zile, acțiunea 5.1.2. punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 5.3.1. Modernizarea sistemului de evidență electronică a agenților economici.

Acțiunea 5.3.1. punctul 1. *Efectuarea unui studiu referitor la metodele de modernizare a sistemului de evidență electronică a agenților economici.*

38 <http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=698>

39 http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/Planul_anual_de_actiuni_al_Ministerului_Justitiei_pentru_anul_2013.pdf pag.21

40 http://www.google.ro/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&ved=0CDQQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.justice.gov.md%2Fpublic%2Ffiles%2FMINISTERUL_JUST_MEDIAREA_134.doc&ei=TQDqUpirOluY1AX72oGwDg&usg=AFQjCNFB5PCQ04x4kqkRleX6kqClDKYuRw&bvm=bv60444564.d.Yms

41 http://www.justice.gov.md/public/files/file/Directia%20notariat%20si%20avocatura/studiu_functionarea_profesiei_de_mediator-04-07-2013.pdf

42 http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/RAPORT_MJ_pentru_2013_din_10-01-2014.pdf pag. 49

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: Centrul de Guvernare Electronică, MJ, ME, MTIC
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 decembrie 2012. Potrivit informațiilor disponibile, la realizarea acțiunii în cauză lucrează un grup de lucru creat prin ordinul MJ încă în octombrie 2012. Membrii GL nu le-au fost oferite informații cu privire la activitatea în detaliu a grupului responsabil de realizarea acestei acțiuni. În cadrul ședinței din 12 septembrie 2013 și a raportului intermediar, acțiunea a fost considerată realizată parțial anume datorită faptului că este creat grupul care, aparent, activează.

În cadrul ședinței din 17 octombrie 2013, raportorii au menționat că au fost contractate serviciile unei companii din Macedonia, care urma să realizeze studiul respectiv, precum și măsurile prevăzute la acțiunile 5.3.2. punct 1 și 5.3.3. punct 1. Studiile urmau a fi finalizate până la finele lunii decembrie, însă ele nu au fost făcute publice pe parcursul perioadei de raportare.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 5.3.1. punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 5.3.2. Crearea unui registru electronic unic de evidență a agenților economici și organizațiilor necomerciale.

Acțiunea 5.3.2. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind registrul unic al agenților economici și organizațiilor necomerciale.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: Centrul de Guvernare Electronică, MJ, ME, MTIC
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunilor respective a expirat pe 31 decembrie 2012. Conform informațiilor furnizate în cadrul ședințelor GL, realizarea acestei acțiuni este combinată cu realizarea acțiunii 5.3.1. punct 1. La 5 iulie 2013, pe pagina web a MJ, a fost publicat un anunț privind angajarea unui expert responsabil de elaborarea studiilor în cauză. În cadrul ședinței din 17 octombrie 2013, raportorii au menționat că au fost contractate serviciile unei companii din Macedonia, care urma să realizeze studiul respectiv, precum și acțiunile prevăzute la acțiunile 5.3.1. punct 1 și 5.3.3. punct 1. Studiile urmau să fie finalizate până la finele lunii decembrie, însă ele nu au fost făcute publice pe parcursul perioadei de raportare. Pe pagina web a MJ destinată publicării studiilor finalizate, acesta din urmă nu a fost plasat.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 5.3.2. punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Grupul II. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 5.1.4 Instituirea/îmbunătățirea mecanismelor de recunoaștere și executare a hotărârilor arbitrale străine.

Acțiunea 5.1.4. punctul 2. *Modificarea cadrului normativ în vederea reglementării mecanismelor de recunoaștere și executare a hotărârilor arbitrale străine.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, instanțele judecătorești, Camera de Comerț și Industrie, UNEJ
- Indicator de performanță: Proiectul de modificare a cadrului normativ, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 30 iunie 2013. Pe parcursul perioadei de raportare membrilor GL nu le-au fost prezentate acte confirmative care ar atesta realizarea acțiunii în cauză. În termenul prevăzut pentru implementare, informații despre realizarea acțiunii nu au fost plasate pe pagina web a instituției responsabile de implementarea acesteia. Subiectul acesta a fost supus dezbaterilor în cadrul ședințelor GL din 17 octombrie 2013 și 29 noiembrie 2013, însă nu au fost prezentate documente probatorii privind executarea acțiunii. Mai mult, potrivit raportului de activitate⁴³ a MJ pentru anul 2013 acțiunea respectivă a fost considerată parțial realizată, fiind planificată modificarea cadrului normativ conex pentru anul 2014.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță prevăzuți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 5.1.4. punct 2 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 5.2.1. Crearea cadrului normativ necesar pentru organizarea și funcționarea eficientă a administratorilor procedurii de insolvență.

Acțiunea 5.2.1. punctul 2. *Crearea cadrului instituțional pentru exercitarea profesiei de administrator autorizat.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, ME
- Indicator de performanță: Structurile pentru desfășurarea activității de administrator autorizat, create
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 30 septembrie 2012. Conform Planului de activitate⁴⁴ al MJ pentru anul 2013, DGL și Direcția Profesiei și Serviciu Juridice sunt responsabile de încheierea acestei acțiuni până pe 30 septembrie 2013. Potrivit informațiilor oferite în cadrul ședințelor GL de către autoritățile responsabile de realizarea acțiunii în cauză, există un conflict între MJ și ME pe marginea proiectului de lege cu privire la administratorii autorizați. Astfel, este pusă în dificultate realizarea acțiunilor 5.2.1. punct 2 și 3 din planul de acțiuni.

⁴³ http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/RAPORT_MJ_pentru_2013_din_10-01-2014.pdf pag. 52

⁴⁴ http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/Planul_anual_de_actiuni_al_Ministerului_Justitiei_pentru_anul_2013.pdf pag.22

În cadrul ședinței din 17 octombrie 2013, subiectul respectiv a fost examinat, GL constatând că există divergențe de opinii între reprezentanții ME și cei ai MJ privind modalitatea exactă de realizare a acestei acțiuni din punct de vedere al conținutului.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 5.2.1. punct 2 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 5.2.1. Crearea cadrului normativ necesar pentru organizarea și funcționarea eficientă a administratorilor procedurii de insolvență.

Acțiunea 5.2.1. punctul 3. *Elaborarea proiectelor de acte normative privind admiterea în profesia de administrator autorizat și supravegherea acestei activități.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Proiectele de acte normative, elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2012. Conform Planului de activitate⁴⁵ al MJ pentru anul 2013, DGL și Direcția Profesiei și Servicii Juridice sunt responsabile de încheierea acestei acțiuni până la 20 decembrie 2013.

Potrivit informațiilor oferite în cadrul ședințelor GL de către reprezentanții MJ și ai ME, autorități responsabile de realizarea acțiunii respective, există un conflict între aceste două instituții pe marginea textului proiectului de lege cu privire la administratorii autorizați. Astfel, este pusă în dificultate realizarea acțiunii descrise.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță prevăzuți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 5.2.1. punct 3 se consideră a fi nerealizată.

⁴⁵ http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/Planul_anual_de_actiuni_al_Ministerului_Justitiei_pentru_anul_2013.pdf
pag.22

Capitolul VI

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI VI

Capacitate instituțională. În trimestrul IV al anului 2013, GL VI s-a întrunit în cadrul a trei ședințe, pe 8 octombrie 2013, 19 noiembrie 2013 și 17 decembrie 2013. Ședințele au avut loc în condiții de cvorum. Conform agendelor de lucru și proceselor-verbale, s-a discutat despre modul de realizare a acțiunilor declarate restante, despre acțiunile care urmau să fie realizate în trimestrul IV al anului 2013 și alte acțiuni curente. Procesele-verbale ale ședințelor GL au fost plasate pe pagina web a MJ.

Cu regret, pentru ședințele GL mai rămâne a fi caracteristică examinarea subiectelor de pe ordinea de zi, fără prezentarea în prealabil a documentelor confirmative privind realizarea acțiunilor propuse spre discuție în cadrul ședinței. În acest fel, ședințele au loc în mare parte în baza prezentărilor verbale făcute de persoanele delegate de instituții în cadrul GL, fără oferirea unui suport probatoriu înainte de ședințe.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL IV, 2013

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 6.1.1. Revizuirea componenței și a criteriilor de selectare a judecătorilor Curții Constituționale.

Acțiunea 6.1.1. punctul 1. *Efectuarea unui studiu al cadrului normativ privind activitatea, componența și criteriile de selectare a judecătorilor Curții Constituționale.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: Curtea Constituțională, MJ
- Indicator de performanță: Grup de lucru creat, studiu efectuat și recomandări formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2013. În cadrul ședinței din 17 decembrie 2013, subiectul privind acțiunea respectivă a fost inclus pe ordinea de zi însă nu a putut fi examinat din cauza că Curtea Constituțională nu a prezentat niciun fel de informații. Mai grav e că reprezentantul Curții nici nu s-a prezentat la ședințele GL organizate pe parcursul trimestrului respectiv. La acea ședință membrii au decis că acțiunea este considerată ca fiind nerealizată.

La 21 noiembrie 2013, Curtea Constituțională a RM a plasat pe pagina sa web⁴⁶ un anunț privind desfășurarea concursului public de elaborare a studiului privind consolidarea rolului Curții Constituționale. Primul compartiment al acestui studiu constituie activitatea, componența și criteriile de selectare a judecătorilor Curții Constituționale. Totuși, până la finele perioadei de raportare, studiul nu a fost făcut public.

⁴⁶ <http://constcourt.md/libview.php?l=ro&idc=7&id=505&t=/Prezentare-generală/Serviciul-de-presa/Noutati/Concurs-public-de-elaborare-a-studiului-privind-consolidarea-rolului-Curtii-Constitutionale>

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 6.1.1. punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 6.2.4. Consolidarea capacităților avocatului parlamentar de protecție și promovare a drepturilor copilului.

Acțiunea 6.2.4. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind activitatea avocatului parlamentar pentru protecția drepturilor copilului, inclusiv oportunitatea creării instituției avocatul copilului ca instituție separată.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: CpDOM
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2013. În cadrul ședinței din 19 noiembrie 2013, subiectul privind acțiunea respectivă a fost inclus pe ordinea de zi și discutat. Reprezentantul CpDOM a menționat că în acel moment se discuta deja proiectul legii noi cu privire la avocatul poporului, așa încât era prea devreme să fie efectuat studiul în cauză. Prin urmare, acțiunea va fi realizată în afara termenului preconizat.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 6.2.4. punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 6.3.3. Consolidarea sistemului de probațiune juvenilă.

Acțiunea 6.3.3. punctul 6. *Evaluarea necesarului de resurse financiare, materiale și umane pentru funcționarea sistemului de probațiune.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Evaluare efectuată și recomandări formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2013. În cadrul ședinței din 17 decembrie 2013, subiectul privind acțiunea respectivă a fost inclus pe ordinea de zi și discutat. Reprezentantul MJ a menționat că a fost creat un GL, care s-a întrunit în prima sa ședință la 16 decembrie 2013, fiind stabilit un plan de acțiuni. Ulterior urmează a fi elaborat un raport privind realizarea acțiunii respective. GL de monitorizare pentru pilonul IV a considerat acțiunea parțial realizată. Totuși, până la finele perioadei de raportare, un studiu sau un raport în vederea realizării acțiunii respective nu a fost adus la cunoștința membrilor GL, dar nici nu a fost publicat pe pagina web a MJ.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 6.3.3. punct 6 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 6.3.5. Consolidarea sistemului de colectare și analiză a datelor privind copiii care intră în contact cu sistemul de justiție.

Acțiunea 6.3.5. punctul 1. *Analiza cadrului normativ referitor la colectarea și prelucrarea datelor privind copiii care intră în contact cu sistemul justiției și, după caz, elaborarea unui proiect de modificare a acestuia.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: CpDOM, MAI, PG, MJ, CSM, MMPSE, BNS
- Indicator de performanță: Analiză efectuată și recomandări formulate, după caz, proiect de modificare a cadrului normativ, elaborat și remis spre examinare
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2013. În cadrul ședinței din 19 noiembrie 2013, subiectul privind acțiunea respectivă a fost inclus pe ordinea de zi și discutat. Reprezentantul CpDOM a menționat că întâmpină dificultăți la realizarea acțiunii în cauză din considerentul că sunt foarte multe instituții co-executori. Totuși, a fost creat un GL care urmează într-o primă etapă să analizeze cadrul normativ existent și să vină cu propuneri privind modalitatea de îmbunătățire a mecanismului de colectare și prelucrare a datelor. Cu toate acestea, până la finele perioadei de raportare, un studiu sau un raport în vederea realizării acțiunii respective nu a fost adus la cunoștința membrilor GL, dar nici nu a fost publicat pe pagina web a MJ. Mai mult, pe pagina web www.particip.gov.md nu a fost plasat nici un proiect privind modificarea cadrului normativ în vederea executării acțiunii.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 6.3.5. punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 6.4.2. Dezvoltarea bazei tehnico-materiale și a infrastructurii în toate locurile privative de libertate conform cu standardele europene.

Acțiunea 6.4.2. punctul 1. *Analiza detaliată a necesităților financiare ale instituțiilor penitenciare în vederea sporirii graduale a resurselor financiare alocate acestor instituții.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, MF
- Indicator de performanță: Analiză efectuată și recomandări formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2013. În cadrul ședinței din 17 decembrie 2013, subiectul privind acțiunea respectivă a fost inclus pe ordinea de zi și discutat. La ședință acțiunea fost considerată drept nerealizată, deoarece această acțiune se face anual, separat pentru fiecare instituție. Totuși, membrii GL au menționat că aceste analize se elaborează în baza posibilităților oferite de bugetul de stat și necesitățile reale ale sistemului. În afară de aceasta, un studiu similar, pentru instanțele judecătorești, a fost efectuat și prezentat opiniei publice. Astfel, este posibil să fie efectuat un astfel de studiu și în sistemul penitenciar.

Evident, până la finele perioadei de raportare un studiu în vederea realizării acțiunii respective nu a fost adus la cunoștința membrilor GL, precum și nici nu a fost publicat pe pagina web a MJ. Mai mult, pe pagina web www.particip.gov.md nu a fost plasat nici un proiect privind modificarea cadrului normativ în vederea executării acțiunii.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 6.4.2. punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Grupul II. Îmbunătățirea cadrului juridic/elaborarea proiectelor de legi/regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 6.3.2. Consolidarea instrumentelor de protecție a copiilor victime sau martori ai infracțiunilor în cadrul proceselor penale.

Acțiunea 6.3.2. punctul 1. *Elaborarea comentariilor la legislația privind instrumentarea cauzelor cu copii victime sau copii martori ai infracțiunilor.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: PG, CSM, MAI, CNAJGS
- Indicator de performanță: Comentarii elaborate și publicate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2013. În cadrul ședinței din 19 noiembrie 2013, subiectul privind acțiunea respectivă a fost inclus pe ordinea de zi și discutat. La ședință reprezentantul PG a menționat că în acel moment abia fusese elaborat caietul de sarcini pentru contractarea unei asistențe externe care să elaboreze comentariile. Potrivit planului de activitate a PG pentru anul 2014, această acțiune urmează a fi realizată în primul trimestru al anului 2014.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 6.3.2. punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 6.3.4. Asigurarea respectării drepturilor copiilor aflați în detenție.

Acțiunea 6.3.4. punctul 3. *Elaborarea metodologiei de planificare individuală a executării pedepsei de către copiii aflați în detenție.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Metodologie elaborată și aprobată
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2013. În cadrul ședinței din 17 decembrie 2013 subiectul privind acțiunea respectivă a fost inclus pe ordinea de zi și discutat. Reprezentantul DIP a menționat că, prin ordinul DIP nr. 116 din 8 mai 2013, a fost elaborată și aprobată pilotarea Programului de îmbunătățire a procesului de resocializare a copiilor din detenție. Prin același ordin a fost aprobată Metodologia-pilot de planificare individuală a executării pedepsei de către copiii aflați în detenție. Membrii GL au decis că acțiunea poate fi considerată parțial realizată deoarece Metodologia nu a fost aprobată în calitate de document obligatoriu, dar exclusiv în calitate de metodologie-pilot. Reprezentantul DIP a menționat că după finalizarea pilotării, adică la finele anului 2013 - în primul trimestru a anului 2014, metodologia rectificată poate fi aprobată în calitate de document obligatoriu.

Până la finele anului 2013, un ordin al DIP privind aprobarea definitivă a metodologiei pilot nu a fost aprobat, cel puțin nu a fost prezentat ca document probatoriu membrilor GL și nici publicului larg.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 6.3.4. punct 3 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 6.3.4. Asigurarea respectării drepturilor copiilor aflați în detenție.

Acțiunea 6.3.4. punctul 5. *Elaborarea unor programe de pregătire a copiilor pentru eliberarea din detenție.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: programe elaborate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2013. În cadrul ședinței din 17 decembrie 2013, subiectul privind acțiunea respectivă a fost inclus pe ordinea de zi și discutat. Reprezentantul DIP a menționat că, în vederea executării acțiunii respective, directorul DIP a emis o dispoziție pentru elaborarea programului de pregătire pentru eliberarea copiilor din detenție. Conform acestei dispoziții, a fost creat un grup de lucru multiprofesional. Totuși, definitivarea programului este preconizată pentru anul 2014, deoarece există un parteneriat cu Guvernul României pentru pilotarea programului existent.

Până la finele anului 2013, un ordin al DIP privind aprobarea definitivă a programului nu a fost aprobat, cel puțin nu a fost prezentat ca document probatoriu membrilor GL și nici publicului larg.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță din planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 6.3.4. punct 5 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 6.5.1. Introducerea unui concept modern de probațiune care să contribuie la siguranța comunității prin reabilitarea efectivă în societate a delincvenților.

Acțiunea 6.5.1. punctul 4. *Elaborarea standardului ocupațional al consilierului de probațiune și corelarea indicatorilor de performanță pentru activitatea de probațiune cu noul sistem de indicatori de performanță pentru sectorul justiției.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Standardul ocupațional al consilierului de probațiune elaborat și indicatorii de performanță modificați
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2013. În cadrul ședinței din 19 octombrie 2013, subiectul privind acțiunea respectivă a fost inclus pe ordinea de zi și discutat. Reprezentantul OCP a menționat că au fost contractate serviciile unei instituții care ur-

mează să elaboreze acest standard ocupațional. Conform contractului, termenul limită pentru prezentarea acestuia a fost convenit pentru data de 20 decembrie 2013. Totuși, până la finele anului 2013, nu a fost prezentat nici un document probatoriu membrilor GL și nici publicului larg privind realizarea acțiunii respective.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 6.5.1. punct 4 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 6.5.7. Promovarea și implementarea standardelor etice în serviciile de probațiune și în sistemul penitenciar.

Acțiunea 6.5.7. punctul 1. *Elaborarea/modificarea codurilor etice al consilierului de probațiune și al angajatului din sistemul penitenciar.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Codurile etice elaborate/modificate și aprobate
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2013. În cadrul ședinței din 17 decembrie 2013, subiectul privind acțiunea respectivă a fost inclus pe ordinea de zi și discutat. Reprezentantul OCP a menționat că acțiunea a fost realizată pe deplin. Astfel, încă la 21 martie 2013, prin Hotărârea de Guvern nr. 210⁴⁷, a fost aprobat Codul de etică al consilierului de probațiune.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.5.1. punct 4 se consideră a fi realizată.

Grupul III. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 6.3.1. Asigurarea specializării actorilor din sistemul justiției în lucrul cu copiii.

Acțiunea 6.3.1. punctul 2. *Evaluarea necesităților de instruire a persoanelor care lucrează cu copiii aflați în contact cu sistemul justiției, modificarea și/sau elaborarea programelor de instruire pentru aceștia.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: INJ, Academia de Administrare Publică, Academia „Ștefan cel Mare”, CSM, PG, MAI, MJ, Ministerul Educației, MMPSF, CNAJGS, autoritățile administrației publice locale
- Indicator de performanță: Necesități evaluate, numărul de programe de instruire modificate, după caz, elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune realizată**

⁴⁷ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=347199>

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2013. În cadrul ședinței din 17 decembrie 2013, subiectul privind acțiunea respectivă a fost inclus pe ordinea de zi și discutat. Reprezentantul INJ a menționat că necesitățile de instruire ale persoanelor care lucrează cu copiii aflați în contact cu sistemul justiției au fost evaluate. În baza evaluării au fost elaborate agende ale seminarelor de instruire. De asemenea, a fost aprobat planul tematic la disciplina „Asigurarea drepturilor copiilor în locurile de detenție”. Mai mult, au fost organizate seminare de instruire pentru circa 600 de persoane care intră sub incidența evaluării efectuate.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.5.1. punct 4 se consideră a fi realizată.

Domeniul specific de intervenție: 6.4.1. Eficientizarea modului de aplicare a măsurilor procesuale de constrângere și a măsurilor preventive în sensul asigurării respectării dreptului la libertate și siguranța fizică.

Acțiunea 6.4.1. punctul 3. *Elaborarea programului de instruire a judecătorilor, procurorilor și ofițerilor de urmărire penală privind aplicarea măsurilor preventive și a altor măsuri procesuale de constrângere.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: INJ, Academia „Ștefan cel Mare”
- Indicator de performanță: Program de instruire elaborat și aprobat
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2013. În cadrul ședinței din 17 decembrie 2013, subiectul privind acțiunea respectivă a fost inclus pe ordinea de zi și discutat. Reprezentantul INJ a menționat că programul de instruire este aprobat anual de către instituție. Astfel, pentru anul 2013, programul de instruire continuă a fost aprobat încă la 20 august 2012. În program au fost incluse tematici cu privire la aplicarea măsurilor preventive și altor măsuri procesuale de constrângere. În plus, în baza programului respectiv, au fost instruiți deja circa 300 de beneficiari. O situație analogică a raportat și MAI, menționând că în domeniul respectiv au fost instruiți 40 de ofițeri de urmărire penală.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.4.1. punct 3 se consideră a fi realizată.

Grupul V. Elaborarea și utilizarea mecanismelor de sensibilizare și de informare (de exemplu, site-uri web pentru publicarea hotărârilor judecătorești).

Domeniul specific de intervenție: 6.5.4. Consolidarea parteneriatelor dintre serviciul de probațiune și alte organizații publice sau private, membri ai societății civile, familii și comunități în vederea promovării reabilitării și a incluziunii sociale a foștilor deținuți.

Acțiunea 6.5.4. punctul 4. *Aderarea Oficiului central de probațiune la Organizația Europeană de Probațiune (CEP).*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Calitatea de membru, obținută
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2013. Oficiul central de probațiune a aderat la Organizația Europeană de Probațiune⁴⁸ în trimestrul I anul 2012.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.5.4. punct 4 se consideră a fi realizată.

Grupul VI. Achiziționarea și instalarea echipamentelor.

Domeniul specific de intervenție: 6.4.2. Dezvoltarea bazei tehnico-materiale și a infrastructurii în toate locurile privative de libertate conform cu standardele europene.

Acțiunea 6.4.2. punctul 2. *Instalarea echipamentelor de supraveghere video în toate locurile de detenție.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MAI, MJ, CNA
- Indicator de performanță: Echipamente instalate și sisteme de supraveghere video funcționale
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2013. În cadrul ședinței din 17 decembrie 2013, subiectul privind acțiunea respectivă a fost inclus pe ordinea de zi și discutat. Reprezentantul MAI a menționat că, începând cu anul 2012, MAI a instalat 44 de sisteme de supraveghere video în 44 de Inspectorate de Poliție, cu excepția Izolator de Detenție Preventivă de la Bender. Au fost instalate 268 de camere de filmat. Procesoarele sunt instalate în secția management operațional. Informația se păstrează 72 de ore, după care se șterge. Acces la informația respectivă au secțiile de management operațional. Membrii consideră termenul de 72 ore ca fiind insuficient și destul de mic. MAI considera termenul de 72 de ore ca fiind unul rezonabil.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.4.2. punct 2 se consideră a fi realizată.

Grupul VII. Optimizarea cadrelor și/sau optimizarea serviciilor.

Domeniul specific de intervenție: 6.5.3. Asigurarea continuității procesului de probațiune individualizat, începând cu etapa prezentențială și terminând cu serviciile de asistență postdetenție.

⁴⁸ <http://www.ccp-probation.org/page/73/member-organisations>

Acțiunea 6.5.3. punctul 3. *Elaborarea și implementarea unui proiect-pilot privind asistența psihosocială la etapa prezentențială.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Zona de implementare a proiectului-pilot, identificată, proiectul-pilot, elaborat și implementat
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2013. În cadrul ședinței din 17 decembrie 2013, subiectul privind acțiunea respectivă a fost inclus pe ordinea de zi și discutat. Reprezentantul OCP a menționat că, prin ordinul OCP nr. 163 din 16.12.2013, a fost aprobat algoritmul „Proiectului-pilot privind asistența psihosocială la etapa prezentențială” și „Metodologia în vederea implementării Proiectului-pilot privind asistența psihosocială la etapa prezentențială”. Potrivit raportorului au fost identificate 14 birouri de probațiune în care proiectul-pilot urmează a fi implementat. Totodată, au fost alocate mijloacele financiare necesare.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță prevăzuți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.5.3. punct 3 se consideră a fi realizată.

2. ACȚIUNI RESTANTE (până la 30 septembrie 2013)

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 6.5.5. Consolidarea sistemului de înaintare și examinare a plângerilor privind activitatea serviciilor de probațiune și a sistemului penitenciar.

Acțiunea 6.5.5. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind procedurile de soluționare a plângerilor referitoare la activitatea serviciilor de probațiune și ale sistemului penitenciar.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 iunie 2013. Nici pe parcursul perioadei de monitorizare, membrilor GL nu le-au fost oferite informații detaliate privind realizarea acțiunii respective.

În Raportul de activitate a MJ pentru anul 2013⁴⁹, acțiunea este calificată realizată, numai pentru faptul că la 25 iunie 2013, în cadrul MJ a avut loc ședința privind efectuarea unui studiu cu privire la procedurile de soluționare a petițiilor; în cadrul căreia s-a decis contractarea unui expert în domeniu și au avut loc două ședințe de lucru.

Totuși, până la finele perioadei de raportare, un studiu privind realizarea indicatorilor de performanță nu a fost făcut public, or organizarea unor ședințe de lucru nu înseamnă atingerea

49 http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/RAPORT_MJ_pentru_2013_din_10-01-2014.pdf p.65

rezultatelor scontate. Mai mult, pe paginile web ale autorităților responsabile de realizare (MJ a distribuit sarcina de realizare a acțiunii respective DIP) nu au fost plasate informații despre publicarea studiului.

În afara perioadei de raportare, acțiunea a fost aparent realizată, studiul respectiv fiind publicat la 22 ianuarie 2014.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni nu au fost atinși, acțiunea 6.5.5. punct 1 se consideră a fi nerealizată, calificativul respectiv va fi schimbat în ulteriorul raport.

Domeniul specific de intervenție: 6.5.1. Introducerea unui concept modern de probațiune care să contribuie la siguranța comunității prin reabilitarea efectivă în societate a delincvenților

Acțiunea 6.5.1. punctul 1. *Elaborarea concepției de dezvoltare a instituției probațiunii care să contribuie la siguranța comunității prin reabilitarea efectivă în societate a delincvenților.*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate; concepția elaborată și aprobată
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 martie 2013. La o dată nedeterminată, pe pagina web a OCP a fost plasată concepția de dezvoltare a instituției probațiunii⁵⁰ care să contribuie la siguranța comunității prin reabilitarea efectivă în societate a delincvenților. În primul raport semestrial pentru anul 2013, elaborat de MJ, se menționează că acțiunea respectivă este parțial realizată. În cadrul ședinței din 10 septembrie 2013, s-a reiterat publicarea concepției, însă nu au fost prezentate alte acte confirmative care ar dovedi atingerea tuturor indicatorilor de performanță. Totuși nu este clar dacă a fost sau nu aprobată concepția și cine urmează să o aprobe. Prin urmare, putem admite că a fost realizat doar unul din indicatorii de performanță, alții rămânând restanți.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare nu toți indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.5.1. punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 6.5.2. Asigurarea autonomiei instituționale a serviciului de probațiune.

Acțiunea 6.5.2. punctul 2. *Optimizarea sistemului organelor de probațiune.*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Serviciul de probațiune, optimizat; schema de încadrare a personalului, revizuită
- **Calificativ: acțiune realizată**

50 www.probațiune.gov.md/tc_userfiles/file/Recomand%C4%83ri/Conceptia%20de%20dezvoltare%20a%20institu%C8%9Biei%20proba%C8%9Bii%20care%20s%C4%83%20contribuie%20la%20siguran%C8%9Ba%20comunit%C4%83%C8%9Bii%20prin%20reabilitarea%20efectiv%C4%83%20%C3%AEEn%20societate%20a%20delincven%C8%9Bilor.docx

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 martie 2013. La 2 aprilie 2013, a fost publicat proiectul Hotărârii de Guvern⁵¹ cu privire la optimizarea sistemului organelor de probațiune. Potrivit raportului intermediar pentru anul 2013 aprobat în cadrul ședinței din 10 septembrie 2013, acțiunea respectivă a fost calificată drept realizată fiind făcută publică informația precum că sistemul organelor de probațiune a fost optimizat prin trecerea acestuia la 1 ianuarie 2013 din subordinea DIP în subordinea MJ.

În baza HG 735 din 03.10.2012 cu privire la optimizarea structurii, activității MJ și autorităților administrative din subordine, a avut loc reducerea efectivului de personal al OCP de la 250 de unități la 243 de unități. În acest sens, a fost modificat statul de personal, care a fost vizat la Cancelaria de Stat cu nr. 01.3.3.1 din 23 ianuarie 2013, și schema de încadrare aprobată la MF cu nr. 12/257 din 20.02.2013 al OCP.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.5.2. punct 2 se consideră a fi realizată.

Domeniul specific de intervenție: 6.5.6. Revizuirea politicii de angajare și a sistemului de recrutare a personalului instituțiilor penitenciare; demilitarizarea completă a sistemului penitenciar.

Acțiunea 6.5.6. punctul 1. *Efectuarea unui studiu comparativ privind politica de angajare și sistemul de recrutare a personalului în instituțiile penitenciare și privind demilitarizarea completă a sistemului penitenciar.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 septembrie 2013. Potrivit planului de acțiuni⁵² al MJ pentru anul 2013, realizarea acestei acțiuni este preconizată pentru 1 septembrie 2013. Pe parcursul perioadei de raportare, subiectul privind realizarea acțiunii în cauză nu a fost pus în dezbatere nici o singură dată. Membrilor GL nu le-au fost trimise informații despre realizarea acțiunii respective, dar nici pe paginile web ale autorităților responsabile de realizare nu au fost plasate informații despre publicarea studiului.

La data de 30 august 2013, prin scrisoarea DIP nr.3/3735, studiul comparativ privind politica de angajare, sistemul de recrutare a personalului și demilitarizarea sistemului penitenciar a fost remis pe adresa MJ pentru consultare.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.5.6. punct 1 se consideră a fi realizată.

51 <http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=813>

52 http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/Planul_anual_de_actiuni_al_Ministerului_Justitiei_pentru_anul_2013.pdf
pag.25-26

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 6.3.3. Consolidarea sistemului de probațiune juvenilă.

Acțiunea 6.3.3. punctul 1. *Elaborarea recomandărilor privind managementul de caz în lucrul cu copiii supuși probațiunii.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, MMPSF
- Indicator de performanță: Recomandările metodice, elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 30 iunie 2013. Conform raportului de activitate al MJ pentru primul semestru al anului 2013, acțiunea se consideră a fi realizată deoarece au fost organizate anumite acțiuni în vederea implementării. Cu toate acestea, conform raportului menționat, la finele semestrului abia urma să fie selectat expertul responsabil de elaborarea recomandărilor metodice. La ședința GL din 25 iunie 2013, reprezentantul MJ a menționat că acțiunea nu este finalizată. Același lucru a fost menționat și în cadrul ședinței GL din 10 septembrie 2013 la aprobarea raportului sectorial intermediar.

Totuși, pe parcursul perioadei de raportare, Institutul de științe penale și criminologie aplicativă a elaborat metodologia privind managementul de caz în lucrul cu copiii supuși probațiunii. Mai mult, recomandarea privind managementul de caz în lucrul cu copiii supuși probațiunii a fost aprobată prin Ordin OCP nr. 27 din 17.12.2013.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.3.3. punct 2 se consideră a fi realizată.

Domeniul specific de intervenție: 6.2.3. Consolidarea abilităților și competențelor de management, de investigare, de cercetare și de analiză ale personalului CpDOM și ale instituției avocatului parlamentar.

Acțiunea 6.2.3. punctul 1. *Elaborarea curriculumului pentru instruirea inițială a noilor angajați și a planului de instruire continuă a personalului CpDOM (inclusiv a reprezentanțelor acestuia), care implică dezvoltarea abilităților de identificare și raportare a încălcărilor drepturilor omului.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: CpDOM, Academia de Administrare Publică, INJ
- Indicator de performanță: Curriculumul și planul de instruire, elaborate
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 decembrie 2012. Pe parcursul perioadei de raportare, pe pagina web a instituției responsabile de realizarea acestei acțiuni nu a fost publicat curriculumul pentru instruirea inițială și continuă a personalului CpDOM. Pe de altă parte, a fost publicat⁵³ planul de instruire pentru primul semestru al anului 2013, care în mod normal reiese din curriculum. Potrivit raportorilor, instruirea a fost preconizată doar pentru trimestrul I al anului 2013, motiv pentru care acțiunea urmează a fi calificată drept realizată.

53 http://ombudsman.md/sites/default/files/dezvoltare_strategica/planul_fc_cpdom_10_06_13_1.pdf

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.2.3. punct 1 se consideră a fi realizată.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi, regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 6.4.3. Consolidarea capacităților instituțiilor responsabile de privarea de libertate (poliția, sistemul penitenciar, CNA, instituțiile psihiatrice, internatele psihoneurologice și azilurile) privind prevenirea și combaterea torturii și a relelor tratamente.

Acțiunea 6.4.3. punctul 2. *Crearea unor mecanisme disciplinare interne, independente, de examinare a plângerilor privind actele de tortură și alte rele tratamente.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: PG, MJ, MAI, CNA
- Indicator de performanță: Regulamentul, elaborat; numărul de plângeri examinate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 decembrie 2012. Pe parcursul perioadei de monitorizare, instituțiile responsabile nu au întreprins măsuri eficiente în vederea realizării acțiunii în cauză. Pe paginile web ale instituțiilor responsabile pentru implementarea acțiunii nu sunt plasate reglementări, inclusiv interne, privind examinarea unor astfel de cazuri. Pe de altă parte, în afara perioadei de raportare, membrilor GL pentru pilonul II le-a fost adusă la cunoștință o notă informativă elaborată probabil la 7 septembrie 2013, privind acțiunile întreprinse de PG în vederea realizării prevederilor SRSJ pentru anii 2011-2016 și a planului de acțiuni pentru implementarea acestora, pentru perioada anului 2012 – trimestrul III, 2013. Potrivit acestei note informative, a fost efectuat un studiu al legislației naționale în contextul acțiunii în cauză. Totuși, PG a ezitat să pună la dispoziția membrilor GL studiul propriu-zis. În afară de aceasta, potrivit indicatorilor de performanță, urma să fie elaborat un regulament unic pentru toate instituțiile de forță vizate.

Spre finele perioadei de raportare, GL a fost informat că, prin Ordinul Procurorului General nr. 76/8 din 30 decembrie 2013, au fost aprobate Recomandările metodologice pentru investigarea eficientă a infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant. Totuși nu putem menționa atingerea tuturor indicatorilor de performanță menționați în planul de acțiuni.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare nu toți indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.4.3. punct 2 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 6.4.3. Consolidarea capacităților instituțiilor responsabile de privarea de libertate (poliția, sistemul penitenciar, CNA, instituțiile psihiatrice, internatele psihoneurologice și azilurile) privind prevenirea și combaterea torturii și a relelor tratamente.

Acțiunea 6.4.3. punctul 4. *Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ în vederea subordonării directe a procurorilor anti-tortură PG.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, PG

- Indicator de performanță: Proiectul de modificare a cadrului normativ, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 decembrie 2012. Pe parcursul perioadei de raportare, instituțiile responsabile nu au elaborat un proiect de lege care să vizeze subordonarea directă a procurorilor anti-tortură PG. Un astfel de proiect de lege nu a fost supus cel puțin dezbaterilor publice pe parcursul perioadei de monitorizare.

Potrivit informațiilor menționate în raportul intermediar aprobat la ședința din 10 septembrie 2013, acțiunea se consideră realizată parțial deoarece ar fi fost inclusă în responsabilitatea GL creat la 11 iulie 2013 de către Ministrul Justiției și Procurorul General. Urmează să menționăm că acest grup nu este responsabil de realizarea acțiunii respective, potrivit sarcinilor puse în fața acestuia. Mai mult, nici în cadrul studiului realizat pentru acțiunea 2.2.5 punct 1 descrisă mai sus, nu este analizată posibilitatea subordonării directe a procurorilor anti-tortură Procurorului General.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare nu toți indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.4.3. punct 4 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție 6.4.4. Crearea unui sistem standardizat și protejat împotriva manipulărilor de evidență a cazurilor de reținere, arest și detenție.

Acțiunea 6.4.4. punctul 1. *Elaborarea conceptului sistemului de evidență a cazurilor de reținere, arest și detenție; după caz, elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MAI, PG, CNA, SV, MJ
- Indicator de performanță: GL-ul, creat; conceptul, elaborat, după caz; proiectul de modificare a cadrului normativ, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 decembrie 2012. Conform proiectului Programului de Dezvoltare Strategică a PG pentru anii 2012-2014, realizarea acțiunii respective este planificată abia pentru luna ianuarie 2014. Potrivit informațiilor oferite membrilor GL pentru pilonul VI, se atestă o activitate sporadică și separată a instituțiilor responsabile de realizarea acțiunii, precum și o activitate netransparentă a grupului de lucru creat de către MJ. Membrilor GL pentru pilonul VI nu le-au fost remise acte confirmative care să ateste realizarea tuturor indicatorilor de performanță.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare nu toți indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.4.4. punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 6.4.5. Combaterea eficientă a faptelor de tortură și rele tratamente.

Acțiunea 6.4.5. punctul 1. *Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ pentru asigurarea independenței profesionale a lucrătorilor medicali din locurile de detenție, prin transferul lor în subordinea MS, pentru a conferi valoare probatorie examenului medical independent în*

cazurile de pretinse acte de tortură, pentru eliminarea contradicțiilor în ceea ce privește calificarea acțiunilor drept acte de tortură și pentru înăsprirea pedepselor pentru actele de tortură în corelare cu gravitatea acestora.

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, CpDOM, PG, MAI, CNA, SV, MS
- Indicator de performanță: Proiectul de modificare a cadrului normativ, elaborat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 decembrie 2012. Pe parcursul perioadei de raportare, lucrurile nu au evoluat. Nu au fost elaborate proiecte de acte normative în acest sens. Mai mult decât atât, după cum am menționat mai sus, conform proiectului Programului de Dezvoltare Strategică a PG pentru anii 2012-2014, realizarea acțiunilor în vederea sporirii și consolidării capacităților în domeniul combaterii și prevenirii eficiente a faptelor de tortură și rele tratamente sunt planificate abia pentru luna decembrie 2014.

Urmare a informațiilor prezentate de către principalele entități responsabile de realizarea acțiunii se atestă un conflict de opinii între reprezentanții DIP și MS referitor la locul și rolul lucrătorilor medicali în cadrul instituțiilor de detenție. Pe parcursul perioadei de monitorizare, membrilor GL pentru pilonul VI și, cu atât mai mult, publicului larg nu le-au fost aduse la cunoștință acte confirmative care să ateste realizarea tuturor indicatorilor de performanță menționați în planul de acțiuni.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare nu toți indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.4.5 punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 6.4.6. Crearea unor mecanisme eficiente de reabilitare a victimelor torturii și relelor tratamente.

Acțiunea 6.4.6. punctul 1. *Elaborarea cadrului normativ necesar pentru reabilitarea victimelor torturii și altor rele tratamente.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, MMPSF
- Indicator de performanță: Proiectul de act normativ, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 decembrie 2012. Pe parcursul perioadei de monitorizare, nu au fost întreprinse măsuri în vederea realizării acțiunii în cauză. Conform Planului Anual de acțiuni ale MJ⁵⁴ pentru anul 2013, această acțiune urma a fi realizată până la 30 septembrie 2013 de către DGL.

Potrivit informațiilor oferite membrilor GL pentru pilonul IV, se face tot posibilul pentru realizarea acțiunii respective. Totuși, la dispoziția membrilor nu au fost puse documente care să permită evaluarea etapelor la care se află persoanele responsabile de implementare.

⁵⁴ http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/Planul_anual_de_actiuni_al_Ministerului_Justitiei_pentru_anul_2013.pdf
pag.24

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare nu toți indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.4.6 punct 1 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 6.5.1. Introducerea unui concept modern de probațiune care să contribuie la siguranța comunității prin reabilitarea efectivă în societate a delincvenților.

Acțiunea 6.5.1. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ cu privire la probațiune.*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 martie 2013. Pe parcursul perioadei de raportare, proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 297-XIV din 24.02.1999 cu privire la adaptarea socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție (art.1, 1'1, 4 ș.a.) a fost înregistrat în Parlament⁵⁵ fiind înregistrat sub numărul 299. În continuare, la 13 noiembrie 2013, proiectul respectiv de lege a fost examinat⁵⁶ în Comisia parlamentară protecție socială, sănătate și familie.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în planul de acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.5.1. punct 2 se consideră a fi realizată.

55 http://www.google.ro/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0CC4QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.parlament.md%2FLegislationDocument.aspx%3Fid%3Db18bcc0f-fe45-4787-a162-4efdc91d6151&ei=KAL9UobSGO2u7Abpn4G4DQ&usg=AFQjCNGWRej6hmUP1go7P7_zZ1BsjHyCPg&bvm=bv.61190604.d.bGE

56 <http://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=ZgUJkHMIZ48%3D&tabid=130&mid=507&language=en-US>

Capitolul VII

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI VII

Capacitate instituțională. În al patrulea trimestru al anului 2013, Grupul de Coordonare a implementării Strategiei s-a întrunit într-o singură ședință, la data de 1 octombrie, în cadrul căreia a fost aprobat Raportul privind implementarea Planului de Acțiuni al SRSJ în semestrul I, 2013.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL III, 2013

Grupul VII. Crearea și eficientizarea activității organelor din sectorul justiției (comisii, colegii etc.).

Domeniul specific de intervenție: 7.1.4. Dezvoltarea capacității fiecărei instituții implicate în reforma sectorului justiției de a participa la procesul de reformă.

Acțiunea 7.1.4. punctul 2. *Elaborarea și implementarea modificărilor structurale și funcționale ale instituțiilor implicate în reforma sectorului justiției în vederea participării active a acestora la procesul de reformă.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: instituțiile din sectorul justiției
- Indicator de performanță: 1. Modificările structurale și funcționale ale instituțiilor, elaborate; 2. Numărul de instituții în care au fost implementate modificările structurale și funcționale
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Realizarea acestei acțiuni depinde de realizarea acțiunii 7.4.1. punctul (1), care prevede efectuarea analizei funcționale a instituțiilor implicate în implementarea reformei. Aceasta din urmă a fost începută cu suportul proiectului UE pentru Coordonarea Reformei în Sectorul Justiției, însă deocamdată nu a fost finalizată.

Grupul VI. Achiziționarea și instalarea echipamentului. Modernizarea programelor.

Domeniul specific de intervenție: 7.1.6. Crearea și menținerea unui sistem de colectare, analiză și schimb de informații relevante între principalele instituții din sectorul justiției.

Acțiunea 7.1.6. punctul 1. *Conceperea și realizarea unui sistem informațional integrat de colectare, analiză și schimb de informații privind implementarea reformei.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Sistem informațional conceput și realizat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

2. ACȚIUNI RESTANTE (până la 30 septembrie 2013)

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 7.1.4. Dezvoltarea capacității fiecărei instituții implicate în reforma sectorului justiției de a participa la procesul de reformă.

Acțiunea 7.1.4. punctul 1. *Analiza funcțiilor și structurii fiecărei instituții implicate în procesul de reformă a sectorului justiției.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: instituțiile din sectorul justiției
- Indicator de performanță: Analiza efectuată și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Până la momentul elaborării prezentului raport, această acțiune este nerealizată. Aceasta este o activitate desfășurată cu suportul proiectului de Coordonare a Reformei în Sectorul Justiției, finanțat de UE.

Domeniul specific de intervenție: 7.2.3. Sporirea accesului publicului la actele normative (baza de date).

Acțiunea 7.2.3. punctul 1. *Elaborarea unui studiu privind accesul publicului larg la actele normative (baza de date).*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, Centrul pentru Guvernare Electronică
- Indicator de performanță: Studiul elaborat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Proiectul de Coordonare a Reformei în Sectorul Justiției susține MJ la optimizarea bazei de date a actelor normative (acțiunea imediat următoare din Planul de Acțiuni), însă necesitatea elaborării unui asemenea studiu este pusă sub semnul întrebării.

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 7.2.2. Îmbunătățirea procesului de creație legislativă în vederea asigurării stabilității, previzibilității și clarității actelor legislative.

Acțiunea 7.2.2. punctul 4. *Realizarea unui manual privind elaborarea actelor normative.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Manualul elaborat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Această acțiune este în strânsă legătură cu Acțiunea 7.2.2. punctul 3, și, respectiv, ar putea fi realizată imediat după aprobarea modificărilor legislative de rigoare.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 7.2.2. Îmbunătățirea procesului de creație legislativă în vederea asigurării stabilității, previzibilității și clarității actelor legislative.

Acțiunea 7.2.2. punctul 2. *Elaborarea unui proiect de modificare a Legii nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative și a Legii nr. 317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale în vederea asigurării stabilității, previzibilității și clarității cadrului legal.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis Guvernului
- **Calificativ: acțiune realizată**

Proiectul Legii cu privire la actele normative a fost remis spre examinare Guvernului la 20 septembrie 2013⁵⁷. În momentul elaborării prezentului raport, legea nu fusese adoptată de Parlament.

Acțiunea 7.2.2. punctul 3. *Elaborarea cadrului normativ privind metodologia evaluării ex-ante.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, Cancelaria de Stat
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Deocamdată proiectul de modificare a cadrului normativ nu a fost transmis spre aprobare Guvernului.

Grupul VI. Achiziționarea și instalarea echipamentului. Modernizarea programelor.

Domeniul specific de intervenție: 7.2.3. Sporirea accesului publicului la actele normative (baza de date).

Acțiunea 7.2.3. punctul 2. *Optimizarea bazei de date a actelor normative.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, Centrul pentru Guvernare Electronică
- Indicator de performanță: Baza de date, optimizată, cu motorul de căutare funcțional
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Această acțiune este în curs de realizare cu suportul proiectului de Coordonare a Reformei în Sectorul Justiției.

⁵⁷ <http://www.justice.gov.md/pageview.php?!=ro&idc=230> (accesat: 01.11.2013).

Capitolul VIII

MONITORIZAREA ȘEDINȚELOR DE JUDECATĂ ȘI EVALUAREA NIVELULUI DE SATISFAȚIE A JUSTIȚIABILILOR FAȚĂ DE ACTUL DE JUSTIȚIE

A. APARENȚELE ADMINISTRĂRII JUSTIȚIEI – MODUL DE PERCEPȚIE A PĂRȚILOR ÎN PROCES ȘI A REPREZENTANȚILOR ACESTORA DESPRE ADMINISTRAREA JUSTIȚIEI

Sondajul își propune să măsoare percepția părților prezente la ședința de judecată și a reprezentanților acestora (nu percepția observatorului) față de actul de justiție, prin prisma următorilor indicatori (parametri):

1. Accesibilitatea informației și transparența;
2. Calitatea sediilor și e-justiția;
3. Accesul la justiție;
4. Calitatea, independența și imparțialitatea judecătorilor;
5. Corectitudinea procesului judiciar;
6. Calitatea rezultatului procesului judiciar (hotărârilor);
7. Starea generală și tendințele în calitatea administrării justiției.

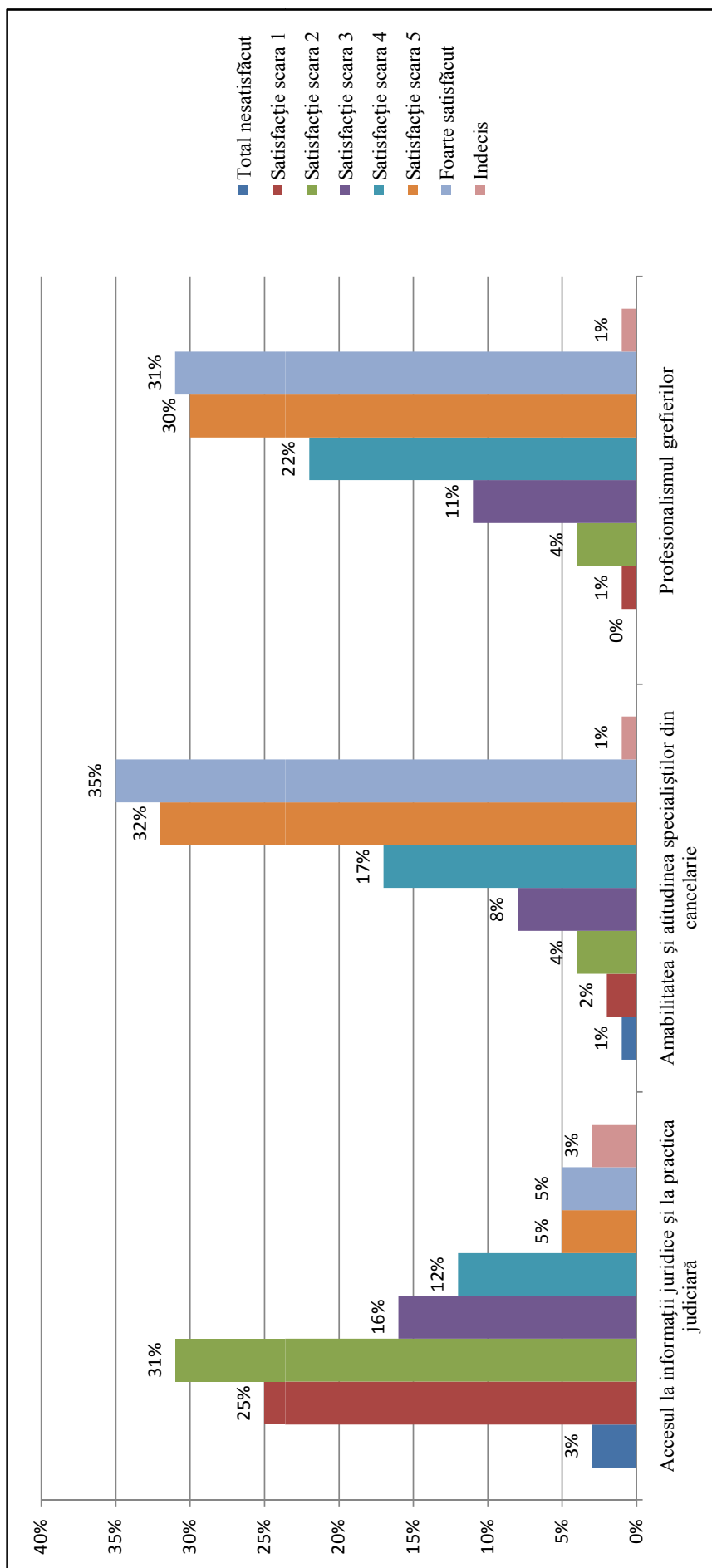
Astfel, cele 22 de întrebări au fost divizate după capitolele sus-menționate. Persoanele responsabile au fost rugate să se pronunțe în contextul a șapte niveluri de satisfacție, dintre care primul – cel mai rău și ultimul – cel mai bun. De asemenea, a fost inclusă și categoria de indecis pentru cazul în care întrebarea nu a fost aplicabilă sau respondentul nu a dorit să răspundă la aceasta. Pentru a reda mai clar percepția persoanelor chestionate, răspunsurile au fost divizate în trei categorii: total satisfăcut, categorie ce include nivelul foarte satisfăcut și satisfacție scara 5, total nesatisfăcut, ce include nivelul total nesatisfăcut și satisfăcut scara 1, precum și parțial satisfăcut, ce include nivelurile 2-4 de satisfacție.

Astfel, în trimestrul IV, părțile procesului la care a participat monitorul au fost solicitate să completeze aceste chestionare. În total, au fost completate 467 de chestionare. Ținând cont de pregătirea diferită a chestionaților și de gradul lor inegal de inițiere în procesele judiciare, s-a propus divizarea chestionaților în trei categorii:

1. **Avocați** în număr de 154 de persoane;
2. **Procurori** în număr de 69 de persoane,
3. **Justițiabili** (care includ în sine: reclamanții, pârâții, martorii, inculpații și părțile vătămate) în număr de 244 de persoane.

I. AVOCAȚII

1. Accesibilitatea informației și transparența

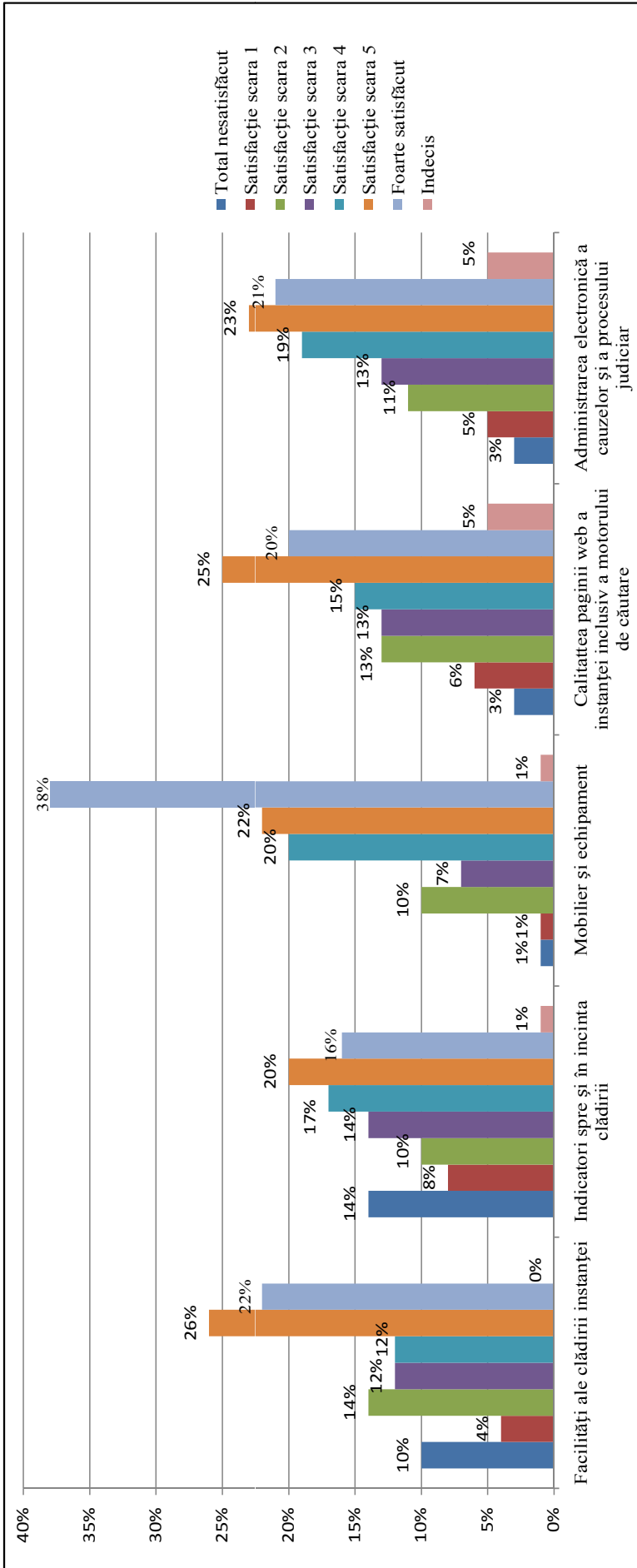

Notă: Cu privire la modalitatea de a accesa informația juridică și la practica judiciară (broșuri, pliante etc.), din numărul total de 154 de respondenți, circa 10% au declarat că sunt total satisfăcuți, acești indicatori sunt în scădere semnificativă de 48%, ori în trimestrul precedent numărul celor total satisfăcuți a fost de 58%. Total nesatisfăcuți s-au declarat 28%, ceea ce este cu 20% mai mult ca în trimestrul precedent, iar 59% s-au declarat parțial satisfăcuți.

Referitor la amabilitatea și atitudinea specialiștilor din cancelarie, 67% dintre cei chestionați s-au declarat total satisfăcuți, indice aproximativ egal cu trimestrul precedent, la fel ca și indicele celor total nesatisfăcuți, care este de 3%, restul 29% sunt parțial satisfăcuți.

La capitolul pregătire juridică a grefierilor, 61% din cei chestionați sunt total satisfăcuți de profesionalismul acestora și doar 1% este total nesatisfăcut, în timp ce 37% sunt parțial satisfăcuți.

2. Facilitățile curții și e-justiția

Notă: Cu privire la aprecierea facilităților clădirii instanței (posibilitatea unei persoane cu dizabilități de a avea acces la clădire, scaune pe hol, sala pentru a lua cunoștință de dosare, sala pentru avocați/procurori, toaletă etc.), din numărul total de 154 de respondenți, circa 48% s-au declarat total satisfăcuți, în timp ce total nesatisfăcuți sunt 14%, iar alți 38% sunt parțial satisfăcuți. Date aproximativ similare cu cele din trimestrele precedente.

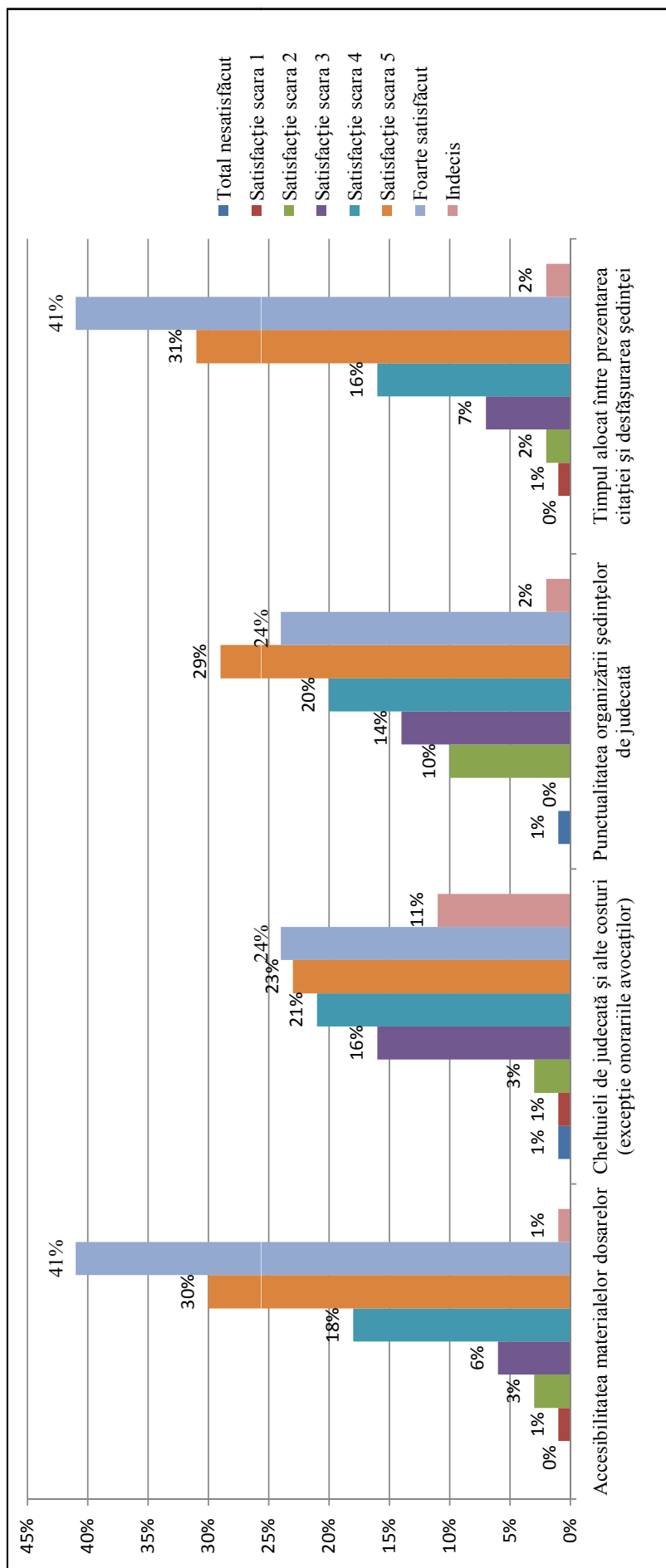
Cât privește aprecierea indicatorilor spre și în incinta clădirii instanței, circa 36% au declarat că sunt total satisfăcuți, date similare cu trimestrele precedente, în timp ce 22% au declarat că sunt total nesatisfăcuți, cu 6% mai mult decât în trimestrul precedent, alți 41% dintre respondenți s-au declarat parțial satisfăcuți.

Aprecierea mobilierului și a echipamentului din sala de judecată este evaluată după cum urmează: circa 60% au declarat că sunt total satisfăcuți, în timp ce doar 2% au declarat că sunt total nesatisfăcuți, alți 37% dintre respondenți s-au declarat parțial satisfăcuți.

Respondenții se declară în proporție de 45% total satisfăcuți de calitatea paginii web a instanței de judecată, inclusiv a motorului de căutare, în timp ce 9% sunt total nesatisfăcuți, 41% se declară parțial satisfăcuți.

În privința administrării electronice a cauzelor și a procesului judiciar, inclusiv funcționarea sistemului electronic de gestionare a cauzelor, 44% din respondenți sunt total satisfăcuți, în timp ce 8% sunt total nesatisfăcuți, 43% parțial satisfăcuți. Date similare au fost stabilite și în trimestrele precedente.

3. Accesul la justiție (în acest dosar concret)

Notă: Cât privește accesul la justiție și anume accesibilitatea de a lua cunoștință de materialele dosarului, 71% din respondenți s-au declarat total satisfăcuți de libertatea de a studia dosarul, în timp ce doar 1% au menționat că sunt total nesatisfăcuți; 27% sunt parțial satisfăcuți.

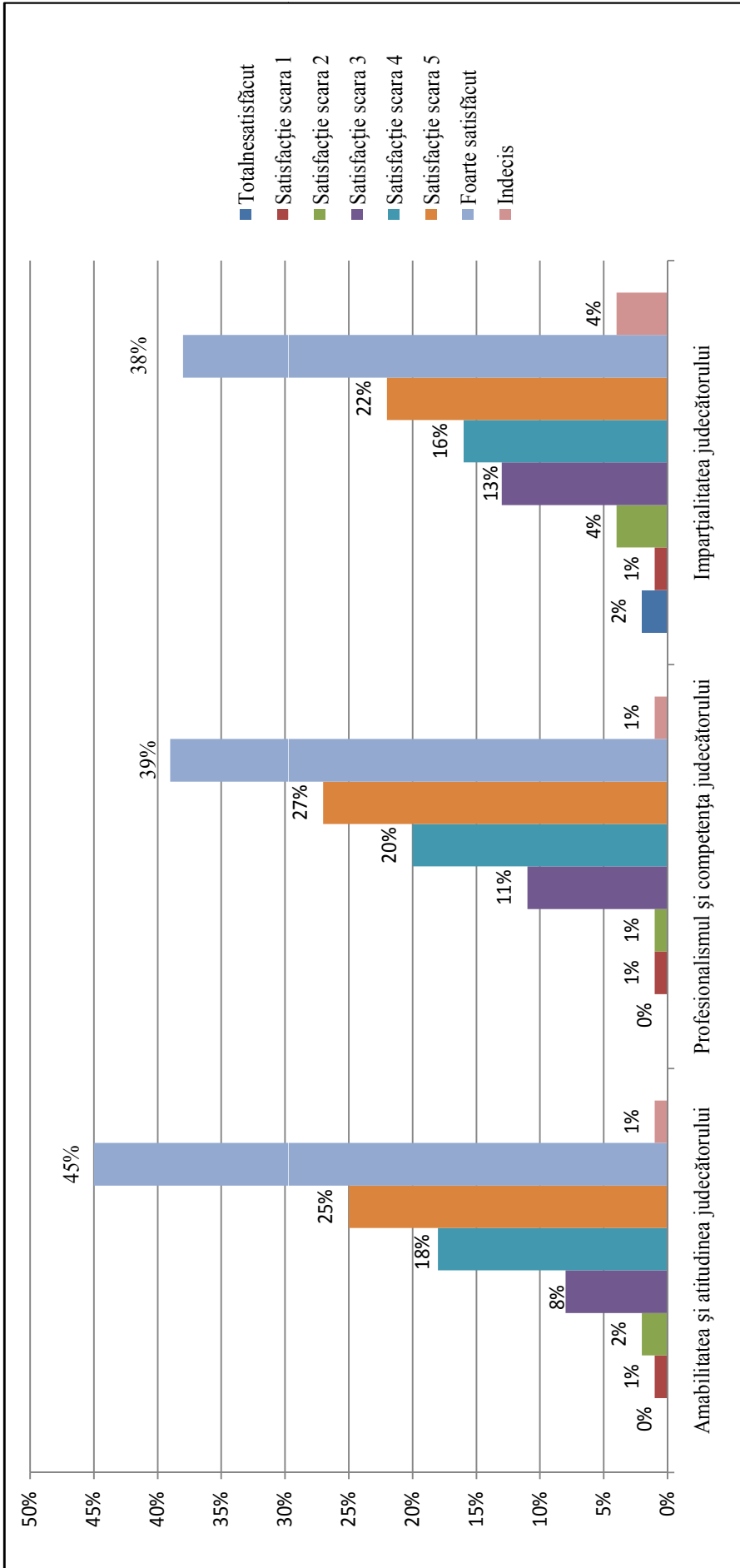
Referitor la gradul de satisfacție a respondenților în privința cheltuielilor de judecată și a altor costuri (cu excepția onorariilor avocaților), 47% sunt total satisfăcuți, în timp ce 2% sunt total nesatisfăcuți; 40% sunt parțial satisfăcuți.

Respondenții au apreciat punctualitatea organizării ședințelor de judecată conform programului, după cum urmează: 53% s-au declarat satisfăcuți pe deplin, în timp ce 1% sunt total nesatisfăcuți; 44% sunt parțial satisfăcuți.

În ceea ce privește aprecierea timpului rezervat între prezentarea citației și desfășurarea ședinței de judecată (pentru a permite părților să se pregătească de proces) - 72% din cei chestionați s-au declarat total satisfăcuți, în timp ce doar 1% au declarat că sunt total nesatisfăcuți; 25% sunt parțial satisfăcuți.

Date similare la întrebările respective au fost relevate și în trimestrele precedente.

4. Calitatea, independența și imparțialitatea judecătorului (rilor) (în cauza concretă)

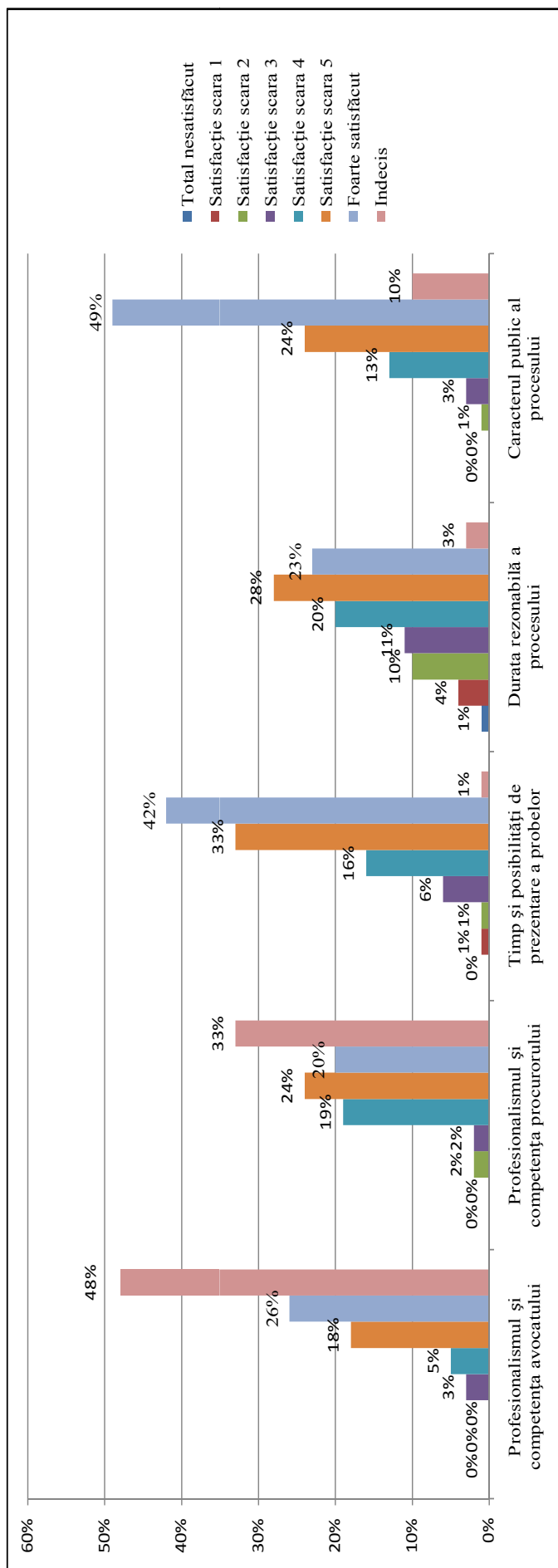

Notă: În ce privește amabilitatea și atitudinea judecătorilor, 70% din respondenți au declarat că sunt total satisfăcuți de amabilitatea și atitudinea judecătorilor, în timp ce 1% au menționat că sunt total nesatisfăcuți; 28% au menționat că sunt parțial satisfăcuți.

Cu referire la profesionalismul și competența judecătorilor poate fi observată aceeași dinamică: 66% din cei chestionați sunt total satisfăcuți, ceea ce este cu 8% mai puțin ca în primele trimestre, 1% se declară total nesatisfăcuți, rata celor parțial satisfăcuți fiind de 32%.

Cu privire la imparțialitatea judecătorului, 60% din cei chestionați au declarat că sunt total satisfăcuți, acest indicator este cu 10% în scădere față de trimestrul precedent, 3% din respondenți sunt total nesatisfăcuți, iar alți 33% sunt parțial satisfăcuți.

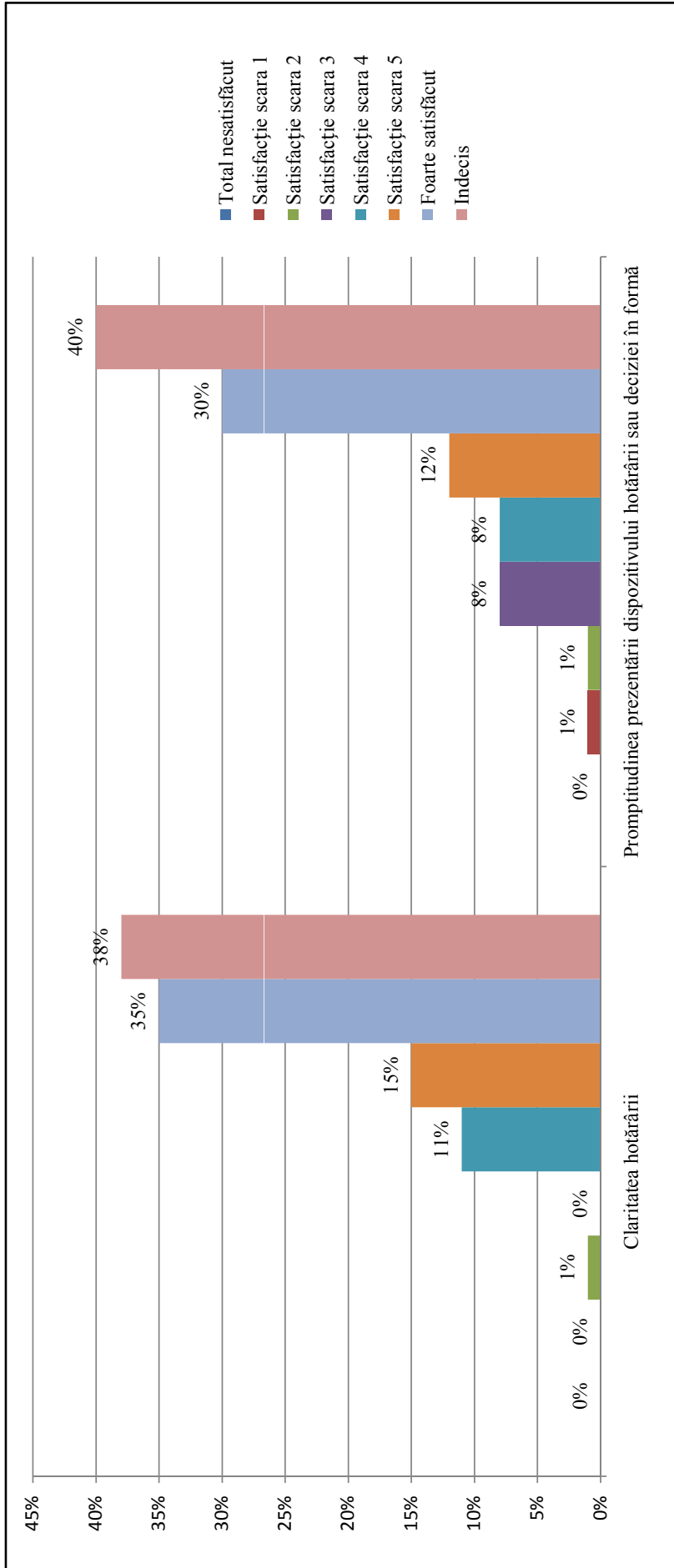
5. Corectitudinea/echitatea procesului judiciar

Notă: Cu privire la aprecierea echității procesului, respondenții s-au exprimat după cum urmează:

- în materie de profesionalism și competență a avocatului, s-a propus ca Avocații intervievați să se pronunțe în raport cu activitatea colegilor de breaslă: 44% din respondenți s-au declarat total satisfăcuți, parțial satisfăcuți sunt 26%, restul nu au dorit să aprecieze activitatea colegilor.
- profesionalismul și competența procurorului sunt apreciate în felul următor: 44% dintre cei chestionați sunt total satisfăcuți, în timp ce total nesatisfăcuți nu sunt, parțial satisfăcuți sunt 23%.
- cu referire la întrebarea dacă timpul și posibilitățile oferite sunt suficiente pentru fiecare parte în proces pentru prezentarea argumentelor sale și combaterea probelor aduse de partea adversă: 75% sunt total satisfăcuți, iar alții 1% sunt total nesatisfăcuți; mediu satisfăcuți sunt 23%.
- despre aprecierea duratei rezonabile a procesului: 51% dintre cei chestionați sunt total satisfăcuți, în timp ce 5% sunt total nesatisfăcuți; parțial satisfăcuți sunt 41%.
- cu privire la caracterul public al procesului pentru terțe părți și mass-media, 73 % dintre cei chestionați s-au declarat total satisfăcuți, ceea ce este cu 10% mai mult ca în trimestrul precedent. Nimeni din respondenți nu a fost total nesatisfăcut.

6. Rezultatul procesului (în acest dosar concret, numai în cazul în care hotărârea instanței a fost pronunțată)

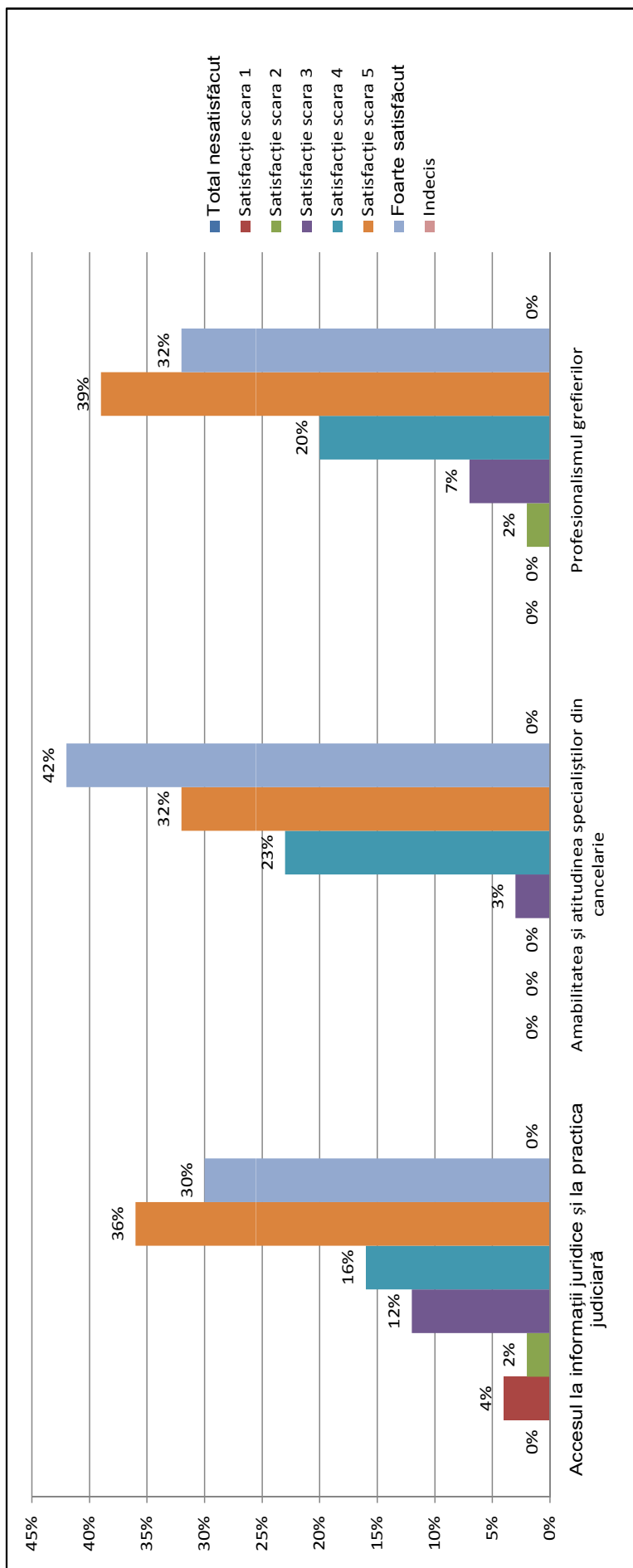

Notă: La capitolul „rezultatul procesului”: 50% dintre respondenți au menționat că sunt total satisfăcuți de claritatea hotărârii instanței (nu în mod obligatoriu și cu soluția), total nesatisfăcuți nu s-au declarat; parțial satisfăcuți sunt 12%.

Cât privește promptitudinea sau întârzierea prezentării dispozitivului hotărârii sau deciziei în formă scrisă: 42% dintre respondenți s-au declarat total satisfăcuți, în timp ce doar 1% sunt total nesatisfăcuți; parțial satisfăcuți sunt 17%.

II. PROCURORII

1. Accesibilitatea informației și transparența

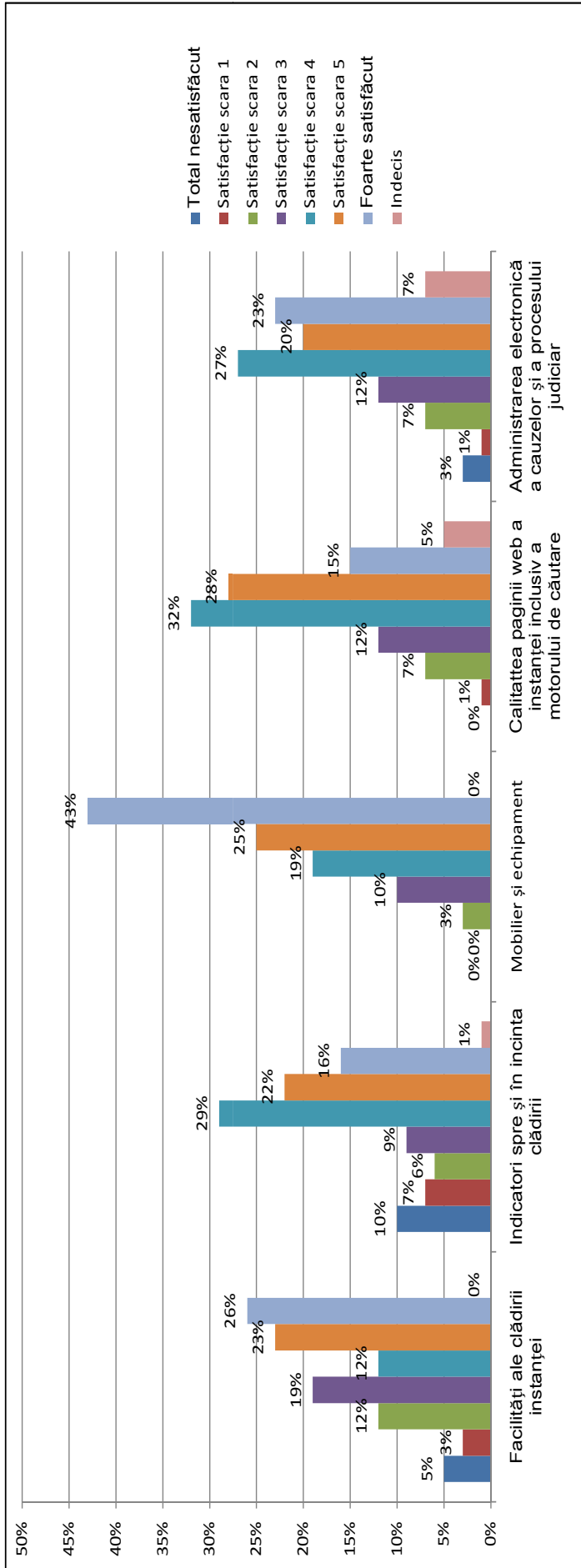

Notă: Cu privire la modalitatea de a accesa informația juridică și la practica judiciară (broșuri, pliante etc.), din numărul total de 69 de respondenți, circa 66% au declarat că sunt total satisfăcuți. Total nesatisfăcuți s-au declarat 4%, iar 30% s-au declarat parțial satisfăcuți.

Referitor la amabilitatea și atitudinea specialiștilor din cancelarie, 74% dintre cei chestionați s-au declarat total satisfăcuți, cu o scădere de 16% față de în trimestrul precedent, total nesatisfăcuți nu s-au declarat, iar alții 26% sunt parțial satisfăcuți.

La capitolul pregătirii juridice a grefierilor, 71% din cei chestionați sunt total satisfăcuți de profesionalismul acestora, total nesatisfăcuți nu sunt, alți 29% sunt parțial satisfăcuți.

2. Facilitățile curții și e-justiția

Notă: Cu privire la aprecierea facilităților clădirii instanței (posibilitatea unei persoane cu dizabilități de a avea acces la clădire, scaune pe hol, sala pentru a lua cunoștință de dosare, sala pentru avocați/procurori, toaletă etc.), din numărul total de 69 de respondenți, circa 51% s-au declarat total satisfăcuți, total nesatisfăcuți sunt 8%, iar alți 43% sunt parțial satisfăcuți. Date aproximativ similare cu cele din trimestrele precedente.

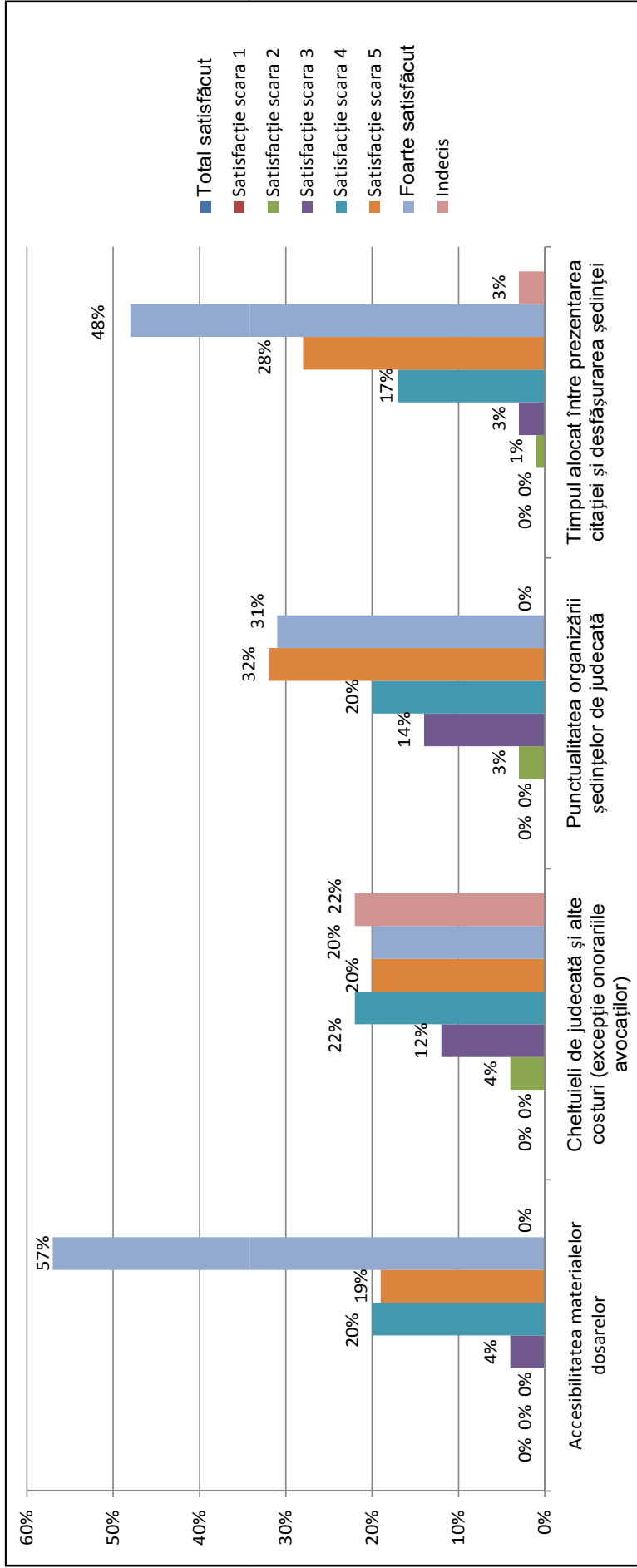
Cât privește aprecierea indicatorilor spre și în incinta clădirii instanței, circa 38% au declarat că sunt total satisfăcuți, în timp ce 17% au declarat că sunt total nesatisfăcuți, cu 6% mai mult decât în trimestrul precedent, alți 44% dintre respondenți s-au declarat parțial satisfăcuți.

Aprecierea mobilierului și a echipamentului din sala de judecată este evaluată după cum urmează: circa 68% au declarat că sunt total satisfăcuți, total nesatisfăcuți nu au fost, alți 32% dintre respondenți s-au declarat parțial satisfăcuți.

Respondenții se declară în proporție de 43% total satisfăcuți de calitatea paginii web a instanței de judecată, inclusiv a motorului de căutare, în timp ce 1% sunt total nesatisfăcuți, 51% se declară parțial satisfăcuți.

În privința administrării electronice a cauzelor și a procesului judiciar, inclusiv funcționarea sistemului electronic de gestionare a cauzelor, 43% din respondenți sunt total satisfăcuți, în timp ce 4% sunt total nesatisfăcuți, iar 46% parțial satisfăcuți.

3. Accesul la justiție (în acest dosar concret)

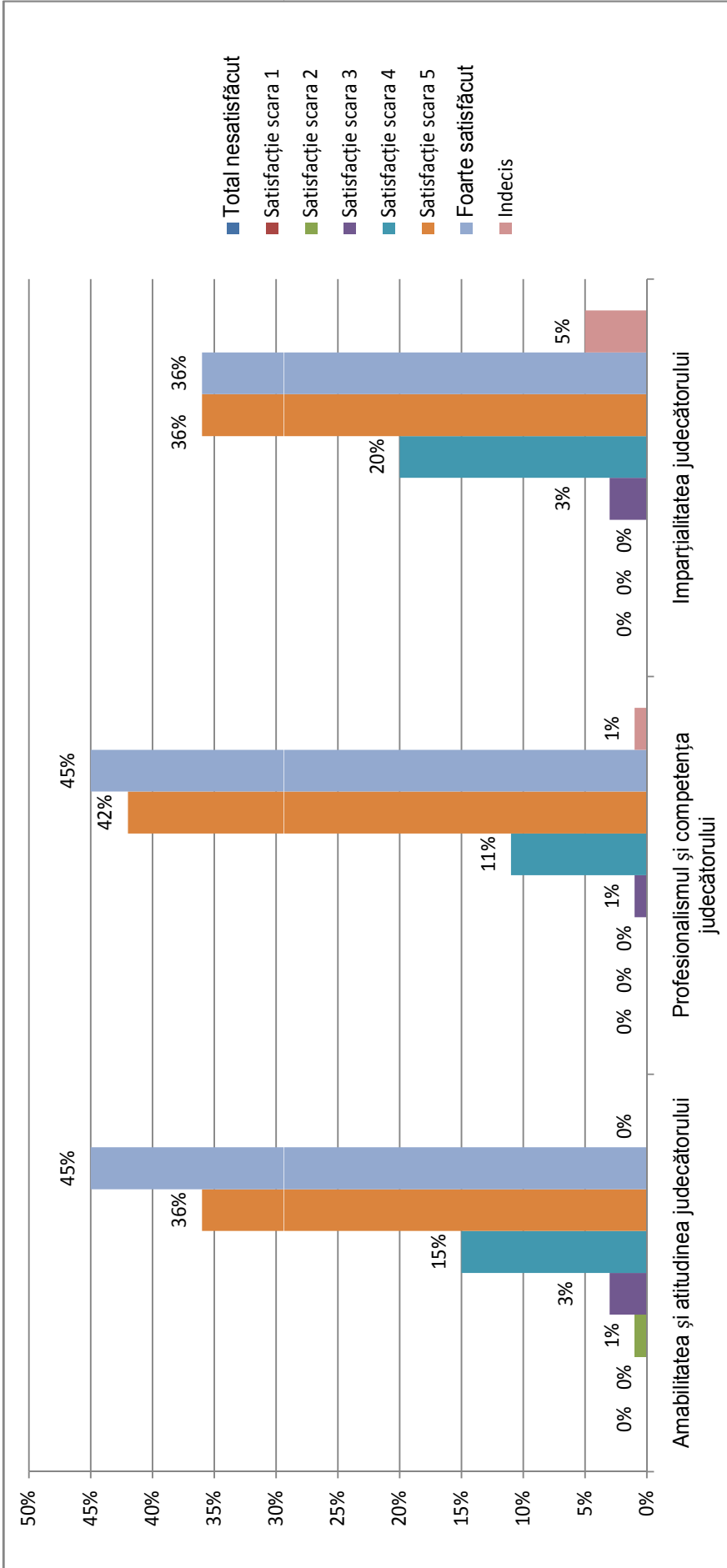
Notă: Cât privește accesul la justiție și anume accesibilitatea pentru a lua cunoștință de materialele dosarului, 76% din respondenți s-au declarat total satisfăcuți de libertatea de a studia dosarul, total nesatisfăcuți nu au fost; 24% sunt parțial satisfăcuți.

Cu privire la gradul de satisfacție a respondenților în privința cheltuielilor de judecată și a altor costuri (cu excepția onorariilor avocaților), 40% sunt total satisfăcuți, total nesatisfăcuți nu sunt; 38% sunt parțial satisfăcuți.

Respondenții au apreciat punctualitatea organizării ședințelor de judecată conform programului, după cum urmează: 63% s-au declarat satisfăcuți pe deplin, total nesatisfăcuți nu sunt; 37% sunt parțial satisfăcuți.

În ceea ce privește aprecierea timpului rezervat între prezentarea citației și desfășurarea ședinței de judecată (pentru a permite părților să se pregătească de proces) - 76% din cei chestionați s-au declarat total satisfăcuți, total nesatisfăcuți nu sunt; 21% sunt parțial satisfăcuți.

4. Calitatea, independența și imparțialitatea judecătorului (rilor) (în cauza concretă)

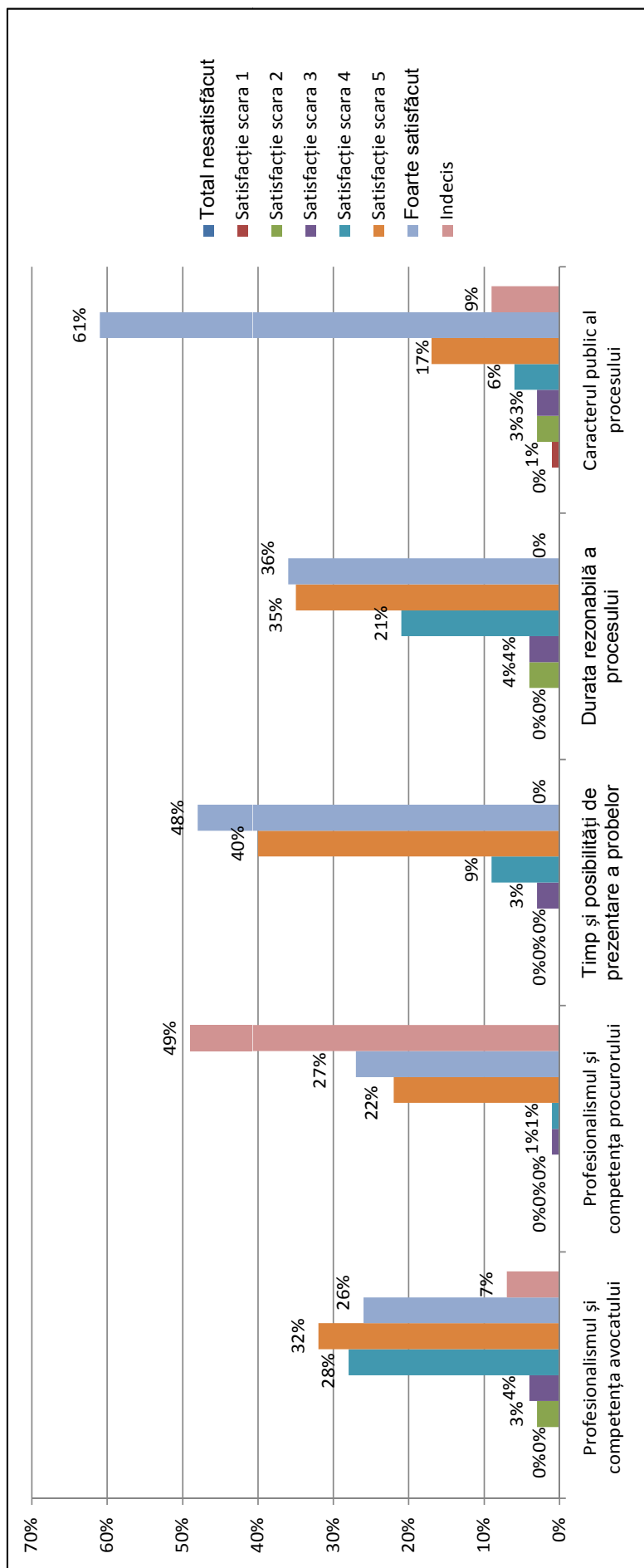

Notă: În ce privește amabilitatea și atitudinea judecătorilor, 81% din respondenți au declarat că sunt total satisfăcuți de amabilitatea și atitudinea judecătorilor, în timp ce total nesatisfăcuți nu sunt; 18% au menționat că sunt parțial satisfăcuți.

Cu referire la profesionalismul și competența judecătorilor poate fi observată aceeași dinamică: 87% din cei chestionați sunt total satisfăcuți, total nesatisfăcuți nu sunt, parțial satisfăcuți sunt 12%.

Cu privire la imparțialitatea judecătorului, 72% din cei chestionați au declarat că sunt total satisfăcuți. Total nesatisfăcuți nu sunt, alți 23% sunt parțial satisfăcuți.

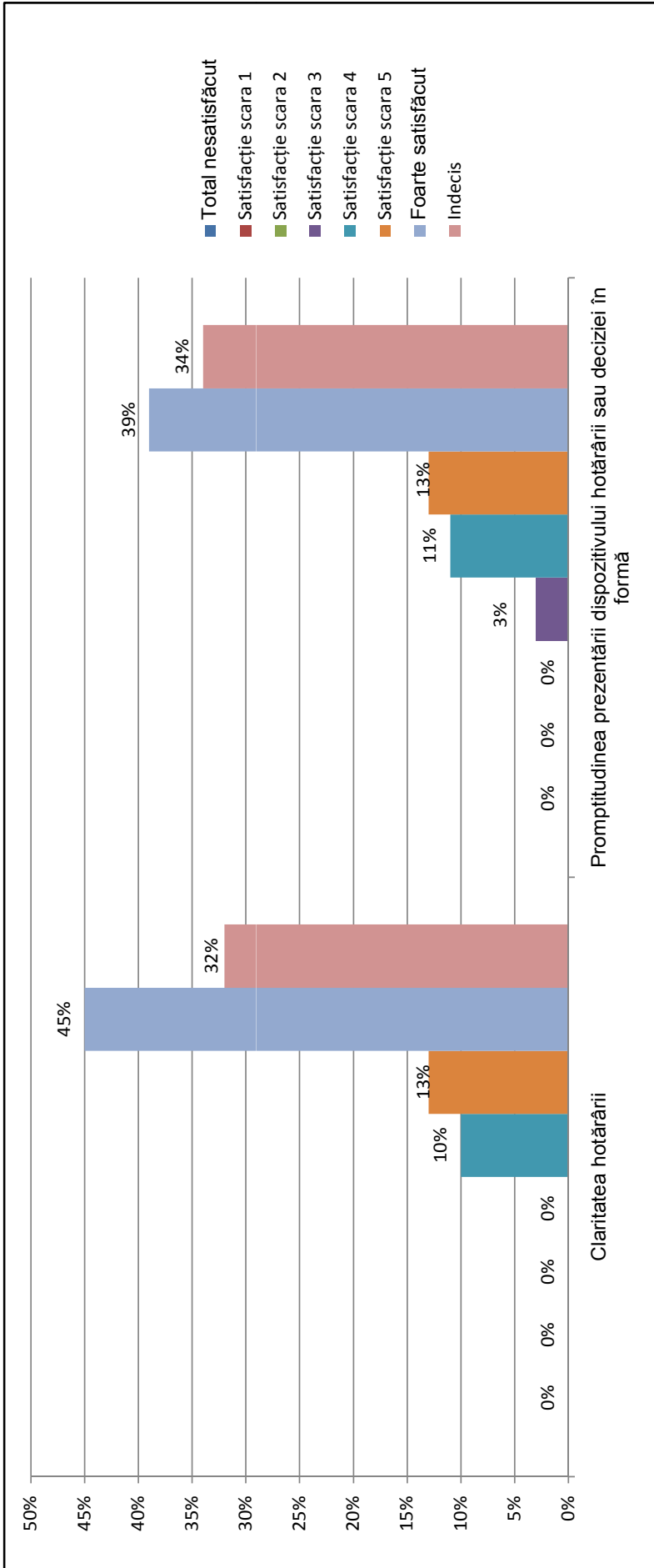
5. Corectitudinea/echitatea procesului judiciar

Notă: Cu privire la aprecierea echității procesului, respondenții s-au exprimat după cum urmează:

- în materie de profesionalism și competență a avocatului: 58% din respondenți s-au declarat total satisfăcuți, parțial satisfăcuți sunt 35%.
- în ceea ce privește profesionalismul și competența procurorului, s-a propus ca Procurorii intervievați să se pronunțe în raport cu activitatea colegilor de breaslă: 49% dintre cei chestionați sunt total satisfăcuți, în timp total nesatisfăcuți nu sunt, parțial satisfăcuți sunt 2%.
- cu referire la întrebarea dacă timpul și posibilitățile oferite sunt suficiente pentru fiecare parte în proces pentru prezentarea argumentelor sale și combaterea probelor aduse de partea adversă, 88% sunt total satisfăcuți, total nesatisfăcuți nu sunt; parțial satisfăcuți sunt 12%.
- despre aprecierea duratei rezonabile a procesului, 71% dintre cei chestionați sunt total satisfăcuți, total nesatisfăcuți nu sunt; parțial satisfăcuți sunt 29%.
- cu privire la caracterul public al procesului pentru terțe părți și mass-media, 78% dintre cei chestionați s-au declarat total satisfăcuți. Doar 1% s-au declarat total nesatisfăcuți.

6. Rezultatul procesului (în acest dosar concret, numai în cazul în care hotărârea instanței a fost pronunțată)

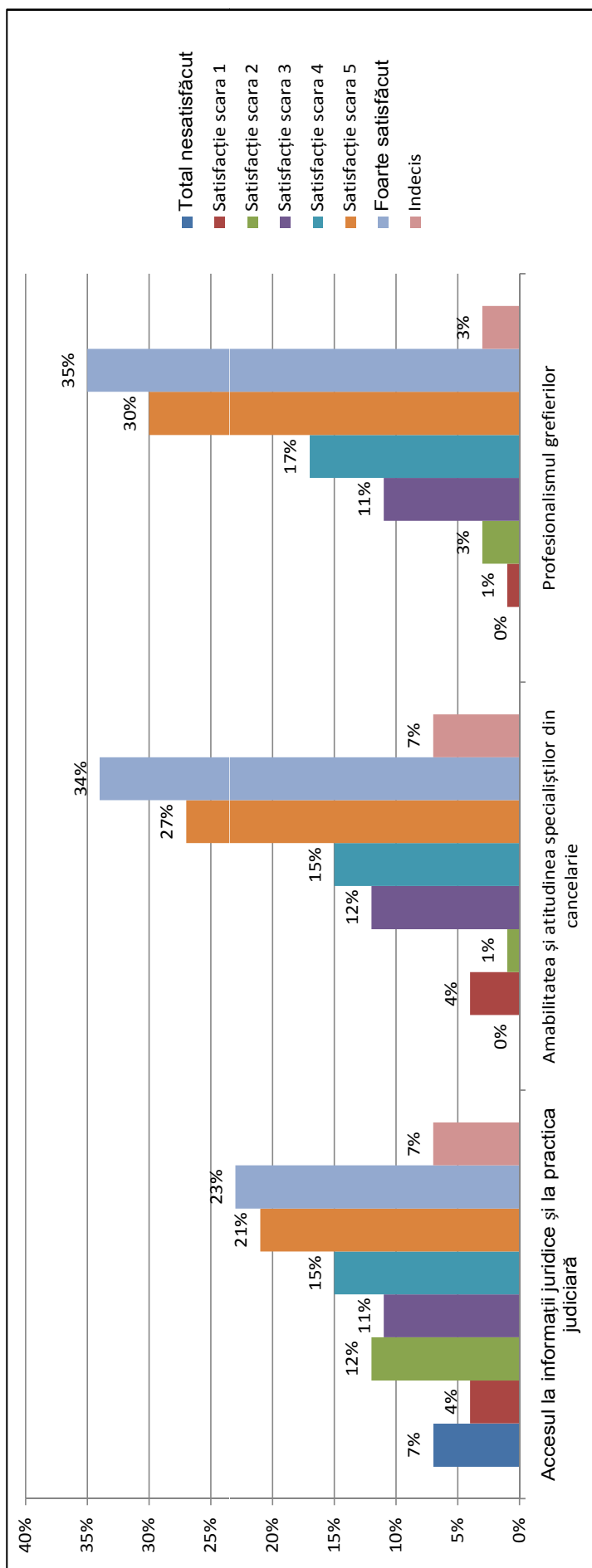

Notă: La capitolul „rezultatul procesului”, 58 % dintre respondenți au menționat că sunt total satisfăcuți de claritatea hotărârii instanței (nu în mod obligatoriu și cu soluția), total nesatisfăcuți nu s-au declarat; parțial satisfăcuți sunt 10%.

Cât privește promptitudinea sau întârzierea prezentării dispozitivului hotărârii sau deciziei în formă scrisă, 52% dintre respondenți s-au declarat total satisfăcuți, total nesatisfăcuți nu sunt; parțial satisfăcuți sunt 14%.

III. JUSTIȚIABILII

1. Accesibilitatea informației și transparența

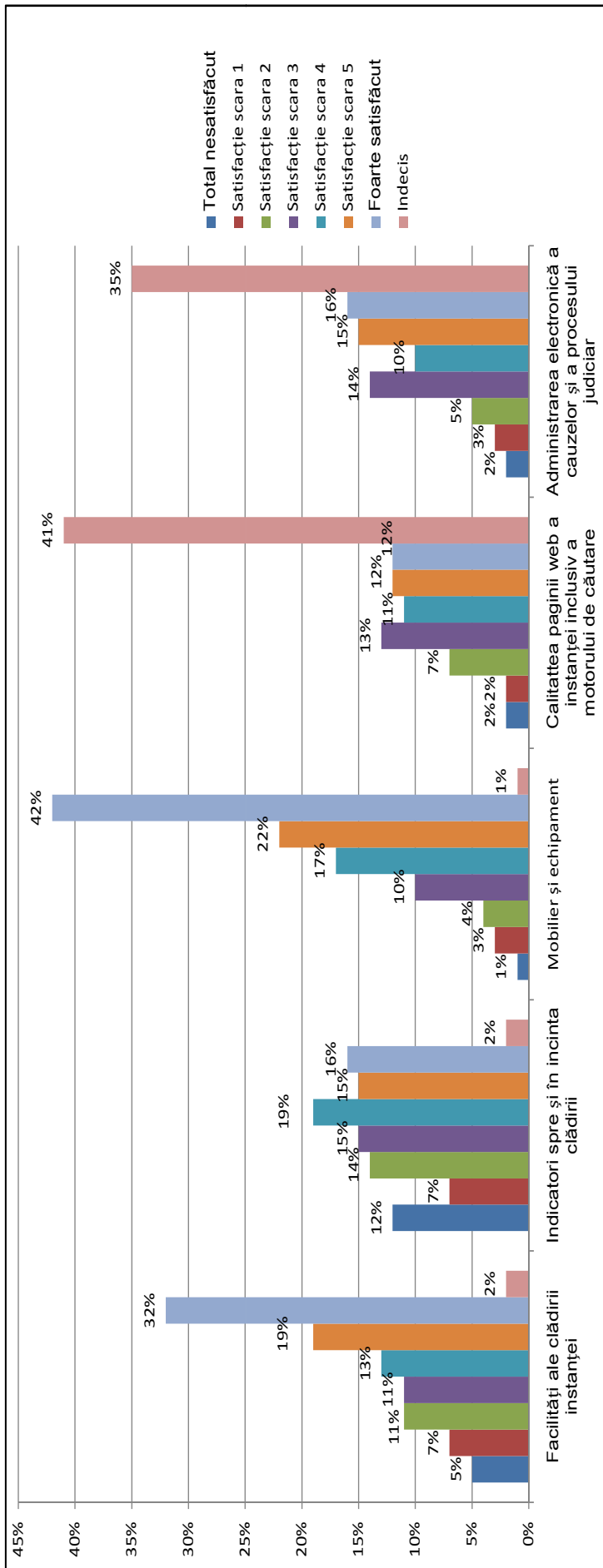
Notă: Cu privire la modalitatea de a accesa informația juridică și la practica judiciară (broșuri, pliante etc.), din numărul total de 244 de respondenți, circa 44% au declarat că sunt total satisfăcuți. Total nesatisfăcuți s-au declarat 11%, iar 38% s-au declarat parțial satisfăcuți.

Referitor la amabilitatea și atitudinea specialiștilor din cancelarie, 61% dintre cei chestionați s-au declarat total satisfăcuți, total nesatisfăcuți s-au declarat 4%, iar alți 28% sunt parțial satisfăcuți.

La capitolul pregătirii juridice a grefierilor, 65% din cei chestionați sunt total satisfăcuți de profesionalismul acestora, total nesatisfăcuți sunt 1%, alți 31% sunt parțial satisfăcuți.

Date aproximativ similare au fost prezentate și în trimestrele precedente.

2. Facilitățile curții și e-justiția

Notă: Cu privire la aprecierea facilităților clădirii instanței (posibilitatea unei persoane cu dizabilități de a avea acces la clădire, scaune pe hol, sala pentru a lua cunoștință de dosare, sală pentru avocați/procurori, toaletă etc.), din numărul total de 244 de respondenți, circa 51% s-au declarat total satisfăcuți, total nesatisfăcuți sunt 12%, iar alți 35% sunt parțial satisfăcuți.

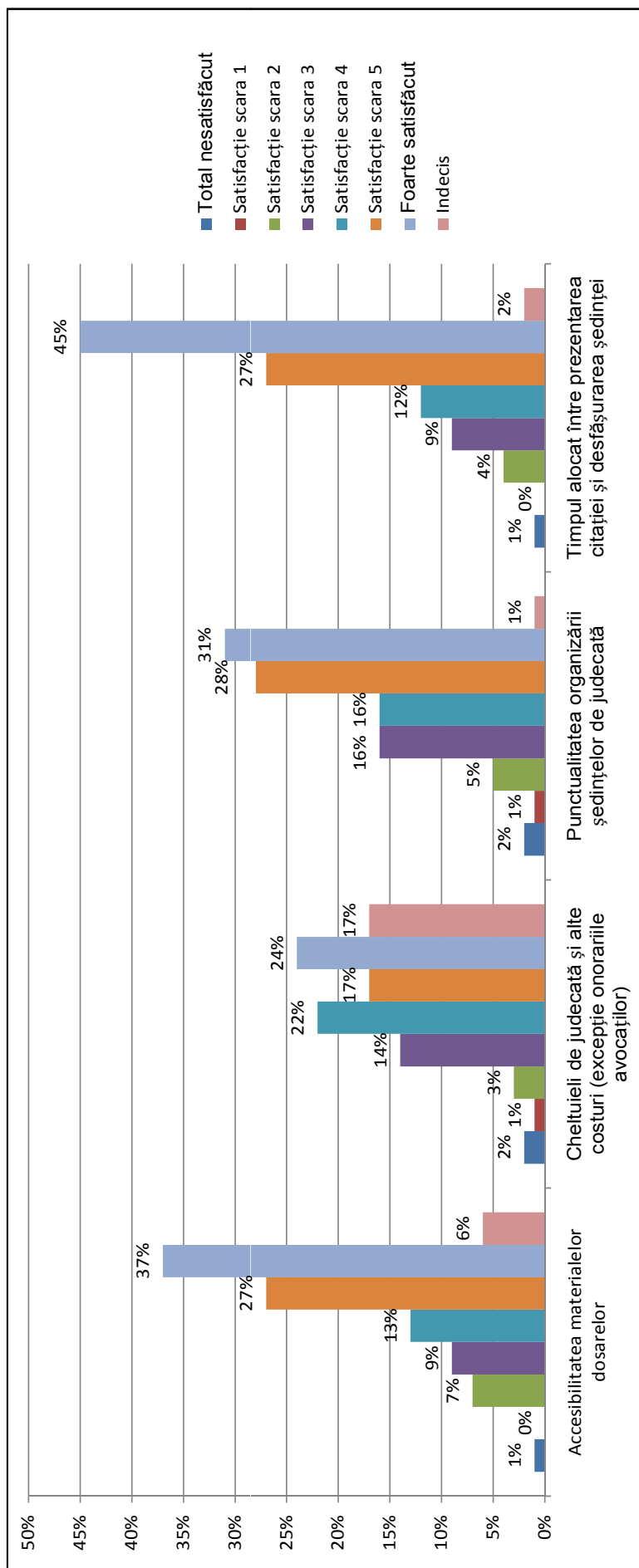
Cât privește aprecierea indicatorilor spre și în incinta clădirii instanței, circa 31% au declarat că sunt total satisfăcuți, în timp ce 19% au declarat că sunt total nesatisfăcuți, alți 48% dintre respondenți s-au declarat parțial satisfăcuți.

Aprecierea mobilierului și a echipamentului din sala de judecată este evaluată după cum urmează: circa 64% au declarat că sunt total satisfăcuți, total nesatisfăcuți sunt 4%, alți 31% dintre respondenți s-au declarat parțial satisfăcuți.

Respondenții se declară în proporție de 24% total satisfăcuți de calitatea paginii web a instanței de judecată, inclusiv a motorului de căutare, în timp ce 4% sunt total nesatisfăcuți, 31% se declară parțial satisfăcuți.

În privința administrării electronice a cauzelor și a procesului judiciar, inclusiv funcționarea sistemului electronic de gestionare a cauzelor, 31% din respondenți sunt total satisfăcuți, în timp ce 5% sunt total nesatisfăcuți, 29% parțial satisfăcuți.

3. Accesul la justiție (în acest dosar concret)

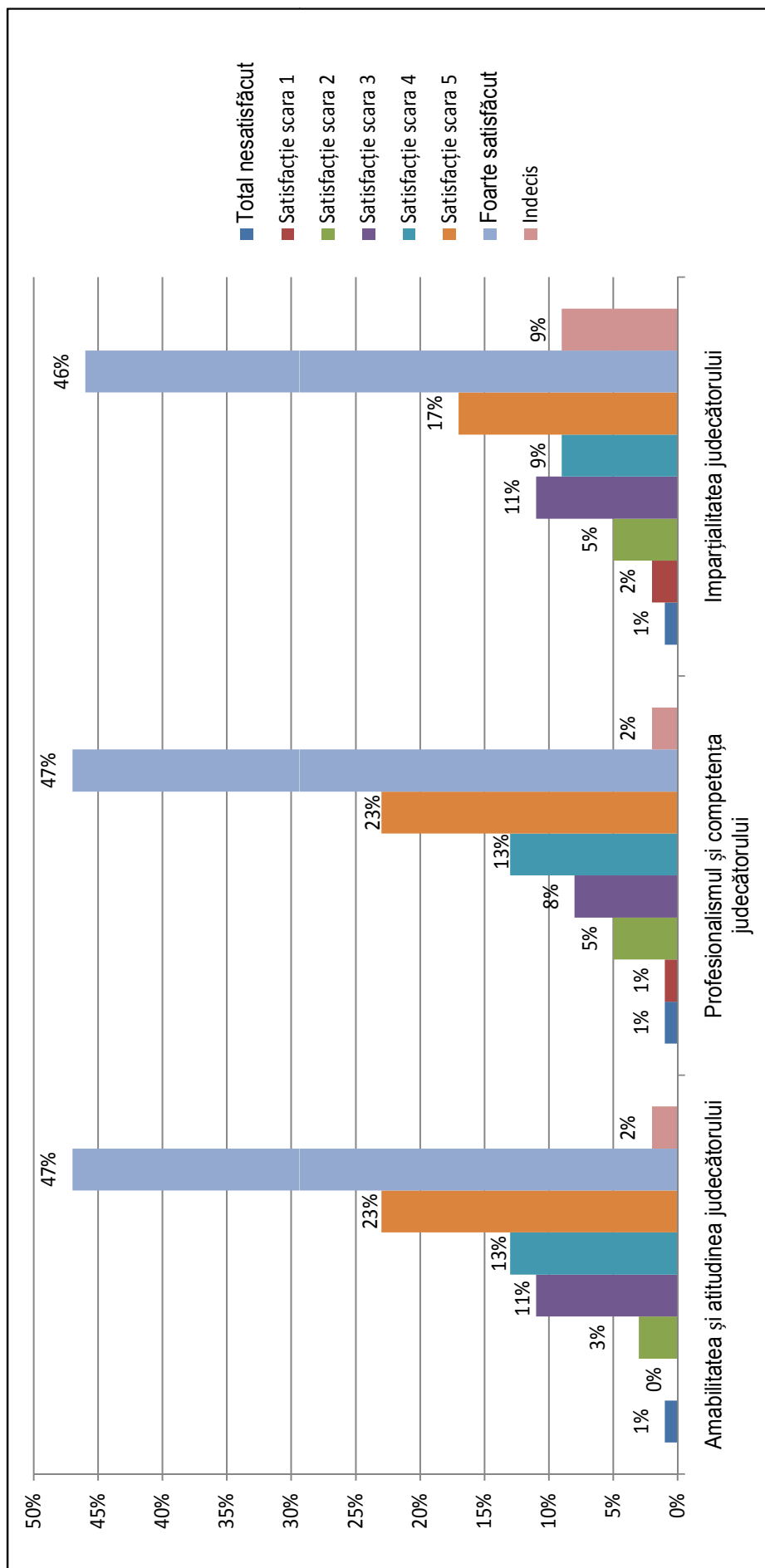
Notă: Cât privește accesul la justiție și anume de accesibilitatea pentru a lua cunoștință de materialele dosarului, 64% din respondenți s-au declarat total satisfăcuți de libertatea de a studia dosarul, total nesatisfăcuți doar 1%; 29% sunt parțial satisfăcuți.

Cu privire la gradul de satisfacție a respondenților în privința cheltuielilor de judecată și a altor costuri (cu excepția onorariilor avocaților), 41% sunt total satisfăcuți, total nesatisfăcuți sunt 3%; 53% sunt parțial satisfăcuți.

Respondenții au apreciat punctualitatea organizării ședințelor de judecată conform programului, după cum urmează: 63% s-au declarat satisfăcuți pe deplin, total nesatisfăcuți nu sunt; 37% sunt parțial satisfăcuți.

În ceea ce privește aprecierea timpului rezervat între prezentarea citației și desfășurarea ședinței de judecată (pentru a permite părților să se pregătească de proces), 72% din cei chestionați s-au declarat total satisfăcuți, total nesatisfăcuți sunt 1%; 25% sunt parțial satisfăcuți.

4. Calitatea, independența și imparțialitatea judecătorului (rilor) (în cauza concretă)

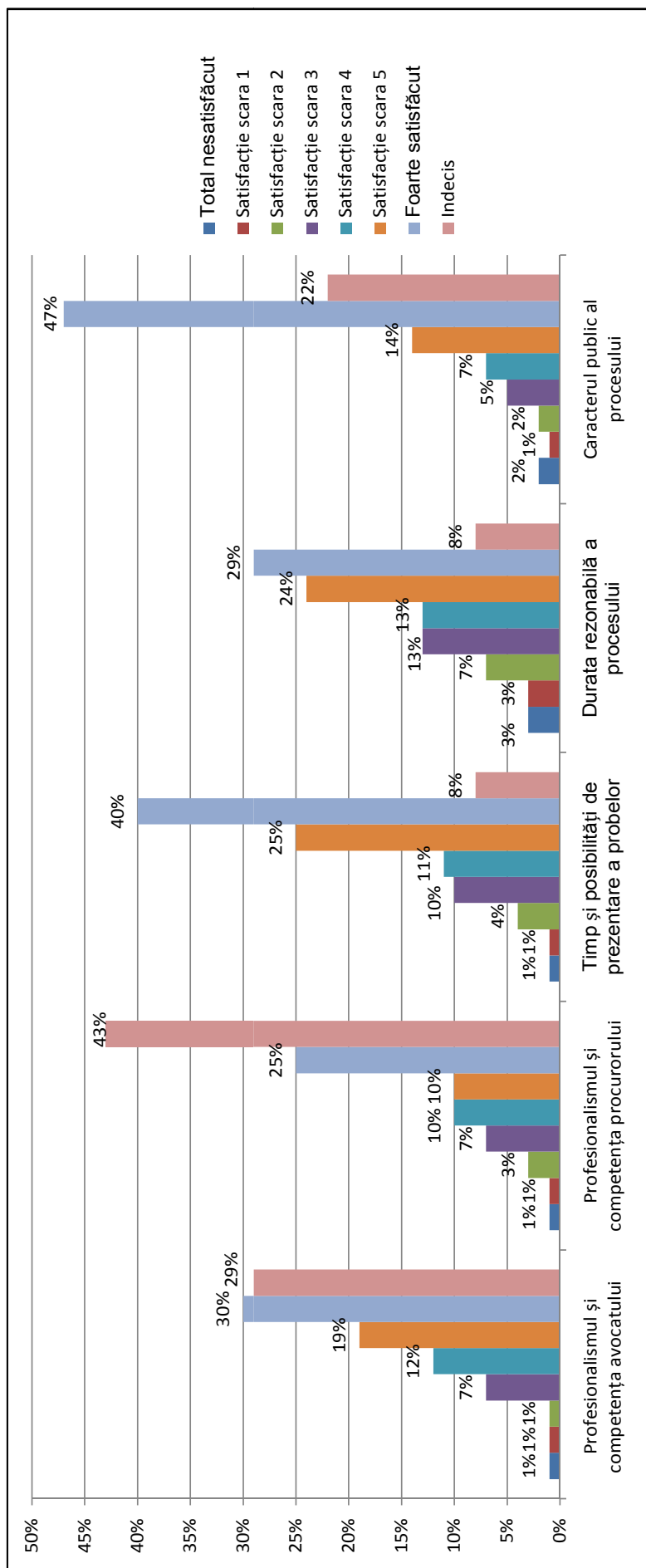

Notă: În ce privește amabilitatea și atitudinea judecătorilor, 70% din respondenți au declarat că sunt total satisfăcuți de amabilitatea și atitudinea judecătorilor, în timp ce total nesatisfăcuți sunt 1%; 27% au menționat că sunt parțial satisfăcuți.

Cu referire la profesionalismul și competența judecătorilor, pot fi observate aceleași date: 70% din cei chestionați sunt total satisfăcuți, total nesatisfăcuți sunt 2%, parțial satisfăcuți sunt 26%.

Cu privire la imparțialitatea judecătorului 63% din cei chestionați au declarat că sunt total satisfăcuți. Total nesatisfăcuți sunt 3%, alți 25% sunt parțial satisfăcuți.

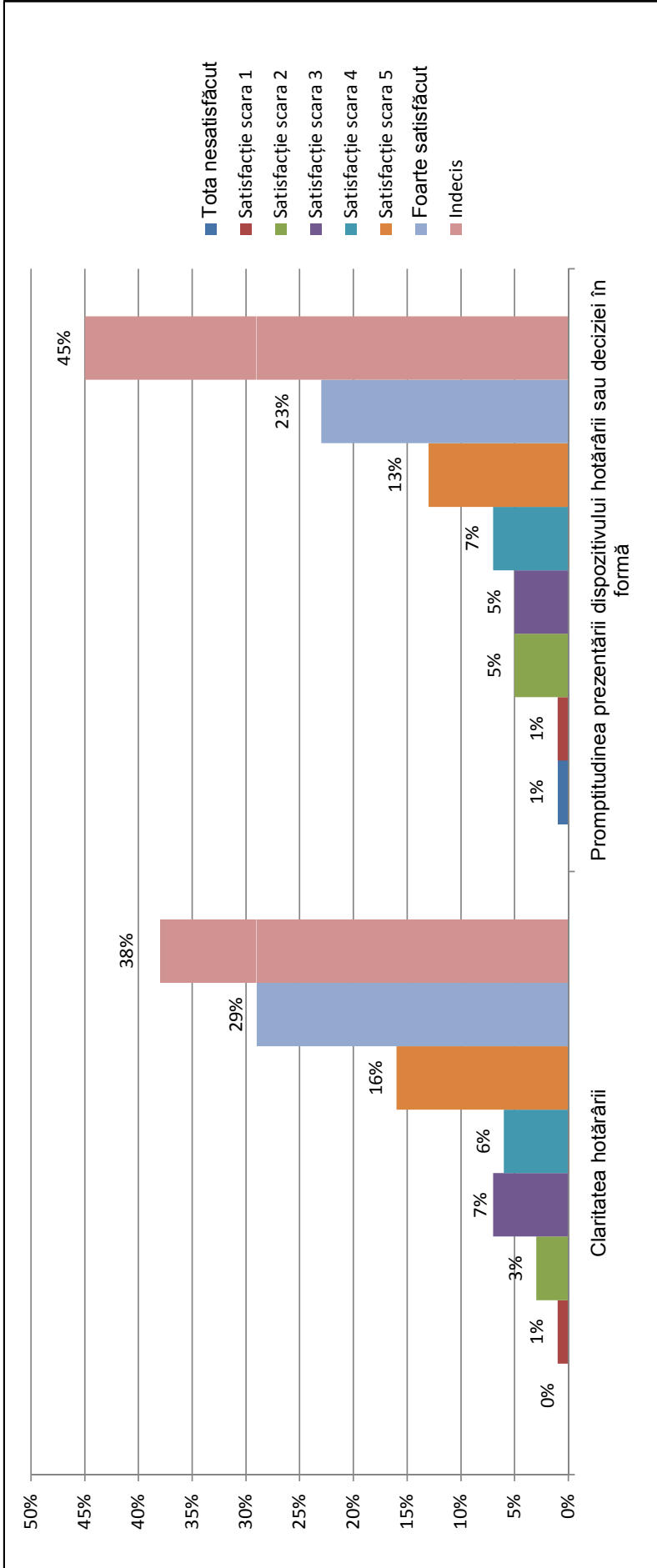
5. Corectitudinea/echitatea procesului judiciar

Notă: Cu privire la aprecierea echității procesului, respondenții s-au exprimat după cum urmează:

- în materie de profesionalism și competență a avocatului, 49% din respondenți s-au declarat total satisfăcuți, total nesatisfăcuți sunt 2%, parțial satisfăcuți sunt 20%.
- cât privește profesionalismul și competența procurorului, 35% dintre cei chestionați sunt total satisfăcuți, total nesatisfăcuți sunt 2%, parțial satisfăcuți sunt 2%.
- cu referire la întrebarea dacă timpul și posibilitățile oferite sunt suficiente pentru fiecare parte în proces pentru prezentarea argumentelor sale și combaterea probelor aduse de partea adversă, 65% sunt total satisfăcuți, total nesatisfăcuți sunt 2%; parțial satisfăcuți sunt 25%.
- despre aprecierea duratei rezonabile a procesului, 53% dintre cei chestionați sunt total satisfăcuți, total nesatisfăcuți sunt 6%; parțial satisfăcuți sunt 33%.
- cu privire la caracterul public al procesului pentru terțe părți și mass-media, 61% dintre cei chestionați s-au declarat total satisfăcuți. Doar 3% s-au declarat total nesatisfăcuți, alții 14% s-au declarat parțial satisfăcuți.

6. Rezultatul procesului (în acest dosar concret, numai în cazul în care hotărârea instanței a fost pronunțată)

Notă: La capitolul „rezultatul procesului”: 45 % dintre respondenți au menționat că sunt total satisfăcuți de claritatea hotărârii instanței (nu în mod obligatoriu și cu soluția), total nesatisfăcuți sunt 1%; parțial satisfăcuți sunt 16%.

Cât privește promptitudinea sau întârzierea prezentării dispozitivului hotărârii sau deciziei în formă scrisă, 36% dintre respondenți s-au declarat total satisfăcuți, total nesatisfăcuți sunt 2%; parțial satisfăcuți sunt 17%.

B. DIAGrame PRIVIND MĂSURAREA CALITĂȚII ACTULUI JUSTIȚIEI PRIN OBSERVAREA DIRECTĂ A ȘEDINTELOR DE JUDECATĂ

Pentru efectuarea acestor diagrame autorii au analizat 300 de chestionare completate de monitatorii din teritoriu în perioada 1 octombrie – 30 decembrie 2013. Metodologia efectuării diagramei constă în indicarea valorii numerice directe care corespunde fiecărei opțiuni de răspuns din chestionar (da, nu, indecis, nu se aplică). Valorile indecis se aplică situațiilor în care nu a fost posibilă aprecierea obiectivă a răspunsului, iar valoarea nu se aplică în cazurile în care la ședința respectivă nu a avut loc acțiunea pentru care se solicită răspunsul.

Drept bază a elaborării acestui chestionar a servit metodologia de monitorizare elaborată în cadrul proiectului și alte instrumente, cum ar fi: [Metodologia Model de măsurare a satisfacției utilizatorilor a Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției \(CEPEJ\)](#), [Buletinul Juridic al OSCE al Drepturilor Internaționale la Proces Echitabil](#) și [Manualul Consiliului Europei cu privire la Articolul 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului](#). În procesul de monitorizare au fost implicați 36 de observatori care au monitorizat ședințele din toate instanțele de judecată, inclusiv cele specializate, Curțile de Apel și Curtea Supremă de Justiție. Astfel, potrivit datelor analizate, au fost monitorizate ședințe în instanțele de diferit nivel, după cum urmează: 252 în instanțele de fond, 12 în instanțele specializate, 30 în Curțile de Apel și 6 la Curtea Supremă de Justiție. Toți observatorii au fost implicați în procese de monitorizare civică a proceselor democratice și au beneficiat de instruire detaliate cu privire la principiile expuse mai sus, fiind consultați pe durata monitorizării.

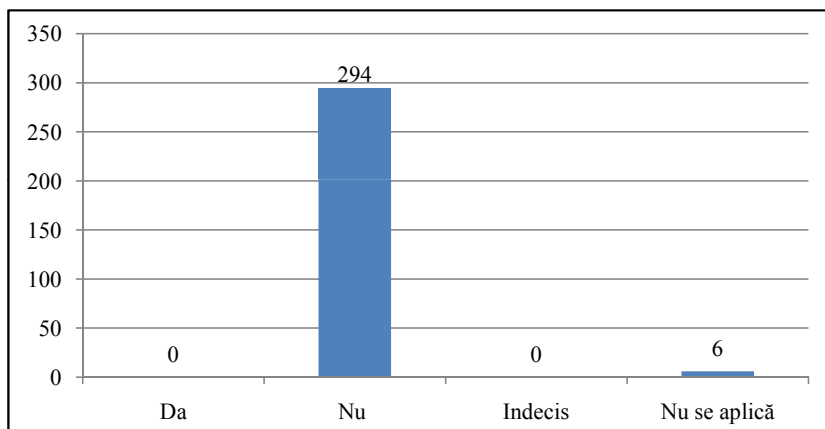
Aceste rezultate reies din evaluarea personală realizată de observator pe parcursul examinării procesului judiciar. În mod special, a fost atrasă atenția asupra următoarelor cerințe:

1. Accesul la justiție și egalitate;
2. Instanță judecătorească competentă, independentă și imparțială;
3. Caracterul public al ședinței de judecată;
4. Aspecte specifice legate de corectitudinea proceselor penale, inclusiv prezumția nevinovăției;
5. Principiul contradictorialității, egalitatea armelor și drepturile apărării;
6. Hotărârea pronunțată public, în timp util și motivat, și calitatea rezultatului procesului.

Spre deosebire de prima parte a monitorizării prin intermediul sondajului, această parte implică o evaluare personală a realităților procesuale observate, realizată de observator. Ședințele au fost selectate aleatoriu: unele au durat câteva minute, iar altele au durat ore întregi. Prin urmare, observatorii nu au îndeplinit chestionarele la etapele la care nu au asistat. Jumătate din ședințele monitorizate în judecătoriile de sector au fost cele contencioase și civile, iar cealaltă jumătate au constituit-o ședințele în cazurile penale și contravenționale. La Curtea Supremă de Justiție au fost monitorizate doar procesele penale, iar la judecătoriile specializate au fost monitorizate dosarele civile. Astfel încât în expresie numerică sunt 150 de ședințe în dosare cu caracter civil și 150 de dosare cu caracter penal/contravențional.

1. ACCESUL LA JUSTIȚIE ȘI EGALITATEA

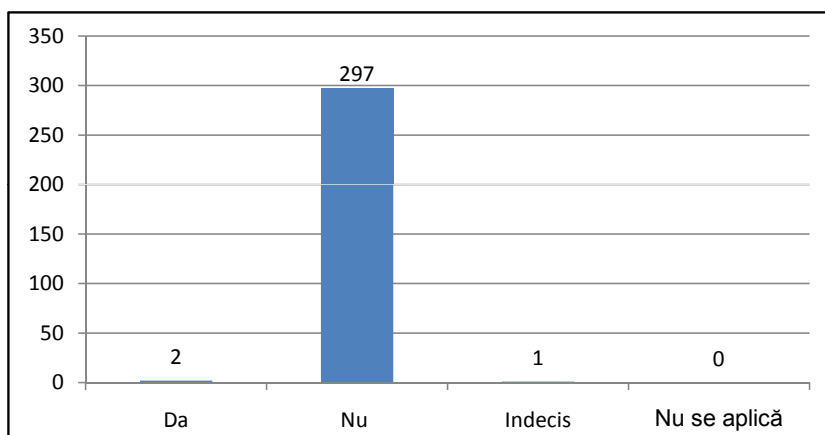
1. Credeți că au fost impuse restricții pentru depunerea cererilor de chemare în judecată, demersurilor, plângerilor în instanța de judecată?

Notă: Din totalul de 300 de cazuri monitorizate, în 294, monitorii au apreciat că nu au fost impuse restricții pentru depunerea cererilor de chemare în judecată/a plângerilor în instanța de judecată. Numărul aprecierilor de acest gen este în creștere comparativ cu trimestrele precedente.

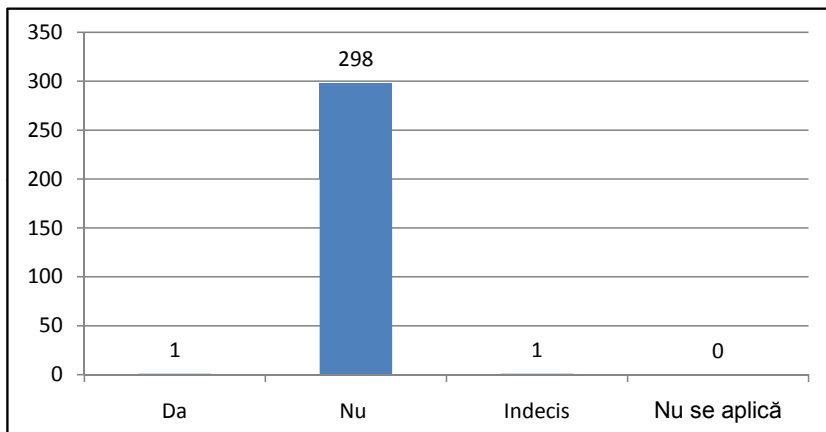
2. INSTANȚĂ JUDECĂTOREASCĂ COMPETENTĂ, INDEPENDENTĂ ȘI IMPARȚIALĂ

2. Există suspiciuni cu privire la independența instanței de judecată, în special cu privire la prezența oricărei influențe, a presiunilor sau amenințărilor?

Notă: În majoritatea proceselor (297), observatorii au declarat că au observat că judecătorii au avut anumite emoții în legătură cu prezența presei.

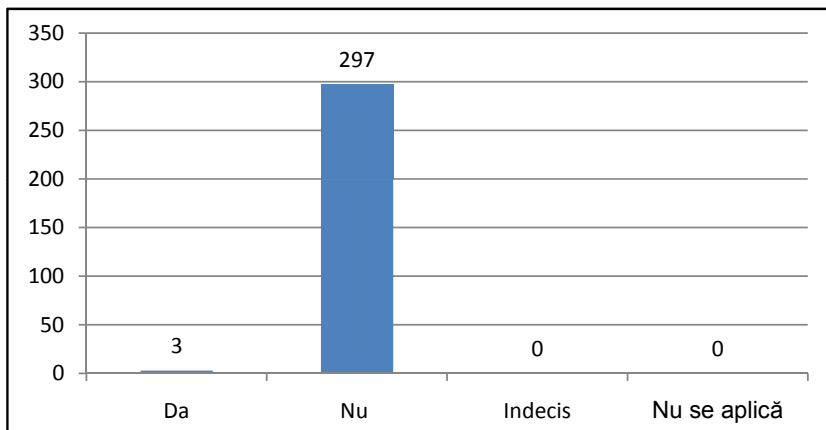
3. Credeți că instanța de judecată a fost părtinitoare? Credeți că au existat motive pentru care vreun judecător trebuia recuzat (a dat dovadă de parțialitate, prejudecată sau o atitudine pre-determinată față de cauza pe rol; judecătorul și-a expus opinia privind vinovăția unei persoane în timpul procesului, în interiorul sau în afara sălii de judecată; judecătorul a comunicat cu procurorul sau cu avocatul apărării înainte de audiere sau între ședințele de judecată; există sau nu un potențial conflict de interese care a trezit suspiciune rezonabilă că judecătorul ar putea să nu fie imparțial)?

Notă: În aproape toate ședințele (298 de ședințe), monitorii au declarat că nu au văzut nici un motiv de recuzare. Doar într-un caz monitorul a considerat că judecătorul avea deja formată o opinie asupra cazului.

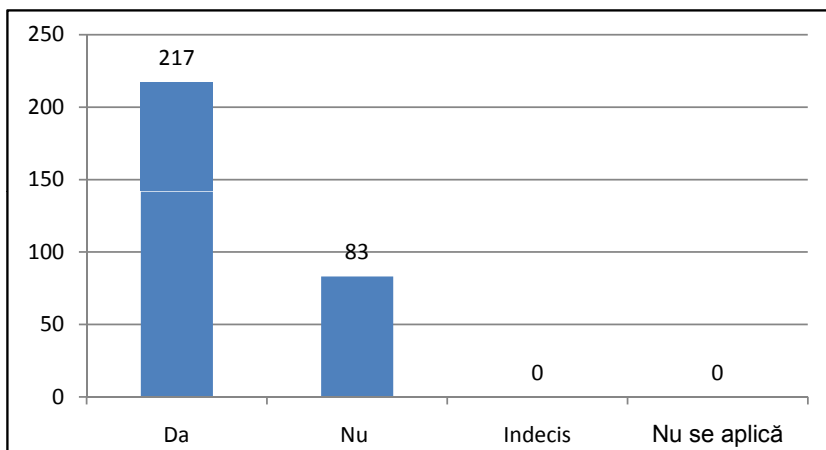
3. CARACTERUL PUBLIC AL ȘEDINȚEI DE JUDECATĂ

4. Instanța a solicitat părăsirea sălii de ședințe de către anumite categorii de persoane (presă, public, observatori etc.)?

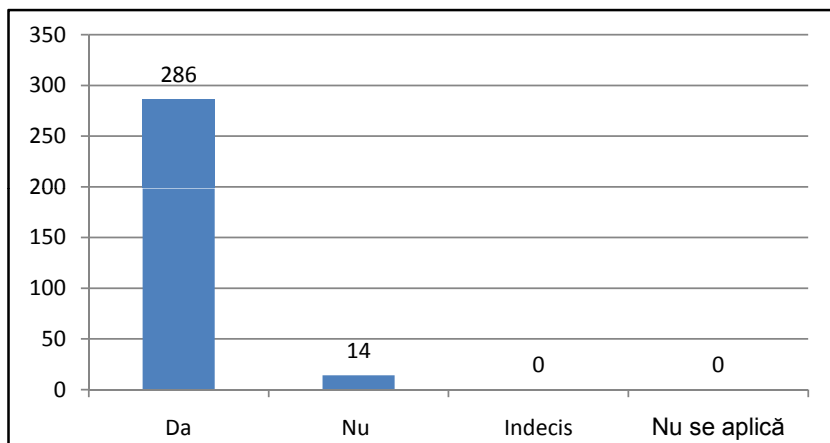
Notă: Observatorii au constatat că instanța a solicitat părăsirea sălii de judecată (în 3 cazuri potrivit diagramei alăturate) în cazurile în care procedura aplicabilă prevedea desfășurarea unei ședințe închise, fără a fi constatate abuzuri procesuale. În alte 297 de ședințe, nu au fost stabilite asemenea circumstanțe.

5. Ședința a avut loc în sala de ședințe?

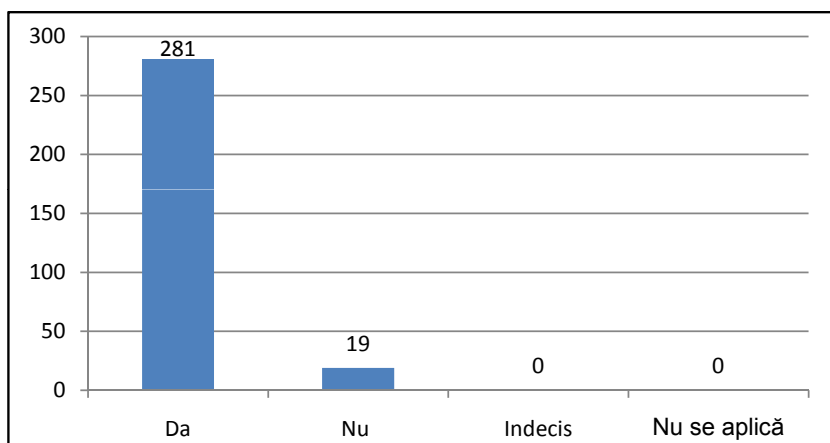
Notă: Rata ședințelor desfășurate în sălile de ședințe este comparabilă cu cea din trimestrul III, astfel că au avut loc în ședințele de judecată 217 din cele 300 de ședințe monitorizate, iar 83 de ședințe în sălile judecătorilor.

6. Dimensiunea încăperii unde a avut loc ședința a fost suficientă pentru toți participanții la proces?

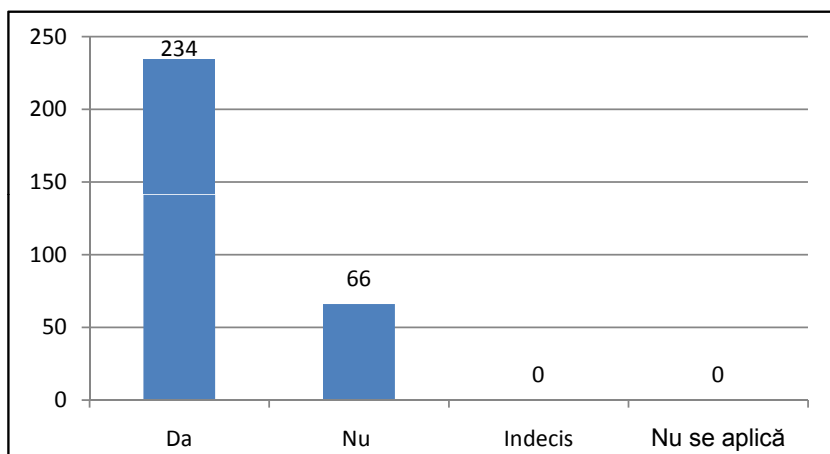
Notă: În 286 de ședințe din cele 300, sălile în care s-a desfășurat ședința de judecată au fost suficiente pentru toți participanții la proces. În 14 cazuri s-a stabilit că încăperile în care s-a desfășurat ședința nu au oferit confortul și condițiile necesare desfășurării ședinței. Aceleași date au fost reflectate în rapoartele precedente. Ponderea ședințelor în sălile în care lipsesc condițiile pentru lucru se poate stabili în cele din judecătorile de sector din mun. Chișinău.

7. Încăperea unde a avut loc ședința era dotată cu mobilierul necesar?

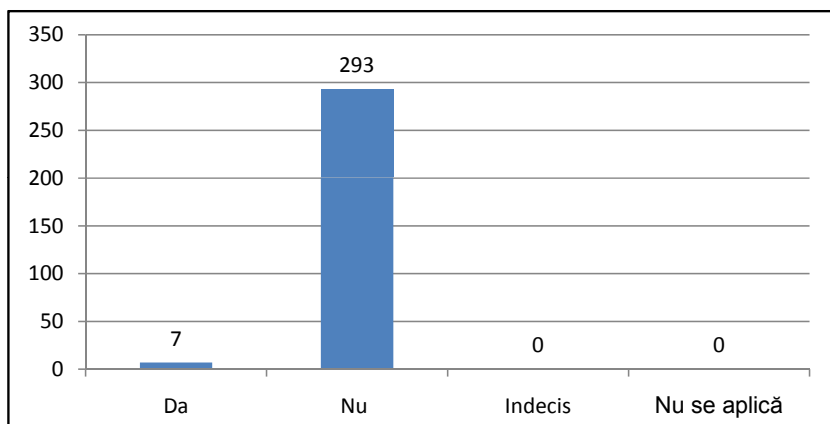
Notă: În 281 de ședințe din cele 300, sălile în care s-a desfășurat ședința erau dotate cu mobilier suficient, iar în 19 ședințe s-a observat lipsă de mobilier necesar pentru ca părțile să își poată ține actele și să facă notițe.

8. A avut loc înregistrarea audio a ședinței de către instanța de judecată?

Notă: Analiza datelor demonstrează că rata ședințelor înregistrate este în creștere constantă, astfel că în trimestrul IV au fost stabilite 234 de ședințe înregistrate (în trimestrul III au fost înregistrate 206 ședințe, în trimestrul II au fost înregistrate 179 de ședințe, iar în trimestrul I au fost înregistrate 118 ședințe).

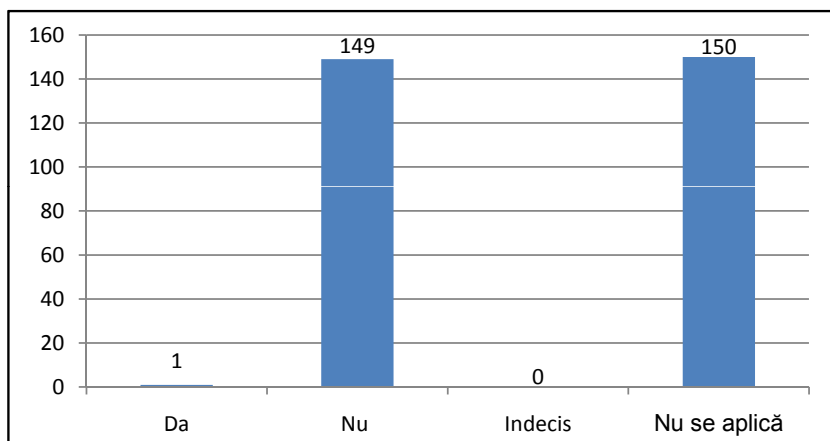
9. I-a fost refuzat vreunei persoane accesul în sala de judecată?

Notă: Din numărul total al ședințelor, în majoritatea covârșitoare s-a stabilit că nu s-a refuzat nici unei persoane accesul în sala de judecată (293 de cazuri). În șapte cazuri, s-a refuzat accesul în sălile de ședințe.

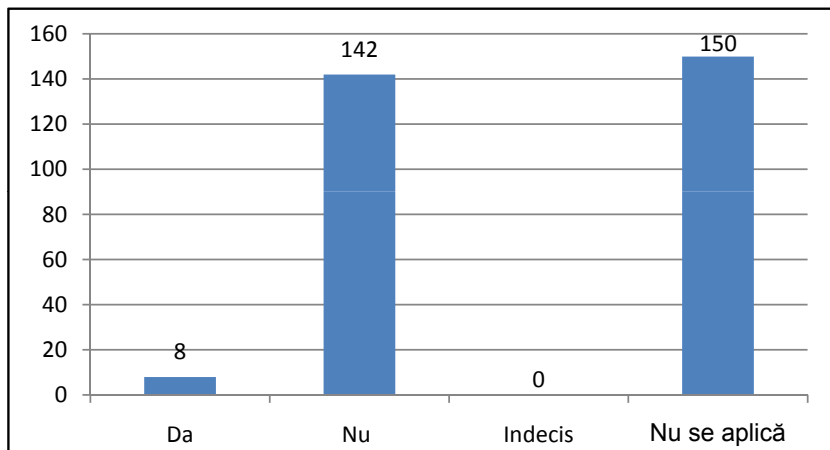
4. ASPECTE SPECIFICE LEGATE DE CORECTITUDINEA PROCESULOR PENALE, INCLUSIV PREZUMȚIA NEVINOVĂȚIE

10. Credeți că instanța a pre-stabilit vinovăția sau nevinovăția inculpatului (contravenientului)?

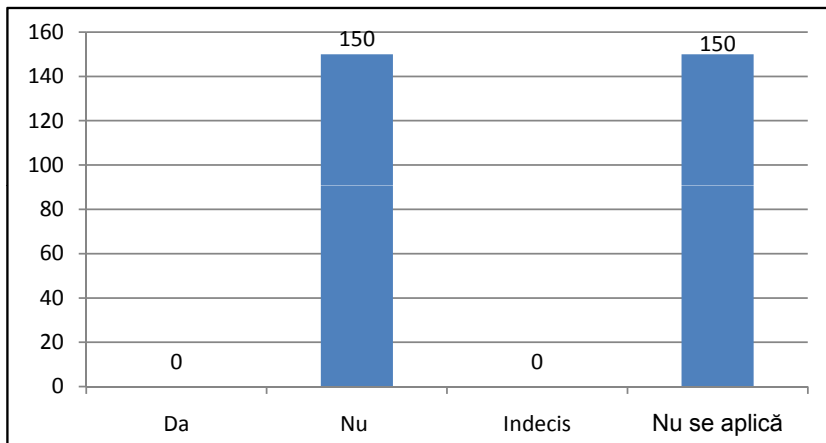
Notă: Din cele 150 de ședințe de judecată penale/contravenționale monitorizate, doar într-un caz s-a observat că instanța a pre-stabilit vinovăția inculpatului/contravenientului, judecătorul avea un comportament tendențios față de persoana acuzată.

11. Credeți că inculpatul (contravenientul) a fost tratat într-un mod care să indice faptul că el este vinovat (spre exemplu, a fost ținut în cătușe pe parcursul ședinței, este plasat în boxă cu gratii etc.)?

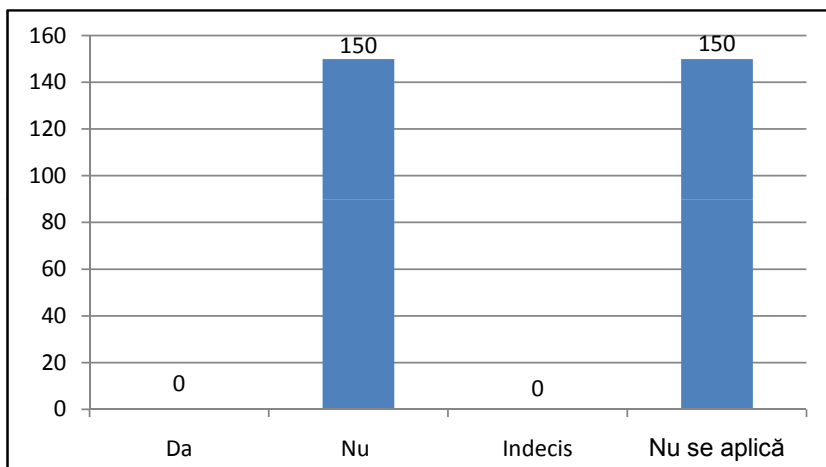
Notă: Din cele 150 de ședințe de judecată penale monitorizate, în doar opt ședințe s-a observat că inculpatul/contravenientul a fost tratat într-un mod care să indice faptul că el este vinovat, în restul 142 de ședințe nu au fost stabilit astfel de circumstanțe. Concluziile se bazează pe observațiile monitorilor asupra comportamentului judecătorilor.

12. Credeți că reflectarea subiectului în presă a subminat prezumția nevinovăției și a încurajat tratamentul parțial din partea judecătorilor față de inculpat (contravenient)?

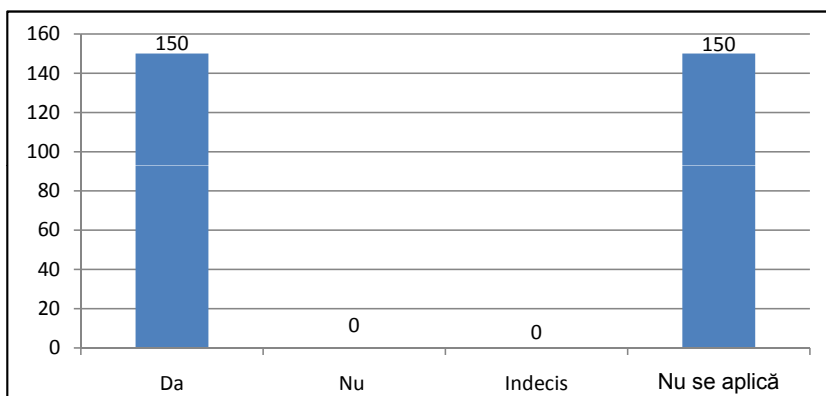
Notă: În toate cazurile, s-a stabilit că reflectarea subiectului în presă nu a subminat prezumția nevinovăției /încurajat tratamentul parțial din partea judecătorilor față de inculpat.

13. Credeți că vreo autoritate publică a făcut declarații referitor la vinovăția inculpatului (contravenientului) înainte de condamnarea acestuia?

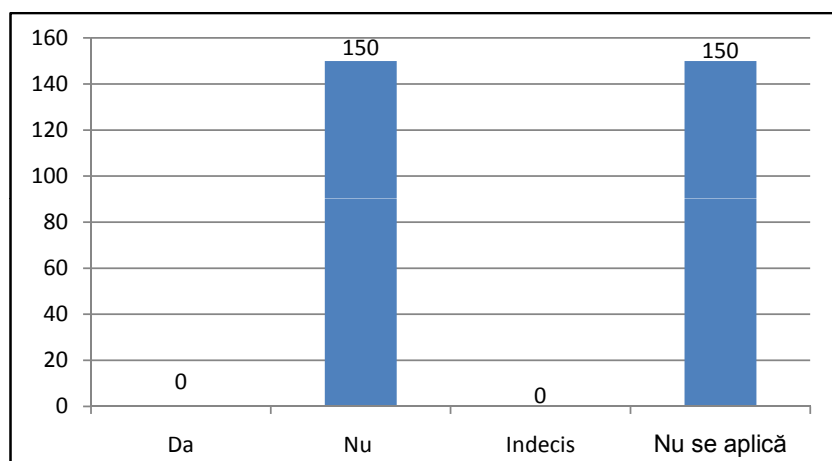
Notă: În toate cazurile, s-a stabilit că nu s-au făcut declarații anterioare referitoare la vinovăția inculpatului.

14. Credeți că inculpatul (contravenientul) a beneficiat de dreptul de a nu se auto-incrimina? Judecătorul i-a explicat dreptul său de a nu depune mărturie împotriva propriei persoane?

Notă: În toate ședințele penale/contravenționale, instanțele de judecată au explicat dreptul contravenienților/inculpaților de a nu se auto-incrimina.

15. Inculpatul a fost determinat să depună mărturie în instanță?

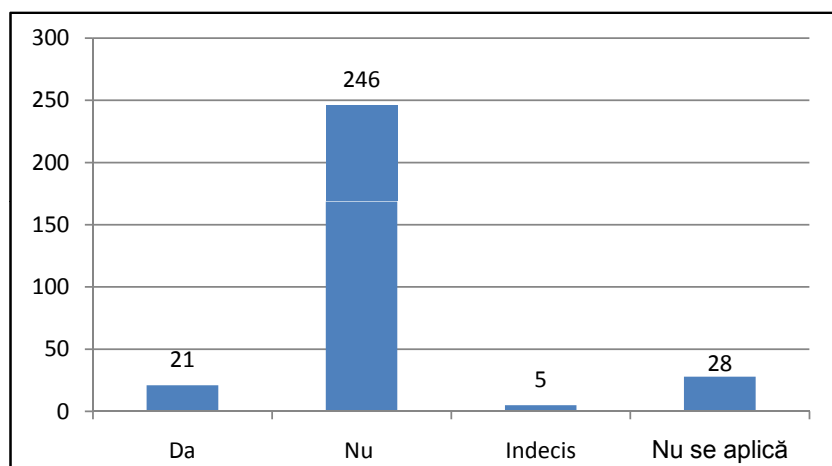

Notă: Nu a fost stabilit nici un singur caz în care contravenientul/inculpatul ar fi fost determinat să depună mărturii. Aceeași situație se atestă și în rapoartele precedente.

5. PRINCIPIUL CONTRADICTORIALITĂȚII, EGALITATEA ARMELOR ȘI DREPTURILE APĂRĂRII

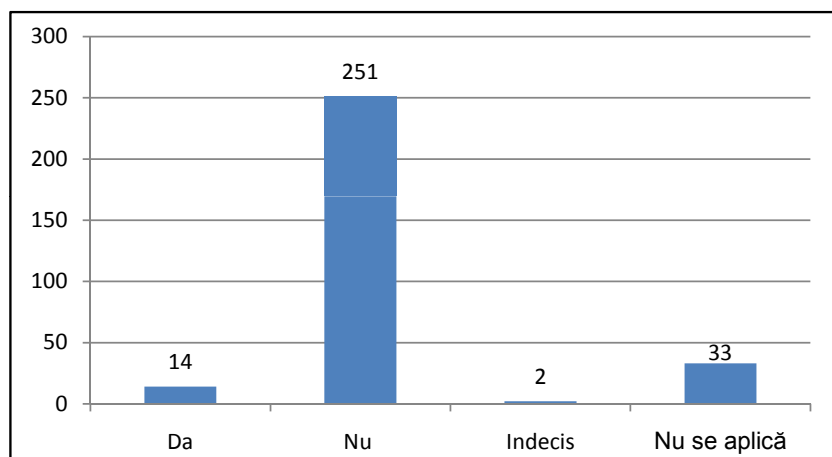
A. Pregătirea adecvată pentru proces

16. Părțile au invocat că au avut „timp insuficient” pentru a-și pregăti cazurile?

Notă: Din ședințele monitorizate, doar în 21 de ședințe s-a invocat că părțile nu au avut timp suficient pentru a se pregăti de proces, în raport cu 246 de procese în care nu s-au invocat astfel de circumstanțe.

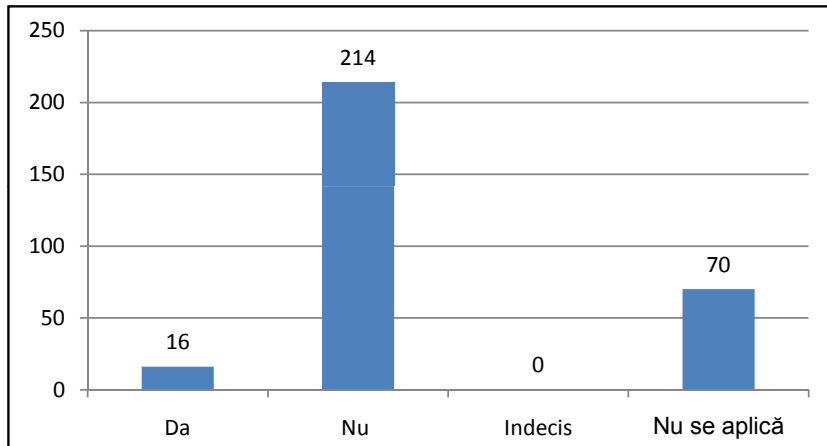
17. Au fost obiecții ale părților în proces că nu le-au fost comunicate toate informațiile relevante cu privire la caz sau că nu au reușit să se familiarizeze cu probele părții adverse?

Notă: Cât privește faptul dacă au fost obiecții ale părților în proces că nu le-au fost comunicate toate informațiile relevante cu privire la caz sau că nu au reușit să se familiarizeze cu probele părții adverse, în 14 de cazuri s-a invocat aceasta, în timp ce în 251 de cazuri nu s-au stabilit astfel de circumstanțe.

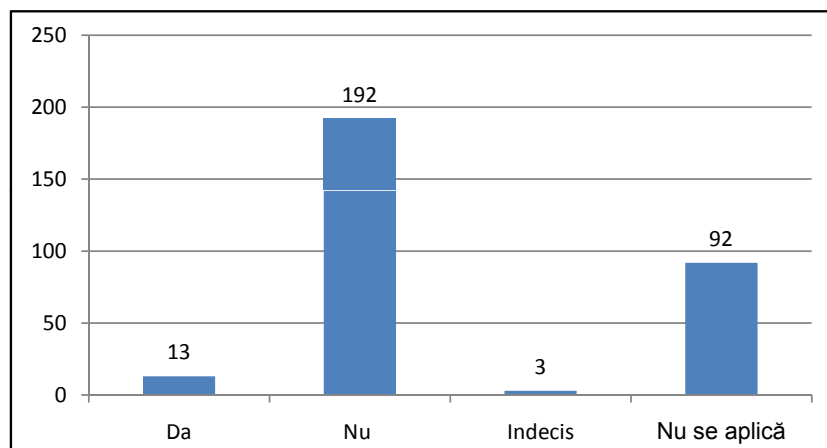
B. Audierea în timp util

18. Credeți că eventualele întârzieri procedurale sau amânările ședințelor au fost nerezonabile, ținând cont de circumstanțele cazului?

Notă: Cât privește dacă eventualele întârzieri ar fi fost rezonabile, în 16 ședințe monitorii au declarat că aceste întârzieri au fost nerezonabile, iar în 214 aceste amânări au fost rezonabile. Aceleași date comparative au fost stabilite și în trimestrul II și III.

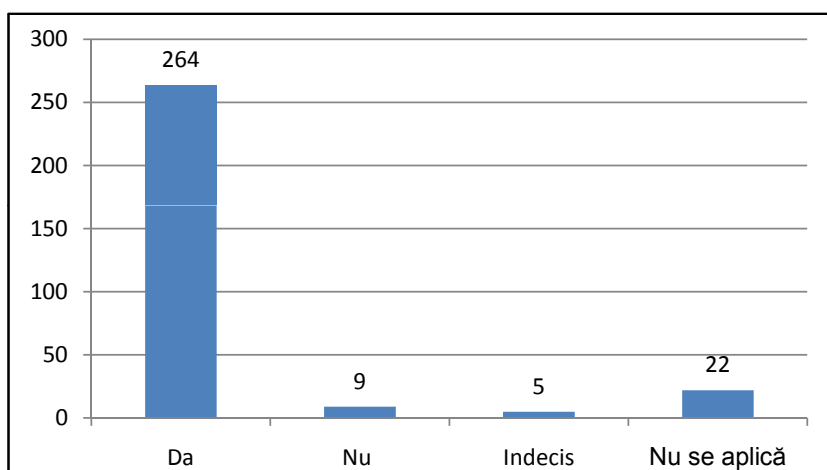
19. Credeți că amânările au avut efecte negative asupra situației de fapt a persoanei (de exemplu, în cazul în care aceasta a fost ținută în arest preventiv sau pe durata procesului) sau a situației de drept a acesteia (chestiuni legate de limitările statutare etc.)?

Notă: În ceea ce privește dacă eventualele întârzieri ar fi dăunat procesului, în 13 ședințe monitorii au declarat că aceste întârzieri ar fi putut dăuna, iar în 192 de cazuri aceste amânări nu au avut cum dăuna procesului.

C. Dreptul la prezență și participarea efectivă la ședința de judecată

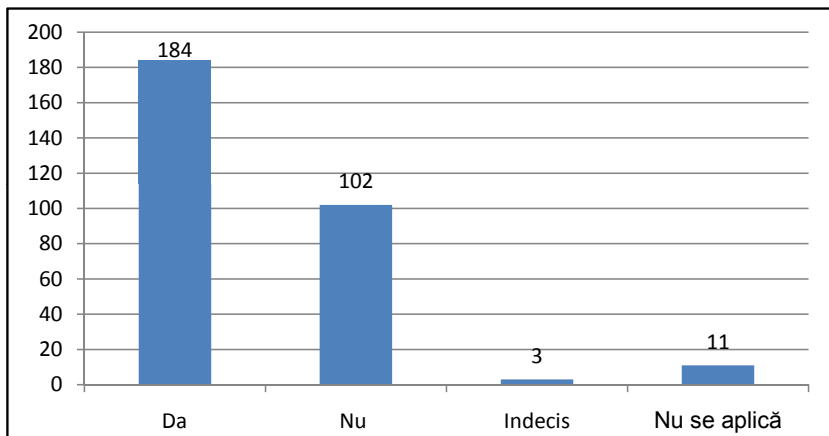
20. Pârâtului (inculpatului/contravenientului) i-a fost oferită posibilitatea reală de a participa la ședință pentru a-și prezenta cazul?

Notă: În majoritatea absolută a proceselor (264), pârâtului (inculpatului/contravenientului) i-a fost oferită posibilitatea reală de a participa la ședință pentru a-și prezenta cazul. Doar în 9 cazuri nu a fost posibilă această participare.

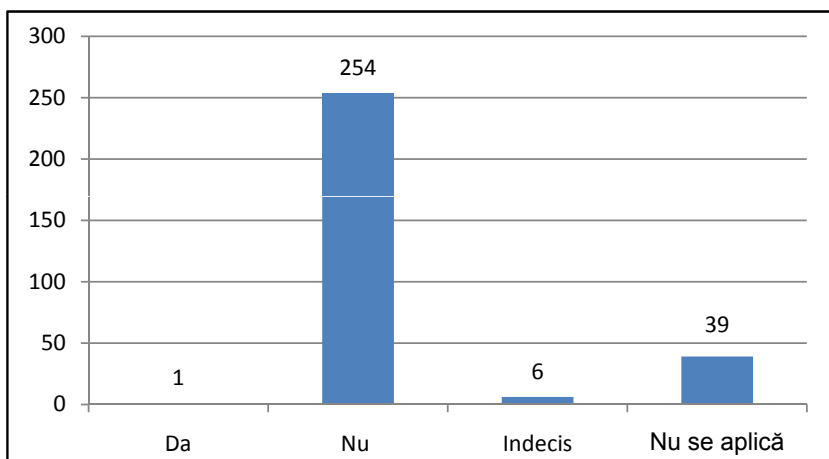
D. Dreptul la reprezentare juridică sau la autoreprezentare

21. Părțile în proces au fost reprezentate de cineva?

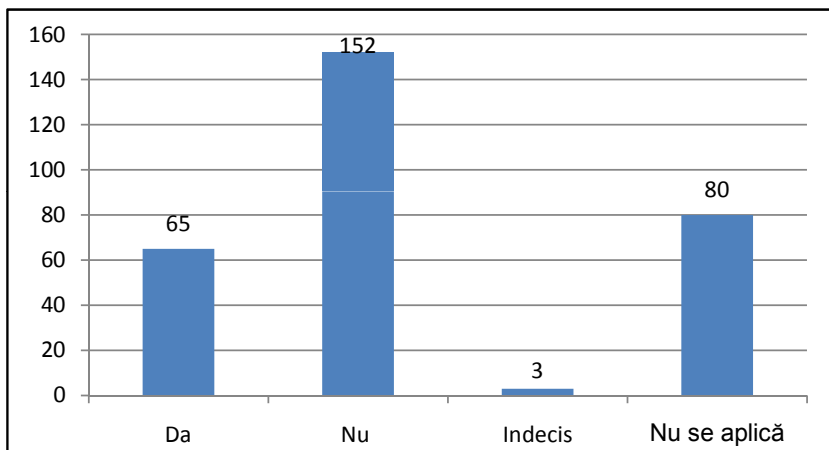
Notă: În majoritatea ședințelor de judecată, părțile au fost reprezentate de avocați sau reprezentanți (184 de ședințe), iar în 102 procese părțile nu au fost asistate de reprezentanți sau avocați.

22. Părților le-a fost interzisă autoreprezentarea la proces?

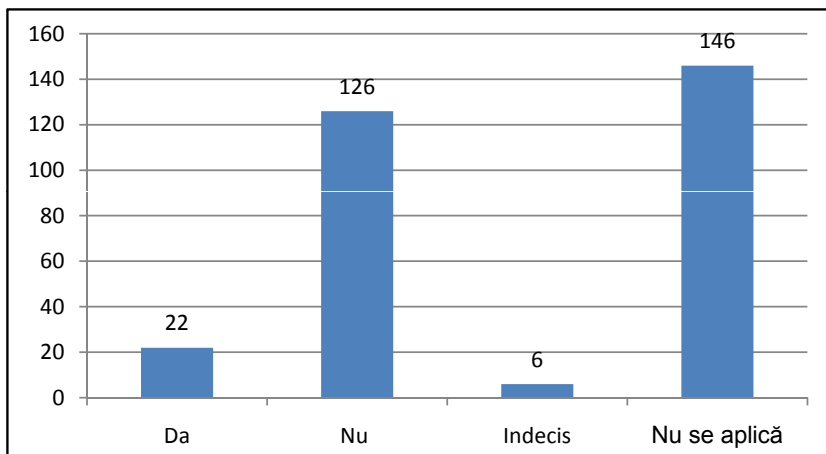
Notă: În majoritatea absolută a proceselor părților nu le-a fost interzisă autoreprezentarea în proces (254), și doar într-un proces penal instanța a dispus ca inculpatului să i se ofere un avocat.

23. O parte sau părțile au solicitat să fie reprezentate de un avocat?

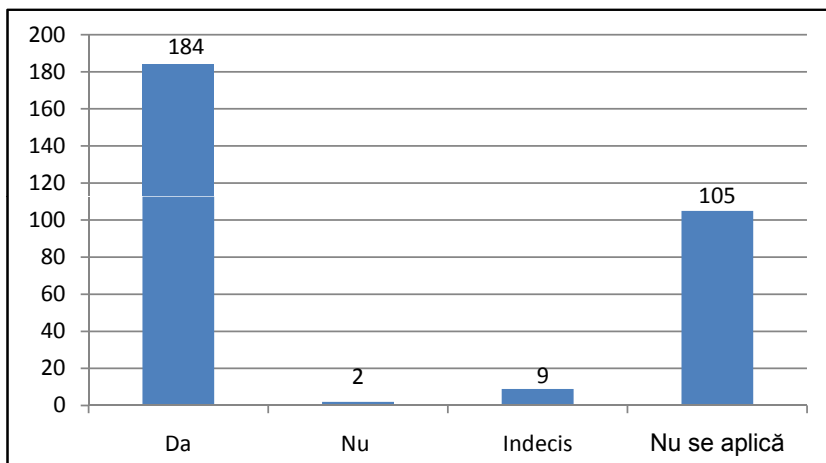
Notă: În 65 de procese din cele monitorizate, a fost solicitată acordarea unui avocat, iar în alte 152 nu au parvenit astfel de demersuri.

24. În cazul în care partea nu a dispus de mijloace suficiente pentru a plăti pentru reprezentare juridică, a solicitat asistența garantată de stat?

Notă: În doar 22 procese, părțile au solicitat avocat din cadrul oficiului CNAJGS, potrivit rapoartelor precedente, numărul acestor solicitări este în ușoară creștere.

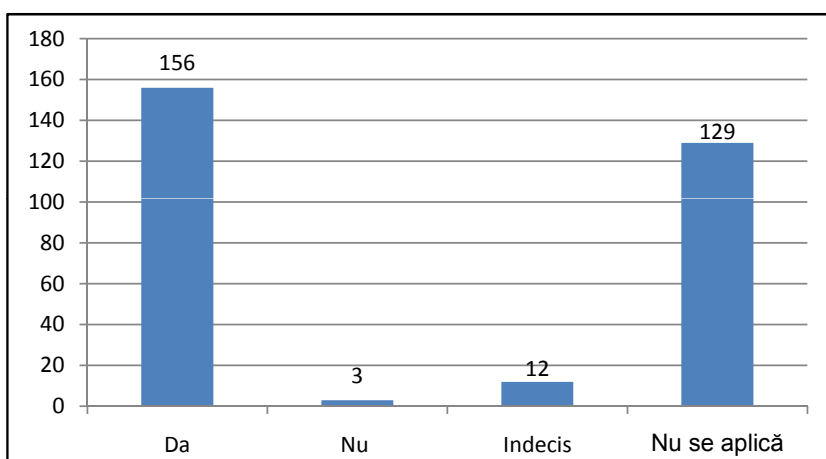
25. Credeți că avocatul a acționat independent, competent și eficient?

Notă: În 184 de procese în care au participat avocați, monitorii au declarat că avocații au acționat independent, competent și eficient, în timp ce în două ședințe nu s-au stabilit astfel de circumstanțe.

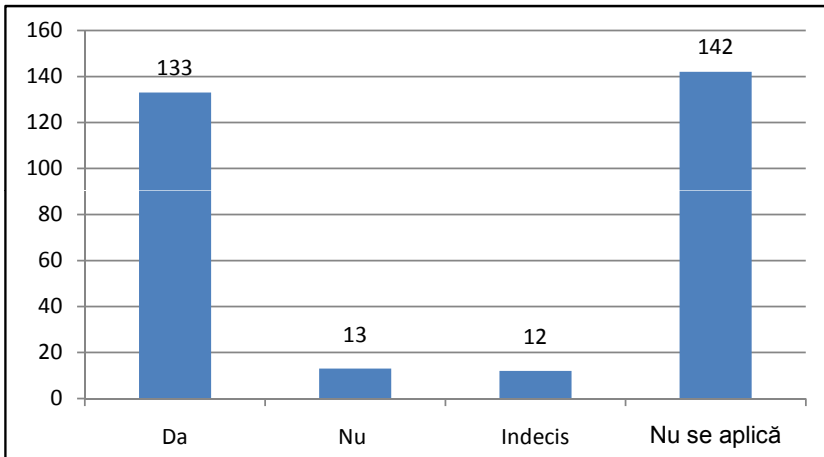
E. Audierea martorilor

26. Credeți că părțile au avut aceleași posibilități de a examina martorii și experții care au fost chemați să depună mărturie la proces?

Notă: În majoritatea proceselor (156), monitorii au considerat că părțile au avut aceleași posibilități de a pune întrebări martorilor sau experților.

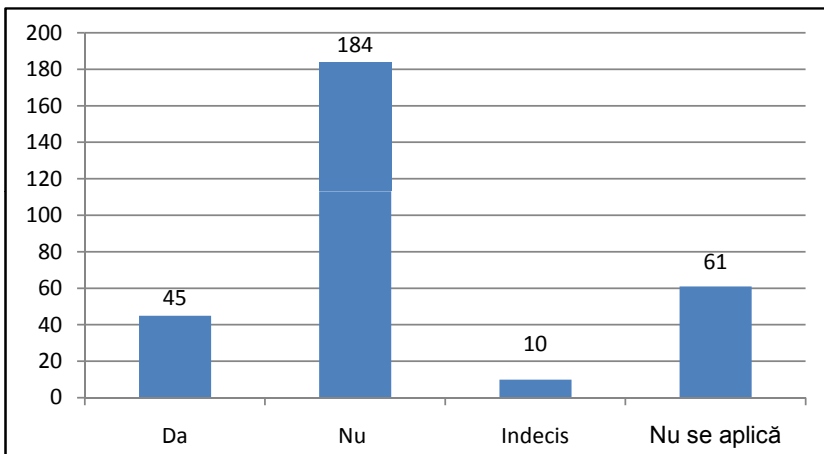
27. Au fost luate toate măsurile pentru a asigura participarea tuturor martorilor și experților citați de către instanță și/sau părți?

Notă: În 133 de cazuri, instanța a luat toate măsurile de a asigura prezența martorilor și experților (146).

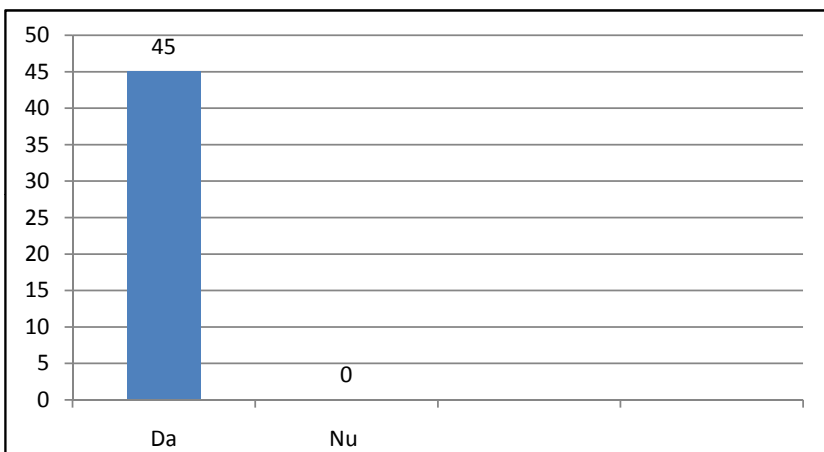
F. Interpretarea și traducerea

28. Părțile au solicitat prezența unui interpret/traducător?

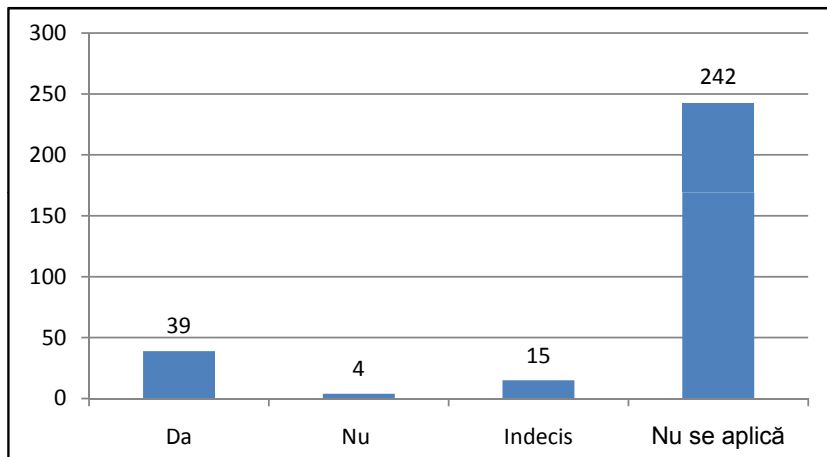
Notă: În doar 45 de ședințe, a fost solicitată asistența unui traducător.

29. Traducătorul desemnat este unul autorizat, selectat din lista de traducători pentru instanțe judecătorești?

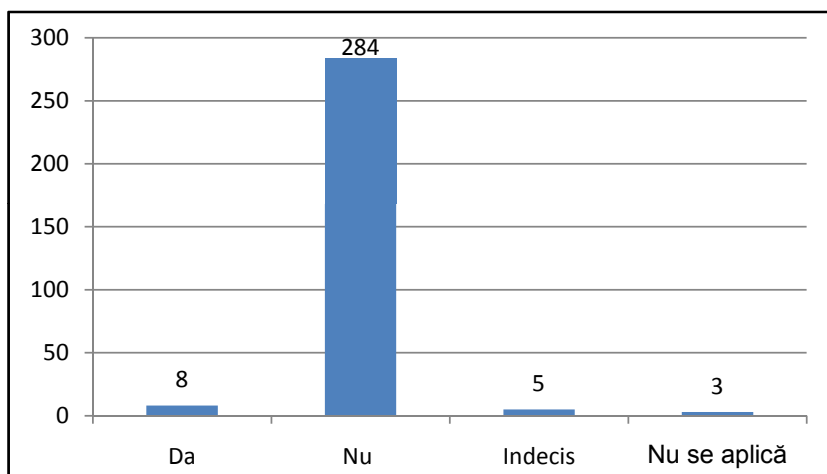
Notă: În toate cazurile, traducătorii au fost autorizați.

30. Credeți că inculpatul/părțile au înțeles pe deplin întrebările traduse?

G. Întrebare suplimentară generală privind egalitatea armelor

31. Credeți că au existat alte aspecte în desfășurarea ședinței care ar fi dus la inegalitatea de fond a părților în proces sau la incapacitatea uneia dintre părți de a-și prezenta cazul pe deplin și de a contesta probele pe care le consideră false?

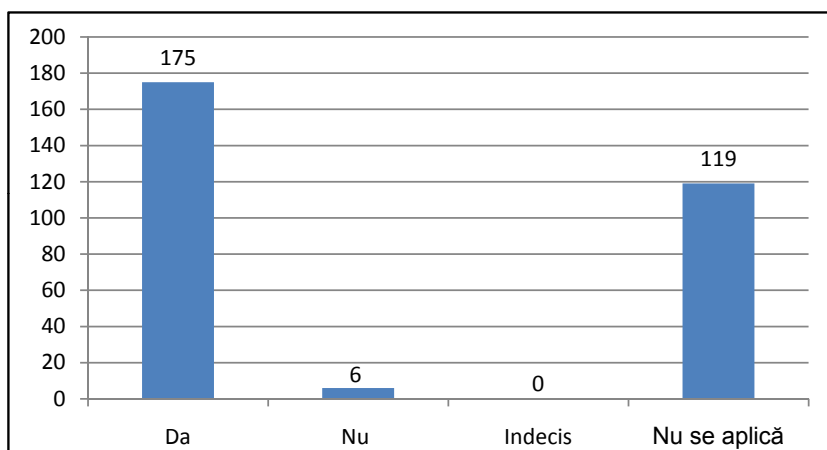

Notă: În cele 284 de cazuri, s-a stabilit lipsa oricăror elemente de acest gen și doar în opt cazuri părțile dosarului au invocat diverse aspecte de inegalitate.

6. HOTĂRÂREA PRONUNȚATĂ PUBLIC ȘI CALITATEA REZULTATULUI PROCESULUI

A. Cerințe generale

32. Credeți că soluția adoptată pe marginea cazului este clară?

Notă: În 175 de dosare, soluția emisă în legătură cu dosarul a fost destul de clară și doar în șase cazuri nu s-a înțeles care este soluția pronunțată.

CONCLUZII

Din păcate, constatăm că progresul în implementarea Planului de Acțiuni este mai lent, comparativ cu trimestrul III, 2013. Astfel, din 257 de acțiuni planificate pentru a fi realizate până la finele anului 2013, 144 au fost realizate, iar 113 sunt în continuare nerealizate, ceea ce constituie, respectiv, un raport procentual de 56% față de 44%. Îngrijorător este mai ales faptul că din cele 45 de acțiuni care urmau a fi finalizate în trimestrul IV, 2013, doar 11, sau 24%, au fost realizate, altele 34, sau 76%, nu au fost realizate. Și aceasta constituie doar o evaluare a gradului de îndeplinire a acțiunilor planificate în Planul de Acțiuni al SRSJ, care formează doar baza pentru reformarea sectorului, în timp ce efortul cel mai mare se cere la implementarea celor adoptate sau elaborate în contextul Strategiei. Or, adoptarea unui pachet de legi și amendamente anti-corupție nu înseamnă neapărat aplicarea acestor prevederi în practică sau nu garantează faptul că nu se vor găsi căi quasi-legale pentru evitarea acestora.

Drept exemplu poate servi eliberarea din funcție a celor trei judecători care urmau a fi transferați la o altă instanță din cauza remaniierilor în cadrul Judecătoriei Comerciale de Circumscripție. Astfel, deși CSM dispunea de informația prezentată de Președintele țării referitoare la caracterul părtinitor la examinarea unor dosare, confirmate prin informația oferită de SIS, propune în continuare Președintelui eliberarea acestora în baza art. 26 (2) din Legea cu privire la statutul judecătorului. Această procedură semnifică eliberarea din funcție în baza demisiei proprii (o cerere de demisie nici măcar nu exista din partea celor trei), ceea ce înseamnă că cei trei vor beneficia de toate indemnizațiile și garanțiile sociale conform legii.⁵⁸ Președintele a confirmat ulterior această propunere a CSM, eliberându-i pe cei trei în baza art. 26 (2).⁵⁹

În ceea ce privește ședințele de judecată, remarcăm că, potrivit sondajelor și rapoartelor monitorilor, s-a observat o dinamică constantă în ceea ce privește nivelul de satisfacție a justițiabililor față de modul general de îndeplinire a justiției de către instanțele de judecată. Datele obținute în trimestrul IV în raport cu celelalte trimestre atestă o tendință pozitivă a menținerii nivelului persoanelor total satisfăcute cu privire la modul de îndeplinire a justiției.

Cele mai înalte cote ale respondenților total nesatisfăcuți au fost atestate la capitolul facilități ale instanțelor judecătorești, indicatori spre și în incinta clădirii instanțelor, precum și modalitatea de gestionare a paginii web a instanțelor de judecată. În acest sens, câte 14%, respectiv, 22% și 8%, din toți avocații chestionați au declarat că sunt total nesatisfăcuți. Același procentaj al celor total nesatisfăcuți îl au și reprezentanții organelor procuraturii. Pentru părțile în proces, altele decât procurorii și avocații, cei total nesatisfăcuți s-au exprimat în raport cu întrebările cu privire la accesul la practica judiciară, la fel ca și la întrebările cu privire la facilitățile clădirii și indicatorii spre și în incinta clădirii judecătoriilor, în acest sens, s-au pronunțat în jur de 10% din cei chestionați.

În ceea ce privește cele mai înalte cote ale respondenților total satisfăcuți, putem menționa că peste 71% din avocați sunt total satisfăcuți de accesibilitatea de a lua cunoștință de materialele dosarului și de timpul rezervat între prezentarea citației și data ședinței, iar 73% sunt total satisfăcuți de publicitatea procesului. Cât privește gradul superlativ de satisfacție al procurorilor, acesta a fost exprimat față de amabilitatea și atitudinea specialiștilor din cancelarie. De asemenea, 76% au fost total satisfăcuți de accesibilitatea de a lua cunoștință de materialele dosarului

58 A se vedea Hot. CSM în această privință <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2014/01/8-1.pdf>

59 <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=351194>

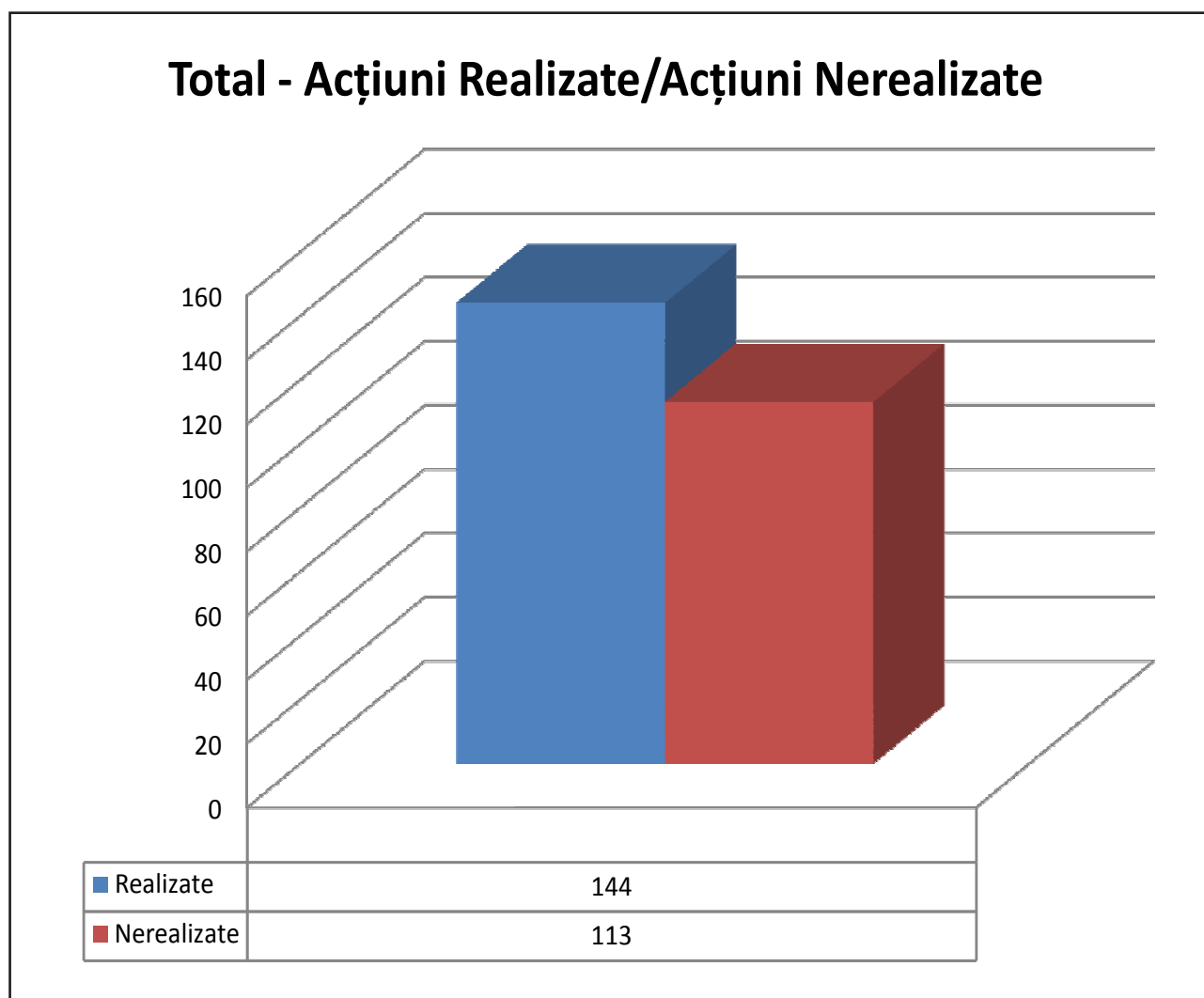
și de timpul rezervat între prezentarea citației și data ședinței. Între 81% și 86% dintre procurori au fost total satisfăcuți de amabilitatea judecătorilor și profesionalismul acestora.

Aceeași dinamică se observă și în raport cu justițiabilii, majoritatea au fost total satisfăcuți de accesibilitatea de a lua cunoștință de materialele dosarului și de timpul rezervat între prezentarea citației și data ședinței. Totodată, au fost total satisfăcuți de amabilitatea și profesionalismul judecătorilor peste 80% din justițiabili.

Tabelul Nr. 1 - Realizarea acțiunilor pe fiecare pilon.

Instituția responsabilă	Pilon Nr. 1		Pilon Nr. 2		Pilon Nr. 3		Pilon Nr. 4		Pilon Nr. 5		Pilon Nr. 6		Pilon Nr. 7		Total		Acțiuni R/NR		%NR									
	Total	NR	Total	NR	Total	NR	Total	NR	Total	NR	Total	NR	Total	NR	Total	R	NR	% R										
Ministerul Justiției	42	29	13	21	12	9	24	3	21	12	8	4	4	13	5	8	30	20	10	21	16	5	163	93	70	57%	43%	
Consiliul Superior al Magistraturii	19	11	8	0	0	0	0	0	0	4	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23	11	12	48%	52%
Institutul Național al Justiției	12	6	6	1	1	0	1	0	1	2	1	1	5	4	1	3	3	0	0	0	0	0	0	24	15	9	63%	38%
Centrul Național Anticorupție	0	0	0	3	3	0	0	0	0	4	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	5	2	71%	29%
Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat	0	0	0	0	0	0	6	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	3	3	50%	50%	
Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0%	100%	
Ministerul Afacerilor Interne	0	0	0	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	1	0	0	5	1	4	20%	80%	
Procuratura Generală	0	0	0	10	6	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	2	0	0	0	0	13	7	6	54%	46%	
Centrul pentru Drepturile Omului din Mo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	4	2	0	0	0	0	6	4	2	67%	33%	
Consiliul Național pentru reforma organelor de ocrotire a normelor de drept	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	100%	0%	
Comisia Națională de Integritate	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	100%	0%	
Parlamentul	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	100%	0%	
Administrația Publică Centrală	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	100%	0%	
Centrul E-Guvernare	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0%	100%	
Instituțiile din sectorul justiției	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0	2	0%	100%	
Curtea Constituțională	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0%	100%	
TOTAL	73	46	27	38	22	16	32	6	26	26	15	11	19	9	10	45	29	16	24	17	7	257	144	113	56%	44%		
Total Trimestrul IV	9	2	7	2	0	2	6	1	5	7	1	6	4	1	3	15	6	9	2	0	2	45	11	34	24%	76%		

Diagrama Nr. 1 – Total acțiuni realizate și acțiuni nerealizate

Privind realizarea acțiunilor pentru Pilonul I

În general, conform Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, în cadrul Pilonului I sunt prevăzute pentru realizare, în total, *123 de acțiuni*. Până în trimestrul IV, anul 2013 (31 decembrie 2013), trebuia finalizate 73 de acțiuni.

Dintre acestea, 46 au fost realizate, iar 27 – nu. Pe parcursul perioadei de raportare (1 octombrie – 31 decembrie 2013), 2 acțiuni au fost realizate din cele nouă planificate.

Privind realizarea acțiunilor pentru Pilonul II

Conform Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, în cadrul Pilonului II sunt prevăzute pentru realizare, în total, *84 de acțiuni*. Până în trimestrul IV, anul 2013 (31 decembrie 2013), trebuia finalizate 38 de acțiuni. Dintre acestea, 22 au fost realizate, iar altele 16 – nu. Pe parcursul perioadei de raportare (1 octombrie – 31 decembrie 2013), nu a fost realizată nici o acțiune din cele două scadente.

Privind realizarea acțiunilor pentru Pilonul III

Conform Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, în cadrul Pilonului III sunt prevăzute pentru realizare 55 de acțiuni. Până în trimestrul IV, anul 2013, conform termenelor, trebuia finalizate 32 de acțiuni. Dintre acestea, șapte au fost realizate, iar altele 25 rămân a fi nerealizate. Pe parcursul perioadei de raportare (1 octombrie – 31 decembrie 2013), a fost realizată o singură acțiune din cele șase scadente. Urmează de subliniat faptul că o serie de acțiuni sunt raportate ca fiind realizate complet, fără ca dovada acestei realizări să fie făcută publică. Aici putem menționa în mod special acțiunile 3.2.1. punctul 2 – Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești și a Codului de executare nr. 443-XV din 24 decembrie 2004, precum și acțiunea 3.3.2. punctul 2 – Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ în vederea consolidării instituționale și funcționale a Comisiei de licențiere și a Colegiului disciplinar. Acestea au fost raportate ca fiind realizate menționându-se faptul că un proiect de lege a fost expediat Guvernului la data de 22.11.2013, cu toate acestea, pe site-ul MJ un asemenea proiect nu a fost plasat. De asemenea, menționăm că și acțiunea 3.1.2. punctul 4 – Crearea birourilor de avocați publici în localitățile de reședință ale oficiilor teritoriale ale CNAJGS, a fost raportată ca fiind realizată, deși înșiși autorii raportului recunosc că nu au fost create birourile din cauza lipsei resurselor financiare.

Privind realizarea acțiunilor pentru Pilonul IV

Conform Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, în cadrul Pilonului IV sunt prevăzute pentru realizare *56 de acțiuni*. Până în trimestrul IV, anul 2013, conform termenelor, trebuia finalizate 26 de acțiuni. Dintre acestea, 15 au fost realizate, iar altele 11 rămân a fi nerealizate. Pe parcursul perioadei de raportare (1 octombrie – 31 decembrie 2013), a fost realizată o singură acțiune din cele șapte planificate.

Privind realizarea acțiunilor pentru Pilonul V

Conform Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, în cadrul Pilonului II sunt prevăzute pentru realizare, în total, *28 de acțiuni*. Până în trimestrul IV, anul 2013 (31 decembrie 2013), trebuia finalizate 19 acțiuni.

Dintre acestea, nouă au fost realizate, iar altele zece – nu. Pe parcursul perioadei de raportare (1 octombrie – 31 decembrie 2013), a fost realizată o singură acțiune din cele patru scadente.

Privind realizarea acțiunilor pentru Pilonul VI

Conform Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, în cadrul Pilonului II sunt prevăzute pentru realizare, în total, *100 de acțiuni*. Până în trimestrul IV, anul 2013 (31 decembrie 2013), trebuia finalizate 45 de acțiuni. Dintre acestea, 29 au fost realizate, iar altele 16 – nu. Pe parcursul perioadei de raportare (1 octombrie – 31 decembrie 2013), au fost realizate șase acțiuni din cele 15 scadente.

Privind realizarea acțiunilor din cadrul pilonului VII

Conform Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, în cadrul Pilonului VII sunt prevăzute pentru realizare *44 de acțiuni*. Până în trimestrul IV, anul 2013, conform termenelor, trebuia finalizate 24 de acțiuni. Dintre acestea, 17 au fost realizate, iar altele șapte rămân a fi nerealizate. Pe parcursul perioadei de raportare (1 octombrie – 31 decembrie 2013), nu a fost realizată nicio acțiune din cele două planificate.

EVALUAREA ATINGERII REZULTATELOR SCOTATE ALE SRSJ

Adițional chestionarelor oferite participanților la ședințele de judecată, pentru a evalua eficiența îndeplinirii justiției, în cadrul acestui exercițiu de monitorizare am elaborat o serie de întrebări menite să analizeze percepția respondenților privind schimbările pozitive care au avut loc pe parcursul ultimilor doi ani în contextual implementării reformei.

Chestionarul a fost adresat următoarelor categorii de respondenți: judecători, procurori, avocați, executori judecătorești și grefieri. În total, am obținut răspunsuri de la 208 de persoane, fiind descifrate pe categorii.

Mai jos vom evidenția răspunsurile la întrebările care, în opinia experților, s-au evidențiat prin importanța lor, dar și prin numărul răspunsurilor pozitive sau negative. Informația completă privind răspunsurile la chestionare poate fi găsită în Anexa 1.

Astfel, la întrebarea “**Credeți că procedura de selectare, numire și promovare a judecătorilor este bazată pe criterii obiective și transparente**, garantând independența sistemului judecătoresc, urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013”, 28 de judecători au răspuns afirmativ și patru negativ, în timp ce în rândul avocaților raportul a fost de 10 față de 18.

La întrebarea ce vizează **finanțarea sistemului judecătoresc** (Credeți că procesul de finanțare a sistemului judecătoresc este unificat, coordonat și conectat la necesitățile reale ale acestui sistem, urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?), majoritatea respondenților au răspuns preponderant negativ. Astfel, 64 dintre respondenți au răspuns afirmativ, 77 – negativ, iar 52 nu au fost siguri.

Curios este că la întrebarea “Credeți că sistemul de tragere la **răspundere disciplinară** a judecătorilor este eficace, urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-

2013?”, chiar judecătorii n-au fost foarte optimiști. Astfel, 15 judecători au considerat că sistemul este eficace, în timp ce 12 consideră invers, iar raportul în rândul avocaților este de 9 față de 18.

La capitolul **consolidarea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat**, majoritatea respondenților au declarat că activitatea avocaților care prestează asistență juridică garantată de stat a devenit mai accesibilă, diversificată și de calitate. În acest sens, 101 respondenți au răspuns afirmativ, iar 66 negativ.

Totodată, majoritatea respondenților au considerat că, în anul 2013, **profesiile conexe sistemului** justiției (avocați, notari, mediatori, executori judecătorești, experți judiciari, administratori ai procedurii de insolvență, traducători/interpreți) **au devenit mai independente**, capabile să se organizeze și să ofere servicii de calitate. Astfel, 112 din 208 respondenți au răspuns afirmativ, iar alți 32 negativ. În același timp, majoritatea covârșitoare au opinat că neexecutarea acțiunilor indicate în plan afectează activitatea acestor profesii.

La capitolul **executarea hotărârilor**, în anul 2013, sistemul de executare a funcționat mai eficient în comparație cu anul 2012. Din cei 208 respondenți, 111 au răspuns afirmativ, iar 54 negativ. Cu toate acestea, remarcăm faptul că la acest capitol avocații și procurorii au avut, în medie, o părere negativă, spre deosebire de judecători, executori și grefieri.

În ceea ce privește rezultatele reformei la capitolul **„Justiția penală”**, urmează de remarcat că majoritatea respondenților, indiferent de statutul acestora, au apreciat că modificările, operate la legislația procesual-penală pe parcursul anilor 2012-2013, au eficientizat procesul penal. Astfel, 139 de respondenți au apreciat impactul reformelor, 33 l-au considerat ca fiind negativ, iar alți 39 au declarat că sunt indeciși.

Pe de altă parte, fiind întrebați despre **consolidarea rolului, statutului și capacităților de autoadministrare a procuraturii**, urmare a modificărilor operate în legislație pe parcursul anilor 2012-2013, respondenții au fost mai rezervați în aprecieri. Astfel, doar 69 de respondenți au răspuns afirmativ, apreciind impactul pozitiv, pe când alți 59 au considerat efortul ca fiind negativ, iar alți 80 s-au declarat indeciși.

O situație similară se atestă la întrebarea privind **independența procuraturii în exercitarea competențelor sale**. Astfel, 64 de respondenți consideră că procuratura a devenit mai independentă, iar alți 69 consideră că independența a scăzut, 75 fiind indeciși. Cu o diferență nesemnificativă sunt apreciate eforturile în domeniul modificării **sistemului de tragere la răspundere a procurorilor**, precum și eforturile ce vizează criteriile și procedurile de selectare, numire, transfer și promovare a acestora. La capitolul în cauză putem remarca o majoritate relativă a respondenților care apreciază eforturile depuse de autorități, pe când suma celor care nu apreciază eforturile autorităților și sunt indeciși este semnificativ mai mare.

În ceea ce privește **instruirea profesională**, putem remarca o ușoară creștere a profesionalismului persoanelor implicate în activitățile speciale de investigație comparativ cu ofițerii de urmărire penală. Astfel, dacă 62 și, respectiv, 63 de respondenți au răspuns afirmativ pentru ambele categorii, atunci 49 și, respectiv, 61 au considerat drept negativă percepția cu privire la instruirea profesională a ofițerilor de investigații și a celor de urmărire penală.

Respondenții au remarcat că **sistemul de colectare și analiză a datelor statistice ce țin de justiția penală** (de stocarea electronică a dosarelor și de procesarea uniformă a datelor colectate) a devenit mai obiectiv, urmare a modificărilor la legislație, operate pe parcursul anilor 2012-2013.

Astfel, 118 persoane au răspuns afirmativ, alte 31 negativ, și 59 de persoane s-au declarat indecise.

O situație similară se atestă la capitolul **umanizarea politicii penale din perspectiva aplicării procedurilor simplificate** în cauzele relevante și consolidarea drepturilor victimelor infracțiunilor. Astfel, 103 respondenți au apreciat eforturile, 44 nu le-au apreciat, iar 61 s-au declarat indeciși în ceea ce privește aplicarea procedurilor simplificate. Astfel, 94 de respondenți au apreciat eforturile, 39 nu le-au apreciat, iar 55 s-au declarat indeciși în ceea ce privește consolidarea drepturilor victimelor.

În concluzie, relevăm că pe anumite segmente specificate în strategie au fost depuse eforturi considerabile, fapt remarcat de respondenți. Totuși, pe anumite segmente, spre exemplu, la reforma procuraturii, lucrurile în mare parte stagnează.

În ceea ce privește rezultatele reformei la capitolul „**Rolul justiției în dezvoltarea economică**”, în special consolidarea sistemului de soluționare alternativă a disputelor, respondenții în mare parte sunt indeciși cu privire la efectul modificărilor operate în legislație pe parcursul anilor 2012-2013. Astfel, 81 de respondenți s-au arătat indeciși, 63 au apreciat eforturile, iar 64 nu le-au apreciat.

De asemenea, trebuie menționat că respondenții consideră că nu au fost întreprinse eforturi suficiente pentru **a informa publicul și actorii din sectorul justiției despre beneficiile utilizării mecanismelor alternative**. Astfel, 91 de respondenți nu au apreciat eforturile autorităților, 50 le-au apreciat, și 64 s-au declarat indeciși.

În ceea ce privește **consolidarea statutului administratorilor autorizați**, respondenții sunt la fel indeciși în mare parte, probabil din cauza insuficienței de acțiuni în acest domeniu din partea autorităților. Astfel, 113 respondenți s-au arătat indeciși, 44 au apreciat eforturile, iar 52 nu le-au apreciat.

Cu privire la **sistemul de acces la informațiile despre agenții economici**, respondenții, la fel, s-au arătat mai degrabă dezamăgiți. Astfel, 76 de respondenți nu au apreciat eforturile autorităților, 60 le-au apreciat și 72 s-au declarat indeciși în ceea ce privește modernizarea și asigurarea deplină a accesului la aceste informații.

În concluzie, respondenții nu au sesizat de fapt efecte pozitive ale reformelor privind consolidarea rolului justiției în dezvoltarea economică.

Anumite aspecte relevante urmează a fi precizate, urmare a eforturilor depuse de autorități în vederea realizării acțiunilor la capitolul „**Respectarea drepturilor omului în sectorul justiției**”.

Astfel, **majoritatea respondenților consideră că cercul de subiecți cu drept de a sesiza Curtea Constituțională trebuie extins**. Potrivit interviurilor, 105 respondenți au remarcat că cercul acestor persoane trebuie extins, 67 s-au declarat împotriva extinderii, iar alți 36 s-au declarat indeciși.

O situație analogică se atestă și în ceea ce privește necesitatea **consolidării rolului și capacităților instituției avocatului parlamentar**. Potrivit interviurilor, 139 de respondenți au remarcat că rolul și capacitățile instituției trebuie consolidate, 23 s-au declarat împotriva, iar alți 46 s-au declarat indeciși.

Nu putem trece cu vederea percepția respondenților despre eforturile autorităților cu privire la **consolidarea sistemului de justiție pentru copii**. Astfel, majoritatea absolută a respondenților, 160, au declarat că, urmare a modificărilor operate la legislație pe parcursul anilor 2012-2013, sistemul de justiție a devenit mai prietenos copiilor, apt să garanteze respectarea și implementarea eficientă a drepturilor copiilor care intră în contact cu sistemul de justiție.

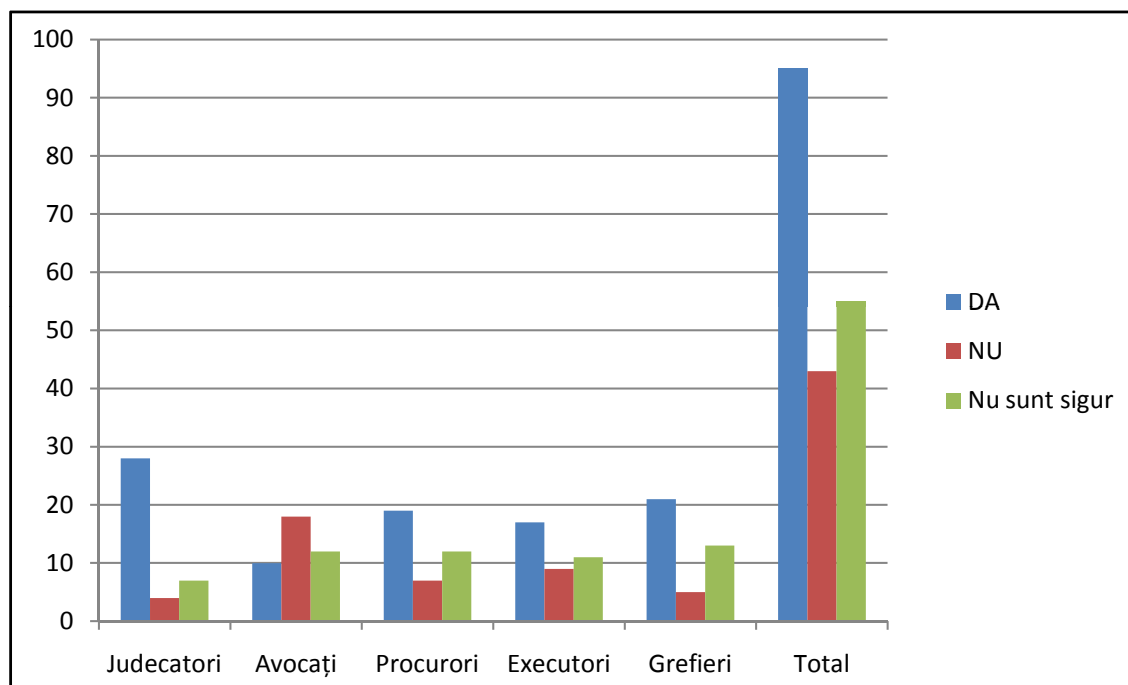
O situație analogică se atestă la capitolul garantării unor condiții optime pentru copiii victime sau martori ai infracțiunilor, urmare a modificărilor operate la legislație pe parcursul anilor 2012-2013. Potrivit interviurilor, 120 de respondenți au apreciat efortul, alți 36 nu au sesizat schimbări, iar 52 s-au declarat indeciși.

De asemenea, merită a fi remarcată percepția respondenților cu privire la **respectarea drepturilor persoanelor private de libertate, eradicarea torturii și a relelor tratamente**. Astfel, 139 de respondenți au remarcat că mecanismul de aplicare a măsurilor procesuale de constrângere și a măsurilor preventive, urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013, a fost îmbunătățit, 28 nu au sesizat modificări pozitive, și alți 41 s-au declarat indeciși. O situație asemănătoare se atestă și la capitolul consolidarea culturii de zero toleranță la faptele de maltratare, 104 respondenți au apreciat eforturile depuse de autorități, 33 s-au arătat mai degrabă sceptici, 71 fiind indeciși.

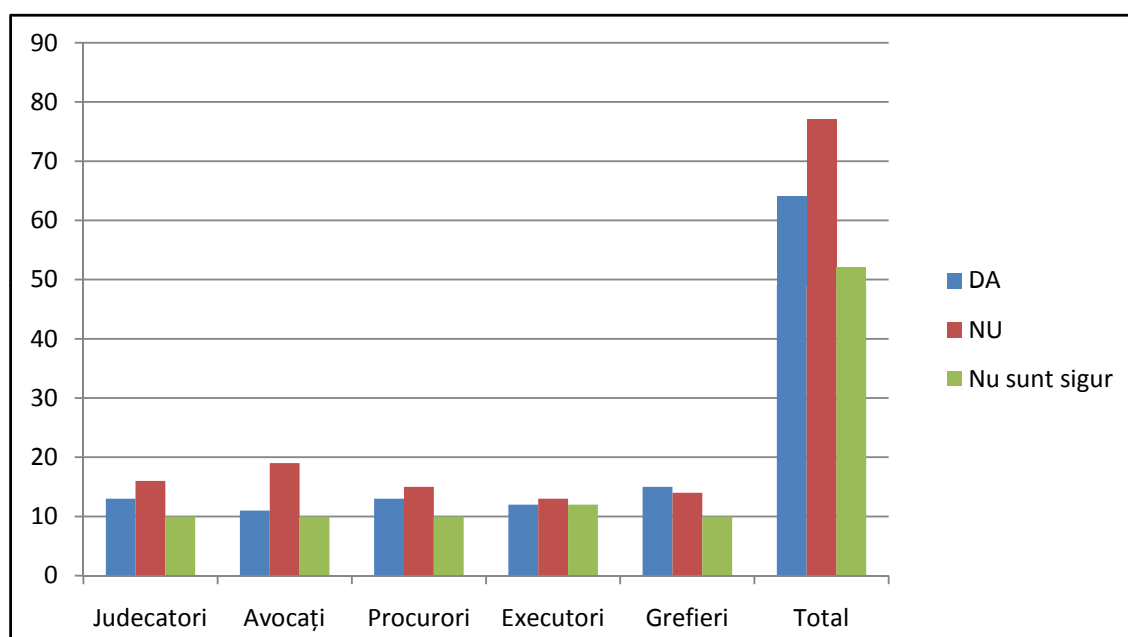
Totuși, respondenții nu au sesizat eforturi în ceea ce privește **fortificarea capacităților de incluziune socială a ex-condamnaților și apropierea condițiilor de detenție de cele garantate de standardele internaționale**. Potrivit interviurilor, 87 de respondenți nu au sesizat eforturi cu privire la fortificarea capacităților de incluziune socială, doar 38 au sesizat unele schimbări, iar alți 83 au rămas indeciși. Totodată, 82 de persoane au criticat eforturile autorităților de a apropia condițiile de detenție de standardele internaționale, alți 55 au sesizat unele schimbări, și 71 s-au declarat indeciși.

1.1. Asigurarea accesibilității și independenței sistemului judecătoresc

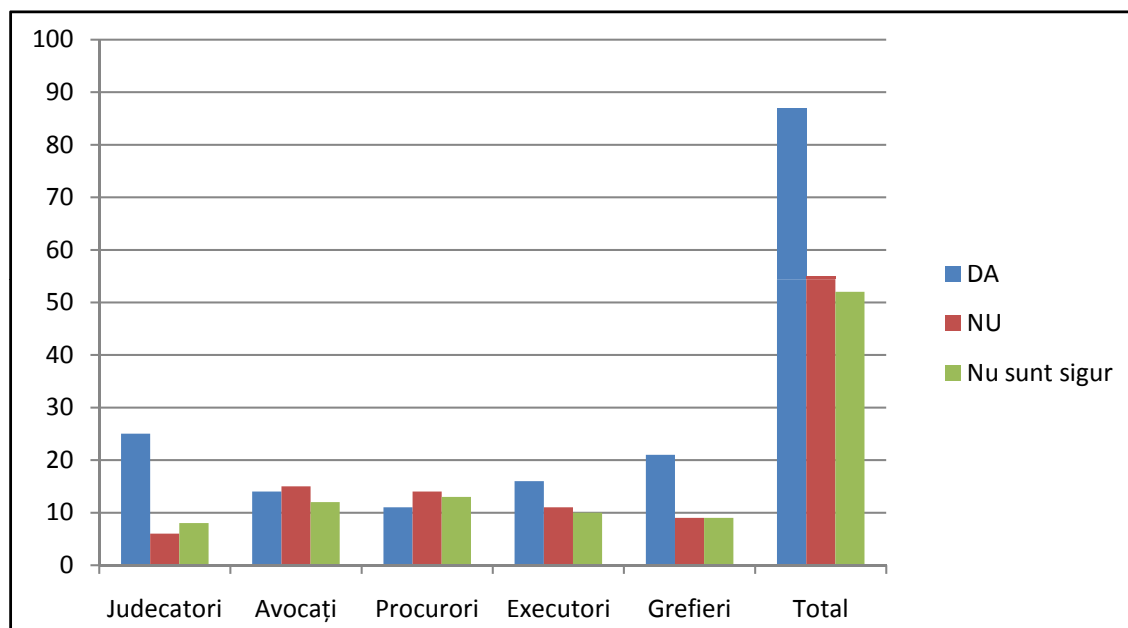
1. Credeți că procedura de selectare, numire și promovare a judecătorilor este bazată pe criterii obiective și transparente, garantând independența sistemului judecătoresc, urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?

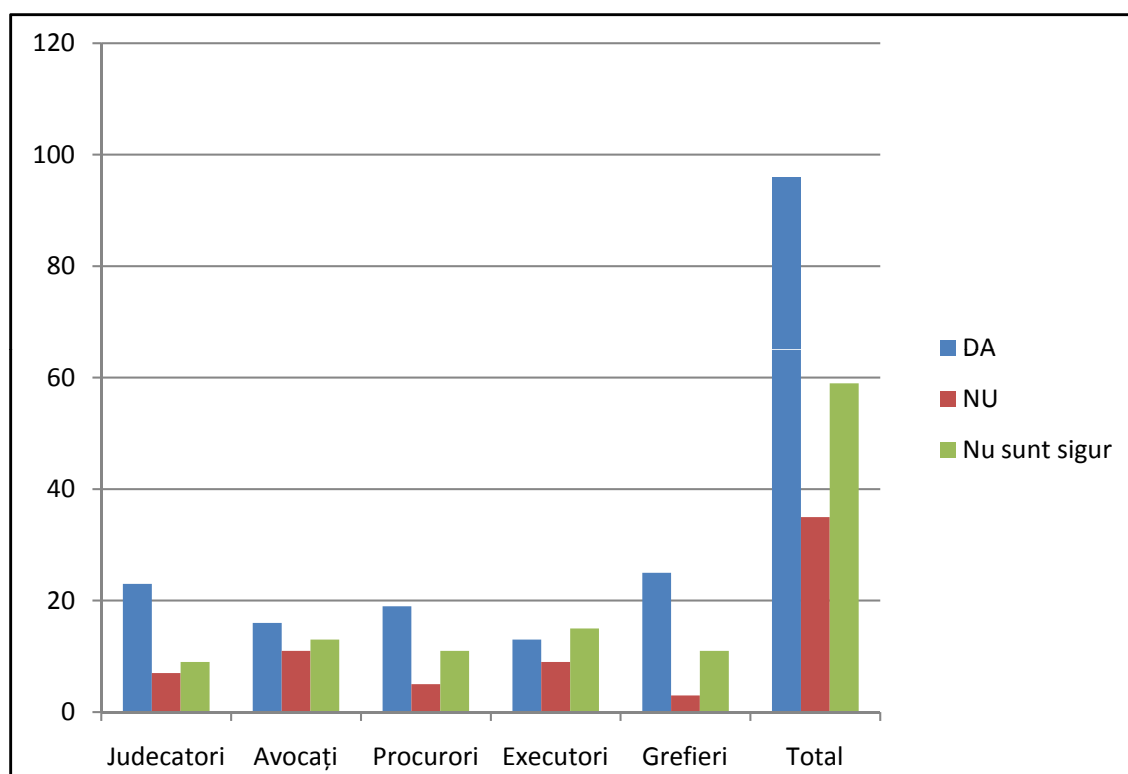
2. Credeți că procesul de finanțare a sistemului judecătoresc este unificat, coordonat și conectat la necesitățile reale ale acestui sistem urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?

3. Credeți că sistemul de calcul și aplicare a cheltuielilor judiciare este transparent, echilibrat și accesibil cetățenilor?

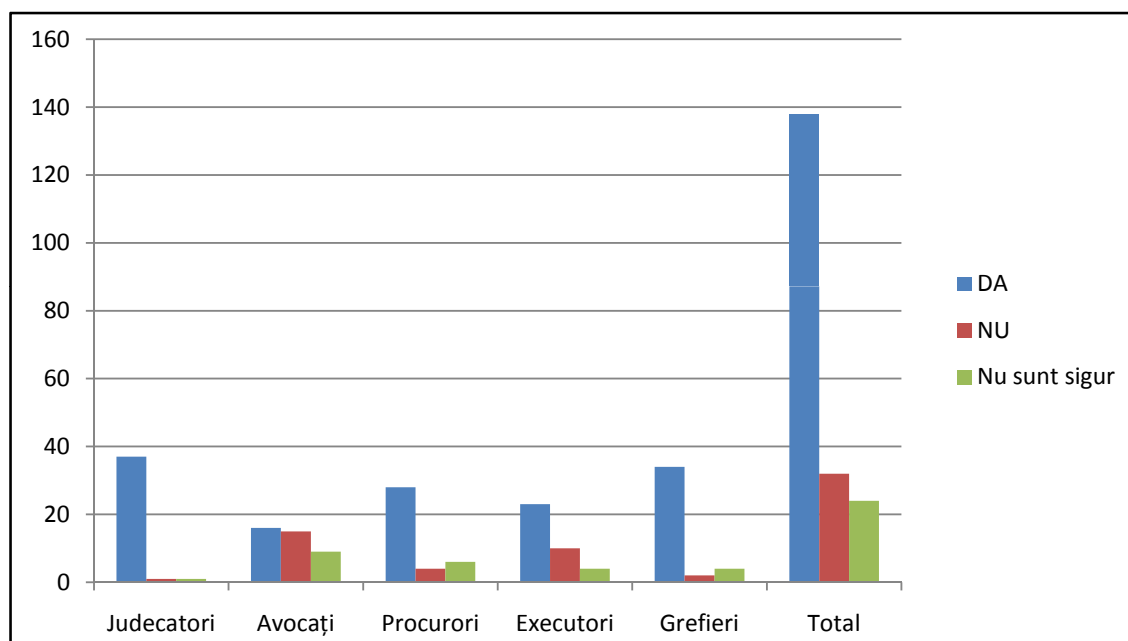

4. Credeți că capacitatea de autoadministrare și independența sistemului judecătoresc au fost consolidate urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?

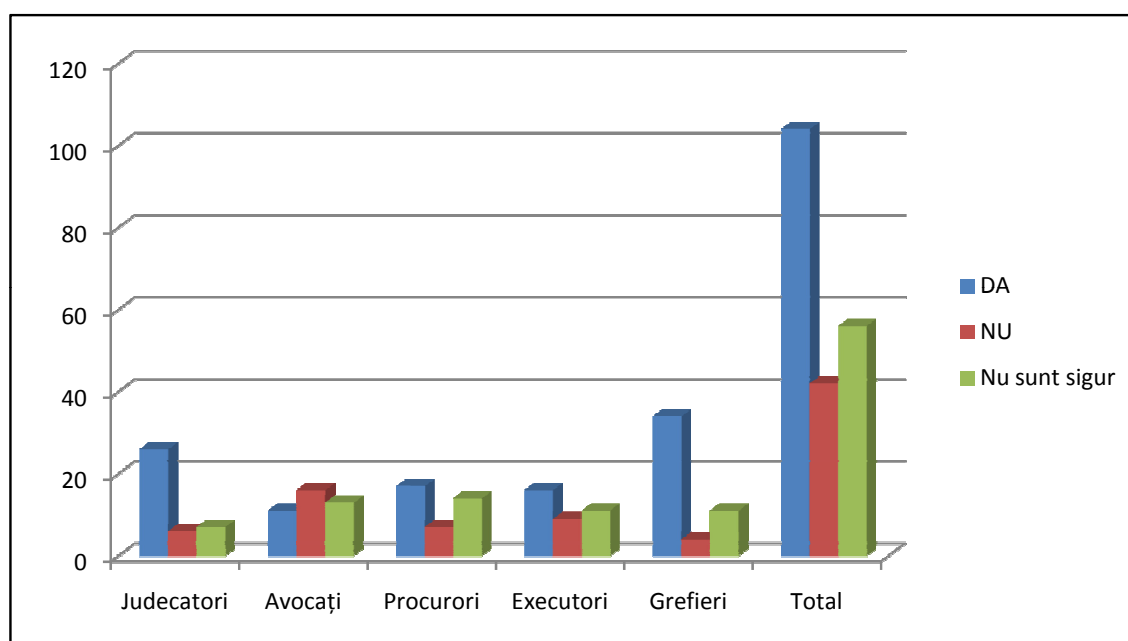

1.2. Creșterea gradului de transparență și eficiență a sistemului judecătoresc

1. Credeți că sistemul de contestare a hotărârilor judecătorești este clar, uniform și logic, urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?

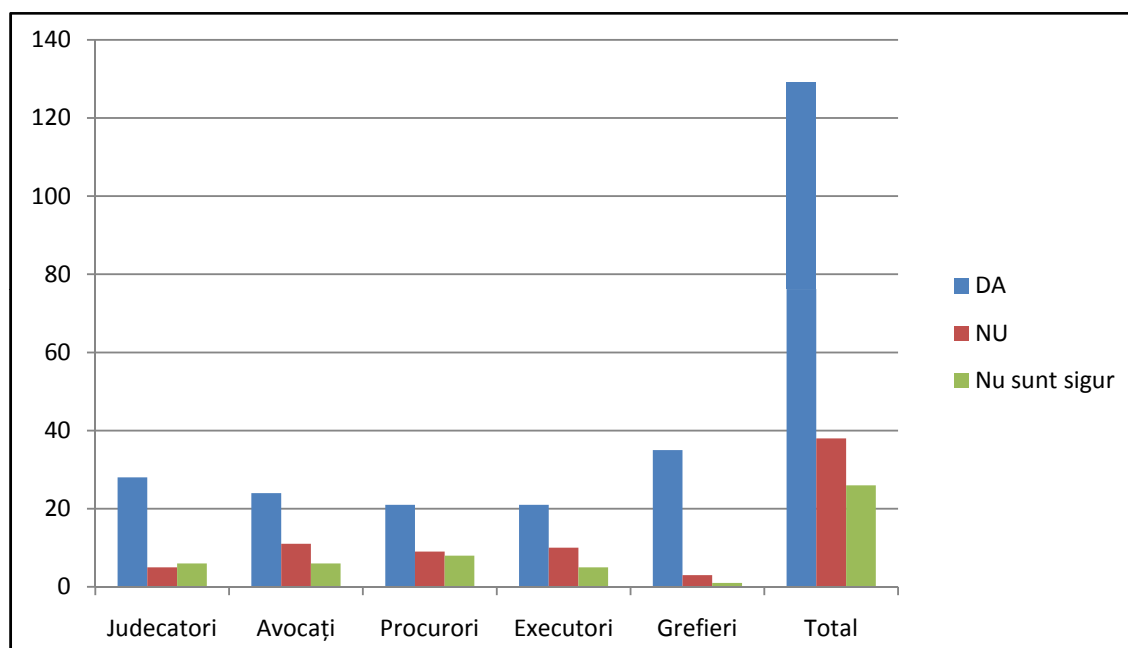

2. Credeți că mecanismul pentru asigurarea unei practici judiciare uniforme este creat, urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?

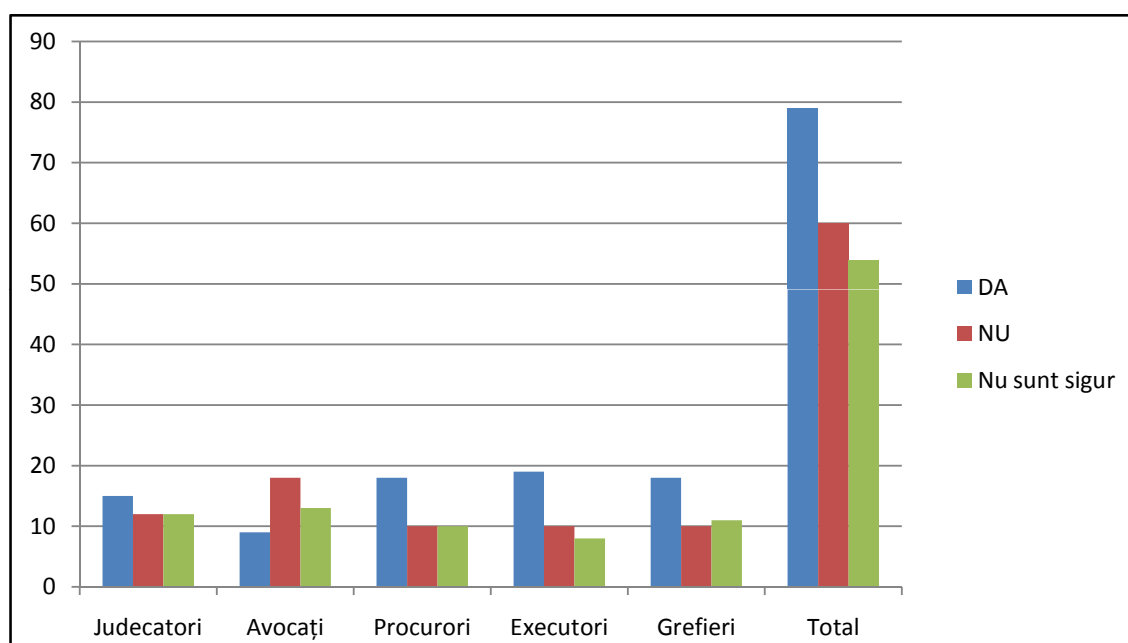

1.3. Sporirea profesionalismului persoanelor implicate în administrarea justiției și responsabilizarea acestora

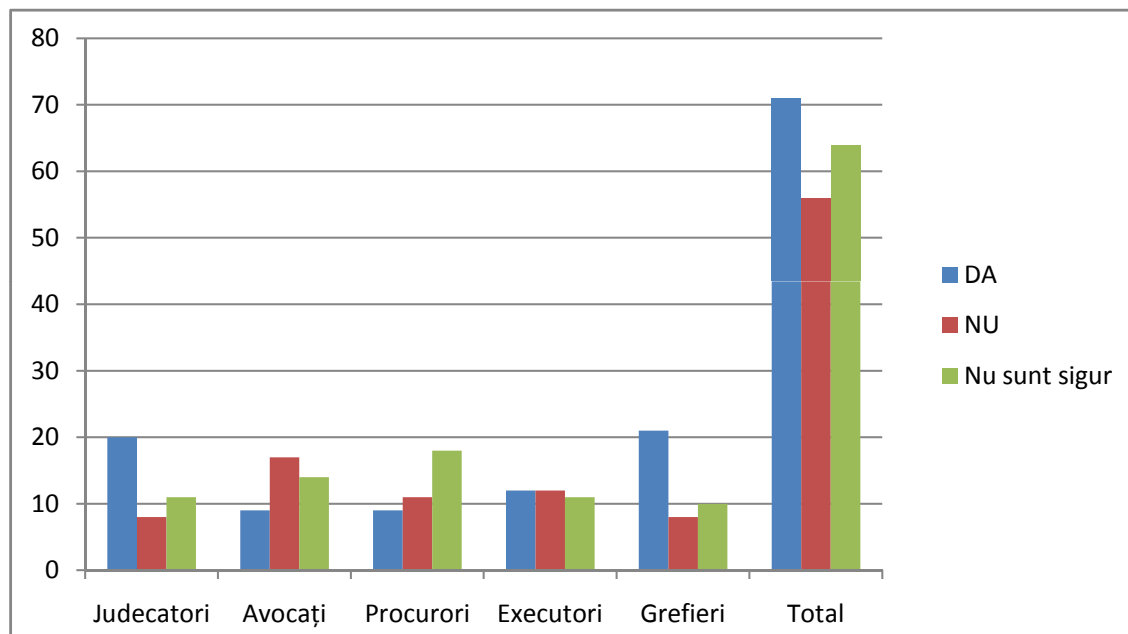
1. Considerați că Institutul Național al Justiției (INJ) este funcțional și capabil să asigure pregătirea profesională inițială și continuă a judecătorilor, urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?

2. Credeți că sistemul de tragere la răspundere disciplinară a judecătorilor este eficient, urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?

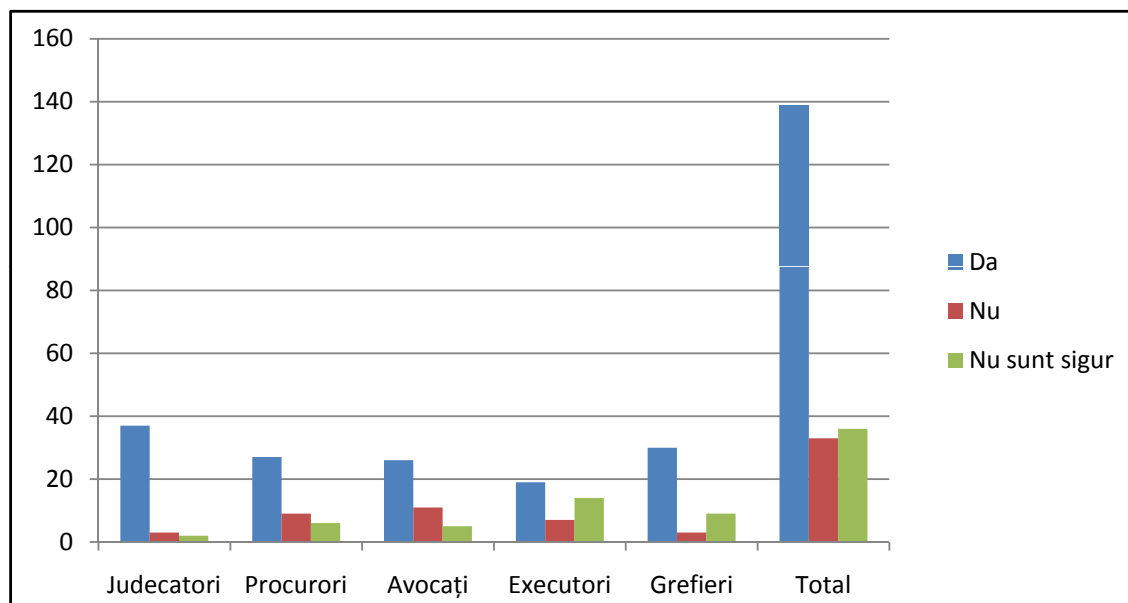

3. Credeți că politica de evaluare a performanței judecătorilor și a instanțelor judecătorești este fundamentată pe indicatorii de performanță clar definiți, transparenți și măsurabili și care să includă un sistem de evaluare a performanței instanțelor judecătorești de către „utilizatorii finali”?

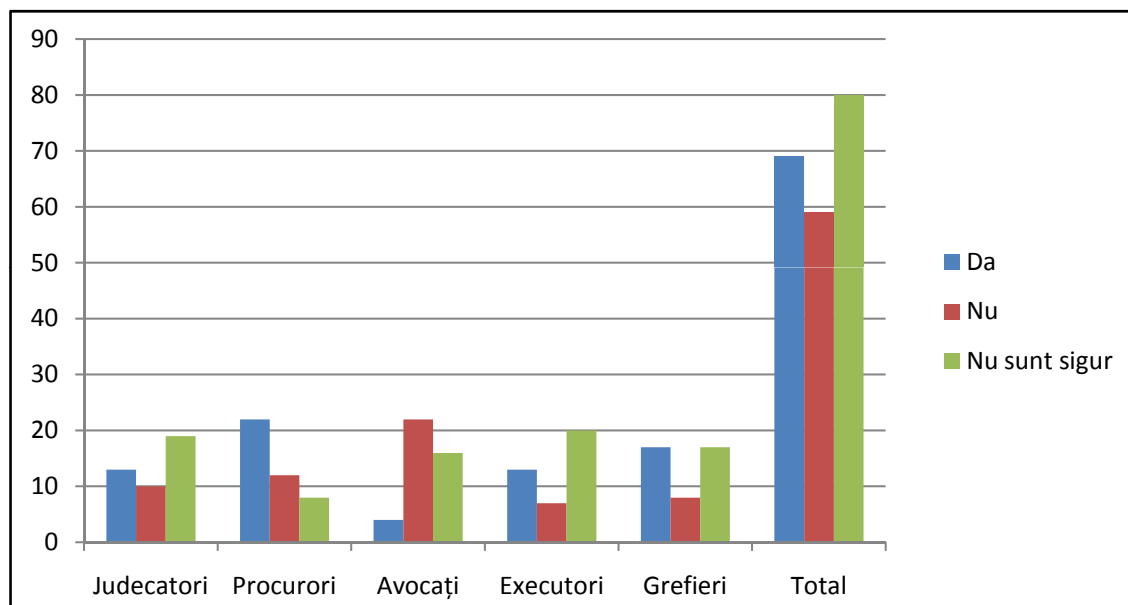
2.1. Revizuirea conceptului și fazei prejudiciare

1. Credeți că modificările la Codul de Procedură Penală operate pe parcursul anilor 2012-2013 au eficientizat procesul penal?

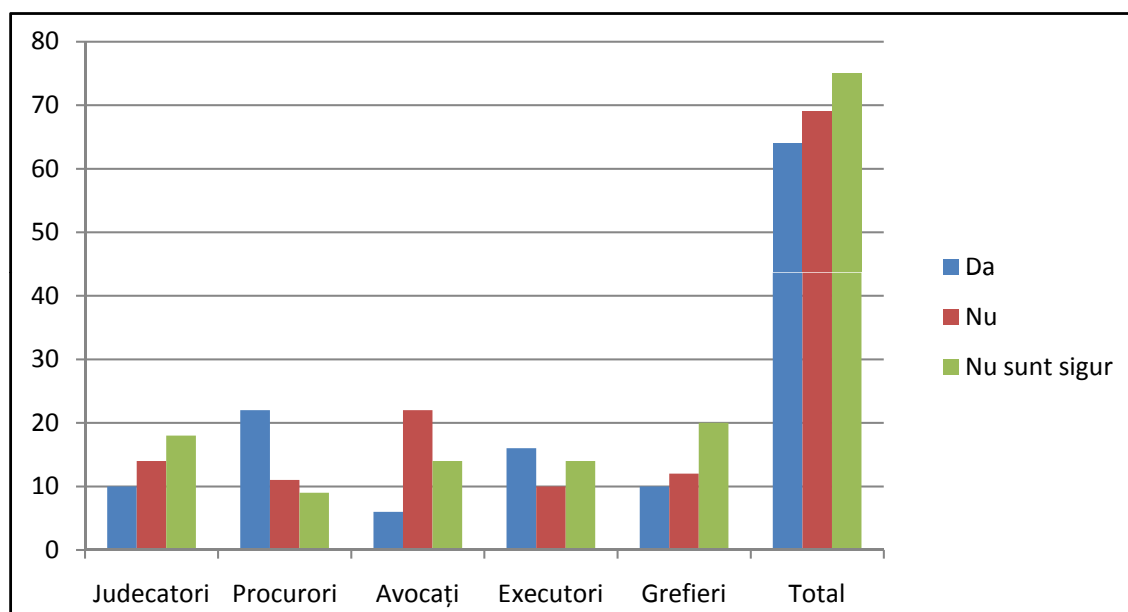

2.2. Consolidarea profesionalismului și independenței procuraturii

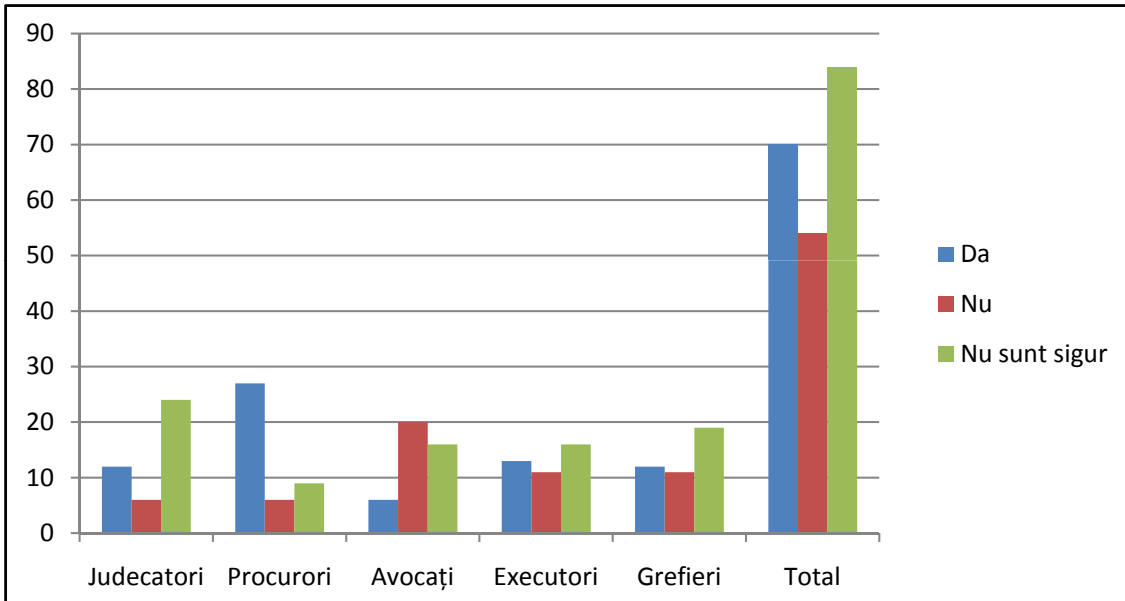
1. Credeți că rolul, statutul și capacitățile organelor de autoadministrare a procuraturii au fost consolidate urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?

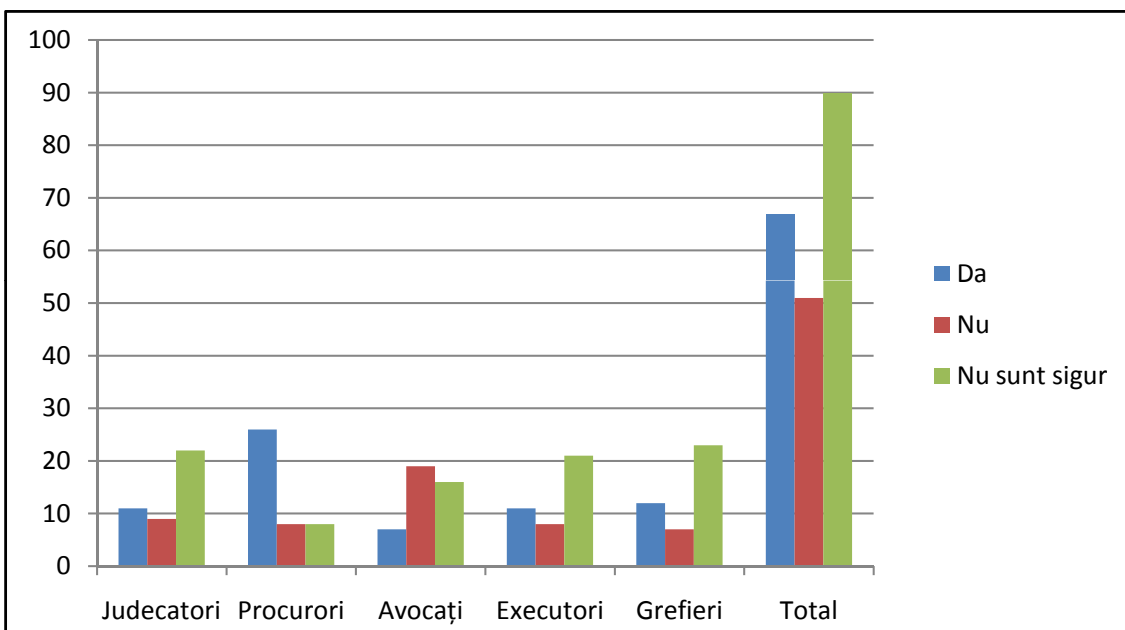
2. Credeți că sistemul organelor procuraturii a devenit mai independent în exercitarea competențelor sale urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?

3. Credeți că sistemul de atragere la răspundere a procurorilor a devenit mai funcțional urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?

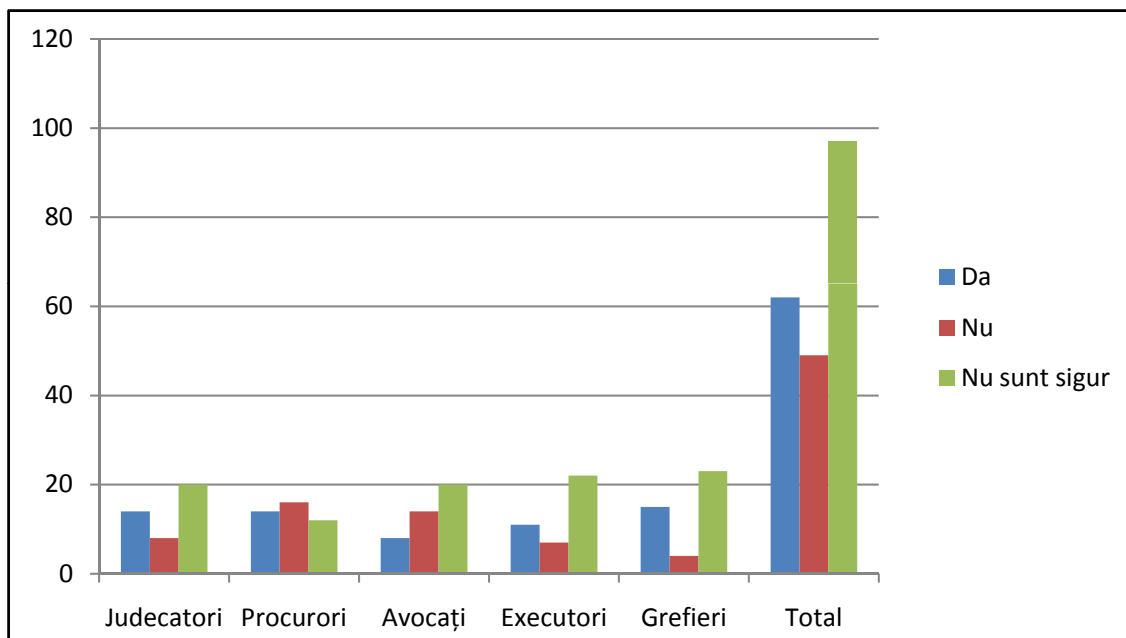

4. Credeți că criteriile și procedura de selectare, numire, transfer și promovare a procurorilor a devenit mai funcțional urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?

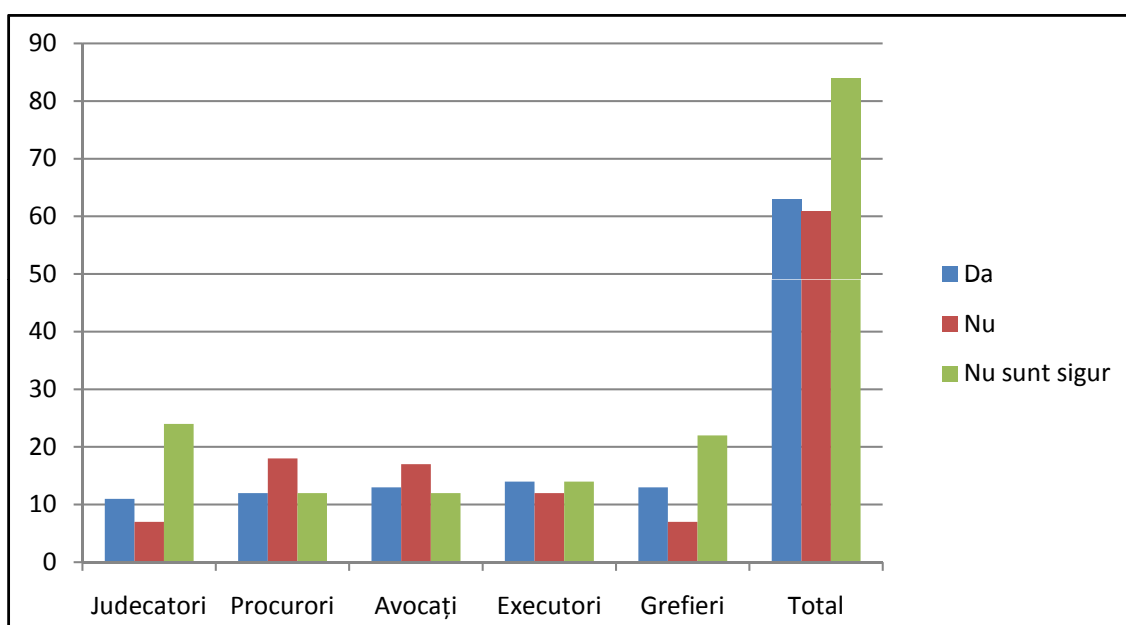

2.3. Dezvoltarea capacităților profesionale la nivel individual și instituțional în probleme ce țin de investigarea infracțiunilor

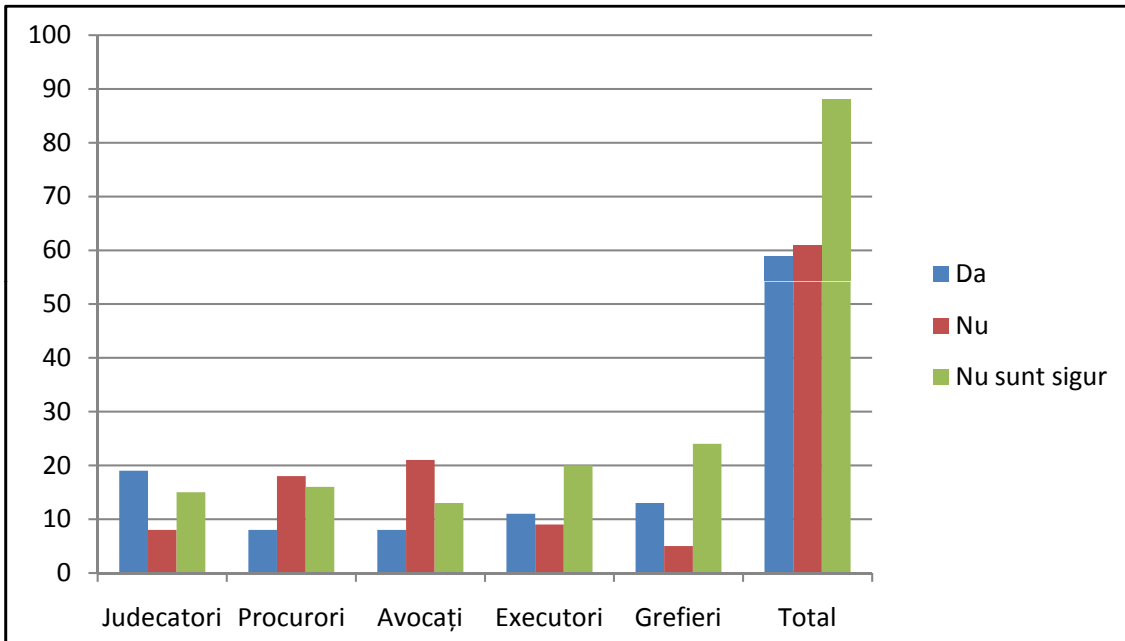
1. Credeți că profesionalismul persoanelor implicate în activitățile de speciale de investigație a fost fortificat urmare a instruirilor relevante la care au participat pe parcursul anilor 2012-2013?

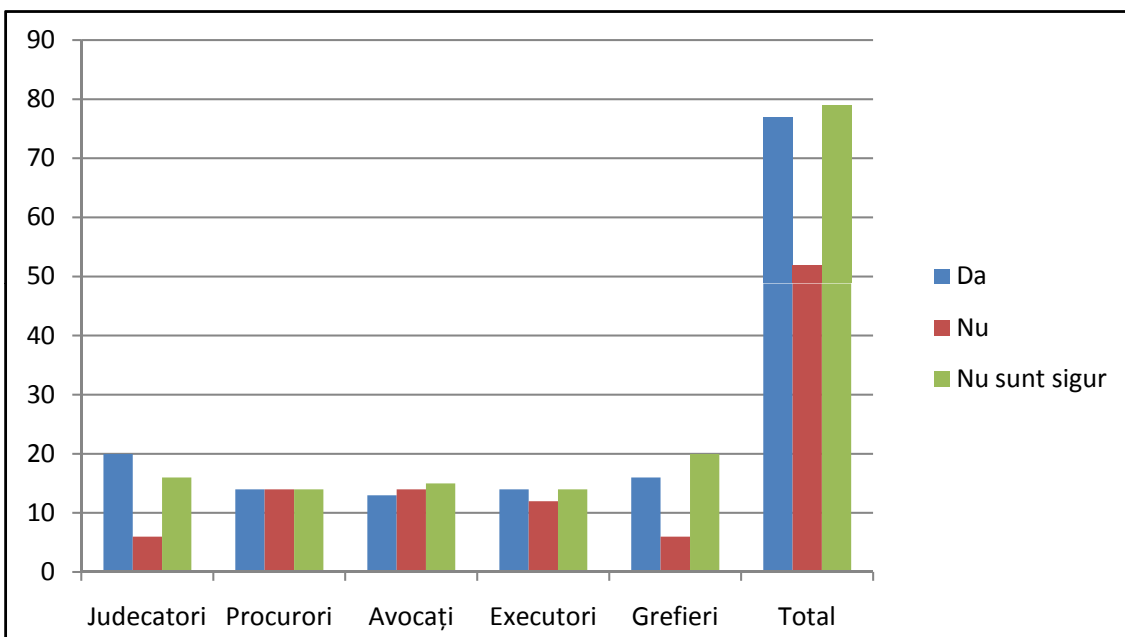
2. Credeți că profesionalismul ofițerilor de urmărire penală a fost fortificat urmare a instruirilor relevante la care au participat pe parcursul anilor 2012-2013?

3. Credeți că capacitățile centrelor de expertiză judiciară pe parcursul anilor 2012-2013 au fost consolidate?

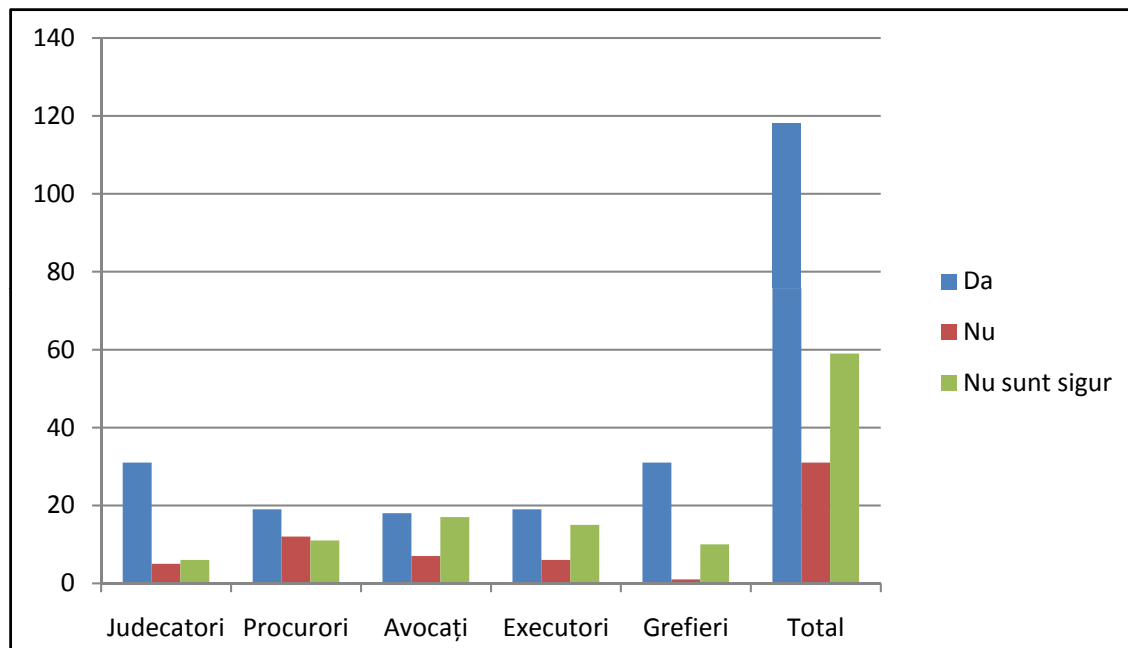

4. Credeți că procedura de urmărire penală a fost eficientizată și modernizată urmare a modificărilor la legislația procesual penală operate pe parcursul anilor 2012-2013?

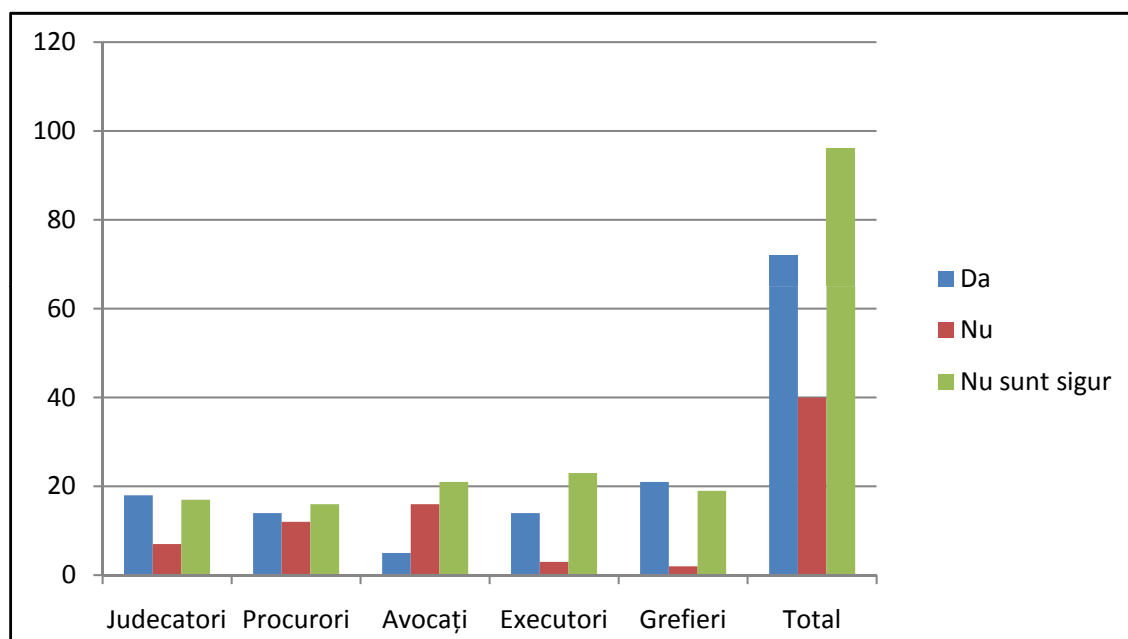

2.4. Modernizarea sistemului de colectare a datelor statistice și de evaluare a performanțelor profesionale la nivel individual și instituțional

1. Credeți că sistemul de colectare și analiză a datelor statistice ce țin de justiția penală (de stocare electronică a dosarelor și de procesare uniformă a datelor colectate) a devenit mai obiectiv urmarea a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?

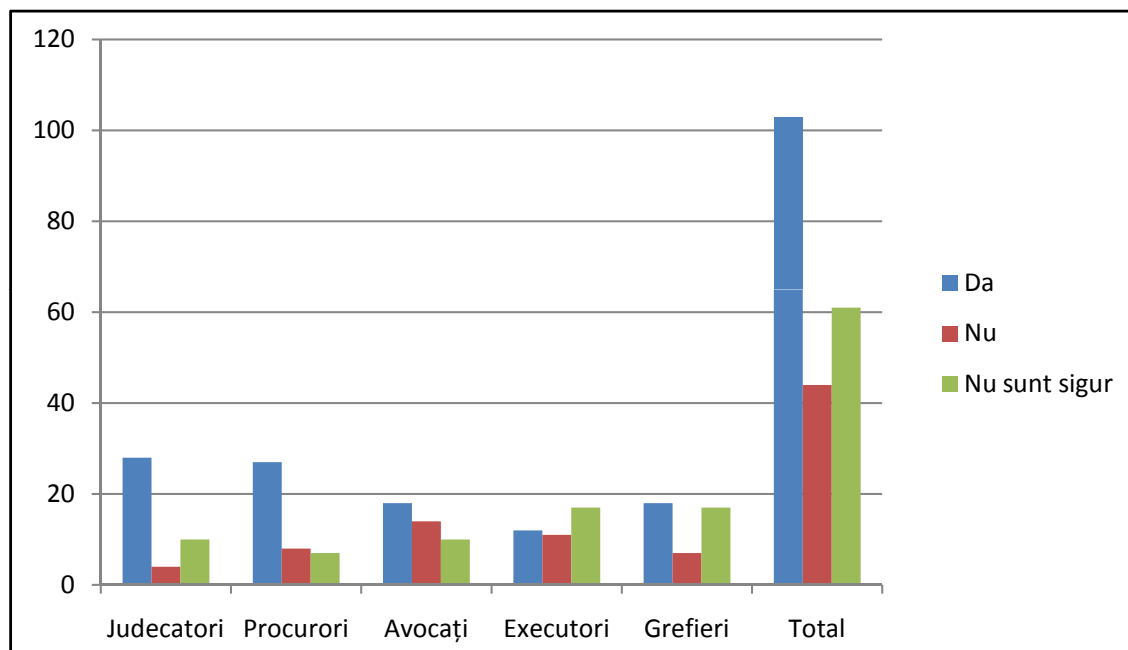

2. Credeți că pe parcursul anilor 2012-2013 a fost elaborat și implementat un sistem obiectiv și eficient al indicatorilor de performanță care permit măsurarea individuală și instituțională a activității organelor și colaboratorilor organelor din sistemul justiției?

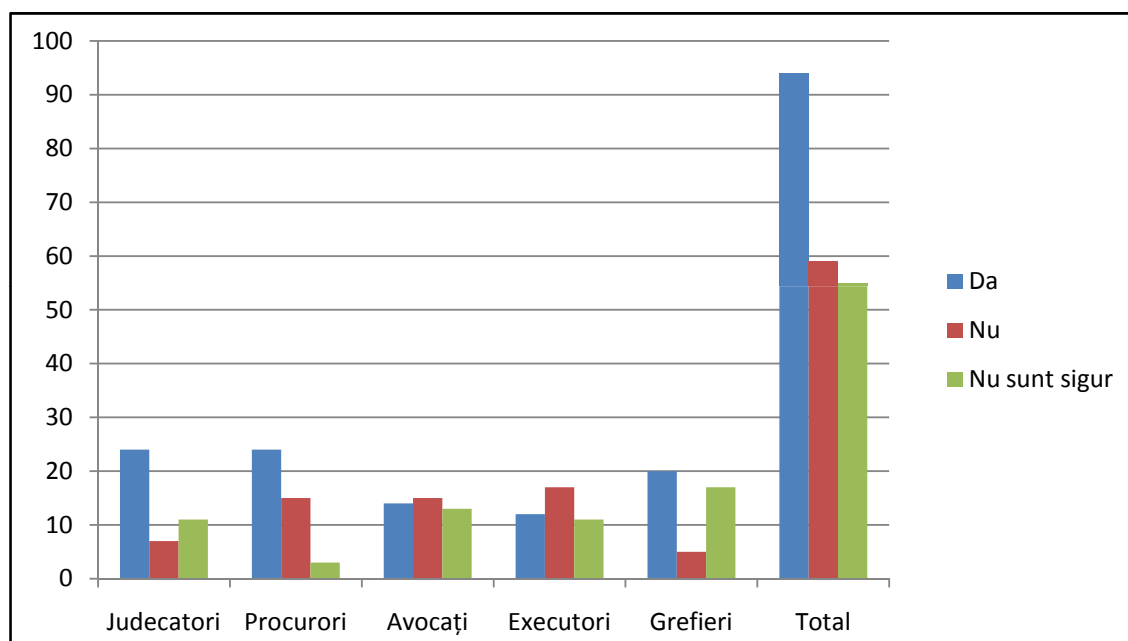

2.5. Umanizarea politicii penale și consolidarea mecanismului de apărare a drepturilor omului

1. Credeți că pe parcursul anilor 2012-2013 procedurile simplificate și pedepsele necustodiale sunt aplicate în toate cauzele relevante?

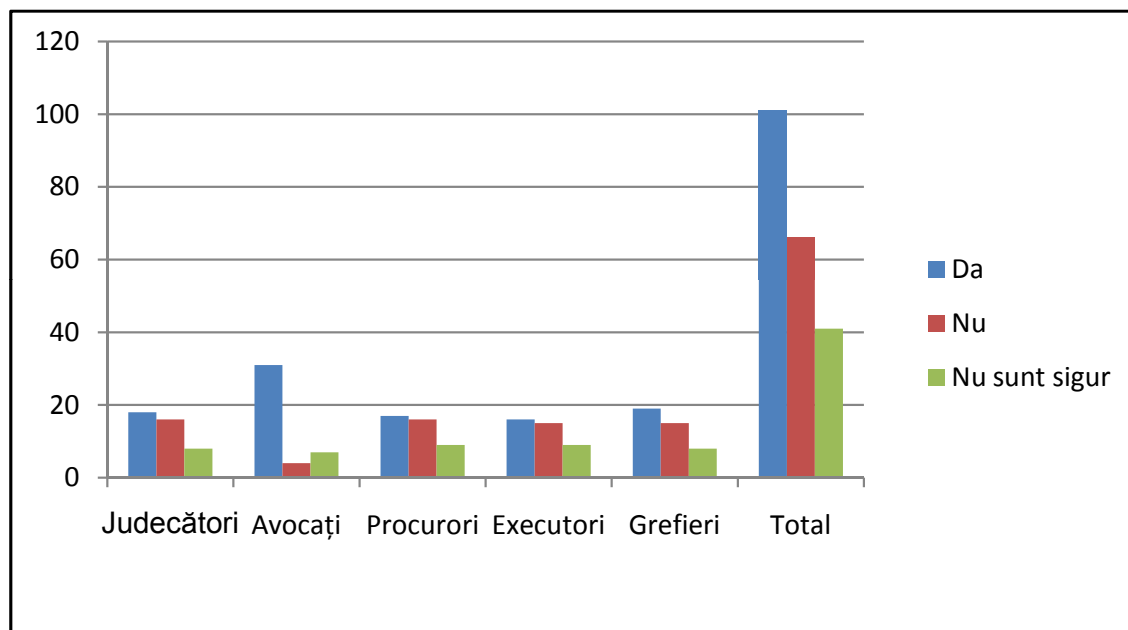

2. Credeți că drepturile victimelor infracțiunii au fost consolidate urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?

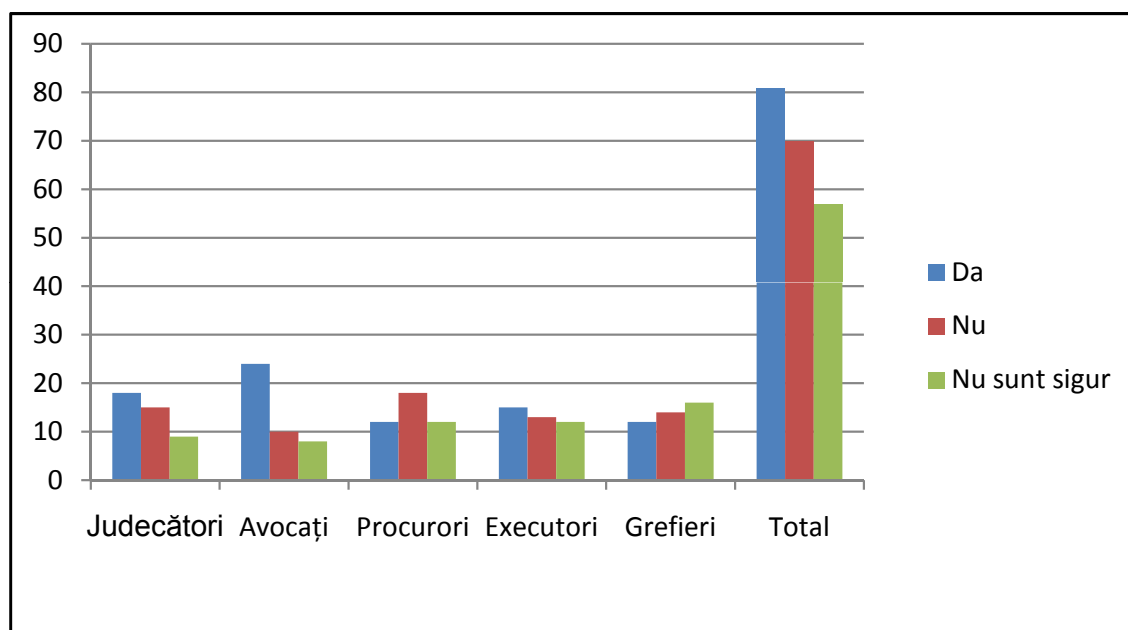

3.1. Consolidarea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat (AJGS)

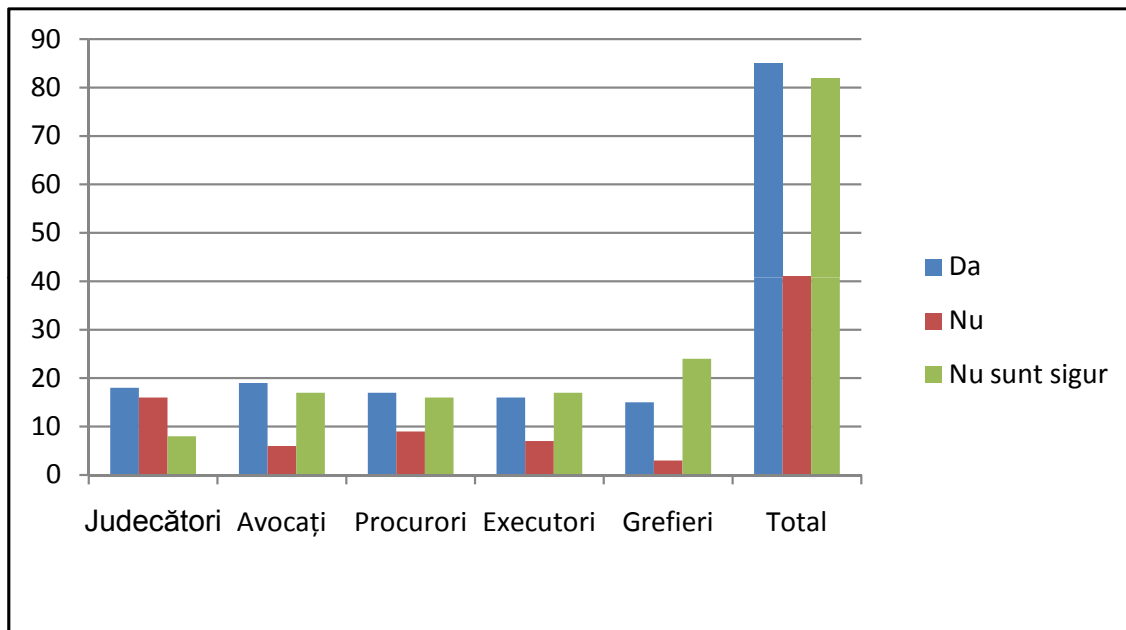
1. Credeți că activitatea avocaților care prestează asistență juridică garantată de stat au devenit mai accesibile, diversificate și calitative?

2. Credeți că beneficiarii asistenței juridice garantate de stat sunt mai informați despre posibilitatea de a contesta calitatea asistenței oferite?

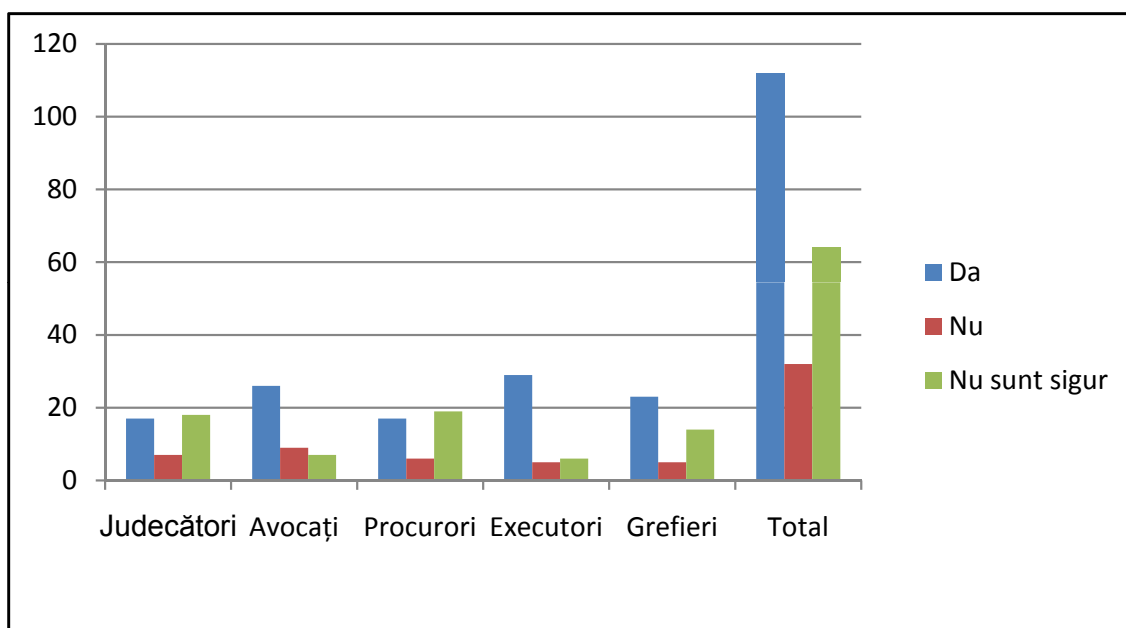

3. Credeți că neexecutarea acțiunilor indicate în planul de reformă în justiție în ceea ce privește sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat afectează (AJGS)?

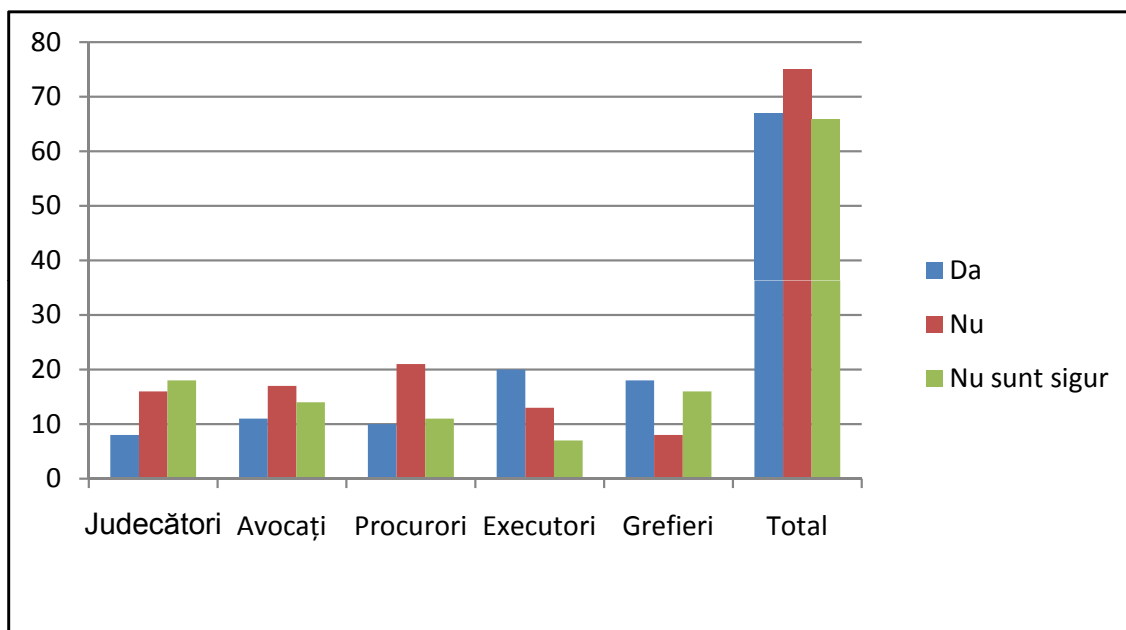

3.2. Consolidarea capacităților instituționale și dezvoltarea profesională a reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției

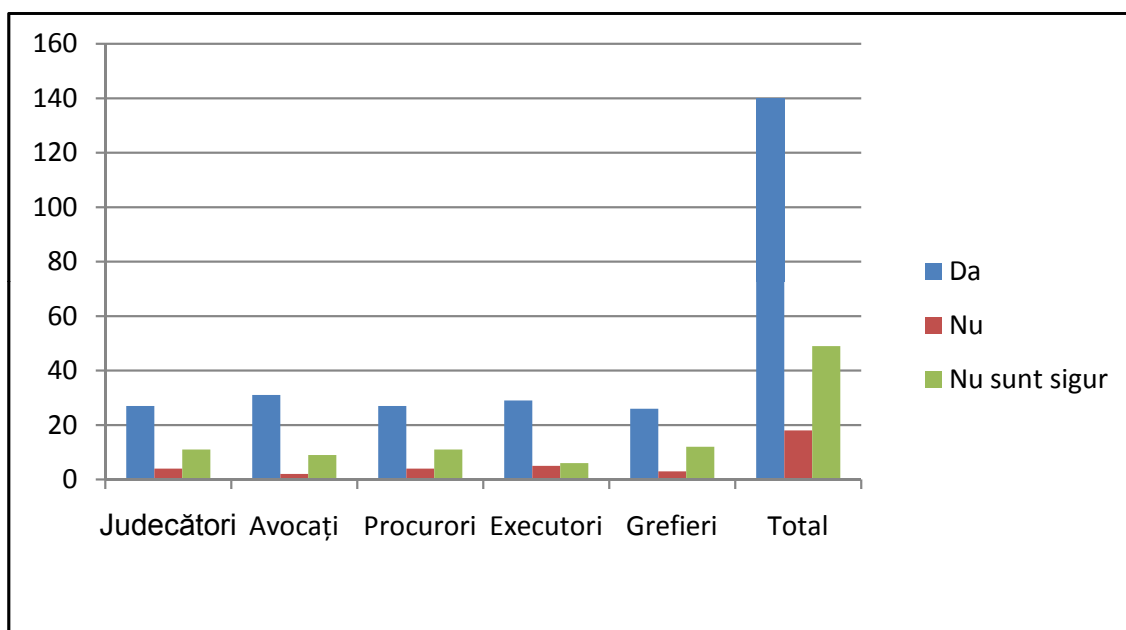
1. Credeți că în anul 2013 profesiile conexe sistemului justiției (avocați, notari, mediatori, executori judecătorești, experți judiciari, administratori ai procedurii de insolvență, traducători/interpreți) au devenit mai independente, capabile să se organizeze și să ofere servicii de calitate?

2. Credeți că reprezentanții profesiilor conexe sunt implicate suficient în realizarea acțiunilor de reformă în justiție?

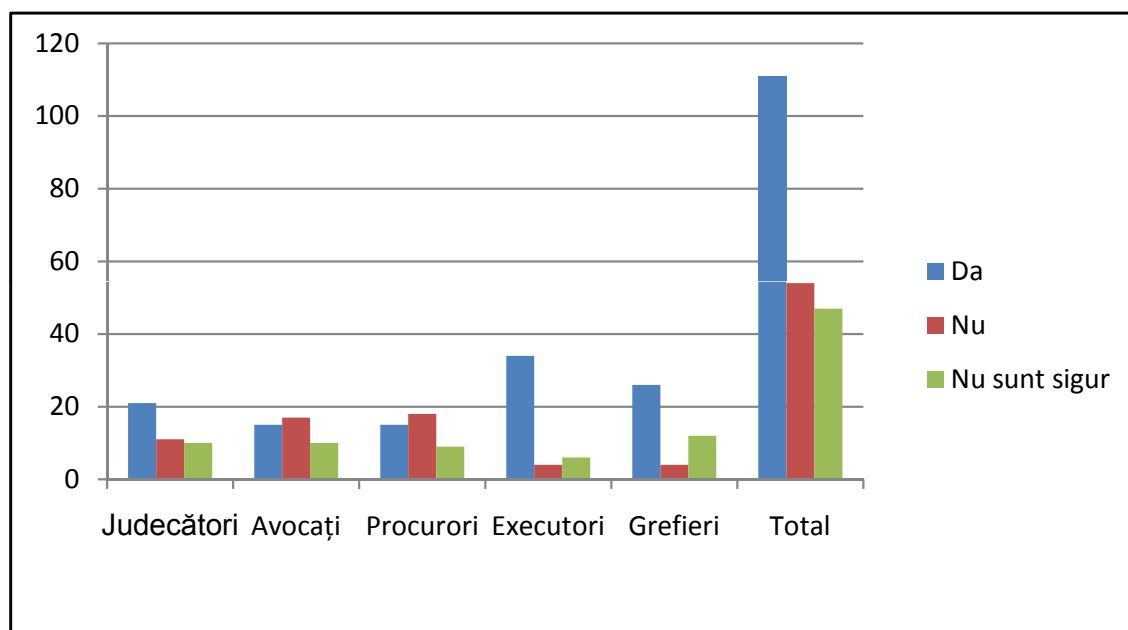

3. Credeți că neexecutarea acțiunilor indicate în planul de reformă în justiție afectează situația profesiilor conexe justiției?

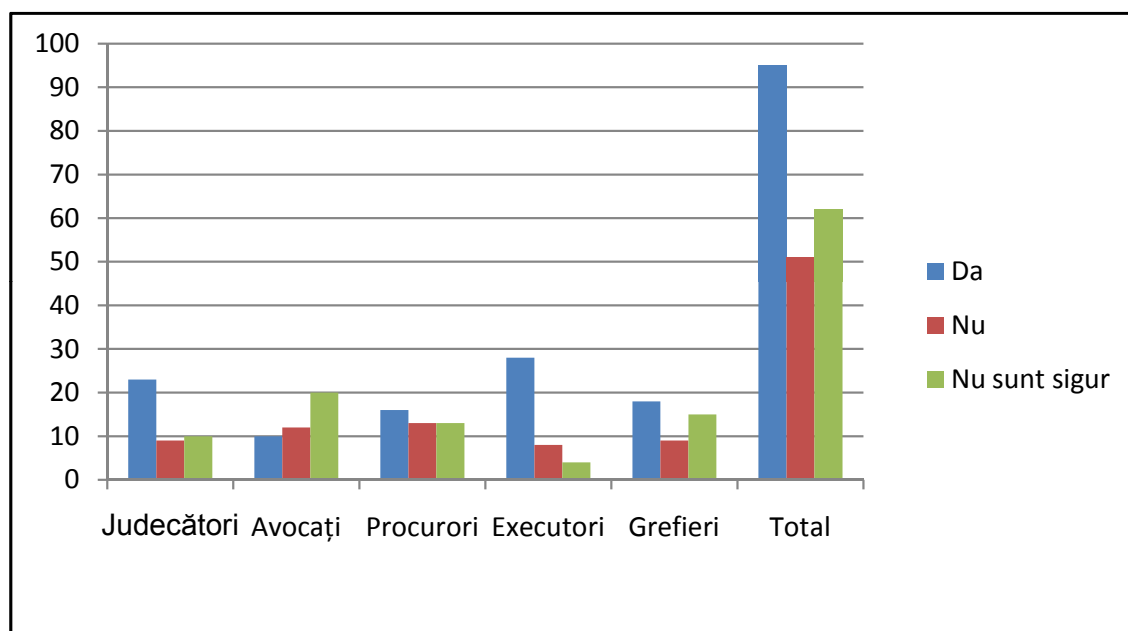

3.3. Executarea efectivă a hotărârilor judecătorești

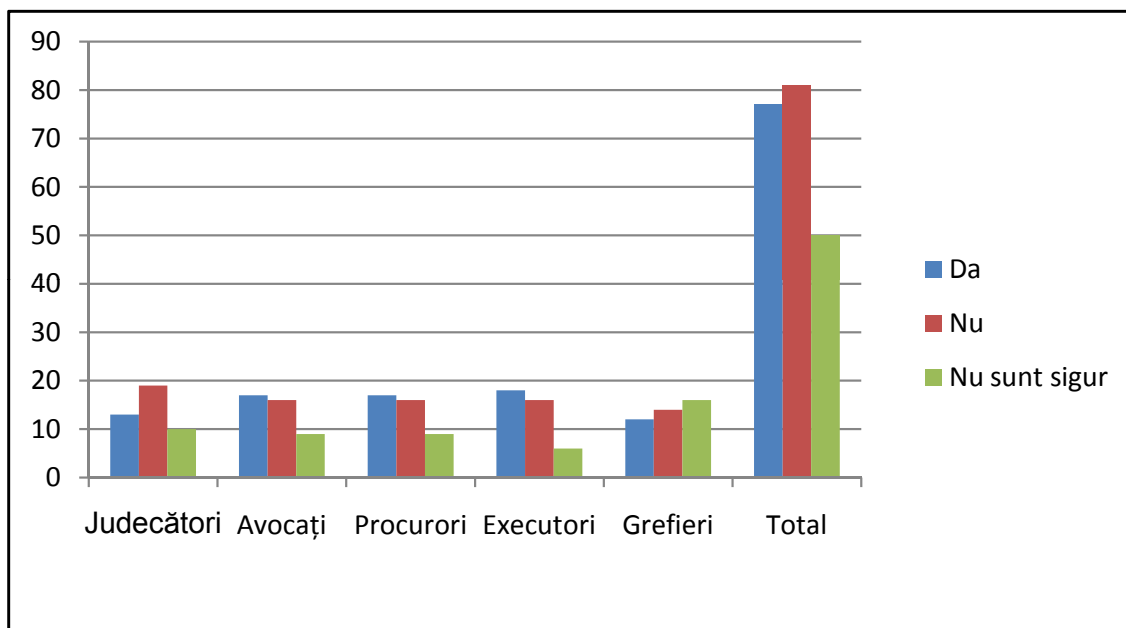
1. Credeți că în anul 2013 sistemul de executare a hotărârilor judecătorești în cauze civile funcționează mai eficient?

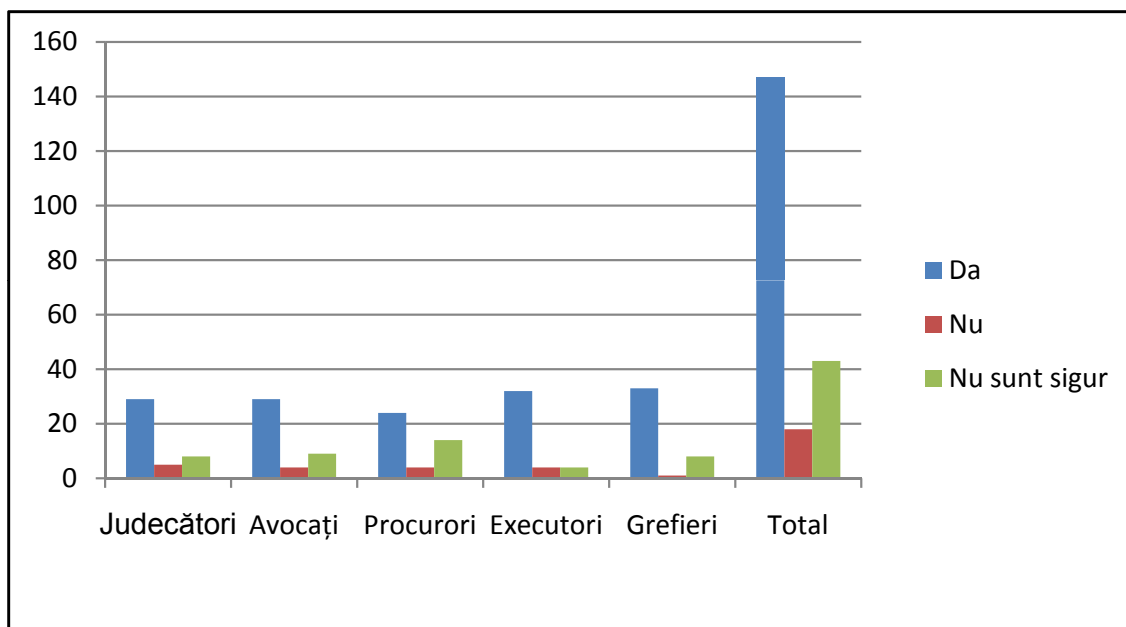
2. Credeți că procesul de executare a hotărârilor judecătorești, inclusiv a hotărârilor pronunțate de CtEDO, este ameliorat?

3. Credeți că numărul plîngerilor împotriva acțiunilor executorilor judecătorești este determinat de modul de implementare a strategiei de reformă în justiție?

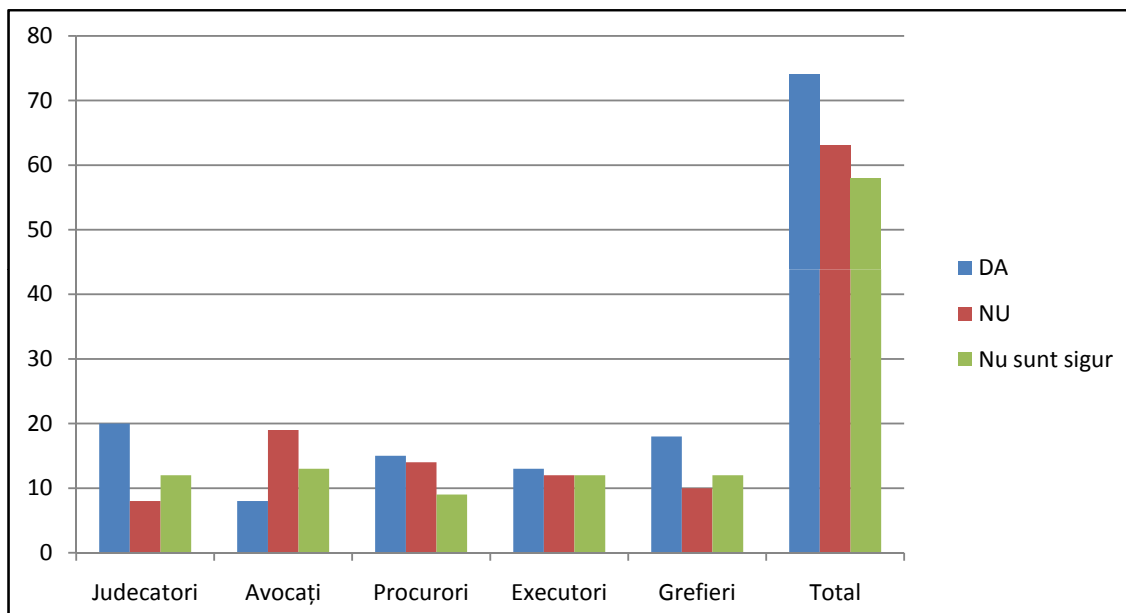

4. Credeți că neexecutarea acțiunilor indicate în plan afectează sistemul de executare?

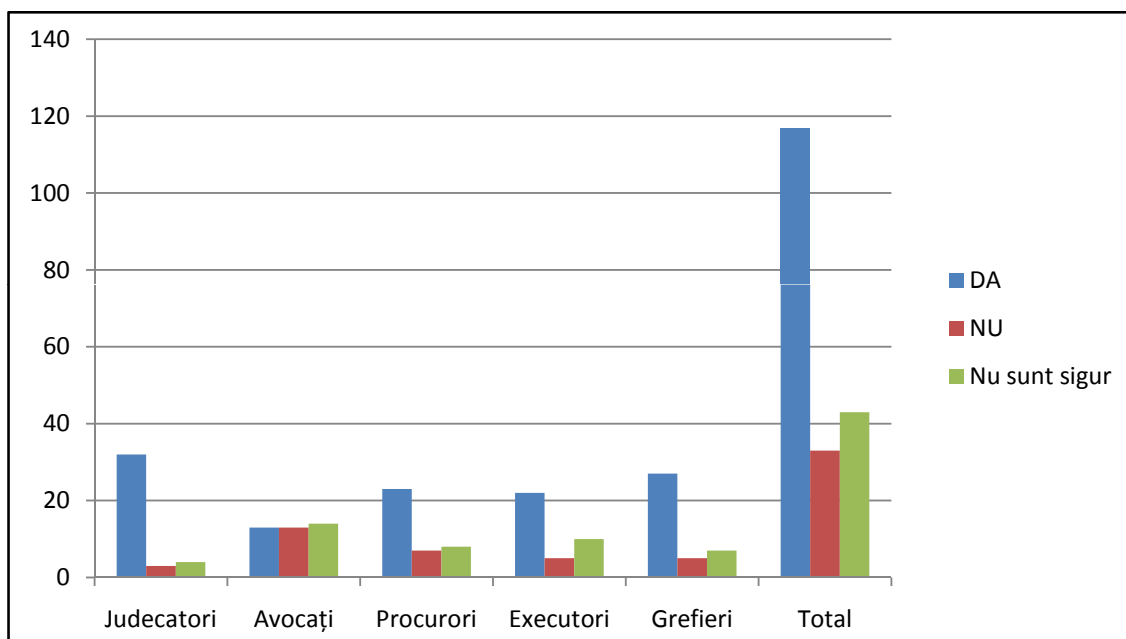
4.1. Lupta eficientă cu corupția în sistemul de justiție

1. Credeți că a fost creat un mecanism eficient de prevenire și combatere a corupției în sectorul justiției, urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?

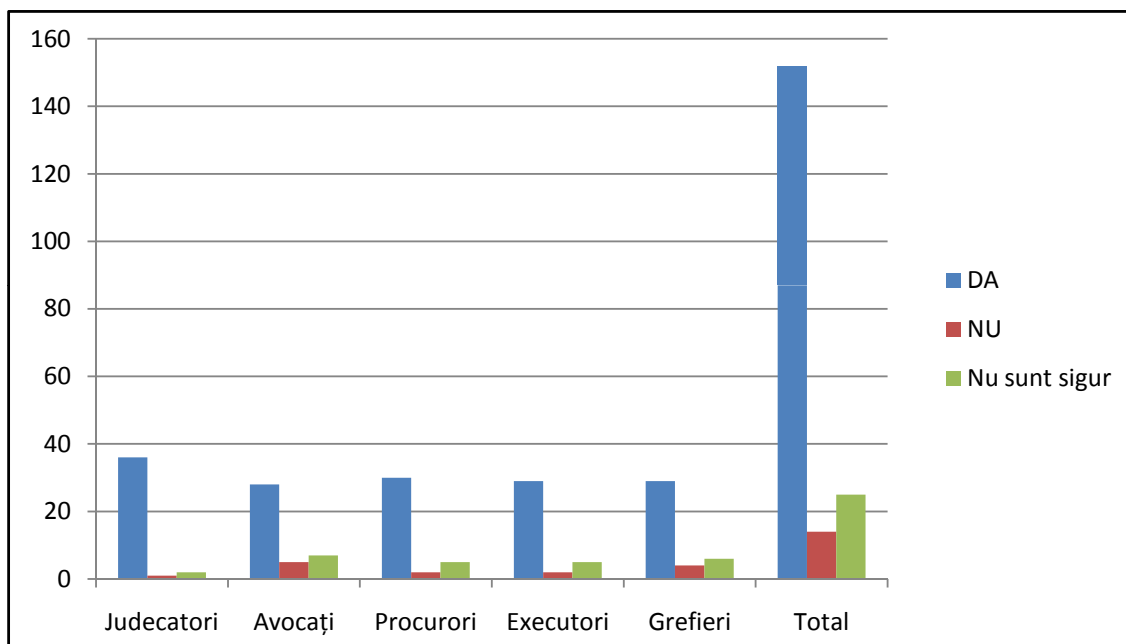

4.2. Consolidarea mecanismelor de punere în aplicare a standardelor etice și de conduită anticorupție în toate instituțiile din sectorul justiției

1. Credeți că mecanisme de asigurare a respectării eticii profesionale au devenit mai eficiente, urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?

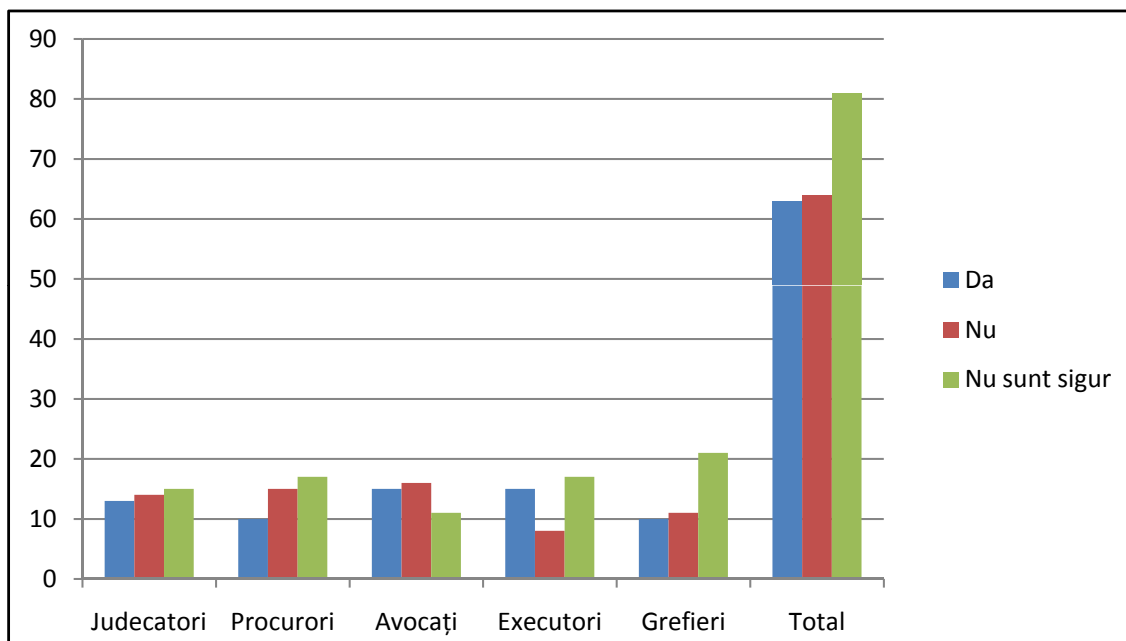

2. Sunteți suficient de bine informat despre etica profesională a actorilor din sectorul justiției?

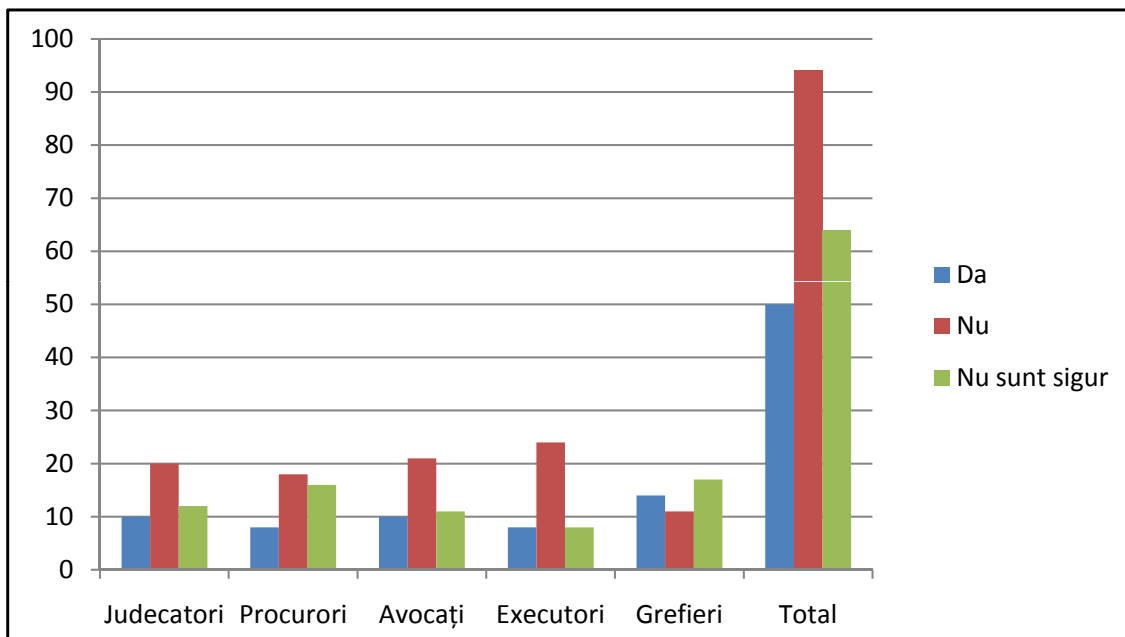

5.1. Consolidarea sistemului de soluționare alternativă a disputelor

1. Credeți că sistemul de soluționare alternativă a disputelor a fost consolidat urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013?

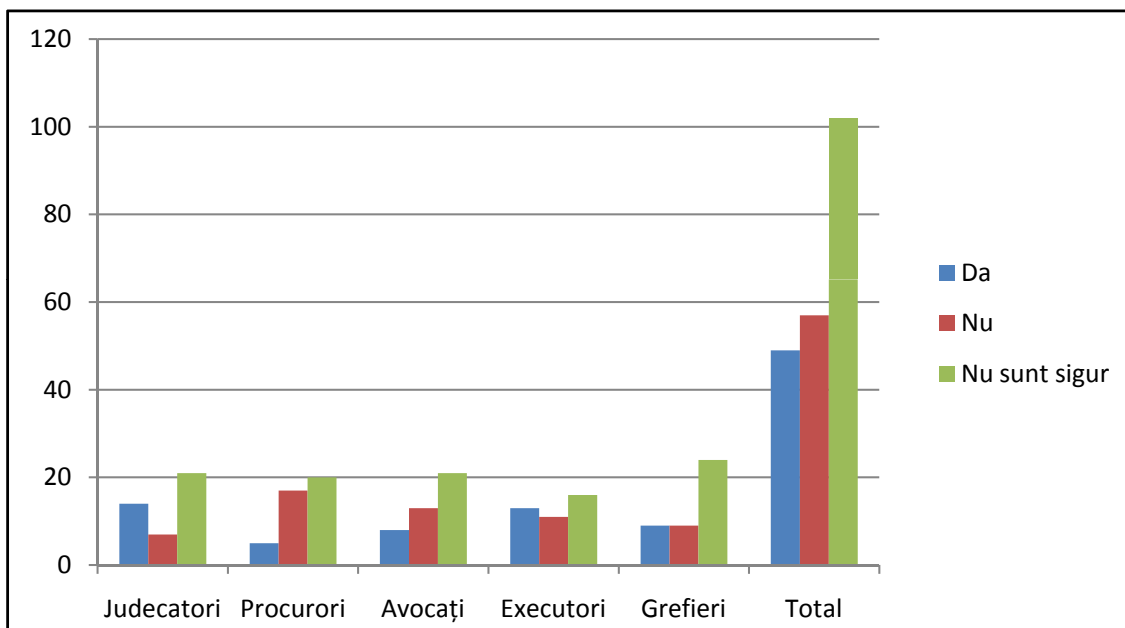

2. Credeți că publicul și actorii din sectorul justiției sunt informați suficient cu privire la beneficiile utilizării mecanismelor alternative de soluționare a disputelor?

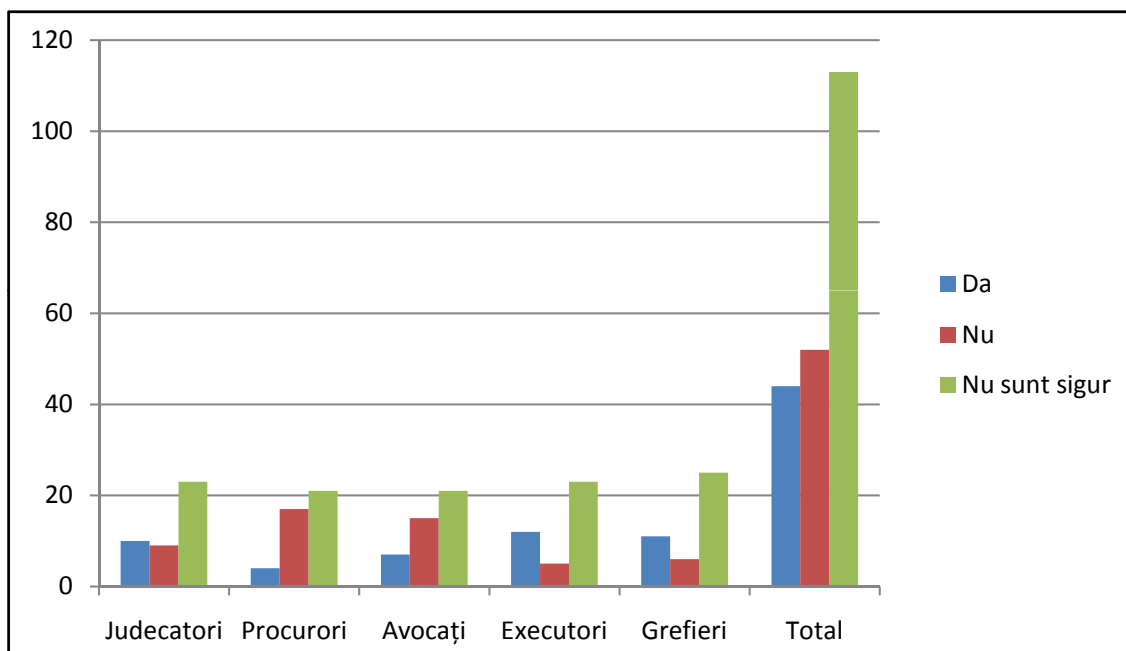

5.2. Îmbunătățirea procedurii de insolvență

1. Credeți că pe parcursul anilor 2012-2013 administrarea procedurii de insolvență a devenit mai eficientă și mai transparentă?

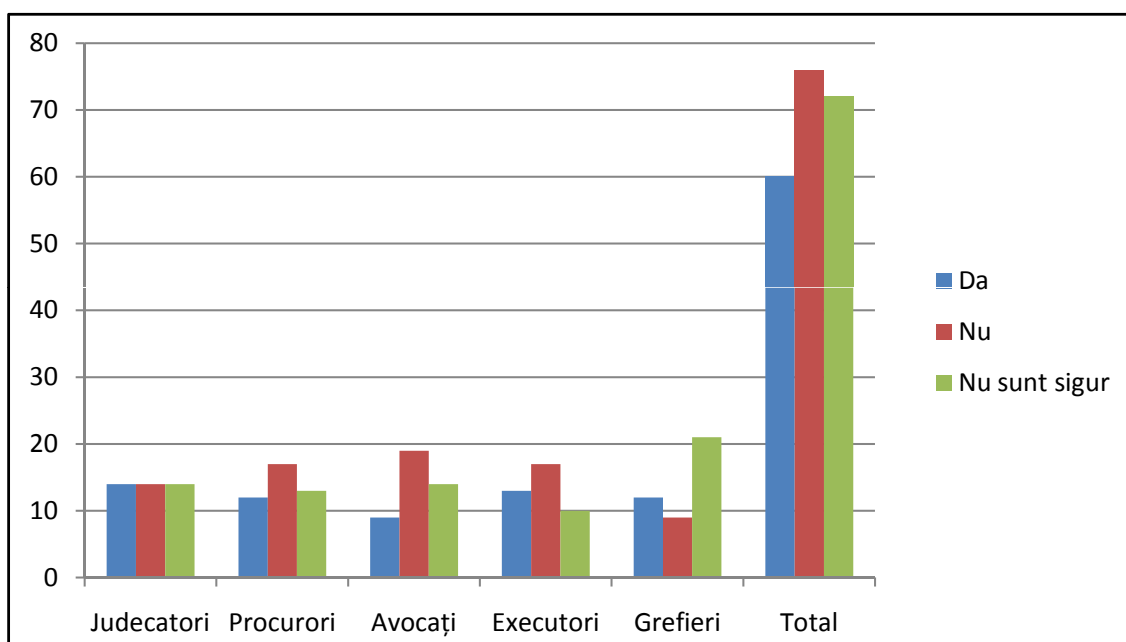

2. Credeți că statutul administratorilor procedurii de insolvabilitate pe parcursul anilor 2012-2013 a fost consolidat?

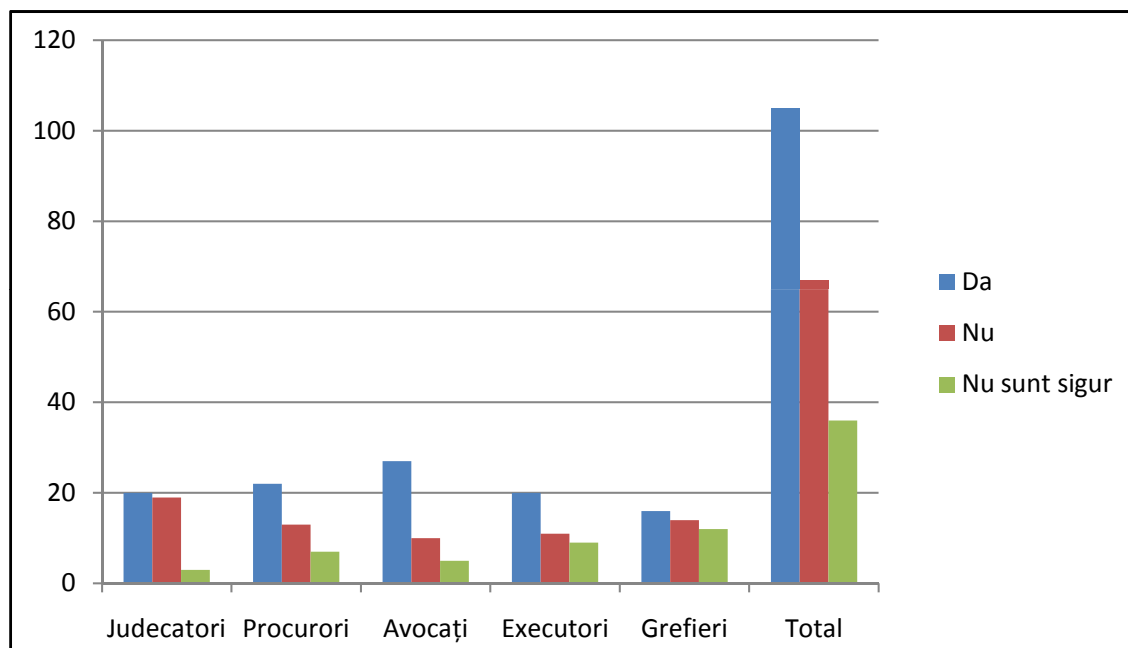
5.3. Modernizarea sistemului de evidență și acces la informația privind agenții economici

1. Credeți că sistemul de acces la informațiile privind agenții economici pe parcursul anilor 2012-2013 a fost modernizat și asigurat pe deplin?

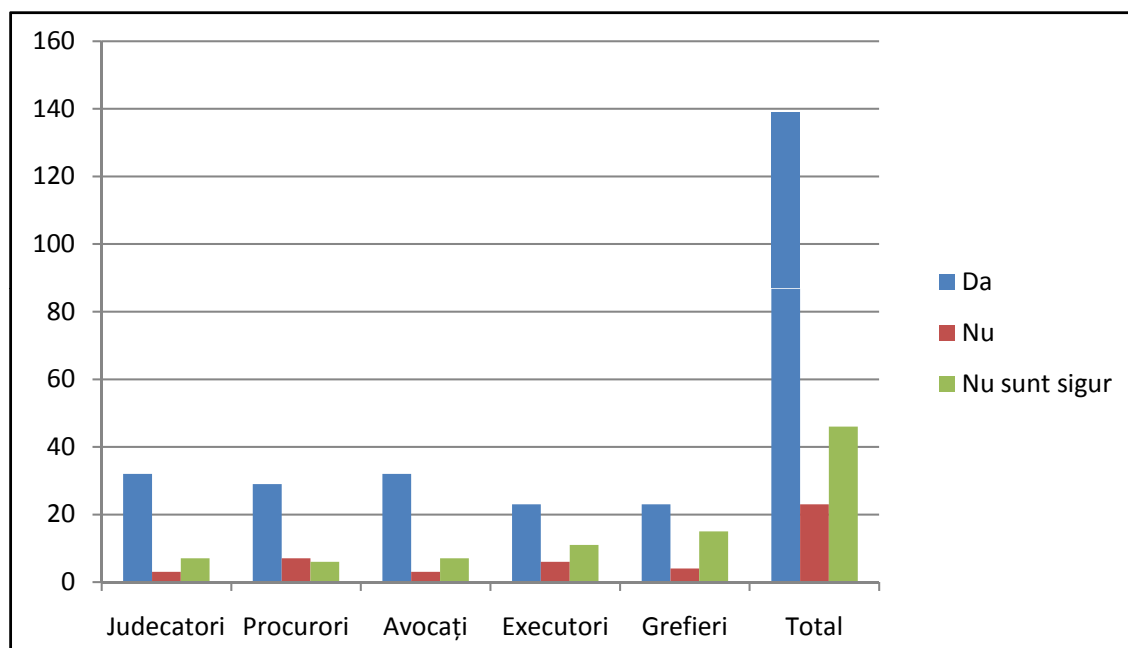
6.1. Consolidarea rolului Curții Constituționale

1. Credeți că cercul subiecților cu drept de sesizare a Curții Constituționale necesită a fi lărgit?

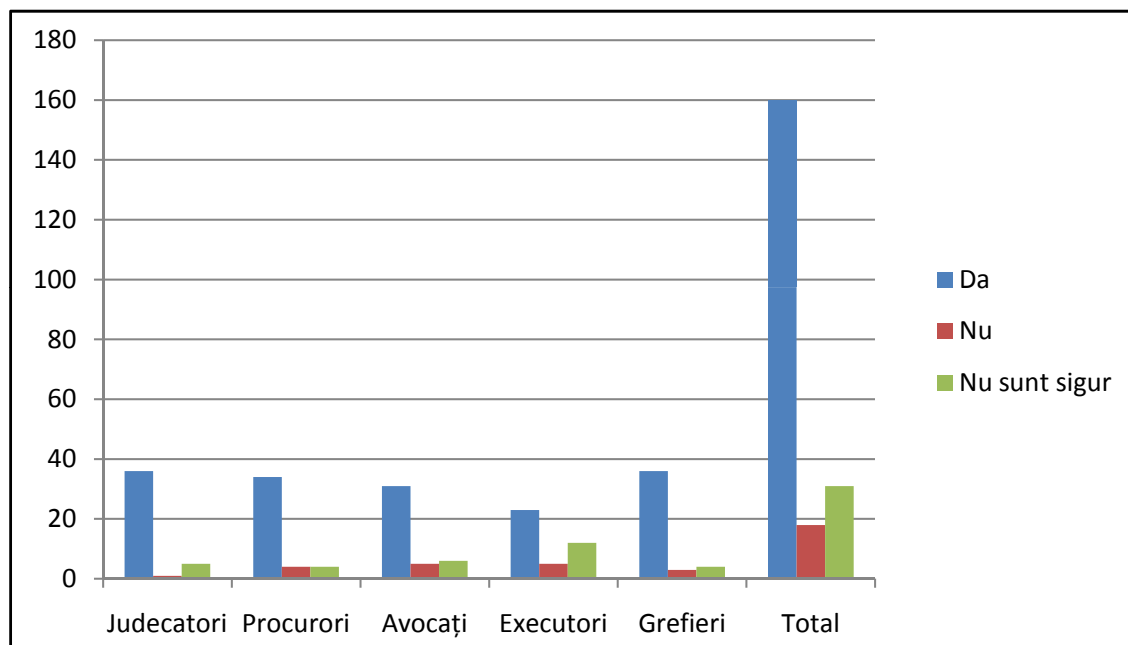
6.2. Consolidarea capacităților Centrului pentru Drepturile Omului și ale instituției avocatului parlamentar

1. Credeți că rolul și capacitățile instituției avocatului parlamentar necesită a fi consolidate?

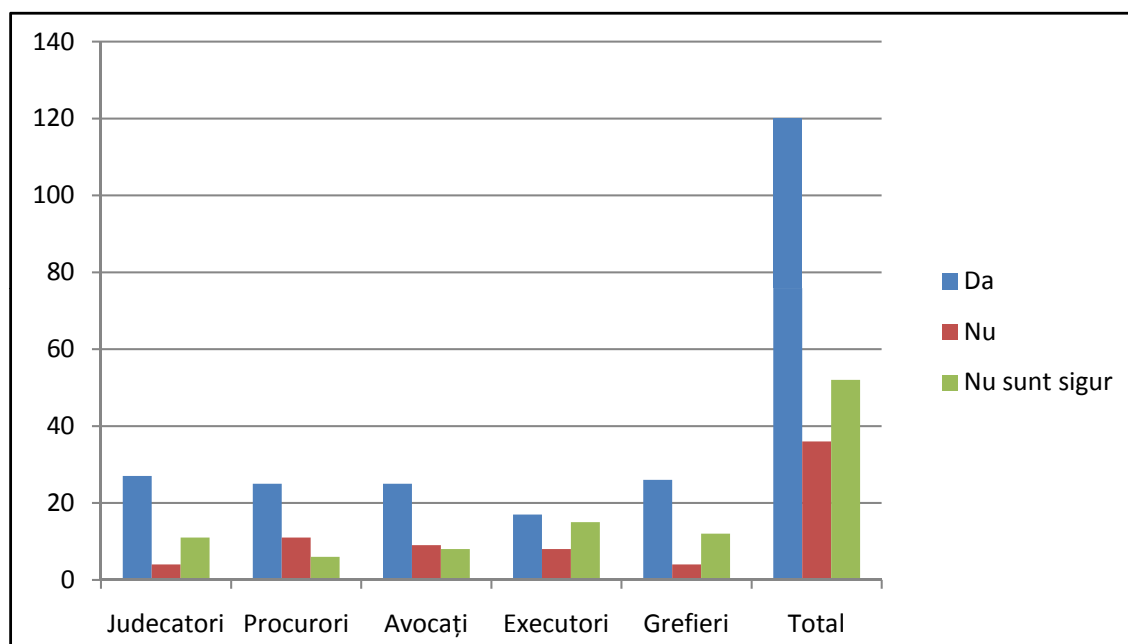

6.3. Consolidarea sistemului de justiție pentru copii

1. Credeți că urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013 sistemul de justiție existent a devenit mai prietenos copiilor, apt să garanteze respectarea și implementarea eficientă a drepturilor copiilor care intră în contact cu sistemul de justiție?

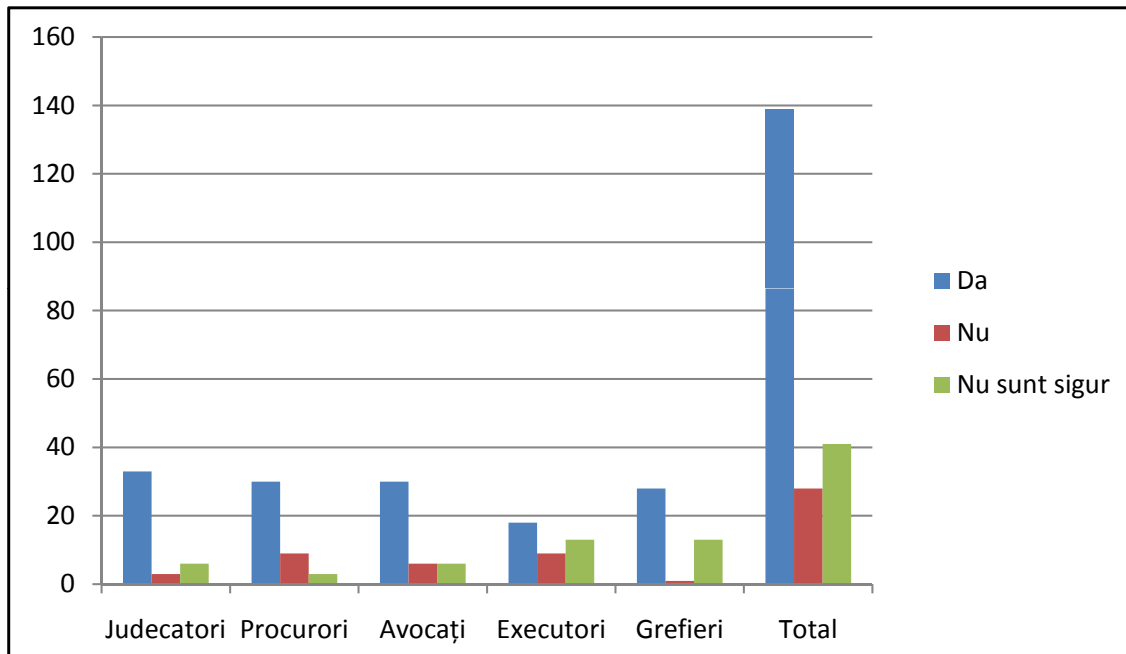

2. Credeți că urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013 copiii victime sau martori ai infracțiunilor beneficiază de condiții optime de protecție a drepturilor lor în cadrul proceselor penale?

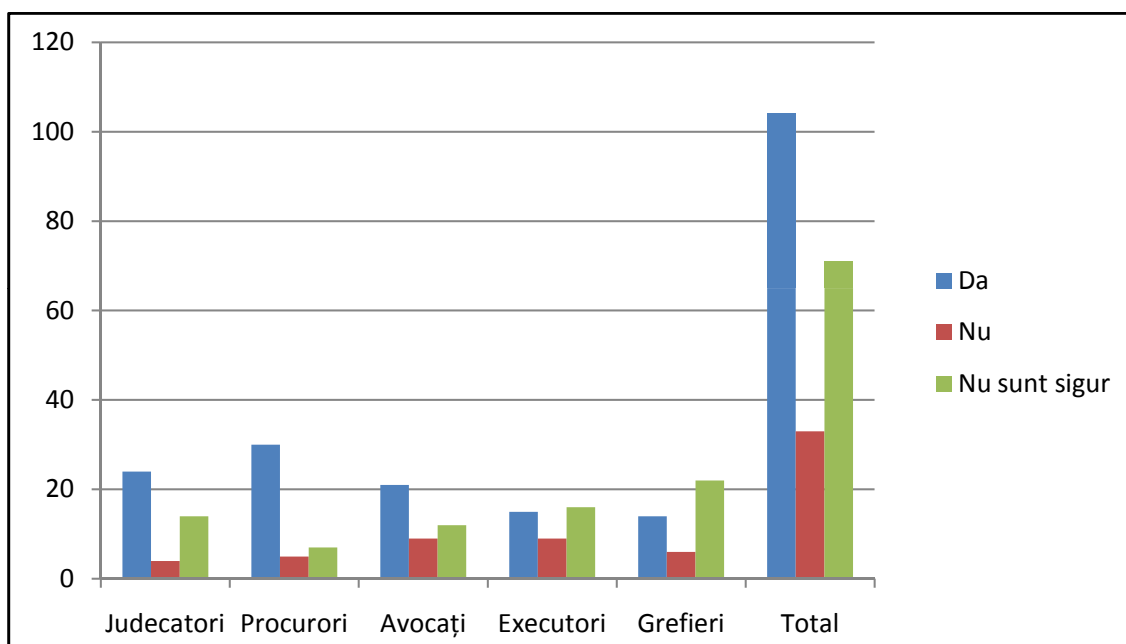

6.4. Respectarea drepturilor persoanelor private de libertate; eradicarea torturii și a relelor tratamente

1. Credeți că mecanismul de aplicare a măsurilor procesuale de constrângere și a măsurilor preventive urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013 a fost îmbunătățit?

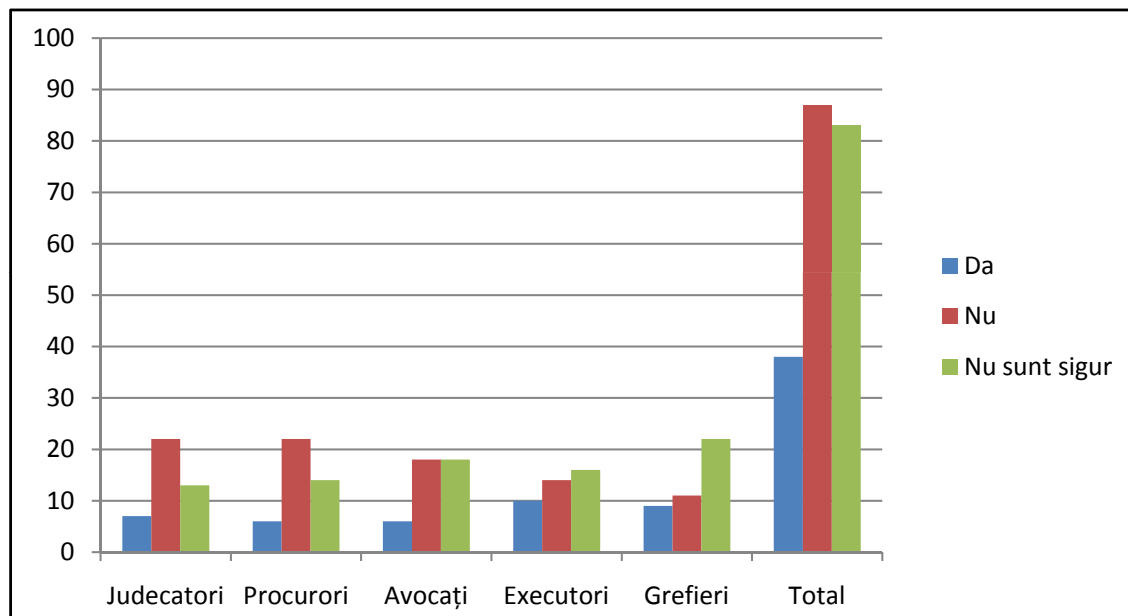

2. Credeți că pe parcursul anilor 2012-2013 cultura de zero toleranță față de faptele de maltratare a fost consolidată?

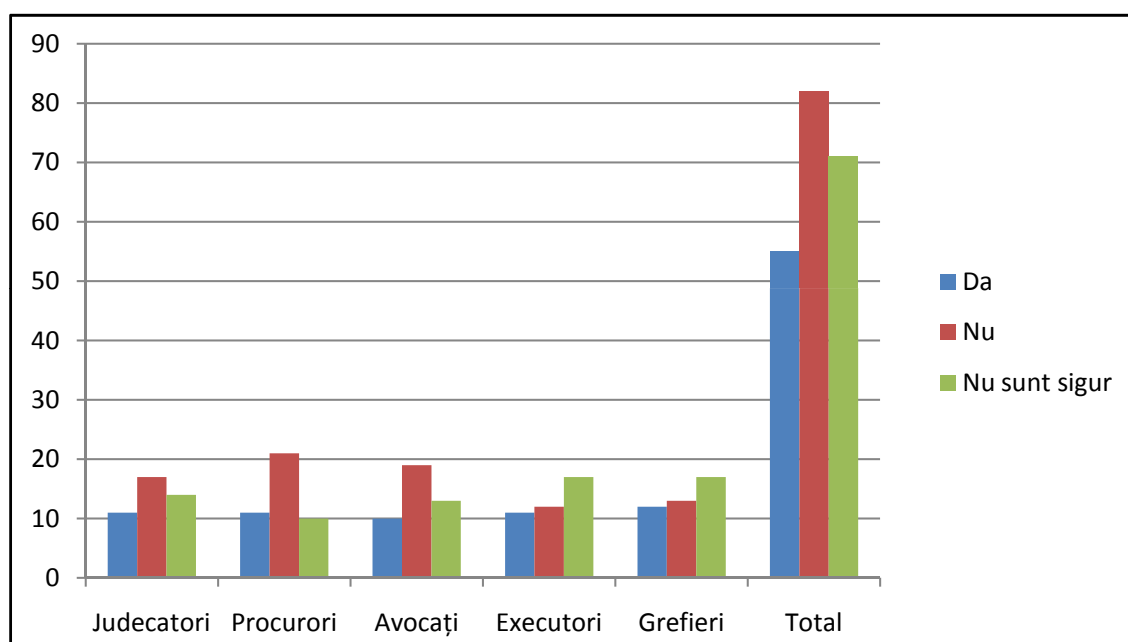

6.5. Consolidarea sistemului de probațiune și a sistemului penitenciar

1. Credeți că urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013 capacitățile de incluziune socială a ex-condamnaților au fost fortificate, reducându-se numărul infracțiunilor recidive?

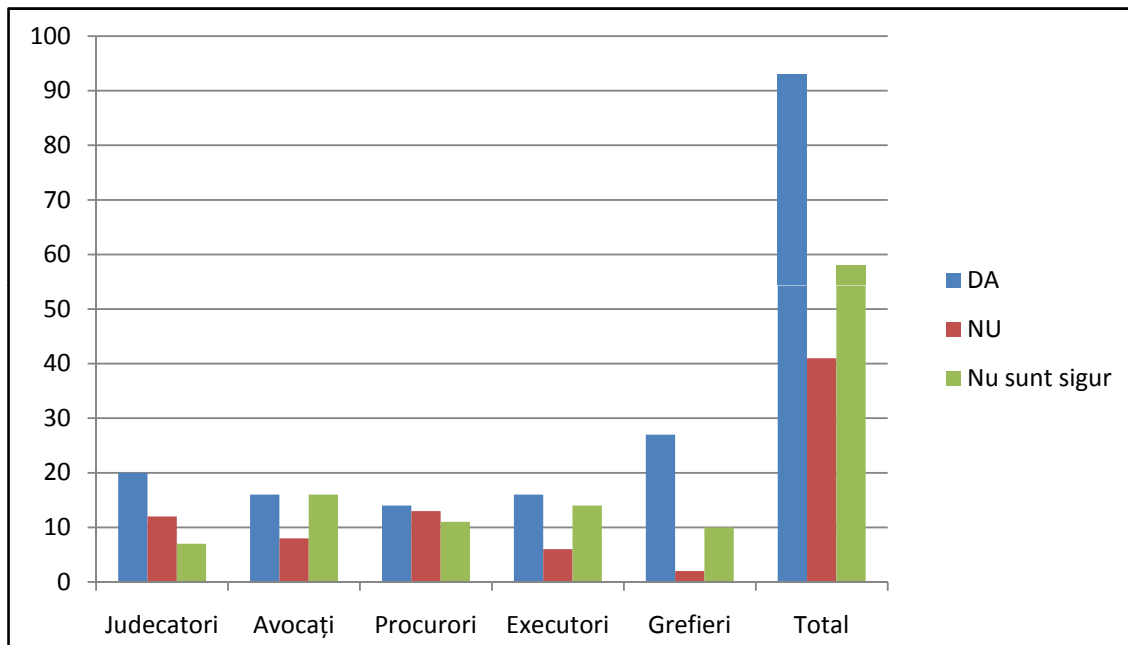

2. Credeți că urmare a acțiunilor întreprinse de către organele guvernamentale condițiile din instituțiile de detenție sau apropiat de standardele internaționale în domeniu?

7.2. Armonizarea cadrelor instituțional și legal ale sectorului justiției cu standardele europene

1. Credeți că urmare a modificărilor la legislație operate pe parcursul anilor 2012-2013 calitatea proiectelor de acte normative s-a îmbunătățit?

2. Credeți că accesul publicului la bazele de date ale actelor normative a sporit, la fel și simplitatea utilizării?

